

कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका

२०७९/८०

नेपाल सरकार

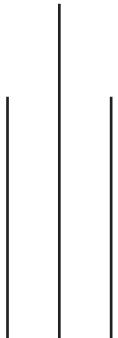
शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय

शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र

सानोठिमी, भक्तपुर

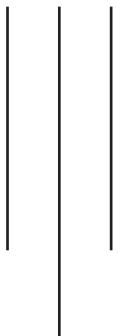

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयबाट स्वीकृत मिति : २०७९/०४/१७ गते (माननीय मन्त्रीस्तरबाट)
स्थानीय र प्रदेश तहमा ससर्त अनुदान एवम् शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइबाट
कार्यान्वयन हुने कार्यक्रमसँग सम्बन्धित

कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका

आर्थिक वर्ष २०७९/८०

नेपाल सरकार

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय

शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र

सानोठिमी, भक्तपुर

२०७९

प्रकाशक : नेपाल सरकार, शिक्षा, विज्ञान प्रविधि मन्त्रालय
शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, सानोठिमी, भक्तपुर
प्रकाशन : २०७९ श्रावण
वेबसाइट : www.cehrd.gov.np

हाम्रो भनाइ

नेपालको विद्यमान शिक्षा नीति तथा कार्यक्रमहरू विद्यालय शिक्षामा समतामूलक पहुँच सुनिश्चित गर्ने, शिक्षालाई रोजगारी उन्मुख बनाउने, गुणस्तरमा सुधार एवम् व्यवस्थापकीय क्षमतामा अभिवृद्धि गरी आर्थिक सामाजिक विकासका लक्ष्यहरू हासिल गर्नेतर्फ लक्षित छन् । नेपालको संविधानले शिक्षालाई मौलिक अधिकारका रूपमा स्थापित गर्दै आधारभूत शिक्षा अनिवार्य र निःशुल्क हुने तथा माध्यमिक शिक्षा निःशुल्क हुने व्यवस्था गरेको छ । सबैका लागि गुणस्तरीय आधारभूत शिक्षाको सुनिश्चितताका लागि नेपालले राष्ट्रिय एवम् अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा प्रतिबद्धतासमेत जनाएको छ ।

नेपालले वि. सं. २०८३ सम्ममा अति कम विकसितबाट विकासशील देशमा पुने तथा सन् २०३० सम्ममा दिगो विकासका लक्ष्य हासिल गर्न सघाउ पुने गरी शैक्षिक कार्यक्रम तथा नीतिहरू तय भएका छन् । नेपालको संविधानको मार्गदर्शन, परिवर्तित सङ्घीय संरचनाको आवश्यकता र उल्लेखित नीतिगत प्राथमिकताअनुकूल विद्यालय शिक्षा क्षेत्रको विकासलाई दिशानिर्देश गर्न नेपालको विद्यालय तहको शिक्षाको विकासका लागि नयाँ योजनाको आवश्यकता महसुस गरी नेपाल सरकार शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयले यो विद्यालय शिक्षा क्षेत्रको योजना (School Education Sector Plan-SESP) १० वर्ष (२०७९-२०८९) का लागि तयार गरी कार्यान्वयनमा छ । यस योजनामा शिक्षा विकासको १० वर्षे दृष्टिकोणसहित पहिलो पाँच वर्षका लागि आवश्यक स्रोतको आँकलन गरी कार्यान्वयनको खाका तयार गरिएको छ । योजनालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न विगतका वर्षहरूका उपलब्धिहरू र कार्यान्वयनमादेखिएका चुनौतीहरूबाट सिकिएका पाठका आधारमा स्वीकृत कार्यक्रमका निर्दिष्ट लक्ष्यहरूलाई समयमै प्राप्त गर्न तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा एकरूपता कायम गर्न आ.व. २०६२।१६ देखि नै कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका प्रकाशन र वितरण गरिए आएको छ । सङ्घीयता कार्यान्वयनसँगै प्रदेश र स्थानीय तह एवं सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरूबाट प्राप्त सुझाव तथा पृष्ठपोषणसमेतका आधारमा परिस्कृत र सरलीकृत गरी यस पुस्तिकालाई सङ्घीय संरचना अनुरूप जिल्लास्थित शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट कार्यान्वयन हुने वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्न तथा कार्यान्वयनमा एकरूपता ल्याउन सहजतका लागि यो रूपमा तयार गरिएको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७९/८०को नीति तथा कार्यक्रम एवम् बजेट वक्तव्यमा विद्यालय शिक्षासँग सम्बन्धित कार्यक्रम तथा प्रथामिकताहरूमा उल्लेखित पक्षहरूको कार्यान्वयन तथा प्रदेश स्थानीय तह एवम् शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइमार्फत कार्यान्वयन हुने कार्यक्रमहरू स्वीकृत दरबन्दी तथा अनुदानमा कार्यरत शिक्षक कर्मचारीको तलबभत्ता, पाठ्यपुस्तक, विद्यालय सञ्चालन मसलन्द, प्रति विद्यार्थी लागत अनुदान, छात्रवृत्ति, राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रमसहितका भौतिक सुविधा विस्तार कार्यक्रम, सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत छात्राहरूका लागि निःशुल्क सेनिटी प्याड वितरण, माध्यमिक र निम्नमाध्यमिक तहमा शिक्षक अभाव परिपूर्ति गर्न शिक्षण सहयोग अनुदान, कोभिड-१९ बाट पुगेको शैक्षिक क्षतिको परिपूरण तथा अन्य विपद्को समयमा सिकाइ निरन्तरता, शिक्षक तालिम, ठुला विद्यालय विकास तथा कार्यान्वयन परिवर्तित पाठ्यक्रमको ब्रोडीकरण तथा कार्यान्वयन कार्यक्रम लगायत शैक्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि सर्सर अनुदानको रूपमा वित्तीय हस्तान्तरण भएका कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्न शिक्षासँग सम्बद्ध संरचनाहरू स्थानीय तह, प्रदेश स्तरीय निकाय, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ र विद्यालय तहसम्म कार्यक्रम कार्यान्वयनको अवधारणा, कार्यान्वयन प्रक्रिया, खर्च गर्ने आधार र एकै प्रकारका कामहरूलाई देशभर समान रूपमा प्रभावकारी ढङ्गले कार्यान्वयनमा ल्याउने अभिप्रायले यो कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका तयार पारिएको हो ।

यस पुस्तिकाबाट वित्तीय अनुशासन कायम राखी सम्बद्ध निकायहरूबाट पारदर्शी रूपमा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न मदत पुगे अपेक्षा गरिएको छ । विशेष गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकायले यस पुस्तिकाका अतिरिक्त प्रचलित ऐन कानुनको परिधिभित्र रही औचित्यता, नियमिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र पारदर्शिताको आधारमा कार्यक्रम कार्यान्वयनका साथै अनुगमनमा सम्बद्ध सबैलाई यस पुस्तिकाको प्रयोग गरी कार्यक्रमका उद्देश्यहरू समय सीमा भित्र हासिल गर्न ठोस सहयोग पुगे अपेक्षा गरिएको छ ।

अन्त्यमा यस पुस्तिकाको विषयमा प्राप्त हुने सुझावहरूले शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रलाई आगामी दिनका लागि थप पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने हुनाले सरोकारवालाहरूबाट रचनात्मक सुझावको अपेक्षा राख्दै पुस्तिका तयार गर्ने कार्यमा सहयोग पुर्याउनुहुने सम्बद्ध सबैलाई हार्दिक धन्यवाद छ ।

संक्षिप्त शब्दावली

च.नं.	:	चलानी नम्बर
आ. व.	:	आर्थिक वर्ष
उपु	:	उत्तर पुस्तिका
खशीनं	:	खर्च शीर्षक नम्बर
गापा	:	गाउँपालिका
नपा	:	नगरपालिका
पापु	:	पाठ्यपुस्तक
प्रअ	:	प्रधानाध्यापक
प्रावि	:	प्राथमिक विद्यालय
मावि	:	माध्यमिक विद्यालय
बाविके	:	बाल विकास केन्द्र
मलेप	:	महालेखा परीक्षक
वउशीनं	:	बजेट उपशीर्षक नम्बर
विव्यस	:	विद्यालय व्यवस्थापन समिति
शिताके	:	शिक्षा तालिम केन्द्र
शिअसं	:	शिक्षक अभिभावक सङ्ग
शैस	:	शैक्षिक सत्र
सासिके	:	सामुदायिक सिकाइ केन्द्र
ASIP	:	Annual Strategic Implementation Plan
AWPB	:	Annual Work Plan and Budget
CBO	:	Community Based Organization
CLC	:	Community Learning Centre
DLI	:	Disbursement Linked Indicator
DPR	:	Detail Project Report
ELDS	:	Early Learning Development Standards
ECD	:	Early Childhood Development
EMIS	:	Educational Management Information System
FMIS	:	Financial Management Information System
FMR	:	Financial Monitoring Report
FTP	:	File Transfer Protocol
GMU	:	Grant Management Unit

GPA	:	Grade Point Average
ICT	:	Information and Communication Technology
IEMIS	:	Integrated Educational Management Information System
INGO	:	International Non-Government Organization
LMBIS	:	Line Ministry Budget Information System
MGML	:	Multi Grade Multi Level
MB	:	Measurement Book
NASA	:	National Assessment for student Achievement
PCF	:	Per Capita Funding
PMEC	:	Prioritized Minimum Enabling Condition
PPP	:	Public Private Partnership
PPTS	:	Poor-Poor Targeted scholarship
PRC	:	Print Ready Copy
SIP	:	School Improvement Plan
SESP	:	School Education Sector Plan
VEP	:	Village Education Plan

विषय सूची

१. कार्यक्रम कार्यान्वयनसम्बन्धी सङ्क्षिप्त पृष्ठभूमि	२
१.१ पुस्तिकाको उद्देश्य:-----	२
१.२ कार्यक्रम कार्यान्वयन मार्गदर्शन :-----	२
१.३ आर्थिक अनुशासन तथा वित्तीय प्रतिवेदन -----	५
१.४ स्थानीय तह, प्रदेश सरकार तथा इकाइबाट पेस गर्नु पर्ने प्रतिवेदनहरू -----	६
१.५ कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका परिमार्जन/संसोधन-----	७
२. स्थानीय तहबाट सम्पादन हुने सर्वत अनुदानका सब बजेट उपशीर्षकहरूका कार्यक्रमका कार्यान्वयन प्रक्रिया एवम् मापदण्ड	९
२.१ शिक्षकको तलब भत्ता: सबैका लागि शिक्षा - आधारभूत तह एवम् माध्यमिक तह -----	९
२.१.१ क्रियाकलाप नं. १.१.३.३. आधारभूत तहका स्वीकृत दरबन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षकका लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद् अन्तर्गतका शिक्षक/कर्मचारीहरूसमेत)	९
२.१.२ क्रियाकलाप नं. १.१.३.४. माध्यमिक तहका स्वीकृत दरबन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षक लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद् अन्तर्गतका शिक्षक/ कर्मचारी, प्राविधिक धारका प्रशिक्षक र सहायक प्रशिक्षकसमेत).....	९
२.२ शिक्षकको तलब भत्ता तथा सेवा सुविधा विवरण -----	१०
२.३ विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना (ब.उ.शी.नं. ३५००१८०१)-----	१२
२.४ दीर्घकालीन सोच (Vision) :-----	१२
२.५ ध्येय (Mission) :-----	१२
२.६ उद्देश्य-----	१२
२.७ कार्यक्रमका क्षेत्रगत उद्देश्यहरू :-----	१२
२.७.१ प्रारम्भिक बाल विकास तथा शिक्षा-----	१२
२.७.२ आधारभूत शिक्षा -----	१२
२.७.३ माध्यमिक शिक्षा -----	१२
२.७.४ पाठ्यक्रम तथा मुल्यांकन-----	१२
२.७.५ शिक्षक व्यवस्थापन र विकास -----	१३
२.७.६ अनौपचारिक शिक्षा तथा आजीवन सिकाइ -----	१३
२.७.७ अन्तरसम्बन्धित विषयहरू -----	१३
२.८ कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रक्रिया: -----	१५
२.८.१ क्रियाकलाप १.१.४.१ प्रारम्भिक बाल विकास शिक्षकको पारिश्रमिक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यवस्थापन अनुदान-----	१५
२.८.२ क्रियाकलाप न २.७.१.३.५० प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा सिकाइ सामग्री तथा डिजिटल सिकाइ सामग्री व्यवस्थाका लागि विद्यालयलाई अनुदान-----	१६
२.८.३ क्रियाकलाप नं. २.४.६.१ सार्वजनिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूका लागि नि:शुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान -----	१९
२.८.४ क्रियाकलाप नं. ७.२.१.१ सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूका लागि छात्रवृत्ति (आवासीय तथा गैरआवासीय) २०	२०
२.८.५ क्रियाकलाप नं २.७.१.३.१० विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान-----	२५
२.८.६ क्रियाकलाप नं २.७.१.३.११ शैक्षिक पहुँच सुनिश्चितता, अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम-----	२९
२.८.७ क्रियाकलाप नं २.७.१.१.१ तोकिएका विद्यार्थीको दिवा खाजाका लागि विद्यालयलाई अनुदान -----	३३
२.८.८ क्रियाकलाप नं १.१.२.२.४४५ केन्द्रबाट छनोट भएका नमुना विद्यालय,विशेष विद्यालयको क्रमागत भवन निर्माण तथा कक्षा ११ स्तोन्नति भएका प्राविधिक धारका विद्यालयको ल्याव व्यवस्थापन अनुदान -----	३४
२.८.९ क्रियाकलाप नं २.७.१.३.१३ विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान--	४०
२.८.१० क्रियाकलाप २.७.१.३.२३ सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरूलाई नि:शुल्क सेनिटी प्याड व्यवस्थापनका लागि प्रति विद्यार्थी अनुदान -----	४४
२.८.११ क्रियाकलाप २.७.१.३.२१ भुटानी शरणार्थीका विद्यार्थी अध्ययनरत विद्यालयका लागि शिक्षक र पाठ्यपुस्तक व्यवस्थाका लागि अनुदान-----	४५
२.८.१२ क्रियाकलाप २.७.१.३.४० माध्यमिक तह कक्षा (९-१०) मा अड्ग्रेजी,गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान -----	४५
२.८.१३ क्रियाकलाप २.७.१.३.४१ आधारभूत तह कक्षा (६-८) मा अड्ग्रेजी,गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान-----	४६

२.८.१४	क्रियाकलाप २.७.१३.४९ कोभिड-१९ बाट पुगेको शैक्षिक क्षतिको परिपूरण तथा अन्य विपद्को समयमा सिकाइ निरन्तरताका लागि कार्यक्रम -----	४६
२.८.१५	क्रियाकलाप न २.७.१३.५१ सस्थागत क्षमता विकास, परीक्षा सञ्चालन एवम् विद्यार्थी मूल्यांकन-----	४८
२.८.१६	क्रियाकलाप नं. २.७.१३.९ द्वन्द्व पीडित परिवार शिक्षा कार्यक्रम (सहिद प्रतिष्ठान मार्फत् सञ्चालन हुने) -----	५१
	बउशीनं (३५०००१०५) -----	५१
३	प्रदेश तहबाट सम्पादन हुने ससर्त अनुदानका बजेट उपशीर्षकहरूका कार्यक्रमको कार्यान्वयन प्रक्रिया र मापदण्ड ---५३	
	प्रदेश सरकारबाट कार्यान्वयन हुने कार्यान्वयन	
३.१	विद्यालय शिक्षा क्षेत्र कार्यक्रम-----	५३
३.१.१	क्रियाकलाप नं. ११.१.२.१२६. बौद्धिक अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूका लागि प्रत्येक प्रदेशमा पूर्वाधारयुक्त आवासीय विद्यालय सञ्चालन-----	५३
३.१.२	क्रियाकलाप २.७.१३.३१ प्रदेश स्तरीय IEMIS व्यवस्थापन -----	५३
३.१.३	क्रियाकलाप २.७.१३.१२ वार्षिक, त्रैमासिक प्रतिवेदन तयारी तथा प्रकाशन-----	५४
३.१.४	क्रियाकलाप २.७.१३.४ शैक्षिक नीति, कार्यक्रम तथा निर्देशिका सम्बन्धमा अभिमुखीकरण -----	५४
३.१.५	क्रियाकलाप २.७.१३.१० विद्यालयहरूलाई विपद् व्यवस्थापनका लागि अनुदान -----	५४
३.१.६	क्रियाकलाप ११.१.२.२.३१५ स्थानीय तह र प्रदेशको सँगको साझेदारीमा तुला विद्यालय विकास गर्ने छनोट भइ DPR तयार भएका विद्यालयका लागि पूर्वाधार विकास अनुदान -----	५५
३.१.७	क्रियाकलाप २.७.१३.३५. शिक्षा तालिम केन्द्रको Digital Learning Centre को विकास तथा सुदृढीकरण -----	५६
३.१.८	क्रियाकलाप २.७.१३.३६ शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइसँग कार्यक्रम कार्यान्वयनको समीक्षा तथा समन्वय बैठक-----	५७
३.२	राष्ट्रिय परीक्षा बोर्ड (ब.उ.शी.नं. ३५०३१०११) -----	५७
३.२.१	क्रियाकलाप २.७.१३.२१ कक्षा १० (SEE) परीक्षा सञ्चालन-----	५७
४	प्रदेश शिक्षा तालिम केन्द्रबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम -----५८	
४.१	क्रियाकलाप नं. २.६.१.१० शिक्षक तालिम-----	५८
५	प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद् (विशेष कार्यक्रमसमेत) (ब.उ.शी.नं. ३५०४१०११) -----६५	
६	शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाइबाट कार्यान्वयन हुने कार्यक्रम -----६५	
६.१	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ -----	६५
अनुसूची १ :	तहगत शिक्षकको वार्षिक तलब र भत्ता नपुग माग फाराम-----	७४
अनुसूची २ :	विशेष शिक्षा परिषद्को अनुदानबाट सञ्चालनमा रहेका विशेष विद्यालयहरूका लागि शैक्षिक सामग्री र मसलन्द (इन्धन खर्च) वितरणका आधारहस्त-----	७६
अनुसूची ३ :	समता रणनीति कार्यान्वयनका लागि अनुदान पाउने स्थानीय तह विवरण -----	७७
अनुसूची ४ :	दिवा खाजाको मापदण्ड,गुणस्तरर व्यवस्थापनका नमुना-----	७९
अनुसूची ५ :	विद्यालय भवन डिजाइन तथा निर्माणका लागि शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको मापदण्ड -----	८१
अनुसूची ६ :	कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन -----	८२
अनुसूची ७ :	स्थानीय तह र विद्यालय व्यवस्थापन समितिबाट हुने निर्माण कार्यको अनुगमनसँग सम्बन्धित रूजुसूची-----	८४
अनुसूची ८ :	विद्यालय निर्माण समय तालिका -----	८७
अनुसूची ९ :	विद्यालय भौतिक निर्माणमा वातावरणीय तथा सामाजिक सुरक्षासम्बन्धी रूजुसूची-----	८८
अनुसूची १०:	नमुना विद्यालयको नामावली -----	९१
अनुसूची ११:	प्राविधिक धार सञ्चालन भएका विद्यालयको नामावली -----	१०२
अनुसूची १२:	आर्थिक वर्ष २०७९/८० को संघ,प्रदेश तथा स्थानीय तहका लागि बजेट कार्यवियनसम्बन्धी मार्गदर्शन -----	११९
अनुसूची १३:	नमुना विद्यालयका प्र.अ र शिक्षकका लागि कार्यसम्पादन करारका न्यूतमम आधारहस्त-----	१३५
अनुसूची १४:	प्रगति प्रतिवेदनको ढाँचा-----	१३६
अनुसूची १५:	स्थानीय तहबाट सम्पादन हुने विद्यालय शिक्षा क्षेत्र कार्यक्रम जिल्ला स्तरको क्रियाकलापको इकाइ लागत----	१३९
अनुसूची १६ :	शिक्षा तालिम केन्द्रको वार्षिक कार्यक्रम, २०७९/८० -----	१४४
अनुसूची १७ :	शिक्षकको तलबमान, आव २०७९/८० -----	१५०

खण्ड १

कार्यक्रम कार्यान्वयनसम्बन्धी मार्गदर्शन

१. कार्यक्रम कार्यान्वयनसम्बन्धी सङ्केतिः पृष्ठभूमि

शिक्षा क्षेत्रका समग्र योजना र कार्यक्रमहरूलाई नेपालको संविधानमा उल्लेखित मौलिक हक्कसम्बन्धी व्यवस्था, राज्यको निर्देशक सिद्धान्त, नीति र दायित्व, शिक्षा ऐन तथा नियमावली लगायतका सम्बन्धित कानुन, मानव अधिकारको विश्वव्यापी घोषणा तथा नेपाल पक्ष भएर गरिएका अभिसन्धिहरू र दिगो विकासका लक्ष्य लगायतका अन्नार्थीय मञ्चमा नेपालले गरेका प्रतिबद्धताहरू, राष्ट्रिय शिक्षा नीति, २०७६ तथा पन्ध्रौं योजना तथा चालु आवबाट कार्यान्वयनमा आएको विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना (आ.व. २०७९/८०- २०८८/८९) समेतले समष्टिगत रूपमा मार्गदर्शन गरेका छन् ।

आ.व. २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम एवम् बजेट बक्तव्यमा आधारित भएर स्थानीय एवम् प्रदेश तहमा शिक्षासँग सम्बन्धित विभिन्न कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनका लागि ससर्त अनुदानका रूपमा बजेट हस्तान्तरण भएको छ । प्रदेश एवम् स्थानीय तहमा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा एकरूपता र प्रभावकारिता कायम गर्न, स्थानीय तहमा हस्तान्तरण भएको ससर्त अनुदानलाई तोकिएको लक्ष्य प्राप्त गर्ने गरी परिचालन गर्न, तोकिएको शीर्षक तथा क्रियाकलापमा खर्च गर्ने वातावारण सुनिश्चित गरी स्रोतको अधिकतम उपयोगका लागि सहजीकरण गर्न, आर्थिक अनुशासन कायम गरी तोकिएका शीर्षकहरूमा नियमानुसार खर्च गर्न, स्वीकृत कार्यक्रमका अवधारणा, उद्देश्य, प्रक्रिया तथा रणनीतिहरूका सम्बन्धमा प्रदेश र स्थानीय तह तथा विद्यालय तहसम्मका सबै सरोकारवालाहरूलाई परिचित गराई कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न सघाउ पुर्याउन यो पुस्तिका तयार गरिएको छ । विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजनाका लागि प्राप्त हुने वैदेशिक सहायता पनि नतिजामा आधारित रहेकाले तोकिएको नतिजामा आधारित सूचक (Disbursement Linked Indicator- DLI) प्राप्तिको सुनिश्चितता र कार्यक्रमको नतिजा ढाँचा (Programme Result Framework- PRF) प्राप्तिको सुनिश्चितताका लागि यस पुस्तिकाले सहयोग पुर्याउने छ ।

१.१ पुस्तिकाको उद्देश्यः

- क) प्रदेश, स्थानीय तह र इकाइ एवम् विद्यालयस्तरमा सञ्चालन हुने शैक्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयनमा समन्वय र सहकार्यलाई सुदृढीकरण गरी शैक्षिक सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउन सरोकारवालाहरूलाई सुसूचित गर्नु,
- ख) विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना अन्तर्गतका स्वीकृत कार्यक्रम कार्यान्वयनबाट बालबालिकामा न्यूनतम सिकाइ सुनिश्चित गरी समग्र विद्यालय शिक्षाको पहुँच, गुणस्तर तथा सान्दर्भिकता अभिवृद्धि गर्न सहजीकरण गर्नु
- ग) प्रदेश तथा स्थानीय तह र इकाइबाट सञ्चालन हुने विद्यालय शिक्षा क्षेत्र कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा एकरूपता कायम गरी प्रभावकारी शैक्षिक व्यवस्थापन गर्न मदत पुर्याउनु,
- घ) वार्षिक कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न सम्बन्धित तह/ निकायको भूमिका स्पष्ट गरी अपेक्षित नतिजा हासिल गर्न जिम्मेवार र जवाफदेही बनाउनु,
- ङ) वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन र स्रोत परिचालन एवम् प्रतिवेदन पद्धतिलाई दिशानिर्देश गर्नु/ गराउनु,
- च) नतिजामा आधारित अनुगमन प्रणालीको माध्यमबाट कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरी लक्षित नतिजा सुनिश्चित गर्नु,
- छ) कार्यक्रमको तेस्रो पक्षबाट कार्यक्रमको प्रभावकारिता मूल्याङ्कन, सामाजिक तथा लेखा परीक्षण लगायतका कार्यलाई आवश्यकता अनुसार सहजीकरण गर्नु ।

१.२ कार्यक्रम कार्यान्वयन मार्गदर्शन :

कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि ससर्त अनुदान अन्तर्गत प्रदेश, स्थानीय तह जिल्ला एवम् विद्यालयलाई उपलब्ध गराईएको आर्थिक वर्ष २०७९/८० को कार्यक्रम तथा बजेट कार्यान्वयन गर्दा देहायका बुँदाहरूलाई विशेष ध्यान दिनुपर्नेछ :

- क) चालु आर्थिक वर्षका लागि स्वीकृत नम्र, प्राप्त निर्देशन र त्यससम्बन्धी अन्य निर्देशनसमेतलाई ध्यानमा राखी यस कार्यान्वयन पुस्तिकाको आधारमा तोकिएको कार्यक्रम र बजेट निर्धारित समय सीमाभित्रै सम्पन्न हुने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने/ गराउने,
- ख) सङ्गीय सरकारवाट ससर्त अनुदानका रूपमा स्थानीय तह/ प्रदेशमा वित्तीय हस्तान्तरण भएका कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनका लागि योजना निर्माण, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा प्रगति प्रतिवेदन तयार गरी सम्प्रेशण गर्ने प्रमुख जिम्मेवारी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत/ प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालयको सचिवको हुने,
- ग) गुणस्तरीय शिक्षा, प्राविधिक शिक्षा, पूर्वाधार, प्रविधिको समुचित प्रयोग गरी शिक्षा क्षेत्रको गुणात्मक विकास गर्न भूगोल एवम् विद्यार्थी सङ्ग्राह्यासमेतका आधारमा बाल शिक्षादेखि माध्यमिक शिक्षासम्मको नक्साङ्कन तयार पारी कार्यान्वयन गर्ने । विद्यालयको अनुमति दिँदा विद्यालय नक्साङ्कन तथा थप हुने आर्थिक दायित्वसमेतलाई आधार बनाउने ।

- घ) स्थानीय तहले ससर्त अनुदानबाट विद्यालयमा हुने क्रियाकलापगत बजेट विद्यालयबाट आवश्यक विवरण लिई खातामा निकासा दिने । सोको खर्चको फाँटवारी/बिल भरपाइ विद्यालयमा प्रमाणित गरी अभिलेख राख्ने व्यवस्था मिलाउने,
- ङ) स्थानीय तहले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद १० दफा ७३ को उपदफा (१) र (२) मा उल्लेख भए बमोजिम खर्च गर्न अस्थितियारी हुने व्यवस्था मिलाउने,
- च) कम्तीमा ६ महिना करार सेवा गरेका कर्मचारीहरूलाई सालवसाली रूपमा १ महिना बराबरको आधारभूत पारिश्रमिक बराबरको चाडपर्व खर्च उपलब्ध गराउने,
- छ) स्थानीय तह तथा प्रदेश सरकारलाई उपलब्ध ससर्त अनुदान बजेट उपशीर्षकभित्र रहेका क्रियाकलापलाई यस कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकामा मूल क्रियाकलापका रूपमा राखी सो अन्तरगत कार्यान्वयन हुने क्रियाकलापहरूलाई उपक्रियाकलापमा उल्लेख गरिएको छ । अद्यावधिक शैक्षिक तथ्याङ्कलाई आधार मानी त्रैमासिक रूपमा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नुपर्नेछ । विद्यालय शिक्षा क्षेत्र कार्यक्रमका लागि स्वीकृत क्रियाकलाप तथा सो अन्तर्गतका उपक्रियाकलापका लागि तोकिएको भौतिक तथा वित्तीय लक्ष्य पूरा भई रकम बचत हुने र सोही बजेट उपशीर्षक अन्तरगत निःशुल्क पाठ्यपुस्तक, छात्राका लागि सेनिटरी प्याड, दिवाखाजा कार्यक्रमका लागि स्वीकृत रकम अपुग हुने भएमा अद्यावधिक/प्रमाणित शैक्षिक तथ्याङ्कका आधारमा स्थानीय तहको निर्णय अनुसार आन्तरिक बजेट हिसाब मिलान गर्न सकिनेछ,
- ज) स्थानीय तहले विद्यालयमा स्वास्थ्य चेतना अभिवृद्धि गर्न स्वास्थ्य संस्थासँगको समन्वय र सहयोगमा प्रत्येक शैक्षिक सत्रको सुरुमा सबै विद्यार्थीको अनिवार्य रूपमा आँखा, कान लगायतका आधारभूत स्वास्थ्य परीक्षणको व्यवस्था मिलाउने । प्रदेश तहबाट सञ्चालित यससम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्न स्वाथ्य संस्थाबिच सहकार्य गर्ने प्रबन्ध मिलाउनुका साथै विद्यार्थी विद्यालय भर्ना हुनुपर्व बालबालिकाको अपाङ्गताको प्रारम्भिक लेखाजोखा गर्ने प्रबन्धसमेत मिलाउने,
- झ) स्थानीय तथा प्रदेश सरकारले ससर्त अनुदानमा हस्तान्तरित कार्यक्रम र बजेटलाई आफ्नो नीति, कार्यक्रम एवम् बजेटमा अनिवार्य रूपले समावेश गर्ने । उक्त कार्यक्रमहरू भुक्तानीमा दोहोरोपन नहुने गरी आवश्यकता अनुसार आफ्नो स्रोतबाट बजेट थप गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सकिने,
- ञ) स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण भएका कार्यक्रम केन्द्रको वेबसाइटमा रहेको च. नं १९९ मिति २०७९।०।३० को पत्रमा उल्लेख भए अनुसारको भौतिक लक्ष्य तथा बजेटको परिधिभित्र रही कार्यान्वयन गर्ने । उक्त विवरणमा उल्लेखित पुस्तकालय स्थापना तथा व्यवस्थापन, र विज्ञान प्रयोगशाला मध्ये कुनै कार्यक्रम सबै विद्यालयले एक पटक प्राप्त गरी सकेको भएमा स्थानीय तहबाट निर्णय गराई उल्लेखित कार्यक्रममा केन्द्रित रही विद्यालयको आवश्यकता र मागका आधारमा नदोहोरिने गरी बजेट र लक्ष्यको सीमा नबढने गरी कार्यक्रम गर्न सकिने ,
- ट.) स्थानीय तहसँग प्रभावकारी समन्वय एवम् कार्यसम्पादनमा सहजीकरण गर्नका लागि शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइले जिल्लाभित्रका स्थानीय तहका शिक्षा शाखा प्रमुखहरू वा प्रमुखले तोकेको पदाधिकारीसहितको संयन्त्र निर्माण गर्ने । संयन्त्रका पदाधिकारीसँग मासिक, त्रैमासिक रूपमा बैठक, छलफल, अन्तरक्रिया आयोजना गर्ने,
- ठ) स्थानीय तहले साक्षर एवम् अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा सुनिश्चितताको घोषणा गर्न विशेष कार्ययोजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने,
- ड) स्थानीय तहका लागि निर्धारण हुने अनुदान विद्यालयबाट भरिने शैक्षिक तथ्याङ्क (IEMIS) मा आधारित हुने भएकाले विद्यालयबाट तथ्याङ्क नभरेका/अद्यावधिक नगरेका कारणबाट स्थानीय तहले पाउने अनुदानमा फरक पर्ने जाने भएकाले आफ्नो मातहतका विद्यालयहरूलाई IEMIS अनिवार्य रूपले भर्न/अद्यावधिक गर्न लगाउने । प्राप्त ससर्त अनुदान विद्यालयलाई निकासा दिँदा अद्यावधिक शैक्षिक तथ्याङ्क २०७९ लाई आधार लिने । शैक्षिक तथ्याङ्कको अतिरिक्त सङ्घ/प्रदेश/स्थानीय तहबाट विभिन्न समयमा हुने विद्यालय अनुगमनको क्रममा सत्यापन गरिएको तथ्याङ्क अनुसार तोकिएको अनुदान वितरण गर्न सकिने,
- ढ) एकीकृत शैक्षिक सूचना प्रणाली सञ्चालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिकामा प्रदेश सरकार/स्थानीय तह र शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइका लागि तोकिएका कार्यहरूको प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्नु/गराउनु हुन,
- ण) स्थानीय तहले विद्यालयमा विभिन्न शीर्षकहरूमा गरिएको निकासा कार्यान्वयनको अनुगमन गर्न सम्बन्धित विषयगत/ प्राविधिक/ सरोकारवालाहरूको सहभागितामा संयन्त्र वनाई अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउने,

- (त) **विद्यार्थीको खाना/खाजा प्रबन्ध :** आवासीय शैक्षिक सुविधा सञ्चालन गर्ने विद्यालयले खानाको साप्ताहिक मेनु तयार गरी मेनुबमोजिम खाना खुवाउने प्रबन्ध मिलाउने । दिवा खाजा कार्यक्रम सञ्चालित सबै सार्वजनिक विद्यालयले शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रले सार्वजनिक गरेको साप्ताहिक मेनु अनुसार दिवा खाजाको प्रबन्ध मिलाउनु पर्ने । स्वीकृत साप्ताहिक खाना/खाजाको मेनु सबैले देख्ने गरी टाँस्ने व्यवस्था गर्ने,
- (थ) **स्वीकृति/अनुमति प्राप्त विशेष/एकीकृत शिक्षा कार्यक्रम (नेपाल सरकारबाट सालवसाली अनुदान प्राप्त गर्ने विशेष विद्यालयसमेत)** सञ्चालित सामुदायिक विद्यालयमा अन्य सामुदायिक विद्यालयले प्राप्त गर्ने विद्यालय सञ्चालन खर्च, छात्रवृत्ति, दिवा खाजा, सेनिटरी प्याड जस्ता अनुदान दोहोरो नपर्ने गरी उपलब्ध गराउने,
- (द) **छात्रवृत्ति वितरण :** आधारभूत तहमा अध्ययनरत विद्यार्थीका लागि विद्यालयले छात्रवृत्ति रकम उपलब्ध गराउँदा छात्रवृत्ति रकम सम्भव भए सम्म बैड्कमार्फत उपलब्ध गराउने सो नभएमा भरपाइ गरी रकम उपलब्ध गराउने । माध्यमिक तहको हकमा विपन्न लक्षित छात्रवृत्ति कार्यान्वयन मापदण्ड, २०७८ बमोजिम गर्ने । आवासीय शैक्षिक छात्रवृत्तिको हकमा विद्यालय छात्रवृत्ति व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७४ बमोजिम गर्ने,
- (ध) प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालयले सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त ससर्त अनुदानको कार्यक्रम र बजेटको अखित्यारी प्राप्त भएको मितिले पन्थ दिनभित्र आफ्नो मातहतका निकायहरूको कार्य जिम्मेवारी अनुसार कार्यान्वयन गर्न अखित्यारी उपलब्ध गराउने,
- (न) शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइले स्थानीय तहमा सञ्चालन हुने वार्षिक शैक्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि आवश्यक शैक्षिक तथ्याङ्क र अभिलेखको उपलब्धता, क्षमता विकासमा सहजीकरण लगायतका प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने,
- (त) नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को २०७६।०५।०४ को निर्णयको आधारमा शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयबाट पुनर्वितरित शिक्षक दरबन्दी विवरण अनुसार खुद पुलमा रहेका दरबन्दी मिलान गर्न बाँकी रहेका शिक्षकहरूको तलब भत्ता स्थानीय तहमा बिनियोजन नगरिएकाले शिक्षक दरबन्दी मिलान गर्न बाँकी रहेका स्थानीय तहले आव २०७९।८० को प्रथम त्रैमासिकभित्र मिलान कार्य सम्पन्न गरी सो को प्रतिवेदन केन्द्रमा पठाएपछि मात्र सो रकम निकास गरिने,
- (थ) शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइले कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकाका सम्बन्धमा जिल्लाभित्रका स्थानीय तहका सम्बन्धित विषय क्षेत्रका पदाधिकारीलाई अभिमुखीकरण गर्ने,
- (द) स्थानीय तहमा शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा/महाशाखा प्रमुखको संयोजकत्वमा स्थानीय तहको कार्यक्षेत्रभित्र क्रियाशील गैह सरकारी सङ्घसँस्थासमेतको प्रतिनिधित्व रहने गरी स्थानीयस्तरको शिक्षा समूह (Education Cluster) गठन गर्ने । यसरी गठन भएको स्थानीयस्तरको शिक्षा समूहले जिल्ला/प्रदेश/सङ्घीय तहको शिक्षा समूहसँग समन्वय गरी कार्यसम्पादन गर्ने,
- (ध) स्थानीय तहले आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्र शैक्षिक क्षेत्रमा क्रियाशील गैर सरकारी संस्था/समुदायमा आधारित संस्था/सामुदायिक सिकाइ केन्द्रहरू (I/NGOs/CBOs/CLCs) सँगको समन्वयमा कार्यक्रमको प्रकृति अनुसार साझेदारीमा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन योजना तयार गरी स्थानीयस्तरको शिक्षा समूह (Education Cluster) सँगको समन्वयमा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने,
- प्रदेश तथा स्थानीय तहमा कार्यान्वयन हुने कार्यक्रमको अनुगमनको दायित्व सम्बन्धित तहको हुनेछ । सङ्घीय निकाय र शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ एवम् प्रदेश सरकारबाट कार्यक्रम अनुगमन गर्दा स्थानीय तहबाट आवश्यक सहजीकरण गर्ने,
- (न) तोकिएको समयमा तथ्याङ्क नभर्ने, झुठो विवरण दिने प्र.अ. र त्यस्तो विवरण प्रमाणित गर्ने पदाधिकारीसमेतलाई कानुन अनुसार कारवाही हुने भएकाले यथार्थ विवरण भएको यकिन गरी प्रमाणीकरण गर्ने गराउने,
- (प) विद्यालयले यस पुस्तिकामा उल्लेख भएका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट त्रैमासिक रूपमा स्थानीय तहमा माग गर्ने । स्थानीय तहले प्राप्त माग फारामलाई अद्यावधिक तथ्याङ्कसँग रूजु गरी यथाशीघ्र छिटो अनुदान दिने व्यवस्था मिलाउने । विद्यालयबाट बितरण गरिने प्रति विद्यार्थी लागतको आधारमा खर्च गरिने छात्रवृत्ति, निःशुल्क पाठ्यपुस्तक लगायतका कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने । निःशुल्क पाठ्यपुस्तकको रकम विद्यालयमा निकासा दिँदा स्वीकृत मूल्यसूचीका आधारमा विद्यार्थीलाई सेटमा नै उपलब्ध गराउनुपर्नेछ र सो को जानकारी शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइलाई दिनुपर्ने,
- (फ) स्थानीय तहबाट विद्यालयमा रकम निकासा दिँदा अनुदान शीर्षक, गर्नुपर्ने काम र बजेट उल्लेख भएको अनुदान निकासा पत्र विद्यालयलाई उपलब्ध गराई सोको समष्टिगत विवरण स्थानीय तहको वेबसाइटमा राख्ने व्यवस्थासमेत मिलाउने,
- (ब) ससर्त अनुदान अन्तर्गत वित्तीय हस्तान्तरण भई स्थानीय तहमार्फत विद्यालयलाई उपलब्ध हुने अनुदान रकममा कन्टिनजेन्सी वापतको रकम कह्वा नगरी तोकिएको रकम सम्बन्धित विद्यालयको खातामा उपलब्ध गराउनुपर्नेछ । कन्टिनजेन्सी रकम कह्वा

गर्ने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि रकम विनियोजन नगरिएकाले कट्टा गर्दा लक्षित कार्यक्रम सम्पन्न गर्न नसकिने हुनाले कन्टिनेन्सी वापतको रकम स्थानीय तहले वित्तिय हस्तान्तरण भई गएका वा आन्तरिक स्रोतबाट व्यवस्थापन गर्नुपर्ने,

- भ) भौतिक सुविधा विस्तारका लागि तोकिएको ससर्त अनुदान रकम अपर्याप्त भएमा स्थानीय तहले स्वीकृत लागत अनुमानका आधारमा आफ्नो स्रोतबाट थप गर्न सक्नेछ । निर्माण कार्यको प्राविधिक सुपरिवेक्षण एवम् प्रशासनिक अनुगमन गर्नु स्थानीय सरकारको दायित्व हुने,
- म) शैक्षिक सत्र २०७९देखि प्रत्येक विद्यालयले IEMIS बाट विद्यार्थी परिचय पत्र विकास गरी वितरण गर्ने । विद्यार्थीले प्राप्त गर्ने सबै किसिमका सुविधाका लागि परिचय पत्र अनिवार्य गर्ने । IEMIS बाट प्राप्त School Report Card प्रिन्ट गरी सार्वजनिक गर्नुका साथै सामाजिक परीक्षणमा उपयोग गर्ने,
- य) विद्यालय सामाजिक परीक्षण मापदण्ड- २०७८ अनुसार सबै विद्यालयहरूलाई अनिवार्य रूपमा सामाजिक परीक्षण गर्ने लगाउने,
- र) यस कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकामा उल्लेख गरिएका क्रियाकलापहरूलाई कार्यसम्पादन सूचकको रूपमा तयार गर्ने र सो सूचकका आधारमा सबै तह तथा निकायमा अनुगमन गरी कार्यसम्पादन नितिजा प्रति सम्बन्धित व्यक्ति/पदाधिकारीलाई जवाफदेही बनाउने व्यवस्था गर्ने । विद्यालयबाट सञ्चालन हुने क्रियाकलाप कार्यान्वयनको मुख्य जिम्मेवारी प्रधानाध्यापकको हुने यसका लागि स्थानीय तहले अनुगमन सूचक निर्माण गरी अनुगमन गर्ने/ गराउने ।

१.३ आर्थिक अनुशासन तथा वित्तीय प्रतिवेदन

- क) एक बजेट उपशीर्षकमा बिनियोजन भएको रकम अर्को सब-बजेट उपशीर्षकमा खर्च नगर्ने, स्वीकृत नम्सको परिधिभित्र रहेर कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकामा उल्लेख गरिएका आधार र प्रक्रिया अनुरूप खर्च लेख्ने व्यवस्था मिलाउने,
- ख) वैदेशिक स्रोत समावेश भएको बजेट उपशीर्षक अन्तर्गतका क्रियाकलापहरूमा विनियोजित बजेट खर्च गर्दा मुल क्रियाकलापमा विनियोजित कुल रकमलाई दातृनिकायगत स्रोत अनुपात यकिन गरी सोही अनुपातमा वैदेशिक स्रोतको रकमसमेत खर्च गर्ने,
- ग) विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजनाका संयुक्त वित्तीय साझेदार (Joint Financing Partners) सँग नेपाल सरकारले गरेको समझौतामा आयोजना कार्यान्वयन गर्ने (Implementing Agency) निकायले प्रत्येक त्रैमासिक सकिएको ४५ दिनभित्र वित्तीय अनुगमन प्रतिवेदन (Financial Monitoring Report - FMR) पेस गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ । सो व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न प्रत्येक स्थानीय तहले त्रैमासिक अवधि समाप्त भएको १५ दिनभित्र सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय (कोलेनिका) मा "मलेप फाराम नं. २७५ को अनुसूची ७ र ८ (ख)" बमोजिम प्रतिवेदन गर्ने र सोको एक/ एक प्रति शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र (योजना तथा अनुगमन शाखा) तथा सम्बन्धित शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइमा पठाउनु पर्नेछ । प्रतिवेदन पेस नभएसम्म कोलेनिकाले त्रैमासिक निकासा रोक्का राख्न सक्नेछ । (प्रतिवेदनको ढाँचा अनुसूची १४ मा समावेश छ ।)
- घ) शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइले जिल्ला स्थित: स्थानीय तहहरू तथा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयसँग समन्वय गरी सबै स्थानीय तहको एकीकृत त्रैमासिक प्रगति प्रतिवेदन त्रैमासिक अवधि समाप्त भएको २५ दिनभित्र केन्द्रमा अनिवार्य रूपमा पठाउने,
- ड) सबै प्रदेश सरकार/स्थानीय तहले वित्तीय हस्तान्तरण भएको ससर्त अनुदानका कार्यक्रमहरूको महालेखा परीक्षक कार्यालयबाट अन्तिम लेखापरीक्षण गराउनुपर्नेछ । साथै लेखा परीक्षणबाट औल्याइएका बेरुजुको समयमै फछ्यौट तथा संपरीक्षण गराउने दायित्व सम्बन्धित प्रदेश सरकार/स्थानीय तहको हुने । बेरुजु सम्परीक्षण तथा फर्छ्यौटको विवरण त्रैमासिक रूपमा केन्द्रमा पठाउने,
- च) माथि "ग" तथा "घ" बमोजिमको कार्य नगरेका कारण वैदेशिक अनुदान तथा ऋणको सोधभर्ना हुन नसकेमा वा दातृ- निकायलाई अयोग्य खर्च (In-eligible Expenditure) फिर्ता गर्नुपरेमा सम्बन्धित प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहको आगामी आ.व.को वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट कट्टा गर्न केन्द्रले अर्थ मन्त्रालयमा अनुरोध गरी पठाउन सक्नेछ ।
- छ) सङ्घीय सरकारबाट ससर्त अनुदानका रूपमा प्राप्त बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृत कार्यसञ्चालन निर्देशिकामा उल्लेखित खर्च गर्ने मापदण्ड (Norms) का आधारमा गर्ने,
- ज) विद्यालयमा हुने खरिद कार्य प्रचलित आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, नियमावली तथा सार्वजनिक खरिद ऐन/नियमावली, विद्यालय खरिद दिग्दर्शन र विद्यालय लेखाङ्कन दिग्दर्शनका आधारमा गर्ने । सोकार्यको अनुगमन स्थानीय तहले गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ । (विद्यालय खरिद दिग्दर्शन, विद्यालय लेखाङ्कन दिग्दर्शन शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको वेबसाइट : www.cehrd.gov.np बाट प्राप्त गर्न सकिने,

- झ) ससर्त अनुदानबाट सञ्चालन हुने विद्यालयका शैक्षिक कार्यक्रमहरू स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले गरेका व्यवस्थासमेतको आधारमा हुने भएकाले लेखा परीक्षणबाट कायम भएको बेरुजु फर्छ्यौट गर्ने जिम्मा सम्बन्धित स्थानीय तहको हुने । बेरुजु फर्छ्यौटका लागि आवश्यक विवरणहरू पेस गर्ने दायित्व सम्बन्धित विद्यालयको हुने । साविकको जिल्ला शिक्षा कार्यालयको नाममा कायम भएका बेरुजु फर्छ्यौट तथा सम्परीक्षण गराउने कार्य हालको शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइको हुनेछ । बेरुजु फर्छ्यौटका लागि आवश्यक कागजातसहित विद्यालयले प्राविधिक सहयोगका लागि स्थानीय तहमा अनुरोध गर्नुपर्नेछ । बेरुजु फर्छ्यौटको कार्यका लागि इकाइ तथा विद्यालयले मागेको प्राविधिक सहयोग स्थानीय तहले उपलब्ध गराउनुपर्ने,
- ञ) स्वीकृत कार्यक्रमको कार्यान्वयन योजना, खरिद योजना र अनुगमन योजना बमोजिमको कार्यक्रम कार्यान्वयन अवस्थाको त्रैमासिक रूपमा स्थानीय/ प्रदेश तहमा प्रगति समीक्षा गरी तोकिएको ढाँचामा त्रैमासिक अवधि समाप्त भएको १५ दिनभित्र स्थानीय तहले शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइमार्फत तथा प्रदेशले सोझै शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रमा अनिवार्य रूपमा प्रतिवेदन पठाउने,
- ट) स्थानीय तहले बेरुजु फर्छ्यौट कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिने । म.ले.प. प्रतिवेदनमा औँल्याएका बढी अनुदान, दोहोरो अनुदानका सन्दर्भमा विद्यालयबाट सो रकम फिर्ता गराउने काम चालु आर्थिक वर्षको पहिलो त्रैमासिकभित्रै गरिसक्नुपर्नेछ । यसरी वढी वा दोहोरो अनुदान गएका विद्यालयले रकम फिर्ता नगरेमा ती विद्यालयहरूको अनुदान रोकका गर्ने । विद्यालयबाट फिर्ता गराएको अनुदान रकमको बैड्क भौचरसहितको विवरण महालेखा परीक्षकको कार्यालयमा पेस गरी बेरुजु फर्छ्यौटको व्यवस्था मिलाउने र सो को प्रतिवेदन शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ र शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रमा अनिवार्य रूपमा पठाउने,
- ठ) महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट सार्वजनिक प्रतिवेदनमा औँल्याइएका बेरुजुहरूलाई प्राथमिकता साथ फर्छ्यौट गर्नुपर्ने,
- ड) राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम अन्तरगत कार्यक्रम तथा बजेट प्राप्त गर्ने विद्यालयले राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि तथा केन्द्रबाट प्राप्त हुने कार्यप्रक्रिया अनुसार कार्यसम्पादन गर्नुपर्ने,
- ढ) विद्यालयको आर्थिक कारोबारको लेखाड्कन गर्दा सक्कल बिल भरपाई लगायत आवश्यक कागजात संलग्न राखी अभिलेखन गर्ने व्यवस्था मिलाउने । विद्यालयको भौतिक निर्माणसम्बन्धी कार्यहरू सम्पन्न भएपश्चात कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गरी लेखा परीक्षणको व्यवस्था मिलाउनुपर्ने । महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट डोर खटिई आएका बखत स्थानीय तहले आवश्यक प्रमाण जुटाई, असुल गर्नुपर्ने बेरुजु असुल गरी सम्परीक्षण गराउने,
- ण) स्थानीय तहले विद्यालयमा जाने सबै प्रकारका अनुदानहरूलाई प्रभावकारी तथा सक्षमरूपमा कार्यान्वयन गर्न अनुदान व्यवस्थापन प्रणाली (Grant Management System) बमोजिम देहाय अनुसार अनुदान निकासा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने :
१. विद्यालयलाई अनुदान निकासा गर्दा यस पुस्तिकामा उल्लेख भएका मापदण्ड तथा प्रक्रिया अनिवार्य रूपमा परिपालना गर्ने,
  २. प्रत्येक विद्यालयले बजेट निकासा माग गर्दा अघिल्लो आव वा त्रैमासिकमा निकासा भएको बजेटको प्रगति विवरण, अनुदान मागको विवरण, विव्यासको निर्णय र शैक्षिक तथाड्कसहित स्थानीय तहमा अनिवार्य रूपमा पेस गर्नुपर्ने,
  ३. स्थानीय तहले विद्यालयमा बजेट निकासा दिँदॉ विद्यालयबाट पेस हुने प्रगति विवरणलाई आधार बनाउनु पर्नेछ ।
- त) प्रदेश तथा स्थानीय तहमा ससर्त अनुदानको वित्तीय हस्तान्तरण तथा सो सम्बन्धी अन्य व्यवस्था अनुसूची १२ मा रहेको अर्थ मन्त्रालयको मार्गदर्शन बमोजिम हुनेछ । शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइले केन्द्रबाट प्राप्त मार्गदर्शन अनुसार खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाउने गरी सहजीकरण गर्नुपर्नेछ ।

१.४ स्थानीय तह, प्रदेश सरकार तथा इकाइबाट पेस गर्नु पर्ने प्रतिवेदनहरू

- क) प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहले ससर्त अनुदानका रूपमा वित्तीय हस्तान्तरण भएका कार्यक्रमहरूको त्रैमासिक रूपमा अनुसूची ११ को क्रियाकलापगत प्रगति प्रतिवेदनका अतिरिक्त तपसिल अनुसारका विषयको प्रगति विवरणको Hard Copy तथा Soft Copy केन्द्रमा अनिवार्य रूपले पठाउनुपर्नेछ । यस कार्यमा शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइले विशेष समन्वय र सहजीकरण गर्नुपर्नेछ ।
- ख) ससर्त अनुदानका अतिरिक्त प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट चालु आवका लागि तय भएका कार्यक्रम (प्रदेश तथा स्थानीय तह) सहजीकरण गर्नुपर्नेछ ।

- ग) प्रदेश शिक्षा तालिम केन्द्रबाट सञ्चालन भएका आधारभूत तथा माध्यमिक तहतर्फ शिक्षक तालिम प्राप्त शिक्षकको तह, विद्यालय र विषय खुल्ने नामनामेसी विवरण (प्रदेश तह)
- घ) शिक्षक दरबन्दी मिलानको प्रगति विवरण (प्रदेश तह, जिल्ला तथा स्थानीय तह)
- ड) विद्यालय लेखा प्रणाली (School Accounting System-SAS) सम्बन्धी तालिम प्राप्त शिक्षक/कर्मचारीको विवरण र सो प्रणाली कार्यान्वयन गर्ने विद्यालयको नाम नामेसी (तालिम प्राप्त शिक्षकको नाम, तालिम सञ्चालन भएको मिति, तालिम अवधि, विद्यालयको नाम खुल्ने विवरण) (इकाइ)
- च) तोकिएको सूचकाङ्कका आधारमा कार्य सम्पादन सम्पन्न गर्ने विद्यालयलाई कार्यसम्पादनमा आधारित अनुदान (Performance Based Grants) प्राप्त गर्ने विद्यालयको नाम तथा ठेगाना (स्थानीय तह)
- छ) शिक्षक दरबन्दी तथा शिक्षक अनुदान प्राप्त नगरेका आधारभूत सामुदायिक विद्यालयहरूलाई एकमुष्ट अनुदान प्राप्त गर्ने विद्यालयको नाम तथा ठेगाना (स्थानीय तह)
- ज) ससर्त अनुदानमा वित्तीय हस्तान्तरण भएका क्रियाकलाप अन्तर्गतका उपक्रियाकलापगतरूपमा विद्यालयमा भएको निकासा खुल्ने बुलेटिन, निकासा सिट वा निकासा पत्र (स्थानीय तह)
- झ) पढ्दै कमाउदै कार्यक्रम कार्यान्वयन भएका विद्यालयको कार्यप्रगति (स्थानीय तह)
- ज) राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम अन्तर्गतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने विद्यालयको कार्यप्रगति (इकाइ र स्थानीय तह)
- ट) नमुना विद्यालय विकासका लागि छनोट भएका विद्यालयहरूको भौतिक निर्माण एवम् शैक्षिक कार्यक्रमको प्रगति (इकाइ र स्थानीय तह)
- ठ) माध्यमिक तह (कक्षा ९-१०) र आधारभूत तह (कक्षा ६-८) तर्फ अड्डग्रेजी, गणित र विज्ञान विषय शिक्षणका लागि शिक्षण सहयोग अनुदान प्राप्त गर्ने विद्यालयको नामावली (स्थानीय तह)
- ड) विज्ञान प्रयोगशाला र पुस्तकालय अनुदान प्राप्त विद्यालयको नामावली (स्थानीय तह)
- ढ) स्थानीय तहमा कार्यरत शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा/महाशाखा प्रमुखको नामनामेसी, सम्पर्क नम्वर र ईमेल ठेगानासहितको विवरण (शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ)

१.५ कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका परिमार्जन/संसोधन

क) यस पुस्तिकामा उल्लेख गरिएका प्राचर्यानहरूका सम्बन्धमा कुनै द्विविधा भएमा शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रले प्रष्ट पार्न सक्नेछ । यस पुस्तिकामा कुनै संशोधन/परिमार्जन गर्नुपरेमा औचित्यका आधारमा केन्द्रले गर्न सक्नेछ । सोको जानकारी शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयमा दिनुपर्नेछ ।

खण्ड २

स्थानीय तहबाट सम्पादन हुने सर्वांगीन अनुदानका सब बजेट
उपशीर्षकहरूको कार्यक्रमका कार्यान्वयन प्रक्रिया एवम् मापदण्ड

२. स्थानीय तहबाट सम्पादन हुने ससर्त अनुदानका सब बजेट उपशीर्षकहरूका कार्यक्रमका कार्यान्वयन प्रक्रिया एवम् मापदण्ड

यस खण्डमा सबैका लागि शिक्षा - आधारभूत तह (ब.उ.शी.नं. ३५००००१४), माध्यमिक तह (ब.उ.शी.नं ३५००००१५), विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना - (प्रदेश तथा स्थानीय तहका लागि) (ब.उ.शी.नं. ३५००१८०१), प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् (विशेष कार्यक्रमसमेत) (ब.उ.शी.नं. ३५०४१०११) द्वन्द्वपीडित परिवार शिक्षा कार्यक्रम (सहिद प्रतिष्ठानमार्फत सञ्चालन हुने) (ब.उ.शी.नं. ३५०००१०५) बाट स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण भई गएका ससर्त अनुदानका शैक्षिक कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन प्रक्रिया निम्नानुसार हुनेछ :

२.१ शिक्षकको तलब भत्ता: सबैका लागि शिक्षा - आधारभूत तह एवम् माध्यमिक तह

- २.१.१ क्रियाकलाप नं. १.१.३.३. आधारभूत तहका स्वीकृत दरबन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षकका लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद् अन्तर्गतका शिक्षक/कर्मचारीहरूसमेत)
- २.१.२ क्रियाकलाप नं. १.१.३.४. माध्यमिक तहका स्वीकृत दरबन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षक लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद् अन्तर्गतका शिक्षक/ कर्मचारी, प्राविधिक धारका प्रशिक्षक र सहायक प्रशिक्षकसमेत)
- क) स्थानीय तहले कार्यरत शिक्षकको तलब भत्ता निर्धारण गर्दा केन्द्रको च न १८९ मिति २०७६।१।१२ को पत्र र केन्द्रको वेबसाइटमा प्रकाशित विवरण अनुसार यकिन भएको दरबन्दीलाई “शिक्षक दरबन्दी (मिलान तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि २०७६” अनुसार मिलान/व्यवस्थापन/अद्यावधिक गर्ने । दरबन्दी मिलानबाट कायम भएको दरबन्दी, शिक्षक अनुदान कोटा (राहत) र प्राविधिक धार तर्फका अनुदानमा कार्यरत शिक्षक तथा प्रशिक्षकहरूका लागि विद्यालयबाट प्राप्त माग फाराम रुजु गरी अनुदान उपलब्ध गराउने । राष्ट्रिय किताबखाना (शिक्षक) बाट तोकिएको ढाँचामा तयार पारिएको स्थायी शिक्षकहरूको तलबी प्रतिवेदन शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइमार्फत राष्ट्रिय किताबखाना (शिक्षक) बाट पारित गराई सो आधारमा र विद्यालयको माग फाराम विच भिडान गराई अनुदान निकासा दिने व्यवस्था मिलाउने । शिक्षकको तलब भत्ता हिसाब गर्दा अनुसूची १७ मा रहेको तलबमानका आधारमा गर्ने । यस क्रियाकलापमा देहायका शिक्षकहरूको तलबभत्ता समावेश गरिएको छः
१. आधारभूत तह कक्षा १-५ (प्राथमिक तह) र कक्षा ६-८ (निम्नमाध्यमिक तह) मा कार्यरत शिक्षकहरूको तलब भत्ता (स्वीकृत दरबन्दीमा कार्यरत स्थायी तथा अस्थायी/करार र शिक्षण अनुदान कोटा (राहत) मा कार्यरत शिक्षक)
  २. माध्यमिक तहको कक्षा ९-१० मा कार्यरत शिक्षकहरू (माध्यमिक शिक्षक) को तलब भत्ता (स्वीकृत दरबन्दीमा कार्यरत स्थायी तथा अस्थायी/करार र शिक्षण (राहत) अनुदान कोटा (राहत) मा कार्यरत शिक्षक)
  ३. माध्यमिक तह (कक्षा ११-१२) मा दरबन्दी र अनुदानमा कार्यरत शिक्षकको तलब भत्ता
  ४. प्राविधिक धार अन्तर्गत कक्षा ९-१० एवम् कक्षा ११-१२ मा प्रशिक्षक/सहायक प्रशिक्षक र अनुदानमा कार्यरत शिक्षकको तलब भत्ता
  ५. लेखाजोखा संयोजकका रूपमा कार्यरत शिक्षकहरूको तलब भत्ता
  ६. विशेष शिक्षा परिषद् अन्तर्गत सञ्चालनमा रहेका विद्यालयहरूले सालवसाली पाउँदै गरेको अनुदानमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीको तलबभत्ता: विशेष शिक्षातर्फ विगतमा संस्था वा विद्यालयबाट स्थायी नियुक्ति पाएका शिक्षक र कर्मचारीहरूका लागि नेपाल सरकारबाट स्वीकृत दरबन्दी तथा अनुदानमा कार्यरत शिक्षकहरूले तपसिल अनुसारका तलब भत्ता लागायतका सुविधा प्राप्त गर्ने गरी प्रति व्यक्ति तहगत तथा श्रेणीगत शिक्षकको तलब भत्ता हिसाब गरी विद्यालय खातामा उपलब्ध गराउने ।
  ७. स्थानीय तहले नियमानुसार शिक्षकले पाउने तलबमान हिसाब गर्दा तलब भत्ता नपुग भएमा अनुसूची १ अनुसारको फाराम भरी २०७९ माघ मसान्तसम्म शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइमा पठाउने र शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइले जिल्लाका लागि स्वीकृत दरबन्दी तथा राहत अनुदान कोटासँग भिडान गरी यकिन गर्ने । यकिन भएको विवरण अनुसार तलब भत्ता अपर्याप्त हुनेदेखिएमा सिफारिस साथ २०७९ फाल्गुण महिनाको पहिलो हमाखित्र शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रमा आइपुग्ने गरी पठाउने ।

२.२ शिक्षकको तलब भता तथा सेवा सुविधा विवरण

सुविधा/शिक्षक	सर्वे तहका स्वीकृत दरबन्दीमा कार्यरत स्थायी शिक्षक	सर्वे तहका स्वीकृत दरबन्दीमा कार्यरत अस्थायी/करार शिक्षक	सर्वे तहका स्वीकृत ग्रहत अनुदान कोटामा कार्यरत शिक्षक	साविकको उच्च माध्यमिक तह (कक्षा ११-१२) अनुदान कोटामा कार्यरत शिक्षक	प्राविधिक धारमा कक्षा ९-१० मा कार्यरत प्रशिक्षक, सहायक प्रशिक्षक	प्राविधिक धारमा कक्षा ११-१२ मा कार्यरत प्रशिक्षक	विशेष शिक्षा परिषद् अन्तर्गत सञ्चालनमा रहेका विद्यालयहरूले सालावसाली पाउँदै गरेको अनुदानमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारी
तलब	अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृत स्केल अनुसारको १२ महिनाको तलब	अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृत स्केल अनुसारको १२ महिनाको तलब	अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृत तलब स्केल साविकको स्वीकृत तलब स्केल साविकको माध्यमिक तह तृतीय श्रेणी सह र सहायक प्रशिक्षकले साविकको निम्न माध्यमिक तह तृतीय श्रेणी १२ महिनाको सुरु स्केल अनुसारको तलब	प्रशिक्षकले अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृत तलब स्केल साविकको माध्यमिक तह तृतीय श्रेणी सह १२ महिनाको सुरु स्केल अनुसारको तलब	प्रशिक्षकले अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृत तलब स्केल अनुसारको स्केल अनुसारको १२ महिनाको तलब अनुसारको तलब	प्रशिक्षकले अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृत तलब स्केल अनुसारको १२ महिनाको तलब	अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृत तलब स्केल अनुसारको १२ महिनाको तलब
ग्रेड	नियमानुसारको ग्रेड रकम	-	-	-	-	-	संस्थाबाट स्थायी नियुक्ति पाएका
सञ्चय कोष थप	सञ्चय कोष थप	-	-	-	-	-	सञ्चय कोष थप (भासिक)
बीमा कोष थप	बीमा कोष थप	-	-	-	-	-	-
चाडपर्व खर्च	१ महिना बराबरको चाडपर्व खर्च	१ महिना बराबरको चाडपर्व खर्च	१ महिना बराबरको चाडपर्व खर्च	१ महिना बराबरको चाडपर्व खर्च	१ महिना बराबरको चाडपर्व खर्च	१ महिना बराबरको चाडपर्व खर्च	१ महिना बराबरको चाडपर्व खर्च
महँगी भता	तोकिए अनुसारको महँगी भता	तोकिए अनुसारको महँगी भता	तोकिए अनुसारको महँगी भता	तोकिए अनुसारको महँगी भता	तोकिए अनुसारको महँगी भता	तोकिए अनुसारको महँगी भता	तोकिए अनुसारको महँगी भता
पोसाक सुविधा	पोसाक खर्च	पोसाक खर्च	पोसाक खर्च	पोसाक खर्च	पोसाक खर्च	पोसाक खर्च	पोसाक खर्च

सुविधा/शिक्षक	सर्वे तहका स्वीकृत दरबन्दीमा कार्यरत स्थायी/करार शिक्षक	सर्वे तहका स्वीकृत दरबन्दीमा कार्यरत अनुदान कोटामा कार्यरत शिक्षक	सर्वे तहका स्वीकृत गहत अनुदान कोटामा कार्यरत शिक्षक	सर्वे तहका स्वीकृत गहत (कक्षा ११-१२) अनुदान कोटामा कार्यरत शिक्षक	सारिकको उच्च माध्यमिक तह (कक्षा ११-१२) मा कार्यरत प्रशिक्षक, सहायक प्रशिक्षक	प्राविधिक धारमा कक्षा ११-१२ मा कार्यरत प्रशिक्षक	प्राविधिक धारमा कक्षा ११-१२ मा कार्यरत प्रशिक्षक	प्राविधिक धारमा कक्षा ११-१२ मा कार्यरत प्रशिक्षक	विशेष शिक्षा परिषद् अनुर्गत सञ्चालनमा रहेका विद्यालयहरूले सालवसाली पाउँदे गरेको अनुदानमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारी
स्थानीय भता	स्थानीय भता पाउँने जिल्लामा भए वर्षभारिको जम्मा १०.५ महिनाको	स्थानीय भता पाउँने जिल्लामा भए वर्षभारिको जम्मा १०.५ महिनाको	स्थानीय भता पाउँने जिल्लामा भए वर्षभारिको जम्मा १०.५ महिनाको	-	स्थानीय भता पाउँने जिल्लामा भए जम्मा वर्षभारिको १०.५ महिनाको	स्थानीय भता पाउँने जिल्लामा भए जम्मा वर्षभारिको १०.५ महिनाको	-	स्थानीय भता पाउँने जिल्लामा भए जम्मा वर्षभारिको १०.५ महिनाको	स्थानीय भता पाउँने जिल्लामा भए जम्मा वर्षभारिको १०.५ महिनाको
प्राविधिक भता	-	-	-	-	प्राविधिक भता (प्रति महिना ३ हजारका दरले १० महिनाको मात्र)	प्राविधिक भता (प्रति महिना ३ हजारका दरले १० महिनाको मात्र)	-	प्राविधिक भता (प्रति महिना ३ हजारका दरले १० महिनाको मात्र)	प्राविधिक भता (प्रति महिना ३ हजारका दरले १० महिनाको मात्र)
प्र. अ. भता	प्राथमिक : मासिक रु.२००।, नमिनमाध्यमिक तह: मासिक रु.३००, माध्यमिक : मासिक रु.५००	प्राथमिक : मासिक रु.२००।, नमिनमाध्यमिक तह: मासिक रु.३००, माध्यमिक : मासिक रु.५००	प्राथमिक : मासिक रु.२००।, नमिनमाध्यमिक तह: मासिक रु.३००, माध्यमिक : मासिक रु.५००	प्राथमिक : मासिक रु.२००।, नमिनमाध्यमिक तह: मासिक रु.३००, माध्यमिक : मासिक रु.५००	प्राथमिक : मासिक रु.२००।, नमिनमाध्यमिक तह: मासिक रु.३००, माध्यमिक : मासिक रु.५००	प्राथमिक : मासिक रु.२००।, नमिनमाध्यमिक तह: मासिक रु.३००, माध्यमिक : मासिक रु.५००	प्राथमिक : मासिक रु.२००।, नमिनमाध्यमिक तह: मासिक रु.३००, माध्यमिक : मासिक रु.५००	प्राथमिक : मासिक रु.२००।, नमिनमाध्यमिक तह: मासिक रु.३००, माध्यमिक : मासिक रु.५००	प्राथमिक : मासिक रु.२००।, नमिनमाध्यमिक तह: मासिक रु.३००, माध्यमिक : मासिक रु.५००

दृष्ट्यः

- उल्लेखित क्रियाकलाप नं. १.१.३.३ र क्रियाकलाप नं. १.१.३.४ को शीर्षक ससर्त अनुदानका रूपमा आएको हुनाले उक्त रकमबाट तलब भता बाहेक अन्य शीर्षक (जस्तै शिक्षक सञ्चित बिदा, औषधी उपचार खर्चको भुक्तानी र अन्य प्रयोजन) मा अनुदान तथा खर्च लेख्न पाइने छैन ।
- बउशनि ३५०००१४ र ३५०००१५ बाट पेसक खर्च उपलब्ध गराउँदा तोकिएको उच्च हिमाली जिल्लामा (गोरखा जिल्लाको मिर्दिवास उत्तर, सोलुखुम्बु, रम्चु, मनाङ, मुस्ताङ, मुग्गू, डोल्पा, हुम्ला, जुम्ला र कालिकोट) कार्यरतका लागि वार्षिक रु. ९५ हजार तथा अन्य जिल्लाका लागि वार्षिक रु. १० हजार पोसाक खर्च उपलब्ध गराउँने ।
- शिक्षक कर्मचारीको पोसाक भता चैत्र महिनाको तलबसँै उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- स्थानीय तहका लागि आधारभूत तथा माध्यमिक तहका स्वीकृत दरबन्दी तथा अनुदानमा कार्यरत शिक्षकको तलबभता निकासा गर्दा सबैका लागि शिक्षा -आधारभूत तह र माध्यमिक तह उपशीर्षक मध्ये कुनै एक बजेट उपशीर्षकमा वचत र अर्को उपशीर्षकमा अपु भए वचत हुने उपशीर्षकबाट प्रक्रियागत रूपमा नियन्य गरी शिक्षकको तलब भता निकासा दिन सकिनेछ ।
- विद्यालयले शिक्षक र कर्मचारीको तलब भता बैडकमार्फत भुक्तानी हुने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ । विद्यालयले त्रैमासिकको पहिलो महिनामा ३ महिनाको तलब भता नियमानुसार आवश्यक तलब भता स्थानीय तहमा माग गर्न सोका आधारमा स्थानीय तहले विद्यालयले शिक्षकलाई नियमानुसार मासिक रूपमा तलब भता भुक्तानी हुने व्यवस्था मिलाउने ।
- प्राविधिक ग्रेडको रकम सञ्चन्धमा केन्द्रको पूर्व परिपत्र अनुसार गर्ने ।

२.३ विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना (ब.उ.शी.नं. ३५००१८०१)

२.४ दीर्घकालीन सोच (Vision) :

सक्षम, सिर्जनशील र मूल्यउन्मुख नागरिक तयार गरी नेपालको आर्थिक तथा सामाजिक रूपान्तरणका माध्यमबाट “समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली” को आकाङ्क्षा पुरा गर्ने।

२.५ ध्येय (Mission) :

अन्तर्राष्ट्रिय स्तरसँग तुलनायोग्य गुणस्तरयुक्त तथा सान्दर्भिक शिक्षा प्राप्त गर्ने नागरिकको हक सुनिश्चित गर्न सक्षम, सुशासित, उत्तरदायी र प्रतिस्पर्धी सार्वजनिक विद्यालय शिक्षा पद्धति।

२.६ उद्देश्य

- क) विद्यालय शिक्षामा विशेषत: आर्थिक तथा सामाजिक लगायतका कारणले सुविधाविहीन, सीमान्तकृत तथा अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूको समतामूलक पहुँच र सहभागिता सुनिश्चित गर्नु।
- ख) प्रत्येक बालबालिकामा न्यूनतम सिकाइ उपलब्धि सुनिश्चित गर्दै समग्र विद्यालय शिक्षाको गुणस्तर तथा सान्दर्भिकता अभिवृद्धि गर्नु।
- ग) सबै नागरिकलाई आधारभूत कार्यमूलक सिपसहित साक्षर बनाउनु र निरन्तर शिक्षा तथा जीवनपर्यन्त सिकाइको अवसर विस्तार गर्नु।
- घ) विद्यालय तथा शिक्षाका सबै निकायमा सुशासन प्रवर्द्धन गर्नु र तीनओटै तहका सरकारबिच समन्वय र सहकार्य सुदृढ बनाई शैक्षिक सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउनु।

२.७ कार्यक्रमका क्षेत्रगत उद्देश्यहरू :

२.७.१ प्रारम्भिक बाल विकास तथा शिक्षा

- क) चार वर्ष उमेरका सबै बालबालिकाको सर्वाङ्गीण विकास गरी आधारभूत शिक्षाको तयारीका लागिसमेत सहयोग गर्न गुणस्तरीय प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षामा सबैको सहज पहुँच तथा सहभागिता सुनिश्चित गर्नु,
- ख) सबै प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रहरू मापदण्डअनुसार सञ्चालन गरी प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षाका सेवाहरूलाई गुणस्तरीय बनाउनु।

२.७.२ आधारभूत शिक्षा

- क) अनिवार्य तथा निःशुल्क आधारभूत शिक्षाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरी यस तहको शिक्षामा सबैको समतामूलक पहुँच र सहभागिता सुनिश्चित गर्नु,
- ख) आधारभूत विद्यालय उमेरका सबै बालबालिकाहरूलाई आधारभूत तहको शिक्षा पुरा गराउनु,
- ग) आधारभूत शिक्षा पूरा गरेका सबै बालबालिकाहरूको सिकाइ उपलब्धि सुधार गर्नु,
- घ) विद्यालय शिक्षाको शासकीय तथा व्यवस्थापकीय प्रबन्धमा सुधार गर्नु र विद्यालय पद्धतिलाई विविधता अनुकूल, उत्थानशील (Resilient) र जवाफदेही बनाउनु।

२.७.३ माध्यमिक शिक्षा

- क) माध्यमिक तहको शिक्षामा सबैको समतामूलक पहुँच र सहभागिता सुनिश्चित गर्नु र माध्यमिक विद्यालयमा भर्ना तथा टिकाउ दर बढाउनु,
- ख) माध्यमिक तहको शिक्षाको गुणस्तर र सान्दर्भिकता अभिवृद्धि गरी विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धि सुधार गर्नु,
- ग) विद्यालय शिक्षाको शासकीय तथा व्यवस्थापकीय प्रबन्धमा सुधार गर्नु र विद्यालय पद्धतिलाई विविधता अनुकूल, उत्थानशील र जवाफदेही बनाउनु,
- घ) माध्यमिक तहमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा संरचना तथा पाठ्यक्रममा सुधार गर्नु।

२.७.४ पाठ्यक्रम तथा मुल्यांकन

- क) पाठ्यक्रम तथा पाठ्यसामग्रीलाई गुस्तरीय, सान्दर्भिक, समय सापेक्ष तथा अद्यावधिक बनाउनु,

- ख) प्रत्येक विद्यालयमा पाठ्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक संरचना, क्षमता तथा स्रोत साधन विकास गर्नु,
- ग) विद्यार्थी निरन्तर मूल्याङ्कन र सार्वजनिक परीक्षा प्रणालीमा सुधार ल्याउन विभिन्न तहमा आवश्यक संरचनाको विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्नु ।

२.७.५ शिक्षक व्यवस्थापन र विकास

- क) शिक्षक तयारीको वर्तमान स्वरूप तथा प्रक्रियामा पुनरावलोकन गरी सक्षम शिक्षक आपूर्तिलाई सहयोग हुने गरी परिमार्जन गर्नु,
- ख) शिक्षक तालिम र शिक्षक सक्षमता प्रारूपको पुनरावलोकन गरी सान्दर्भिक र प्रभावकारी बनाउन,
- ग) शिक्षकको छनोट, नियुक्ति र पुनर्वितरणलाई सुदूढ बनाउन,
- घ) शिक्षक विकास तथा निरन्तर पेसागत सहायता प्रणाली स्थापना गर्नु,
- ड) शिक्षकलाई आवश्यक प्रोत्साहन तथा वृत्ति विकासका अवसर तथा विद्यार्थीको सिकाइप्रति जवाफदेही पद्धतिको विकास गरी सक्षम, प्रतिबद्ध र अभिप्रेरित शिक्षकहरूको प्रबन्ध गर्नु ।

२.७.६ अनौपचारिक शिक्षा तथा आजीवन सिकाइ

- क) नेपालका सबै युवा तथा प्रौढहरूलाई साक्षरताको सिप प्रदान गर्नु,
- ख) कार्यमूलक साक्षरता, खुला तथा आजीवन सिकाइका अवसर विस्तार तथा विविधिकरण गर्नु,
- ग) आजीवन सिकाइ संस्कृति सापेक्ष अनौपचारिक शिक्षा, आजीवन तथा खुला सिकाइका लागि संस्थागत सुदृढीकरण गर्नु ।

२.७.७ अन्तरसम्बन्धित विषयहरू

क) शैक्षिक समता र समावेशीकरण

- लक्षित समूह (दलित, जनजाति, लोपोन्मुख समुदाय, कठिन भौगोलिक अवस्थामा रहेका, जोखिममा परेका, अपाङ्गता भएकाहरू, आर्थिक रूपले विपन्न, द्वन्द्व प्रभावित, अल्पसङ्ख्यक समुदायका बालबालिकाहरू, सामाजिक तथा आर्थिक कारणले बज्जितीमा परेका र बालिकाहरू) का व्यक्ति हरूको शिक्षामा सहज पहुँच पुर्याउनु,
- लक्षित समूहका बालबालिकाहरूको सिकाइमा सहभागिता वृद्धि तथा सिकाइ उपलब्धि सुधार गर्नु,
- विविधता, समता एवं समावेशी मूल्य, मान्यतामा आधारित भएर विद्यालय शिक्षा प्रणाली लाई सुदूढ गरी गुणस्तरीय शैक्षिक सेवा प्रवाह गर्नु,
- विद्यालयमा कुनै पनि प्रकारको विभेद, दुर्व्यवहार, हेपाई नहुने सुनिश्चितता गरी बालबालिकाको नियमित उपस्थिति, सहभागिता र सिकाइ सहज हुने वातावरण सिर्जना गर्ने ।

ख) दिवा खाजासहित स्वास्थ्य तथा पोषण कार्यक्रम

- विद्यालय खाजासँग सम्बन्धित सेवाहरूमा सुधार गरी प्रत्येक विद्यालयमा बालबालिकालाई स्थानीय उत्पादनमा आधारित स्वस्थकर तथा पौष्टिक खाना प्राप्ति सुनिश्चित गर्नु,
- दिवा खाजालगायत अन्य स्वास्थ्य तथा पोषण कार्यक्रमका लागि आवश्यक भौतिक पूर्वाधार तथा क्षमता विकास गर्नु,
- अभिभावक, स्थानीय सरकार तथा अन्य सरोकारवालाहरूको समन्वय तथा सहभागिता सुदूढ बनाउदै स्वास्थ्य, पोषण र सरसफाइ तथा स्वच्छतासम्बन्धी सेवा को गुणस्तर वृद्धि गरी बालबालिकाको पोषण, स्वास्थ्य र सिकाइ उपलब्धिमा सुधार गर्नु,
- दिवा खाजासहित विद्यालय स्वास्थ्य, पोषण र सरसफाइ तथा स्वच्छतासम्बन्धी कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनका लागि आवश्यक कानुनी संरचना तथा शासकीय प्रबन्ध तथा उत्तरदायित्व सुदूढ गर्नु,
- समुदायमा खाद्य सुरक्षा तथा व्यवहार र स्थानीय अर्थतन्त्रमा सकारात्मक प्रभाव पार्ने दिवा खाजालाई चाहिने खाद्य सामग्रीहरू कृषि क्षेत्रसहितको सहकार्यमा स्थानीय उत्पादन हुने गरी व्यवस्था गर्नु ।

ग) शिक्षामा सूचना र प्रविधि

- सिकाइलाई प्रभावकारी, गुणस्तरीय र सान्दर्भिक बनाउन सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग विस्तार गर्ने,
- विभिन्न किसिमका अपाङ्गता भएका व्यक्ति हरूलगायत सबैमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा आधारित शिक्षामा पहुँच पुर्याउने,
- शिक्षासम्बन्धी विभिन्न सेवामा सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रयोग वृद्धि गरी सेवाहरूलाई सहज र छिटोछिरितो र सर्वसुलभ बनाउने,
- शिक्षाको समग्र व्यवस्थापनलाई सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग गरी प्रभावकारी, कार्यकुशल, पारदर्शी र समतामूलक बनाउने।

घ) आपतकालीन तथा सङ्कटपूर्ण अवस्थामा शिक्षा

- विद्यालय तथा बालबालिकाहरूलाई सङ्कटको सम्भावित जोखिम कम गर्न औपचारिक तथा अनौपचारिक शिक्षाको माध्यमबाट पूर्व सावधानी र तयारीको वातावरण तयार गर्नु,
- सम्भावित सङ्कटको सामना गर्ने अर्थात् उत्थानशील (resilient) प्रणालीका लागि विद्यालयमा भौतिक, मानवीय र आर्थिक स्रोतको तयारी गर्नु (preparedness) र विद्यालयमा हुनसक्ने सङ्कटको प्रतिकार्य (response) को संयन्त्र र कार्यढाँचा तयार गरी अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन पुनर्स्थापन (recovery) गरी बालबालिकाको सुरक्षा, स्वास्थ्य र सिकाइ सुनिश्चित गरी क्षतिको न्यूनीकरण गर्नु,
- बालबालिकाको सिकाइमा कोभिड-१९ को नकारात्मक प्रभाव कम गरी क्षतिको आपूरण गर्नु।

ड) विद्यालय भौतिक पूर्वाधार विकास

- विद्यालय शिक्षा पूर्वाधारका लागि आवश्यक मापदण्ड विकास तथा कार्यान्वयन गरी सुरक्षित विद्यालय पूर्वाधार विकास गर्नु,
- गुणस्तरीय पूर्वाधार विकास एवम् विस्तारका लागि पारदर्शी एवं जवाफदेही प्रणालीको विकास गर्नु,
- सबै विद्यालयमा सिकाइका लागि आवश्यक भौतिक सुनिश्चित गर्ने पूर्वाधार विकास, मर्मत संभार तथा सबलीकरण गर्नु।

२.८ कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रक्रिया:

२.८.१ क्रियाकलाप १.१.४.१ प्रारम्भिक बाल विकास शिक्षकको पारिश्रमिक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यवस्थापन अनुदान

क्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
१.१ प्रारम्भिक बाल विकास /पूर्व प्रारम्भिक कक्षाका शिक्षकको पारिश्रमिक :	<u>मुख्य जिम्मेवार</u> प्रारम्भिक बाल विकास शिक्षकको पारिश्रमिक वितरण गर्नुपूर्व स्थानीय तहको आफ्ने सोतबाट सञ्चालनको अनुमति प्राप्त बाल विकास केन्द्रको छुट्टाहुँ अभिलेख तथा गरी यस क्रियाकलापमा विनियोजित रकमबाट सड्घीय सकारबाट स्रोत व्यवस्थापन हुने विद्यालयमात्र बालविकास केन्द्र सड्घीय याकिन गरी स्थानीय तहले विद्यालय र विद्यालयसंग मात्रसञ्चालनमा रहेका प्रारम्भिक बाल विकास शिक्षकको पारिश्रमिक प्रति महिना रु १०,०००। का दरले चाडपर्व खर्चसहित १३ महिनाको हुन आउने रकम विद्यालयको खातामा अनुदान दिने । पारिश्रमिक अनुदान दिना सम्बन्धित विद्यालयले प्रमाणित हाजिरी र सिफारिस पेस गर्नुपर्ने । सम्बन्धित विद्यालयहरूले शैक्षिक तथ्याङ्क (HEMIS) भर्ने प्रारम्भिक बाल कक्षाको तथ्याङ्क अनिवार्य रूपमा भर्ने व्यवस्था मिलाउने । समुदायमा सञ्चालित प्रारम्भिक बाल विकास शिक्षकहरूको पारिश्रमिक अनुदान दिना सञ्चालित संस्थाले शैक्षिक तथ्याङ्क २०७९ भरी प्रमाणित भएको यकिन गरे अनुदान दिने । स्थानीय तहबाट आफ्नो स्रोतले खर्च व्यहोर्ने गरी अनुमति दिएका बाल विकास केन्द्रलाई Flash फारम भर्दा स्थानीय सोतबाट सञ्चालित उल्लेख गर्ने । यस प्रकारका प्रारम्भिक बाल विकास शिक्षकको पारिश्रमिक समर्त अनुदानमा समावेश गरिएको छैन ।	<ul style="list-style-type: none"> पारिश्रमिक अनुदान आदेश गाउँपालिका/न.पा. बाल विकासकेन्द्र व्यवस्थापन समिति विद्यालयहरू <u>सहजीकरण/सम्पर्क</u> <u>विद्यालय सड्घीय</u> शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ पारिश्रमिक बुझेको भरपाइ
१.२ विद्यालय कर्मचारी व्यवस्थापन अनुदान:	आधारभूत तथा माध्यमिक तह सञ्चालन भएका विद्यालयहरूमा विद्यालय सहयोगी कर्मचारी व्यवस्थापनका लागि यस क्रियाकलापबाट देहाय अनुसारको रकम पारिश्रमिकका रूपमा अनुदान दिने :	<p>क) प्रत्येक सम्पुदायिक विद्यालयमा १ जना विद्यालय सहयोगिका लागि मासिक रु ८०००। का दरले १३ महिना बराबरको पारिश्रमिक अनुदान उपलब्ध गराउने,</p> <p>ख) प्रत्येक सम्पुदायिक माध्यमिक विद्यालयमा थप एक जना विद्यालय सहयक कर्मचारीका लागि मासिक रु १३,५००। का दरले १३ महिना बराबरको पारिश्रमिक अनुदान उपलब्ध गराउने ।</p>
१.३. स्थानीय तहले प्रारम्भिक बाल विकास शिक्षक र विद्यालय कर्मचारीहरूको पारिश्रमिक व्यवस्था गर्दा नेपाल साकरले निर्धारण गरे जमेजिमको मासिक न्यूनतम पारिश्रमिकमा उल्लेखित रकममा नपुग हुने रकम थप गर्नुपर्नेछ । यसमी पारिश्रमिक निर्धारण गर्दा स्थानीय तहले विद्यालय सहायक कर्मचारीहरूलाई उल्लेखित न्यूनतम पारिश्रमिकभन्दा बढी हुने व्यवस्था मिलाउने,	१.४. प्रारम्भिक बाल विकास शिक्षक, विद्यालय सहयोगी एवम् विद्यालय कर्मचारीहरूलाई तोकिएको उच्च हिमाली जिल्लामा (गोरखा जिल्लाको सिर्विवास उत्तर, सोलुखुम्बु, सुवा, मनाङ, मुस्ताङ, मुगु, डोल्पा, हुम्ला, झुम्ला र कालिकोट) कार्यरतका लागि वार्षिक रु १५ हजार तथा अन्य जिल्लाका लागि वार्षिक रु १० हजार अरु शिक्षकहरूले पाए सरह पोसाक खर्च उपलब्ध गराउने,	प्रारम्भिक बाल विकास शिक्षक, विद्यालय सहयोगी एवम् विद्यालय कर्मचारीहरूलाई तोकिएको उच्च हिमाली जिल्लामा (गोरखा जिल्लाको सिर्विवास उत्तर, सोलुखुम्बु, सुवा, मनाङ, मुस्ताङ, मुगु, डोल्पा, हुम्ला, झुम्ला र कालिकोट) कार्यरतका लागि वार्षिक रु १५ हजार तथा अन्य जिल्लाका लागि वार्षिक रु १० हजार अरु शिक्षकहरूले पाए सरह पोसाक खर्च उपलब्ध गराउने ।
१.५. विद्यालय कर्मचारीहरूका लागि अनुदान दिनु अगाडि नै सबै विद्यालयले कर्मचारीको विवरण IEMIS मा अद्यावधिक गर्नुपर्ने २ सोको अभिलेख स्थानीय तहमा पनि राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।		

२.८.२ क्रियाकलाप न २.७.१३.५० प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा सिकाइ सामग्री तथा डिजिटल सिकाइ सामग्री व्यवस्थाका लागि विद्यालयलाई अनुदान

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति मुचक
२.१. यस शीर्षकमा निम्नानुसारका उपक्रियाकलापको बजेट समावेश गरिएको छ । विद्यालयबाट भरिएको IEMIS प्रतिवेदनमा उल्लेखित विद्यार्थी मूल्याङ्कना आधारमा स्थानीय तहले बजेट बाँडफाँड गरी विद्यालय (विशेष र एकीकृत विद्यालयसमेत) लाई अनुदान दिने :	<ul style="list-style-type: none"> मुख्य जिम्मेवार गाँउपालिका/नगरपालिका विद्यालय 	<ul style="list-style-type: none"> निकासा आदेश अनुदान प्राप्त गर्ने विद्यालय/विद्यार्थी सख्ता निरन्तर विद्यार्थी मूल्याङ्कनका तागि तथार भएको पोर्टफोलियोसमेतका लागि शिक्षा निकास तथा समन्वय इकाइ
शिक्षण सिकाइ सामग्री, डिजिटल सिकाइ सामग्रीका लागि प्रति विद्यार्थी इकाइ लागतका आधारमा प्रारम्भिक बाल विकास / पूर्व प्राथमिक कक्षाका लागि अनुदान सिकाइका लागि निन्तर विद्यार्थी मूल्याङ्कन, आबाश्यक सामग्री तथा सुधारात्मक शिक्षण अनुदान (कक्षा १ मा नयाँ भर्ना भएका विद्यार्थीको पोर्टफोलियोसमेतका लागि)	<ul style="list-style-type: none"> प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु ५०० 	<ul style="list-style-type: none"> प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु १०० प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु १५० प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २०० प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २०० प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २५०
शिक्षण सिकाइ सामग्री, डिजिटल सिकाइ सामग्री तथा बुक कर्नर व्यवस्थापनका लागि प्रति विद्यार्थी लागत अनुदान (कक्षा १-५)	<ul style="list-style-type: none"> प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु १०० 	<ul style="list-style-type: none"> प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. १०० प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. १५० प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २०० प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २०० प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २५०
शिक्षण सिकाइ सामग्री तथा डिजिटल सिकाइ सामग्री व्यवस्थापनका लागि प्रति विद्यार्थी लागत अनुदान (कक्षा ६-८)	<ul style="list-style-type: none"> प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २०० 	<ul style="list-style-type: none"> प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २०० प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २०० प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २००
शिक्षण सिकाइ सामग्री तथा डिजिटल सिकाइ सामग्री व्यवस्थापनका लागि प्रति विद्यार्थी लागत अनुदान (कक्षा ९-१०)	<ul style="list-style-type: none"> प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २०० 	<ul style="list-style-type: none"> प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २०० प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २५०
शिक्षण सिकाइ सामग्री तथा डिजिटल सिकाइ सामग्री व्यवस्थापनका लागि प्रति विद्यार्थी लागत अनुदान (कक्षा ११-१२)	<ul style="list-style-type: none"> प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २५० 	<ul style="list-style-type: none"> प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. १५५ हजार
शिक्षण सिकाइ सामग्री तथा Lab assistant, equipments and Practical material, OJT, Operation cost) व्यवस्थापनका लागि प्रति विद्यार्थी लागत अनुदान कक्षा ९-१२ (Digital Materialsममेत)	<ul style="list-style-type: none"> प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. १५० 	<ul style="list-style-type: none"> प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. १५० एकमुष्ट अनुदान दिने ।
२.२. शिक्षण सिकाइ सामग्री, डिजिटल सिकाइ सामग्री तथा बुक कर्नर व्यवस्थापनका लागि प्रति विद्यार्थी लागत अनुदानः प्रत्येक समुदायिक विद्यालयको बाल विकास कक्षा,कक्षा १-५, कक्षा ६-८, कक्षा ९-१० र कक्षा ११-१२ का विद्यार्थी मूल्याङ्कन गर्ने । यिकैन गरिएको प्रत्येक तहात विद्यार्थी मूल्याङ्काले उल्लेखित तालिका बमेजिम तह अनुसार निर्धारण गरिएको प्रति विद्यार्थी लागत रकमले गुणन गरी आएको अड्क बराबरको रकम विद्यालयलाई एकमुष्ट अनुदान दिने ।	<ul style="list-style-type: none"> प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. १५० 	<ul style="list-style-type: none"> प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. १५०
२.३. विद्यालय व्यवस्थापन समितिले प्राप्त अनुदान रकमको परिधिभित्र रहेर आवश्यकताको प्राथमिकीकरण गरी विद्यालय सुधार योजना कार्यान्वयन गर्न देहायका क्षेत्रमा निर्णय गरी अनुदान उपयोग गर्ने गरी स्थानीय तहले विद्यालयलाई कार्यान्वयन गर्ने लगाउने:	<ul style="list-style-type: none"> प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. १५० 	<ul style="list-style-type: none"> प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. १५०

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
<p>२.३.१ विद्यार्थ्यमा आधारभूत सिकाइ चातावणको प्रबन्ध गर्ने (आधारभूत तहमा बुक कर्ने, विद्यालयमा अवध्ययनरत विद्यार्थीमा हनसक्ने आपाइनातको प्रारम्भिक पहिचान (Screening) र सिकाइ सामग्री व्यवस्थापन)</p> <p>२.३.२ प्रविधि मैत्री कैफित्यिक सिकाइका लागि आवश्यक पूर्वाधार, सामग्री र प्रविधिको प्रयोग (इन्टरेट र विद्युत- जडान र महसुल, डिजिटल सिकाइ सामग्रीको व्यवस्था र उपयोग, शैक्षिक क्षति आपूणका लागि वैकल्पिक सिकाइ प्रबन्ध गर्न अतिरिक्त कक्षा, अभ्यास कक्षा र उपचारात्मक शिक्षण सञ्चालन लगायतका कार्य)</p> <p>२.३.३. विद्यालयमा सामान्य मर्मत सम्भार र दैनिक अस्तावश्यकिय सेवा/वस्तुको व्यवस्था (पिउने पानी, टेलिफोन, कम्प्युटर, इ-हाजिरी, सोलार, ल्याव, मेसिनरी सामान मर्मत, फर्निचर लगायत विद्यालयको सामान्य खालका मर्मत सम्भार आदि)</p>	<p>२.४ प्रारम्भिक बाल विकास कक्षाका लागि शैक्षिक सामग्री, बालमैत्री कक्षा व्यवस्थापन तथा बालबालिकाको पोर्टफोलियो निर्माण गर्नका लागि प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा प्रत्येक प्रारम्भिक बाल विकास कक्षालाई एकमुँष्ठ अनुदान दिने। प्राप्त अनुदान रकमबाट विद्यालय/बाल विकास केन्द्रले प्रारम्भिक बाल शिक्षाका लागि मात्र खर्च गर्ने गरी बाल विकास शिक्षकको राय सुझाव लिई प्रारम्भिक बाल शिक्षाको गट्टिय न्यूनतम मापदण्डमा उल्लेख भएका सिकाइ सामग्रीहरू जस्तै: ब्लक, पुतली, नरम खेलौना, नरम बल, रिड, पजल आदि व्यवस्था मिलाउने। स्थानीय तहले केन्द्रमा रहेका सिकाइ सामग्रीको प्रभावकारी रूपमा प्रयोगका लागि नियमित निरीक्षण अनुगमनको व्यवस्था मिलाउने र यो अनुदान ऐक्षिक तथ्याङ्क २०७९ भेरेका प्रारम्भिक बाल विकास कक्षाहरूलाई मात्र उपलब्ध गराउने र बाल विकास केन्द्रले यस्ता सामग्री प्रत्येक वर्ष थाए जाने। प्रत्येक वर्ष खारिद एवम् सङ्कलन गरिएका सामग्रीहरूको प्रधानाध्यापकले प्रमाणित गरी अभिलेख राख्ने व्यवस्था गर्ने।</p> <p>२.५. सिकाइका लागि निरस्तर विद्यार्थी मूल्याङ्कन, आवश्यक सामग्री तथा सुधारात्मक शिक्षण अनुदान: स्थानीय तहले कक्षा १ मा नर्थाँ भर्ना भएका विद्यार्थी सङ्गव्यालाई आधार मानी प्रति विद्यार्थी रु.१०० का दाले विद्यालयलाई रकम उपलब्ध गराउने। विद्यालयले सो रकमबाट कक्षा १ मा भर्ना भएका प्रत्येक विद्यार्थिको पोर्टफोलियो तयार गर्ने, कक्षा २देखि ७ सम्मका अन्य विद्यार्थीहरूका हक्कमा यस अधिदेखि नै पोर्टफोलियो तयार गर्ने रकम प्राप्त भई संकेकाले तयार भएको पोर्टफोलियोलाई नै अद्यावधिक गरी निरन्तर उपयोग गर्ने, कक्षा १-७ का विद्यार्थिको व्यक्ति गत सिकाइ योजना निर्माण र कार्यान्वयन गर्ने। तोकिएका सिकाइ उपलब्धि र विद्यार्थीको व्यक्ति गत सिकाइ सुनिश्चितता गर्न सिकाइ लेखाजोखा र उपचारात्मक शिक्षण गर्ने। विद्यार्थीको फाइलमा आवश्यकता अनुसार विद्यार्थिका सिर्जनात्मक कार्य, परियोजना कार्य, व्यवहार परिवर्तन, कक्षा सहभागिता, हाजिरी जस्ता विभिन्न अभिलेखसमेत राखी तिनीहरूको आधारमा मूल्याङ्कन गर्ने र उक्त फाइल माथिल्लो कक्षामासमेत उपयोग गर्ने। निरन्तर विद्यार्थी मूल्याङ्कन अभिलेख फाराम पाठ्यक्रम विकास केन्द्रको वेबसाइट www.moecdcd.gov.np मा उपलब्ध छ।</p> <p>२.६. शिक्षण सिकाइ सामग्री तथा Lab assistant, Equipments and Practical materials) व्यवस्थापनका लागि प्रति विद्यार्थी लागत अनुदान कक्षा १-१२ : स्थानीय तहले अनुदान वितरण गर्नुपर्व साविकको शिक्षा विभाग तथा</p>	

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
<p>हालांको शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रबाट प्राविधिक धारा सञ्चालन अनुदान प्राप्त गर्ने निर्णय भएका अनुसंधी ११ मा उल्लेखित विद्यालयहरू तोकिएको मापदण्ड अनुसार सञ्चालन भए नभएको अनुगमन गर्ने । यस प्रकृतिका विद्यालयमा अध्ययन-नरत कक्षा ९-१२ सम्मका विद्यार्थी सड्कव्या यिकिन गरी शिक्षण सिकाइ सामग्री, ल्याव असिष्टेन्टका लागि पारिश्रमिक, उपकरण तथा प्रयोगात्मक सामग्री व्यवस्थापन तथा व्यवहारिक अभ्यासका लागि प्रति विद्यार्थी रु.१५,०००/- का दरते हुन आउने रकम एकमपृष्ठ रुपमा विद्यालयलाई अनुदान दिने ।</p> <p>स्थानीय तहबाट प्राप्त अनुदान रकम विद्यालयले प्राथमिकताका आधारमा नियमानुसार गर्ने :</p> <p>क) प्राथमिक तह तृतीय श्रेणीका शिक्षक सरहको १ जना ल्याव असिष्टेन्टका लागि पारिश्रमिकको व्यवस्था गर्ने ।</p> <p>ख) प्राविधिक धारा अन्तर्गत अध्ययन-नरत विद्यार्थीले तोकिएको कक्षामा व्यावहारिक अभ्यास गर्न व्यावहारिक अभ्यास कार्यान्वयन निर्देशिका, २०७३, प्राविधिक तथा व्यावसायिक माध्यमिक शिक्षामा गरिएको द्वारे ढाँचा अर्थात् कक्षा १० पछि ३ महिना, कक्षा ११ पछि ३ महिना, कक्षा १२ पछि ६ महिनाको व्यावहारिक अभ्यास वा कक्षा १२ पछि १२ महिनाको व्यावहारिक अभ्यास गराउने । यसको व्यवस्थापन तपसिल अनुसार गर्ने :</p> <p>१. विद्यार्थी निर्वाह खर्च : व्यावहारिक अभ्यास (OJT) मा सहभागी हुने विद्यार्थिका लागि प्रति महिना १ हजारका दरले रकम सम्बन्धित विद्यार्थिको बैडल खतामा उपलब्ध गराउने,</p> <p>२. आन्तरिक अनुगमन सहजीकरण : सम्बन्धित विद्यालयका प्रशिक्षकहरूबाट गर्ने व्यवस्था मिलाउने । सहजीकरण बढायामा ३ महिनाका लागि १ पटक, ६ महिनाका लागि ३ पटक गर्ने । अनुगमनमा खटिने प्रशिक्षकलाई माध्यमिक शिक्षक तृतीय श्रेणीले पाउने नियमानुसारको दैनिक श्रमण भता उपलब्ध गराउने,</p> <p>३. वाह्य अनुगमन मूल्यांकन : व्यावहारिक अभ्यासका लागि निर्धारित ढाँचा अनुसार वर्षमा एकपटक गर्ने । यसका लागि अनुगमन मूल्यांकन निर्देशिकामा उल्लेख भएको आधार लिई जिल्लाभित्रके रेषर प्रशिक्षकलाई परीक्षा बोर्डले तोक्नेछ । जिल्लाभित्र प्रशिक्षक नपाइएमा नजिकको जिल्लाबाट पठाइने छ । अनुगमनमा खटिने प्रशिक्षकलाई माध्यमिक शिक्षक तृतीय श्रेणीले पाउने नियमानुसारको दैनिक श्रमण भता विद्यालयले प्राप्त रकमबाट उपलब्ध गराउने ।</p> <p>४) बचत रकमबाट ल्यावमा प्रयोग हुने दैनिक सामग्रीका अतिरिक्त विद्यार्थिका लागि पाठ्यपुस्तक/पाठ्यसामग्री लगायतका शिक्षण सिकाइ सामग्री व्यवस्थापन गर्ने ।</p>		

२.८.३ क्रियाकलाप नं. २.४.६.१ सार्वजनिक विद्यालयका लागि निःशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान

उपक्रियाकलाप ए कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
<p>३.१. प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा कक्षा १२वेंखि १२ सम्म अध्ययनसत्र विद्यार्थिका लागि निःशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान :</p> <p>यस शर्षिकमा रहेको अनुदान रकम निम्नानुसार व्यवस्थापन गर्ने:</p> <p>का) स्थानीय तह :</p> <ol style="list-style-type: none"> HEMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई स्थानीय तह अन्तरात सञ्चालित सामुदायिक विद्यालयमा कक्षा १-१२ सम्मका विद्यार्थीहरूको यथार्थ तथ्याङ्कसँग सल्यापन गराई सत्यापित विकल्प शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरी सोका आधारमा आवश्यक कक्षागत र विषयगत पाठ्यपुस्तकको सङ्ख्या यकिन गर्ने, यकिन भएका विद्यार्थी सङ्ख्याकृत दरेटका आधारमा हिसाब गरी अनुदान उपलब्ध गराउने (स्वीकृत दरेटको सूची पाठ्यक्रम विकास केन्द्र र शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको वेवसाइटबाट प्राप्त गर्न सकिने छ), अनुदान उपलब्ध गराउदा प्रमाणगत विद्यालयका रूपमा सञ्चालित मदरसा, गुम्बा एवम् गुलकुलमा अध्ययनसत्र विद्यार्थिका लागिसमेत विद्यालयले भरेको शैक्षिक तथ्याङ्कका आधारमा उपलब्ध गराउने, प्राविधिक धारमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थिका अनिवार्य विषयका लागि अन्य विद्यार्थी सहर निःशुल्क पाठ्यपुस्तक उपलब्ध गराउने । पाठ्यपुस्तक विकास नभएका विषयहरूको हकमा पाठ्यसामग्रीहरू पुस्तकालयमा व्यवस्था गर्ने । उक्त समग्रीहरूलाई घरमा लागि अध्ययन गर्न चाहेमा विद्यालयले आलोपालो लैजाने प्रबन्ध मिलाउने, विद्यालयलाई पाठ्यपुस्तक व्यवस्थाका लागि कक्षा १२-१२ का लागि आधिक बर्षको प्रथम त्रैमासिक तथा कक्षा १-१० का लागि तेस्रो त्रैमासिक भित्र अनुदान दिने । यससी अनुदान दिनो पहिलो पटकमा विद्यार्थी सङ्ख्याको ७५ प्रतिशत सङ्ख्यालाई मात्र अनुदान दिने । शैक्षिक सत्रमा भएको नयाँ विद्यार्थी भर्नको विवरण, पाठ्यपुस्तक खरिद र वितरण गरेको विवरणका आधारमा यकिन गरी नपा हुने क्रममात्र दोश्रो पटक अनुदान दिने व्यवस्था गर्ने, विद्यार्थीले शैक्षिक सत्रको सुरुवात मै पूरा सेटमा नयाँ पाठ्यपुस्तक पाए नपाएको अनुगमन गरी उपलब्धताको सुनिश्चितता गर्ने कार्य स्थानीय तहको हुन्ने, पाठ्यपुस्तक वितरण व्यवस्थापन : स्थानीय तहले शैक्षिक सत्रको सुरुमै पाठ्यपुस्तकको उपलब्धता र वितरणको सम्बन्धमा विकेता र विद्यालयबिच सम्बन्ध गर्ने । सोको प्रतिवेदन शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइमार्फत शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रमा जेतुको पहिलो हस्ताभिर अनिवार्य रूपमा पठाउने, पाठ्यपुस्तक व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य “पाठ्यक्रम तथा पाठ्य सामग्री विकास तथा वितरण निर्देशिका, २०७६” बमोजिम गर्ने गराउने, जिल्ला तथा स्थानीय तहले पाठ्यपुस्तक समयमा उपलब्धता, अनुदानबाट नयाँ पाठ्यपुस्तक खरिद गरी विद्यार्थीलाई वितरण गरे नगरेको सावन्धमा संयन्त्र बनाई आवश्यक अनुगमनको व्यवस्था मिलाउने । 	<p>मुख्य जिम्मेवार</p> <ul style="list-style-type: none"> उपायिका/नगरपालिका विद्यालय सहजीकरण/समन्वय शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई 	<ul style="list-style-type: none"> निःशुल्क पाठ्यपुस्तक प्राप्त गर्ने विद्यार्थी सङ्ख्या पुस्तकालय अनुदान प्राप्त गर्ने उच्चमाध्यमिक विद्यालय सङ्ख्या अनुगमन प्रतिदेवन

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
छ) विद्यालयस्तर			
१. विद्यालयले आवश्यक नयाँ पाठ्यपुस्तकको कक्षागत र विषयात यकिन विवरण स्थानीय तहमा समयमा नै उपलब्ध गराउने,			
२. स्थानीय तहबाट प्राप्त अनुदान रकमबाट शैक्षिक सत्रको सुरुमै पाठ्यपुस्तक खरिद गरी विद्यार्थी भनासँै पाठ्यपुस्तक उपलब्ध गराउने,			
३. विद्यालयले विद्यार्थीहरूका लागि हरेक कक्षामा ऐच्छिक विषयसमेत सेटमा नै नयाँ पाठ्यपुस्तक खरिद गरी वितरण गर्ने,			
४. विद्यार्थीं पाठ्यपुस्तक बुझेको भएपाई स्थानीय तहमा पेस गर्ने,			
५. निःशुल्क पाठ्यपुस्तक अन्तर्गत अनुदान प्राप्त रकमबाट अनिवार्य रूपमा पाठ्यक्रम विकास केन्द्रबाट प्रकाशित जनक शिक्षा सम्पर्की केन्द्र वा अनुमति प्राप्त निजी मुद्रकबाट मुद्रण गरिएको पाठ्यपुस्तक प्रयोग गर्ने,			
६. कक्षा ११ र १२ का ऐच्छिक विषयका पाठ्यपुस्तकहरू विद्यालयको पुस्तकालयमा व्यवस्था गरी विद्यार्थीहरूलाई अध्ययन गर्ने व्यवस्था मिलाउने।			
३.२. निःशुल्क पाठ्यपुस्तकका लागि अनुदानबाट विद्यालयले समयमा नयाँ पाठ्यपुस्तक खरिद नगरेमा, पुस्ता पाठ्यपुस्तक प्रयोग गरी अनुदान रकम अन्य शीर्षकमा खर्च गरेमा, स्वीकृत बाहेकका पाठ्यसामग्री खरिद गरेमा, अनुमति प्राप्त नगरेको संस्थानाबाट छपाइ भएको पाठ्यपुस्तक खरिद गरी प्रयोग गरेमा कानुन बमोजिम कारबाही हुने छ ।			
२.८.४ क्रियाकलाप नं. ७.२.१.१ सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूका लागि छात्रवृत्ति (आवासीय तथा गैरआवासीय)			
उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक	
क) बालबालिकाको विद्यालय शिक्षामा पहुँच अभिवृद्धि गर्न, गुणस्तर सुधार तथा सिकाइ निरन्तरताका लागि छात्रवृत्तिको प्रबन्ध गरिएको छ । यस क्रियाकलापमा निमानुसारका उपक्रियाकलापहरूको रकम समावेश गरिएको छ । स्थानीय तह कार्यक्रममा स्वीकृत रकमको बाँडफाँड गरी विद्यालयहरूमा अनुदान उपलब्ध गराउने । स्थानीय तहले वितादेखि आवासीय छात्रावास सञ्चालनमा रहेका तपसिल अनुसारको प्रकृति पहिचान गरी सञ्चालनको अवस्था एवम् विद्यार्थी सङ्ख्या यकिन गर्ने । छात्रवृत्तिको रकम उपलब्ध गराउन्दै आवासमा वर्त्ते विद्यार्थीलाई प्राथामिकता दिई त्रैमासिक रूपमा उपलब्ध गराउने । अन्य गैह आवासीय प्रकृतिका छात्रवृत्ति विद्यालयको मागाका आधारमा तेसो त्रैमासिकमा विद्यालयहरूलाई अनुदान दिने । विद्यालयले शैक्षिक सत्र सुरु भएको दूर्दृष्टि विद्यार्थीलाई वितरण गरिसक्नु पर्ने छ । स्थानीय तहले विद्यालयले छात्रवृत्ति वितरण गरेको भएवाकारिता अनुगमन गर्ने ।	मुख्य जिम्मेवार	छात्रवृत्ति पाउने विद्यार्थी सङ्कल्पा निर्णय पुस्तिका छात्रवृत्ति वितरणको भ्रपाइ	छात्रवृत्ति प्राप्त गर्ने विद्यार्थीको नामनामीसहितको विवरण
ख) विद्यालय शिक्षा क्षेत्र कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यालय तहमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूका लागि मात्र छात्रवृत्ति उच्च शिक्षा तर्फ मुक्त कमलहरी, द्वन्द्व पीडीत, शहिदका छोराहोरी र अपाइगता भाष्टका विद्यार्थी लगायतको छात्रवृत्तिका लागि विश्व विद्यालय अनुदान आयोगबाट व्यवस्था हुनेछ ।	जिम्मेवारी	विद्यार्थी सङ्कलिका/नगरपालिका विद्यालय व्यवस्थापन समिति महजीकरण/समन्वय शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	छात्रवृत्ति प्राप्त गर्ने विद्यार्थीको नामनामीसहितको विवरण

५.२. आवासीय छात्रवृत्ति (कक्षा १-१२)

जिम्मेवारी	प्रगति मूल्यक
छात्रवृत्ति	दर
मुक्त कलाहरी छात्रवृत्ति (आवासीय)	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु ४० हजार
अपाङ्गना भएका विद्यार्थिका लागि छात्रवृत्ति (आवासीय)	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु ४० हजार
फिडर छात्रावासमा अध्ययनत छात्रलाई छात्रवृत्ति (आवासीय)	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु ४० हजार
सार्वजनिक निजी साइदररीमा सञ्चालित नमुना विद्यालयमा स्वीकृत कोटामा अध्ययनरत छात्रछात्रलाई छात्रवृत्ति (आवासीय)	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु ४० हजार
हिमाली आवासीय छात्रवृत्ति	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु ४० हजार
विद्यालयमा अध्ययनरत अति सीमान्तकृत समुदायका विद्यार्थिका लागि आवासीय छात्रवृत्ति	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु ४० हजार
सडक बालबालिका तथा बालश्रमिकका लागि आवासीय शैक्षिक प्रबन्धका लागि छात्रवृत्ति	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु ४० हजार
HIV प्रभावित बालबालिका तथा वादी समुदायका विद्यार्थिका लागि आवासीय प्रबन्ध	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु ४० हजार
५.१.१ सबै प्रकारका आवासीय छात्रवृत्तिका लागि विद्यालय छात्रवृत्ति व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७४ अनुसार हुने गरी छात्रावासमा बसी अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूको बसइलाई व्यवस्थित गर्न रकम खर्च गर्ने।	
५.१.२ आवासमा बसी अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूका लागि प्रति विद्यार्थी प्रति महिना ४ हजारको दरले हिसाब गरी दश महिनाको रु. ५०,००० (चालिस हजार) सम्मको रकम अनुदान दिने।	
५.१.३ आवासीय विद्यालयको छात्रावास व्यवस्थापन खर्च क्रियाकलाप नं २.७.१.३.१.० मा विविधोजन भएको छ।	
५.१.४ अपाङ्गता भएका विद्यार्थिका लागि छात्रवृत्ति वितरणका आधारहरू:	
क) अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूको अध्ययन अवसरमा अभिवृद्धि र सिकाइमा गुणस्तर कायम गर्नका लागि आवासीय शैक्षिक सेवा, महायोगी सहायता सेवा, यातायात सेवा र शैक्षिक सामग्री एवम् प्रोत्साहन गरी चार प्रकारको छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिएको छ। विद्यालयमा रहेका अपाङ्गता भएका विद्यार्थीलाई अपाङ्गता भएको श्रेणी र अवस्थाअनुसार छात्रवृत्तिको प्रकार निर्धारण गरी विद्यालयगत छात्रवृत्तिको व्यवस्था मिलाई विद्यार्थीले पाउने गरी विद्यालयमा अनुदानको व्यवस्था गर्ने,	
ख) विद्यालयले सार्वकक्षा सञ्चालनमा रहेका विद्यालयमा प्राप्त रकम उपयोग गरी विद्यालयबाटे आवास सञ्चालन भएको भए, विद्यालयले सार्वकक्षा विद्यार्थीलाई बुझाउने। कुनै संस्थापन सम्झौता भई आवास व्यवस्थापन गरेको भए, उक्त संस्था र आवास व्यवस्थापन नभएको अवस्थामा विद्यार्थी डेरा लिई बमेको भएमसमेत विद्यालयमार्फत तोकिएको रकम दिने,	

उपक्रियाकलाप १ कार्यान्वयन प्रक्रिया

जिम्मेवारी	प्रगति मूल्यक
ग) सोत कक्षामा आवासीयरूपमा नवसे वा सोतकक्षा नभएको अन्य विद्यालयहरूमा अध्ययन गर्ने अपाङ्गनाता भएका भएका विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्ति रकम सम्बन्धित अधिभावकको रोहेवामा विद्यालयले वितरण गर्ने,	
घ) अपाङ्गता भएका बालबालिकाको सामाजिकिकणको उद्देश्यले समुदायमा स्थापित भई सहज जीवनयापनमा मदत पुऱ्ये गरी समुदाय/ परिवारमा बस्ने व्यवस्था गर्ने प्रोत्साहन गर्ने।	
ड) छात्रवृत्तिको प्रकार, विभाजनका आधारहरू र विद्यार्थीले पाउने छात्रवृत्ति देहाय बमेजिम रहेका छन्:	
१. आवासीय छात्रवृत्ति: स्थानिय तहले भौगोलिक अवस्था, दूरी, अपाङ्गनाताको गम्भीरता १ समुदायमा उभीहरूलाई अध्ययनका लागि अनुकूल विद्यालय / सिकाइ केन्द्र नभएको काणाले घरबाट दैनिक रूपमा विद्यालयमा आउन जान नसक्ने एवम् अध्ययनका लागि डेंग गरी वा विद्यालयले व्यवस्था गेरेको आवासमा बस्ने अपाङ्गता भएका बालबालिकाको मझ्दूख्याको आधारमा प्रति विद्यार्थी प्रति महिना रु. ४,०००/- का दरले १० महिनाका लागि जम्मा रु. ४०,०००/- रकम विद्यालयलाई अनुदान दिने। विद्यालयले यस प्रकारको छात्रवृत्ति रकमबाट छात्राचास वा विद्यालय आपासमा डेंग गरी बस्ने छात्र छात्राहरूका लागि खाना तथा खाजा, आवास व्यवस्थामन लागायतका कार्यमा खर्च गर्ने। सो मध्ये व्यक्तिगत सरसफाइका लागि आवासक पर्ने सामग्रीहरू (जस्तै: साबुन, काइयो, दन्तमञ्जन, बुरुस, नेलकट, कोल्ड्रिक्रिम, स्याम्पु, रूमाल, सोनिरी याड आदि) खरिद गर्न प्रति विद्यार्थी मासिक रु. ५००/- का दरले १० महिनाको जम्मा रु. ५,०००/- सम्बन्धित छात्र छात्रालाई भराइ गराई नगद ते अनिवार्य रूपमा उपलब्ध गराउने र बाँकी रकमबाट आवास व्यवस्थापन गर्न, (पूँ श्रवणद्विष्टि विहीनता भई चौबिसै घण्टा अभिभावकको सहयोग चाहिने क श्रेणीका गैरआवासीय बालबालिकाहरूसमेतका लागि यो सविधा उपलब्ध गराउने)	
२. सहयोगी सहायता सेवा छात्रवृत्ति (गैर आवासीय): घरबाट आँडेदा जाँदा र विद्यालयमा रहेदा मिन्तर रूपमा अल्को सहयोग र साधन आवश्यक पर्ने अपाङ्गनाता भएकालाई प्रति विद्यार्थी प्रति महिना रु.५,०००/- का दरले १० महिनाको लागि रु.५,०००/-,	
३. यातायात सेवा छात्रवृत्ति (गैर आवासीय): घरबाट आँडेदा जाँदा यातायातका साधन वा अन्य उपकरण प्रयोग गर्नुपर्ने अपाङ्गता भएका बालबालिकालाई प्रति विद्यार्थी प्रति महिना रु.३,०००/- का दरले १० महिनाका लागि रु.३,०००/-	
४. शैक्षिक सामग्री छात्रवृत्ति (गैर आवासीय): घरबाट विद्यालयसम्म आउन जान सक्ने अवस्थाको अपाङ्गता भएका लाई प्रति विद्यार्थी प्रति महिना रु.१,०००/- का दरले १० महिनाको रु.१,०००/-	
पुऱ्यनश्च: कैनै सड्या/ संस्था/ तह/ व्यक्ति ले सम्झौता गरी अपाङ्गता भएका बालबालिकाका लागि आवास व्यवस्थापन गर्ने रकम उपलब्ध गराएको भएमा सोही प्रयोजनका लागि दोहोरो नपर्ने गरी आवासीय छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउने,	
च) कूनै पनि छात्रवृत्ति दोहोरो नपर्ने गरी वितरण गर्नुपर्ने छ। छात्रवृत्ति वितरण गर्दा अपाङ्गनाता परिचय पत्र अनिवार्य रूपमा पेस भएको हुनुपर्ने,	
छ) अपाङ्गनाता भएका विद्यार्थी पहिचान गरी छात्रवृत्तिको निर्धारण गर्नका लागि स्थानीय तहको शिक्षा हेर्ने प्रमुखको सयोजकत्वमा	

उपक्रियाकलाप १ कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
<p>अपाङ्गता क्षेत्रमा काम गर्ने सङ्घ संस्थाका प्रतिनिधि, स्थानीय तहको स्वास्थ्य शाखाको प्रतिनिधि, स्रोत शिक्षिक र सञ्चालित क्षेत्रका विज प्रतिनिधिहरू र जिल्लाको लेखाजोखा केन्द्रको संयोजकसमेतको सहभागिता रहने गरी प्रत्येक स्थानीय तहमा विद्यार्थी लेखाजोखा प्राविधिक समितिगत गठन गर्ने,</p> <p>ज) अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूको शैक्षिक महुलियत तथा सुविधाहरूको उपलब्धताको मुनिशितता र प्रभावकारिताको विषयमा अनुमान र निरीक्षण गर्ने र सुधारका लागि आवश्यक कार्य गर्ने दायित्व र जिम्मेवारी विद्यार्थी लेखाजोखा प्राविधिक समितिको हुने,</p> <p>झ) अपाङ्गता भएका बालबालिकाको सामाजिक समावेशीकरणमा समेत मदत पुने गरी बालबालिकालाई दैनिक रूपमा घरबाट आवतजावत गर्ने प्रेत्सहित गर्ने र सोका लागि साधन (साइकल, ट्राइसाइकल, रिक्सा, हिलाचियर वा अन्य आवश्यक सहायता सामग्री) खारिदमा आवश्यक परे निजते सो आधिक वर्षभरिमा पाउन सक्ने गैरआवासीय छात्रवृत्ति रकमबाट एकमुष्ट अग्रिम उपलब्ध गराउने व्यवस्था निलाउन सकिने।</p>	<p>४.१.५ सडक बाल बालिका तथा बालश्रीमिकका लागि आवासीय शैक्षिक प्रबन्ध : बजेट प्राप्त भएका महानगरपालिकाहरूले विद्यालय उमेर समूहका विद्यालय बाहिर रहेका सडक बालबालिका तथा बालश्रमिक पहिचान गरी उनीहरूको पढाइ सुनिश्चितका लागि शिक्षाका क्षेत्रमा क्रियाशील सङ्घसंस्थासँग सहकार्य गरी आवासको प्रबन्ध निलाउन निजिकको विद्यालयसँग सहकार्य गर्न गत आर्थिक वर्षबाट सञ्चालनमा रहेका विद्यालयलाई निरन्तरतात दिने।</p> <p>४.१.६ फिडर छात्रावासमा अध्यनतत छात्रालाई आवासीय छात्रवृत्ति, सार्वजनिक निजी साइंडरीमा सञ्चालित नमुना विद्यालयमा स्वीकृत कोटामा अध्ययनसरत छात्रछात्रालाई छात्रवृत्ति, हिमाली आवासीय छात्रवृत्ति, विद्यालयमा अध्ययनसरत अति सीमान्तरकृत समुदायका विद्यार्थिका लागि आवासीय छात्रवृत्तिको अनुदान उपलब्ध गराउँदा स्वीकृत कोटा तथा विद्यालय सञ्चालनको स्थलात निरीक्षण अनुमान प्रतिवेदनका आधारमा याकिन गरी निकासा दिनुपर्नेछ । स्थानीय तहले HIV प्रभावित बालबालिका तथा वार्दी समुदायका विद्यार्थिका लागि आवासीय शैक्षिक प्रबन्ध गर्दा यस प्रकृतिका बालबालिकाको याकिन गरी सम्बन्धित विद्यालयमा रकम निकासा दिने । यस्ता विद्यार्थी अध्ययनका लागि ढेरा गरी वा विद्यालयले व्यवस्था गोको आवासमा वस्न चाहेमा अन्य आवासीय विद्यार्थी सरहको छात्रवृत्ति अनुदान उपलब्ध गराउने।</p> <p>४.२ गैरआवासीय छात्रवृत्ति : IEMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई सम्बन्धित विद्यालयबाट कक्षागत विद्यार्थीहरूको यथाइकसा सत्यापन गराई शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरी सोका आधारमा विद्यालयहरूलाई तपसिल अनुसार छात्रवृत्ति रकम अनुदान दिने :</p>	
<p>छात्र छात्रवृत्ति कक्षा १-८ कण्ठाली प्याकेजसमेत (गैर आवासीय)</p>	<p>छात्रवृत्ति</p>	<p>रु.</p>
<p>छात्र छात्रवृत्ति कक्षा १-८ कण्ठाली प्याकेजसमेत (गैर आवासीय)</p>	<p>क) मुगु, डोल्पा, हुम्ला, जुम्ला र कालिकोट जिल्लाको हकमा १-५ मा अध्ययनसरत छात्राहरूका लागि वार्षिक रु. १०००० (एक हजार) र कक्षा ६-८ मा अध्ययनसरत छात्राहरूका लागि वार्षिक रु. १५००० (एक हजार पाँच सय) का दरले ।</p>	

उपक्रियाकलाप २ कार्यान्वयन प्रक्रिया

जिम्मेवारी	प्रगति मूल्यक
विद्यार्थी कक्षा १-८ (गैर आवासीय)	छ) अन्य जिल्लाको हकमा प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु ४००/- का दरले।
आधारभूत तहमा अव्ययनस्त लक्षित समूह विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति मुक्त काम्लहरीका लागि छात्रवृत्ति गैर आवासीय	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु ५००।
अपाङ्गनता भएका विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति (कक्षा १-१२) गैर आवासीय	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु ५००।
४.२.१ मुक्त काम्लहरीका लागि छात्रवृत्ति :	४.२.१ अनुसार
क) विद्यार्थी छात्रवृत्ति व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७४ बमोजिम घरबाट आवतजावत गर्ने मुक्त काम्लहरीहरूलाई स्पष्ट पहिचान गरी देहाय बमोजिम छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने :	४.२.१ अनुसार
<ul style="list-style-type: none"> ● आधारभूत तह (कक्षा १-८) का लागि प्रति विद्यार्थी मासिक रु १५०/- का दरले १० महिनाको वार्षिक रु १,५००/- ● माध्यमिक तहको छात्रवृत्ति (कक्षा ९-१०) का लागि प्रति विद्यार्थी मासिक रु १८०/- का दरले १० महिनाको वार्षिक रु १,८००/- ● माध्यमिक तहको छात्रवृत्ति (कक्षा ११-१२) का लागि प्रति विद्यार्थी मासिक रु ५००/- का दरले १० महिनाको वार्षिक रु ५,०००/- 	<p>४.२.२ अपाङ्गनता भएका विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति (कक्षा १-१२) : आवासीय छात्रवृत्तिमा उल्लेखित छात्रवृत्ति वितरणका आधारमा अपाङ्गनता भएका बालबालिकालाई (आवासीय बाहेक) पहुँचका आधारमा विद्यार्थी वर्गक्रमको दरेट अनुसार यस शरीकबाट छात्रवृत्ति वितरण गर्ने। छात्रवृत्ति व्यवस्थापन गर्दा विद्यालयले :</p> <p>क) यस शर्षिकमा उल्लेखित आवासीय एकूम् गैर आवासीय छात्रवृत्ति प्राप्त गर्ने सङ्ख्या यकिन गरी तोक्रिको दर अनुसारको शर्षिक खोली स्थानीय तहमा बजेट माग गर्ने,</p> <p>ख) छात्रवृत्ति अनुदान प्राप्त विद्यालयको विव्यस्ते स्थानीय तहको निर्देशन एकम् आधारहरूलाई ध्यानमा राखी शिक्षक, शिक्षक अभिभावक सङ्घसमेतको सहभागितामा विद्यालयमा उत्तरब्द्य अनुदान (छात्रवृत्ति) मध्येबाट विद्यालय व्यवस्थापन समितिले थप आधारहरू तय गरी छात्रवृत्ति पाउने छात्रछात्रहरूको नामालीसिहितको विवरण अद्यावधिक गर्ने। सो नामावली विद्यालयको सचना पाठीमा अनिवार्य रूपमा रँझन लगाउँ,</p> <p>४.२.३ आधारभूत तहमा अध्ययनरत लक्षित समूह विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति : नेपाल सरकारद्वारा घोषित अति सीमान्तरिकृत, लोपोन्मुख जातजाति तथा सीमान्तरिकृत समूह लगायत मुसह, चौपाड, राउटे, डोम, दुसाद, बनकरिया, कुसुन्डा, हायु, किसान, कुसबाडिया, लेञ्चा, मेचे, राजी, मुरेल, बराम, बोटे, बनुवार, धानुक, झाँगड, लोहमी, माझी, सतारासन्थाल, सियार, थामी, शुडाम, बादी एवम् मुक्त कमैया, वादी, हलिया, चरूवा तथा कोभिड-१९ को सङ्क्रमणबाट मृत्यु भएका परिवारका छात्रछात्राका लागि आधारभूत तह (कक्षा १-८) मा</p>

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
अध्ययनरत विद्यार्थी सहभ्या यक्षिणी गरी प्रति विद्यालयमा आर्थिक रु.५ सयका दरले विद्यालयमा अनुदान उपलब्ध गराउने । विद्यालयसे अन्य छात्रवृत्तिमा दोहोरे नपर्ने गरी छात्रवृत्तिको रकम उपलब्ध गराउने सो को जानकारी स्थानीय तहको शिक्षा शाखामा गराउने ।		
४.२.४ विपन्न लक्षित छात्रवृत्ति (PPTS) : माध्यमिक तहमा आवासीय र अपाङ्गता भएका विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति प्राप्त गर्ने विद्यार्थी बाहेकका अन्य विद्यार्थीहरूलाई विपन्न लक्षित छात्रवृत्ति कार्यान्वयनमा मापदण्ड, २०७८ मा उल्लेखित आधार र प्रक्रिया बमोजिम छात्रवृत्ति वितरण गरिनेछ । यससम्बन्धी मूल्याना र कार्यविधि केन्द्रले प्रकाशन गर्नेछ ।		

४.२.५ आवासीय छात्रवृत्ति आवासमा निरन्तर रहेर अध्ययनरत विद्यार्थीलाई आधार मार्नी खर्च गर्ने तथा गरे आवासीय छात्रवृत्ति (अपाङ्गता भएका बालबालिका बाहेको हक्कमा) विद्यार्थिहरूका लागि शैक्षिक सत्र सुर भएको २ महिनाभित्र वितरण गरिसक्नुपर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

२.८.५ क्रियाकलाप नं २.७.१३.१० विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
५.१ यस क्रियाकलापमा निम्नउपसारका उपक्रियाकलापहरूको बजेट समावेश गरिएको छ । स्थानीय तहले विद्यालय सञ्चालनको अवस्था यक्षिणी गरी तपसिलका कार्यक्रमका लागि स्वीकृत बजेटको बाँडफाँड गरी विद्यालयहरूमा अनुदान उपलब्ध गराउने:	<u>मूल्य जिम्मेवार</u>	• अनुदान प्राप्त गर्ने विद्यालय सहभ्या
विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान कक्षा १-५	प्रति विद्यालय वार्षिक रु. १५ हजार	• विद्यालयमा उपलब्ध शैक्षिक सामग्री र प्रयोगको अवस्था
विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान कक्षा १-८	प्रति विद्यालय वार्षिक रु. २० हजार	• विद्यालय व्यवस्थापन
विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान कक्षा १-१०	प्रति विद्यालय वार्षिक रु. २५ हजार	• विद्यालयमा तिएको निकासा पत्र
विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान कक्षा १-१२	प्रति विद्यालय वार्षिक रु. ३० हजार	• निर्माण तथा अवाधारिक भएका विद्यालय सुधार योजना संस्थापन
आधारभूत विद्यालयहरूलाई विद्यालय सुधार योजना निर्माण तथा अद्यावधिक, अभिभावक शिक्षा एवम् अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालनका लागि एकमुष्ट अनुदान प्रकाशन लागायतका क्रियाकलाप एकमुष्ट अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक रु. १५ हजार	• शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई
आधारभूत तह सञ्चालित विद्यालयहरूलाई सामाजिक परीक्षण तथा आर्थिक लेखा परीक्षण, विद्यार्थी परिचय पत्र व्यवस्थापन, विद्यालय तथ्यांक व्यवस्थापन, बुलेटिन प्रकाशन लागायतका क्रियाकलाप सञ्चालनकालापि एकमुष्ट अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक रु. १० हजार	• योजना सहभ्या
माध्यमिक विद्यालयहरूलाई विद्यालय सुधार योजना निर्माण तथा अद्यावधिक, अभिभावक शिक्षा एवम् अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालनका लागि एकमुष्ट अनुदान प्रकाशन लागायतका क्रियाकलाप एकमुष्ट अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक रु. २० हजार	• सञ्चालनमा रहेका प्रतिवेदन
माध्यमिक तह सञ्चालित विद्यालयहरूलाई सामाजिक परीक्षण तथा आर्थिक लेखा परीक्षण, विद्यार्थी परिचय पत्र व्यवस्थापन, विद्यालय तथ्यांक व्यवस्थापन, बुलेटिन प्रकाशन लागायतका क्रियाकलाप सञ्चालनकालापि एकमुष्ट अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक रु. १५ हजार	• सञ्चालनमा रहेका MGML तथा वहभाषिक विद्यालय सहभ्या
विद्यालयमा इन्टरनेट जडान तथा सञ्चालन खर्च	प्रति विद्यालय वार्षिक रु. १२ हजार	• इन्टरनेट प्रयोग गर्ने विद्यालय सहभ्या

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
आवासीय छात्रवृत्ति प्राप्त बालबालिकालाई आवास सञ्चालन गर्ने विद्यालयलाई अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक रु. २ लाख ५० हजार		
स्रोत कक्षा व्यवस्थापन अनुदान	प्रति कक्षा वार्षिक रु. २ लाख ५ हजार		
विशेष आवश्यकता भएका विद्यार्थी अध्ययनरत विद्यालय अनुदान (दृष्टिविहीन विद्यालय, बहिर्भाक्षण सञ्चालित विद्यालय)	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. ४ हजार		
विशेष शिक्षा परिषद् अन्तर्गत सञ्चालित विद्यालयका लागि शैक्षिक सामग्री तथा मसलन्द खर्च	निर्देशिका अनुसार		
प्राविधिक विषय अध्यापन हुने विद्यालयलाई ल्याव सामग्री सहयोग अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक रु. २ लाख		
हाल सञ्चालनमा रहेका बहुकक्षा बहुस्तर (MGML) सञ्चालन अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक रु. ५० हजार		
हाल सञ्चालनमा रहेका बहुभाषिक शिक्षा विद्यालय अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक रु. ५० हजार		
५.२. विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन :			
यस उपक्रियाकलापमा विनियोजित बजेटबाट विद्यालयका लागि आवश्यक मसलन्द सामग्री व्यवस्थाका लागि उल्लेखित दरमा विद्यालयलाई अनुदान उपलब्ध गराउने । यस क्रियाकलापबाट विद्यालयले अनुदान प्राप्त गरे पश्चात तोकिएका कार्यका अतिरिक्त सबै विद्यालयले कालोपार्टी तथा चक्रको सही White Board/Green Board मा मार्किन प्रयोग गरी धुलो गहिर शिक्षण सिकाइको प्रबन्ध गर्ने । यसका लागि रकम नपुग भएमा प्रतिविद्यार्थी लागत वापत प्राप्त हुने रकमसमेत प्रयोग गर्न सकिनेछ ।			
५.३. आधारभूत तथा माध्यमिक विद्यालयहरूलाई विद्यालय सुधार योजना निर्माण तथा अद्यावधिक, अधिभावक शिक्षा एवम् आतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालनका लागि एकमात्र अनुदान :			
विद्यालय सुधार योजना निर्माण सहयोगी पुस्तिका, २०७४ बमोजिम विद्यालय सुधार योजना (SIP) निर्माण तथा अद्यावधिक गेरेका विद्यालयहरूलाई मात्र उपलब्ध गराउने । विद्यालय सुधार योजना निर्माण/ अद्यावधिक गर्दा अनिवार्य रूपमा विद्यालयस्तरीय कार्यशाला सञ्चालन गरी प्राप्त सुझाव अनुसार निर्माण/अद्यावधिक गर्नुपर्ने । विद्यालयले यस क्रियाकलाप अन्तर्गत प्राप्त रकमबाट सरोकारवालाहरूको सहभागितामा विद्यालय सुधार योजनाका आधारमा तथा गरिएको वार्षिक कार्यान्वयन योजनाअनुसारको प्रगति त्रैमासिक रूपमा समीक्षा गर्ने । विद्यालय सुधार योजनामा विद्यालय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्ता योजना एवम् शिक्षण सिकाइ प्रक्रियालाई निरन्तरता दिने आपतकालीन योजना खण्डसमेत समावेश गरी योजना निर्माण/अद्यावधिक गर्नुपर्ने । यसै गरी विद्यार्थीहरूको प्रतिभा विकासका लागि अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने ।			
५.४. आधारभूत तथा माध्यमिक तह सञ्चालित विद्यालयहरूलाई सामाजिक परीक्षण तथा अर्थिक लेखा परीक्षण, विद्यार्थी परिचय पत्र , विद्यालय तथ्याङ्क व्यवस्थापन, बुलेटिन प्रकाशन लगायतका क्रियाकलाप सञ्चालनका लागि एकमात्र अनुदान :			
प्रत्येक विद्यालयले विद्यालय सामाजिक परीक्षण मापदण्ड २०७८ अनुसार अनिवार्य रूपमा सामाजिक परीक्षण गर्नुपर्ने छ । सामाजिक			

उपक्रियाक्रम र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
<p>परीक्षण गर्दा विद्यालयले IEMIS बाट विद्यालय रिपोर्ट कार्ड प्रिन्ट गरी सो को विवरण अधिभावकहरूलाई जानकारी गराउने । यसका साथै विद्यालयले हासिल गरेका मुख्य मुख्य सूचकसहितका उपलब्धिहरू बुलेटिनमार्फत सार्वजनिक गर्ने । सामाजिक परीक्षणको प्रतिवेदन स्थानीय तहमा पेस गर्दा उक्त विद्यालय रिपोर्ट कार्डमेर्सेत संलग्न राखी पेस गर्ने । विद्यालयले आधिक लेखा परीक्षण स्थानीय तहको अन्तिम लेखपरीक्षण हुन् आगामै गराउने सोको प्रतिवेदन स्थानीय तहमा पठाउने । सम्झागत विद्यालयको हकमा सम्बन्धित विद्यालयहरूले आफ्नो स्रोतबाट लेखा परीक्षण गरी गराई पारदर्शिता, जवाफदेहिता र विद्यालयमा हुन्नपर्न सबै प्रकारका तथ्याङ्क एवम् सच्चानाहरूको व्यवस्थापनको समिक्षितता गराउने ।</p> <p>५.५. विद्यालयमा इन्टरनेट व्यवस्थापन अनुदान :</p> <p>मूल्यना तथा सञ्चार प्रविधिमा आधारित शिक्षण सिकाइ व्यवस्थापन गर्ने सबै सामुदायिक विद्यालयहरूमा इन्टरनेट जडान गर्ने १ जडित इन्टरनेट शुल्क भुक्तानी गर्न प्रयोजनले प्रति विद्यालय वार्षिक रु.१२ हजारका दरले अनुदान उपलब्ध गराउने । विद्यालयमा इन्टरनेट सुविधाको व्यवस्था तथा प्रयोगको नियमित अनुगमन गर्ने । विद्यालयको इन्टरनेट क्षमता विस्तारका लागि स्थानीय तहले थप अनुदान उपलब्ध गराउन समेछन् ।</p> <p>५.६. स्रोत कक्षा सञ्चालनका लागि अनुदान :</p> <p>स्रोत कक्षाहरूको व्यवस्थापनका लागि सम्बन्धित स्रोत कक्षा रहेको विद्यालयमा अनुदान उपलब्ध गराउने । स्रोत कक्षा सञ्चालन गर्ने विद्यालयले ग्राम रकम व्यवस्थापन गर्दा तपापिल अनुसार खर्च गर्ने :</p> <ul style="list-style-type: none"> क) स्रोत शिक्षक वा घुम्ती शिक्षकले अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूका लागि बिहान सँझसमेत अतिरिक्त सहयोग गरेवापत स्रोत कक्षा व्यवस्थापन समितिको निर्णयनुसार थप सुविधा मासिक रु.५००/-का दरले वार्षिक रु.६,०००/- ख) स्रोत कक्षाका लागि ऐक्षिक सामग्री व्यवस्थापन, विद्यार्थीद्वारा निर्मित सामग्री प्रदर्शनी, आदिका लागि प्रति स्रोत कक्षा वार्षिक रु. १०,०००/- ग) आयाको पारिश्रमिकका लागि मासिक रु. १३,४५०/- का दरले (चाडपर्व खर्चमहित) वार्षिक १३ महिनाका लागि रु.१,७४,८५०/-प्रदान गर्ने । नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको न्यूनतम पारिश्रमिकमा न्युग हुने क्षम स्थानीय तहले थप गर्न सक्नेछन् । घ) स्रोत कक्षाका लागि व्यवस्थापन समग्री अनुदान (लुगाफाटा, भाँडाकुडा, औषधी आदि) का लागि रु. १०,०००/- ड) अतिरिक्त क्रियाकलापका लागि सामग्री खरिद र पुस्कर वितरण गर्ने वार्षिक रु. ४०००/- <p>५.७ आवासीय छात्रवृत्ति प्राप्त बालबालिकाहरूलाई आवास सञ्चालन अनुदान : छात्रावास सञ्चालन खर्च न्यूनतम २० जना आवासीय विद्यालय भएका माथि उल्लेखित प्रकृतिका छात्रावासमा सञ्चालन व्यवस्थापनका लागि स्रोत कक्षा सञ्चालनमा रहेका विशेष प्रकृतिका विद्यालय (अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूका लागि) बाहेका आवासीय छात्रावास सञ्चालनमा रहेका विद्यालयले २५ जना बराबरको १ सम्भू मानी प्रति सम्भू रु. २ लाख ५० हजार रकम हिसाब गरी विद्यालयलाई एकमुक्त अनुदान उपलब्ध गराउने । छात्रावास व्यवस्थापन/ सञ्चालनका लागि विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सञ्चालन अनुदान शीर्षकबाट एकमुक्त अनुदान दिने । उक्त रकम देहात अनुसार विद्यालयले खर्च गर्ने :</p>		

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया

जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
<p>क) प्रत्येक छात्राबासका लागि प्रति समूह प्रति महिना वार्डेनका लागि रु. ३,०००/-, भानसेका लागि रु. ६,०००/- र पालेका लागि रु. ३,०००/- का दरले १२ महिनाको रकम उपलब्ध गराउने।</p> <p>ख) विषय शिक्षक, प्रअ तथा वार्डेनको सहभागितामा विषयात तालिका बनाई विद्यालय समयका अतिरिक्त समयमा अद्येत्री, गणित, विज्ञान विषयमा कोचिङ्क कक्षा सञ्चालन गर्ने प्रति दिन प्रति विषय १ घटाटाका दरले हस्तमा कम्तीमा ४ दिन अध्यापन गर्ने गरी प्रति महिना प्रति शिक्षक रु. २,५०० का दरले ६ महिनाका लागि रु. ४५,०००/-</p> <p>ग) विव्यसको निर्णयानुसार सञ्चालन हुने अतिरिक्त क्रियाकलापका लागि एकमष्ठ रुपमा रु. ५,०००/-</p> <p>घ) धारा पानी, विजुली वर्ती, मर्मत सम्भार र प्राथमिक उपचार लगायतका खर्चका लागि एकमष्ठ रुपमा रु. १६,०००/-</p> <p>छ) सञ्चालित विद्यालयमा विद्यासको निर्णयानुसार सिकाइ सुधारमा टेवा पुऱ्याउने सन्दर्भ सामग्रीहरू, श्रव्यदृश्य सामग्री, पाठ्यक्रम, पाठ्यप्रस्ताक, शिक्षक निर्देशिका लगायतका सामग्रीसहितको पुस्तकालय एकमष्ठ रुपमा लागि रु. १५,०००/-</p> <p>च) छात्राहरूका लागि सिप तालिम सञ्चालन एवम् सामग्री खरिद गर्न एकमष्ठ रुपमा रु. २०,०००/-</p> <p>छ) छात्रावास व्यवस्थापन समितिको बैठक खर्च (बढीपामा वार्षिक ६ ओटा) रु. ५,०००/-</p> <p>ज) नयाँ छोनोट भई आएका विद्यार्थिको बैठक खर्च एकमष्ठ रुपमा लागि प्रति विद्यार्थी एकमष्ठ रु. ६ हजार विद्यालयलाई उपलब्ध गराउने।</p> <p>५.८ विशेष आवश्यकता भएका विद्यार्थी अध्ययनरत विद्यालयलाई अनुदान (दृष्टिविहीन विद्यालय, बहिरा कक्षा सञ्चालित विद्यालय) :</p> <p>यस शीर्षकबाट प्राप्त अनुदान बाँडफोड गर्दा यस प्रकृतिको केन्द्रबाट स्वीकृत भई सञ्चालन भएको यकिन गर्ने। विद्यालयबाट अनुदान माप गर्न लगाई उल्लेखित नम्मका आधारमा बजेट हिसाब गरी विद्यालयलाई अनुदान उपलब्ध गराउने। सो अनुसार विद्यालयलाई प्राप्त हुने अनुदानबाट स्वीकृत तलबमानको परिधिभित्र रहेर शिक्षक तलब तथा अन्य क्षेत्र विद्यालय व्यवस्थापन समितिको निर्णयबाट तोकिएको नर्मस अनुसार दोहोरो नपर्ने गरी छात्रवृत्तिमा खर्च गर्न सकिनेछ।</p> <p>५.९ विशेष शिक्षा परिषद् अन्तर्गत सञ्चालित विद्यालयका लागि शैक्षिक सामग्री तथा मरमलन्द खर्च अनुदान :</p> <p>यस प्रकृतिका विद्यालय सञ्चालनको अवस्था यकिन गरी अनुसूची २ मा उल्लेखित अनुदान वितरणका आधारमा रकम उपलब्ध गराउने।</p> <p>५.१० बहुकक्षा बहुसंस्कार (MGML Methodology) विद्यालयलाई सामग्री अनुदान :</p> <p>वितादेखि ने बहुकक्षा बहुसंस्कार विधिबाट पठन पाठन गरी कार्यक्रम सञ्चालनको निरन्तरता सुनिश्चित गरी विद्यालयहरूलाई अनुदान उपलब्ध गराउने। विद्यालयबाट स्थानीय तहले अनुदान माप गर्न लागाउने। कैने विद्यालयलाई अन्य सङ्घ/संस्थाबाट अनुदान प्राप्त भए दोहोरो नपर्ने गरी अनुदान उपलब्ध गराउने। विद्यालयहरूले सो रकमबाट सिकाइका सामग्रीहरू मुख्यतया कार्यपुस्तिका (Work Book) को व्यवस्था गर्ने। सिकाइका लागि अन्य सामग्रीहरू नपु भएमा वा च्यातिएमा सो सामग्रीको व्यवस्था गर्ने। यसका लागि फोटोकपी, लेमिनेसन आदि जस्ता व्यवस्थापन लगायत सिकाइ सामग्री निर्माण कार्यशालामासमेत खर्च गर्न सकिने गरी निर्देशन दिने।</p>	

उपक्रियाकलाप २ कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक							
<p>५.११. बहुभाषिक शिक्षा अभ्यासरत विद्यालयलाई शिक्षण सामग्री अनुदान :</p> <p>स्थानीय तहले मातृभाषामा आधारित बहुभाषिक शिक्षा विगतदेवि सञ्चालन गरिएको यकिन गरी सञ्चालनमा रहेका विद्यालय भएमा सो विद्यालयहरूलाई ने निरन्तरता दिने गरी विद्यालयबाट माग गर्न लगाई अनुदान दिने । अनुदानका लागि तोकिएको सड़खाभन्दा यदि विद्यालय बढी भएमा उल्लूष्ट तरिमा सञ्चालन गरेका विद्यालयलाई प्रथमिकता दिई तोकिएको रकम अनुदान दिने । ससर्त अनुदानको रकम अपुग भएमा स्थानीय तहले आप्नो घोलबाट पनि अनुदान उपलब्ध गराउन सक्नेछ । विद्यालयहरूले कक्षा कोठामा मातृभाषा माध्यमका रूपमा प्रयोग गरी पठन पाठन गराउनका लागि बहुभाषिक शिक्षा कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिका, २०८६ अनुसार विषय विज्ञो सहभागितामा थप सामग्री विकास गरी प्रयोगमा ल्याउने व्यवस्था मिलाउने । विस्तृत विवरणसहितको प्रतिवेदन केन्द्रमा पाठाउने व्यवस्था मिलाउने ।</p> <p>५.१२. प्राविधिक विषय अध्यापन हुने विद्यालयलाई ल्याव सामग्री सहगोग अनुदान :</p> <p>स्थानीय तहले साविकको शिक्षा विभाग तथा शिक्षा तथा मानव सोल विकास केन्द्रबाट बाट प्राविधिक धार सञ्चालन अनुदान प्राप्त गर्ने गरी निर्णय भई सञ्चालनमा रहेका प्राविधिक धारका विद्यालयहरूका लागि प्रयोगशालाको स्तरोन्नति गर्न प्रति विद्यालय २ लाख रकम उपलब्ध गराउने । विद्यालयले नियमित रूपमा ल्याव सञ्चालन गर्न मर्मत, सम्भार एवम् सामग्रीको व्यवस्था गरी शिक्षक एवम् विद्यार्थीको प्रयोगको व्यवस्था मिलाउने ।</p> <p>२.५.६. क्रियाकलाप नं २.५.१३.११ शेषिक पहुँच सुनिश्चितता, अनैपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम</p>									
उपक्रियाकलाप २ कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक							
<p>d. १. यस क्रियाकलापमा निम्नानुसारका उपक्रियाकलापहरूको बजेट समावेश गरिएको ३ । कार्यक्रमका लागि स्वीकृत बजेट बाँडफॉल गरी विद्यालयहरूमा अनुदान उपलब्ध गराउने । प्रत्येक स्थानीय तहले तपसिल अनुसारका आधारमा कार्यक्रम सञ्चालन रहेका विद्यालय तथा शैक्षिक संस्था यकिन गर्ने । संस्थाबाट एकमात्र गर्न लगाई अनुदान दिने :</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>कार्यक्रम</th> <th>दर</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>परम्परागत विद्यालय अनुदान</td> <td>कक्षा १-५ सञ्चालित विद्यालयका लागि वार्षिक एकमुष्ठ : रु. २ लाख ४१ हजार कक्षा ६-८ सञ्चालित विद्यालयका लागि एकमुष्ठ : रु. ५ लाख कक्षा १-१० सञ्चालित विद्यालयका लागि एकमुष्ठ : रु. १० लाख</td> </tr> <tr> <td>अति विकट हिमाली जिल्लाका लागि घुर्नी विद्यालय अनुदान</td> <td>प्रति विद्यालय वार्षिक रु. ३ लाख ५० हजार खुला विद्यालय वार्षिक रु. १ लाख १० हजार अनैपचारिक ग्रेड विद्यालय सञ्चालन अनुदान</td> </tr> <tr> <td></td> <td>प्रति विद्यालय वार्षिक रु. १ लाख १० हजार कक्षा १-५ सञ्चालित विद्यालयका लागि एकमुष्ठ : रु. २ लाख ४१ हजार कक्षा ६-८ सञ्चालित विद्यालयका लागि एकमुष्ठ : रु. ५ लाख कक्षा १-१० सञ्चालित विद्यालयका लागि एकमुष्ठ : रु. १० लाख</td> </tr> </tbody> </table>	कार्यक्रम	दर	परम्परागत विद्यालय अनुदान	कक्षा १-५ सञ्चालित विद्यालयका लागि वार्षिक एकमुष्ठ : रु. २ लाख ४१ हजार कक्षा ६-८ सञ्चालित विद्यालयका लागि एकमुष्ठ : रु. ५ लाख कक्षा १-१० सञ्चालित विद्यालयका लागि एकमुष्ठ : रु. १० लाख	अति विकट हिमाली जिल्लाका लागि घुर्नी विद्यालय अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक रु. ३ लाख ५० हजार खुला विद्यालय वार्षिक रु. १ लाख १० हजार अनैपचारिक ग्रेड विद्यालय सञ्चालन अनुदान		प्रति विद्यालय वार्षिक रु. १ लाख १० हजार कक्षा १-५ सञ्चालित विद्यालयका लागि एकमुष्ठ : रु. २ लाख ४१ हजार कक्षा ६-८ सञ्चालित विद्यालयका लागि एकमुष्ठ : रु. ५ लाख कक्षा १-१० सञ्चालित विद्यालयका लागि एकमुष्ठ : रु. १० लाख	<ul style="list-style-type: none"> अनुदान प्राप्त गर्ने विद्यालय भर्ना भएका विद्यार्थी सङ्ख्या सञ्चालन भएका साक्षरता कक्षा साक्षर भएको जनसङ्ख्या अनुदान प्राप्त गर्ने सामुदायिक सिकाइ केन्द्र शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाई सञ्चालन भएका साक्षरता कक्षा साक्षर भएको केन्द्र कार्यक्रम प्रगति प्रतिवेदन
कार्यक्रम	दर								
परम्परागत विद्यालय अनुदान	कक्षा १-५ सञ्चालित विद्यालयका लागि वार्षिक एकमुष्ठ : रु. २ लाख ४१ हजार कक्षा ६-८ सञ्चालित विद्यालयका लागि एकमुष्ठ : रु. ५ लाख कक्षा १-१० सञ्चालित विद्यालयका लागि एकमुष्ठ : रु. १० लाख								
अति विकट हिमाली जिल्लाका लागि घुर्नी विद्यालय अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक रु. ३ लाख ५० हजार खुला विद्यालय वार्षिक रु. १ लाख १० हजार अनैपचारिक ग्रेड विद्यालय सञ्चालन अनुदान								
	प्रति विद्यालय वार्षिक रु. १ लाख १० हजार कक्षा १-५ सञ्चालित विद्यालयका लागि एकमुष्ठ : रु. २ लाख ४१ हजार कक्षा ६-८ सञ्चालित विद्यालयका लागि एकमुष्ठ : रु. ५ लाख कक्षा १-१० सञ्चालित विद्यालयका लागि एकमुष्ठ : रु. १० लाख								

उपक्रियाकलाप १ कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवारी	प्राप्ति मूल्यक
खुला विद्यालय (कक्ष ९-१०) सञ्चालन अनुदान विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाहरूलाई विद्यालय भर्ना १ सिकाइ निरत्तरताका लागि अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक रु. १ लाख ५२ हजार तोकिएका स्थानीय तहमा विद्यार्थी सङ्ख्या अनुसार		
सामुदायिक सिकाइ केन्द्र सञ्चालन अनुदान	प्रति केन्द्र वार्षिक २ लाख		
६.२. परम्परागत विद्यालयलाई अनुदान :			
क) स्थानीय तहले सामुदायिक विद्यालयका रूपमा अनुमति लिई सञ्चालनमा रहेका परम्परागत शिक्षा दिने गरुकल/आश्रम,गुञ्जा/बिहार, मदरसा जर्सा विद्यालय यकिन गर्ने । यस प्रकारका विद्यालयले राहत शिक्षक अनुदान/स्वीकृत दरबन्दी प्राप्त गरेको भए, यस क्रियाकलापमा उल्लेखित अनुदान रकम उपलब्ध नपराउने । यस प्रकृतिका विद्यालयलाई अनुदान यस खण्डमा उल्लेखित अनुदानका अतिरिक्त परम्परागत शिक्षण संस्था(सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) मापदण्ड, २०७९ मा उल्लेखित मापदण्डका आधारमा अनुदानहरू उपलब्ध गराउने । यदि यस प्रकृतिका विद्यालयले राहत शिक्षक अनुदान/स्वीकृत दरबन्दी प्राप्त गरेकोमा सो फिर्ता गरी अनुदान मात्र लिन चाहेमा एकमुष्ठ अनुदान दिन सकिनेछ । दरबन्दी/राहत शिक्षक अनुदान फिर्ता गर्न निर्णय गरेको विवरण फागुन मसान्तिभित्र केन्द्रमा पठाउन्नेछ । यससी वितरित रकम कुन कुन विद्यालयहरूलाई वितरण गरिएको हो, सो को विवरण ८ विद्यार्थी सङ्ख्यासमेत अनिवार्य रूपमा शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइमार्फत शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रमा पठाउने । अनुमति लिई सञ्चालनमा आएका यस्ता विद्यालयहरूलाई शैक्षिक तथ्याङ्क अनुसार विद्यार्थी सङ्ख्या यकिन गरी पाठ्यपुस्तक ८ लात्रवृत्ति, सेनिटरी व्याड एवम् दिवा खाजा वापतको रकम सम्बन्धित शीर्षकहरूबाट अनुदान दिने ।			
६.३. घुनी विद्यालय सञ्चालनका लागि अनुदान :			
अति दौम क्षेत्र ८ विकट हिमाली क्षेत्रमा सञ्चालित विद्यालयका बालबालिकाका लागि ऊनीहरूलाई पायक पर्ने स्थानमा निश्चित समयका लागि अध्ययन गर्ने व्यवस्था मिलाउन विद्यालयलाई एकमुष्ठ रु. ३ लाख ५० हजार रकम अनुदान दिने ।			
६.४. अनौपचारिक प्रौढ विद्यालय लागि अनुदान :			
स्थानीय तहले ग्रेटडका लागि सञ्चालित अनौपचारिक वा वैकल्पिक विद्यालयहरूको विवरण (स्थापना मिति, सञ्चालन मिति, सञ्चालित कक्ष, विद्यार्थी सङ्ख्या ८ सञ्चालनको अवस्थासहितको) शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइबाटसमेत यकिन भई आएपछि मात्र सञ्चन्धित विद्यालयको मागका आधारमा सहजकर्ताहरूको पारिश्रमिक तथा शिक्षण सिकाइका लागि आवश्यक जनशक्तिका लागि एकमुष्ठ विद्यालयको खातामा अनुदान दिने । स्थानीय तहद्वारा समुदायिक रूपमा सञ्चालन गर्न अनुमति पाएका प्रौढका लागि सञ्चालित अनौपचारिक विद्यालयहरूले IEMIS अनिवार्य रूपले भर्न लगाउने । विद्यालयले प्राप्त रकमबाट लघु पुस्तकालय, शैक्षिक समग्री ८ व्यवस्थापकीय क्षेत्रमा खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाउने । यस प्रकृतिका विद्यार्थिका लागि निःशुल्क पाठ्यपुस्तक उपलब्ध गराउने ।			

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
<p>६.५. खुला विद्यालय (कक्षा १-१०) सञ्चालन अनुदान :</p> <p>स्थानीय तहले सञ्चालनमा रहेका खुला विद्यालय (कक्षा १-१०)को अनुगमन गरी स्वीकृत विद्यालयहरूलाई मागाको आधारमा तोकिए अनुसार एकमष्ट रुपमा विद्यालयलाई अनुदान दिने । विद्यालयले कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रियाका सञ्चालनमा ‘दूर शिक्षा तथा खुला सिकाइ निर्देशका, २०८३ र खुला विद्यालय सञ्चालन कार्यान्वयन पुस्तिका/निर्देशिका अनुसार गर्ने । विद्यालयले प्राप्त रकमलाई कार्यक्रम सञ्चालनका लागि देहाय अनुसार खर्च गर्ने:</p> <p>१. संघोजकका लागि मासिक रु. ७००।- का दरले १२ महिनाको जम्मा रु. ८,४००।-</p> <p>२. सहजकर्ताका लागि प्रति सेसम रु. ३००।- का दरले दैनिक ४ सेसम ३५ दिनका लागि जम्मा रु. ४२,०००।-</p> <p>३. सहायक कर्मचारीका लागि मासिक रु. ८००।- का दरले १२ महिनाको रु. ९,६००।-</p> <p>४. विद्यालय सहयोगीका लागि मासिक रु. ५००। का दरले १२ महिनाको रु. ६,०००।-</p> <p>५. शैक्षिक समग्रीका लागि मासिक रु. ६००।- का दरले १२ महिनाको रु. ७,२००।-</p> <p>६. सञ्चालन खर्च (पानी, विजुली, सरसफाइ) का लागि मासिक रु. ५०० का दरले वार्षिक रु. ६,०००।-</p> <p>७. इटरनेट/मिडियाको प्रयोगका लागि मासिक रु. १,५००।- का दरले ९ महिनाको रु. १३,५००।-</p> <p>८. गृहकार्य परिक्षणका लागि रु. ३,२००।- प्रति पटकका दरले ४ पटकको रु. १२,८००।- कापी प्रति विषय रु. ८।-का दरले</p> <p>९. परीक्षा सञ्चालन (मध्यावधि र वार्ष) रु. ६४,००।- प्रति पटकका दरले २ पटकको रु. १२,८००।- (प्रश्नपत्र निर्माण रु. ३००।-प्रति सेट, उ.प. परीक्षण रु. ८।- प्रति कापी प्रति विषय)</p> <p>१०. पुस्तकालयका लागि एकमष्ट रु. १०,०००।-</p> <p>११. स्तरथारीय तहबाट अनुगमनका लागि एकमष्ट रु. १०,०००।-</p> <p>उल्लेखित बाँडफाँडमा नघटने गरी विद्यालयले आवश्यक अन्य क्षेत्रहरूमा खर्च गर्न सक्छे ।</p> <p>६.६. खुला विद्यालय (कक्षा ६-८) सञ्चालन अनुदान :</p> <p>स्थानीय तहले सञ्चालनमा रहेका विद्यालय यथिक्न गरी अनुदान माग गर्न लगाउने । विद्यालयलाई तोकिए अनुसारको अनुदान उपलब्ध गराई विद्यालयले निम्नानुसार खर्च गर्ने,</p> <p>क) स्रोत शिक्षकका लागि पारिश्रमिकः प्रति घण्टा रु. २००का दरले दैनिक २ घण्टा सम्पर्क कक्षाका लागि मासिक २४ दिनको दरले जम्मा रु. ९,६००। विद्यालयले स्रोत कक्षा लिने शिक्षकलाई पारिश्रमिक उपलब्ध गराउने ।</p> <p>ख) प्रधानाध्यापकका लागि भनाः मासिक रु. ५०० का दरले १२ महिना बाबर हुन आउने रकम रु. ६,००० विद्यालयको खातामा अनुदान दिने । विद्यालयले सञ्चालनित प्रधानाध्यापकलाई नियमानुसार मासिक रूपमा उपलब्ध गराउने ।</p> <p>ग) सहायक कर्मचारीको लागि पारिश्रमिकः प्रतिव्यक्ति मासिक रु. ३०० का दरले १२ महिनाको रु. ३,६०० पाउने गरी प्रतिकेन्द्र २ जनाका लागि हुन आउने एकमष्ट रकम रु. ७,२००।- सञ्चालनित विद्यालयको खातामा निकासा दिने । विद्यालयले काम गर्न तोकिएका सहायक कर्मचारीहरूलाई नियमानुसार मासिक रूपमा उपलब्ध गराउने ।</p>		

जिम्मेवारी	प्राप्ति सूचक
<p>ए) विद्यार्थीका लागि सामग्री खर्च : प्रति विद्यार्थी मासिक रु.५०।— ले २० जनाका लागि कपी, डपेन, पेन्सिल कट, स्केल, इंजर, ज्यामिति बक्स आदि शैक्षिक सामग्रीको व्यवस्था गर्ने रु. १,००।— का दरले प्रति केन्द्र १० महिनाको जम्मा रु. १०,००।—</p> <p>ड) विद्यालयका लागि सञ्चालनका लागि मसलन्द खर्च : कक्षा सञ्चालनका लागि मसलन्द प्रति महिना (चक, डस्टर, मार्कर, गिजर, फोटोकपी आदि) रु.५०।— का दरले प्रति केन्द्र १० महिनाको रु. ५,००।—</p> <p>च) शैक्षिक सामग्री व्यवस्थापन खर्च : विभिन्न विषयात सिकाइ क्रियाकलापका लागि आवश्यक पर्ने शैक्षिक सामग्री व्यवस्थापन गर्ने प्रति विद्यालय प्रति महिना (सिकाइ सहयोगी सामग्रीहरू: ग्लोब, चार्ट, नक्सा, मार्कर, फोटोकपी आदि) रु.५०।— का दरले प्रति केन्द्र १० महिनाको जम्मा रु. ५,००।—</p> <p>छ) विद्यालयका लापि पुस्तकालय : स्थानीय तहले प्रत्येक विद्यार्थीलाई पाठ्यपुस्तक पहुँचको सुनिश्चिता गर्ने पुस्तकालय व्यवस्थापनका लागि खुला विद्यालय तह एक १ दुईमा अध्ययनरत विद्यार्थीका लागि पाठ्यपुस्तक लगाउत अन्त सन्दर्भ सामग्रीको व्यवस्था पुस्तकालयमार्फत गर्न प्रति केन्द्र प्रति तहका लागि एकमष्ट रु. १०,००। का दरले दुई तहका लागि रु. २०,००। रकम उपलब्ध गराउने । यस रकमबाट विद्यालयले नियमानुसार पुस्तकालयको व्यवस्थापन गर्ने । विद्यार्थीहरूले पुस्तकालयबाट पुस्तक लिई अध्ययन गर्ने र अध्ययन पश्चात पुस्तकालयमा फिर्ता गर्ने व्यवस्था मिलाउने । पुस्तकालयमा खरिद गरिएका पुस्तकको सूची स्थानीय तहको शिक्षा शाखामा उपलब्ध गराउने ।</p>	
<p>६.७. सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको सञ्चालन अनुदान :</p> <p>स्थानीय तहको शिक्षा शाखाले नियमित रूपमा सञ्चालनमा रहेका सामुदायिक सिकाइ केन्द्रहरूको स्थलगत निरीक्षण गरी तपसिलिका मापदण्ड पूरा गरेका केन्द्रहरूलाई एकमष्ट रु २ लाख रुपम अनुदान उपलब्ध गराउने :</p> <ol style="list-style-type: none"> १. वार्षिक साधारण सभा भएको, २. विधान बमोजिम पदाधिकारीको निर्वाचन भएको, ३. साधारण सभाबाट बजेट र कार्यक्रम पास गरेको, ४. गत आ. व. को खर्च स्वीकृत गरेको, ५. लेखा परीक्षण गरी प्रतिवेदन पेस गरेको, <p>क) उक्त अनुदान रकमबाट सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको व्यवस्थापन समितिको निर्णयनसार समुदाय परिचालकका प्रमाणित हाजिरी अभिलेख हेती मासिक रु. ८००। का दरले १३ महिना बराबरको पारिश्रमिक भुक्तानी गर्ने ।</p> <p>ख) नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको न्यूनतम पारिश्रमिकमा नपा हुने रकम स्थानीय तहले थप गर्न सक्नेछन् ।</p> <p>ग) पारिश्रमिक भुक्तानी पश्चात बाँकी अनुदानबाट सामुदायिक सिकाइ केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन मापदण्ड २०७८ ते उल्लेख गरे बमोजिमका वार्षिक कार्यक्रमहरू तयार गरी व्यवस्थापन समितिबाट स्वीकृत गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्नेछ । सामुदायिक सिकाइ केन्द्रले पेस गेको प्रस्तावनाका आधारमा स्थानीय तह तथा अन्य संघ संस्थाहरूबाट थप बजेट उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।</p>	

उपक्रियाकलाप २ कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
<p>घ) स्थानीय तहते सामुदायिक मिकाइ केन्द्रको सञ्चालनको प्रभावकागतिको अवस्थाको अनुगमन गरी सामुदायिक मिकाइ केन्द्रहरूको सञ्चालनकारण वा व्यवस्थापन सुधार गरी सञ्चालनमा ल्याउन सम्भेष्ठन्।</p> <p>६.८. विद्यालय बाहिर हेका बालबालिकाहरूलाई लक्षित गरि विद्यालय शिक्षामा भर्ना तथा निरन्तरताका लागि शैक्षिक कार्यक्रमका लागि अनुदान :</p> <p>यस कार्यक्रमका लागि Equity Index का आधारमा छनोट भएका अनुसंचयमा ३ मा उल्लेखित स्थानीय तहते सबै बालबालिकालाई विद्यालय शिक्षा सुनिश्चित गर्न विद्यालय बाहिर हेका बालबालिकाका विस्तृत सर्वेक्षण गरी समता राख्नीति कार्यान्वयन योजना (Equity Strategy Implementation Plan-ESIP) निर्माण गरी स्वीकृत गर्ने। स्वीकृत समता राख्नीति कार्यान्वयन योजना अनुरूप विद्यार्थी भर्ना १ निरन्तरताका लागि कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने। यस कार्यक्रमका लागि स्थानीय तहलेसमेत बजेट थप गरी विद्यालय उमेरका सबै बालबालिकाको विद्यालय शिक्षा सुनिश्चितता भएको घोषणा गर्ने।</p>		
<p>२.६.७ क्रियाकलाप नं २७.११.१ तोकिएका विद्यार्थीको दिवा खाजाका लागि विद्यालयलाई अनुदान</p>	<p><u>उपक्रियाकलाप २ कार्यान्वयन प्रक्रिया</u></p> <p>क) दिवा खाजाको व्यवस्थापनका लागि स्थानीय तहते सबै प्रधानाध्यापकको बैठकबाट स्थानीय तहभित्रका विद्यालयहरूमा एकलक्षपता कार्यम हुने गरी दिवा खाजाको मेनु तयारी १ खाजा व्यवस्थापन विधिको छानोट गर्ने। खाजा व्यवस्थापन गर्दा सामुदायिक विद्यालयमा दिवा खाजा ० गाँडालिका/नगरपालिका मापदण्ड तथा कार्यक्रम सहजीकरण पुस्तिका, २०७६ मा उल्लेखित मापदण्ड बमोजिम हुनेगरी विद्यालयकै सहयोगी कर्मचारीबाट वा अभिभावकहरू विशेषतः आमा समूह बनाए वा नियमित Canteen बाट वा विद्यालय बालहिरबाट क्याटरिङ्को व्यवस्था गेर वा स्थानीय तहले पहिचान गरेको अन्य माडेलबाट खाजा खुवाउने व्यवस्था मिलाउने। प्र.अ.को उक्त बैठकमा स्वास्थ्य १ कृषि शाखाका प्रमुखलाईसमेत सहभागी गराई आपसी सहयोग समन्वय एवम् सहकार्यका क्षेत्र पहिचान गरी कार्ययोजना बनाउने र केन्द्रको वेवसाइटमा रेहेको दिवा खाजा व्यवस्थापन सहयोगी पुस्तिका, २०७७ का विषयमा जानकारी गराउने,</p> <p>ख) खाजाको व्यवस्थापनका लागि सड्धीय साकाराबाट समर्त अनुदानका रूपमा वितीय हस्तान्तरित रकम अप्रयास भएमा स्थानीय तहले थप सोतको व्यवस्थापन गर्न एवम् विद्यालयका अभिभावक/गैरसरकारी संघ संस्थासँग वा अन्य निकायसँग लागत साझेदारी गर्न सम्भेष्ठन। लागत साझेदारी गर्दा स्थानीय तहले विकास गरेको कार्यविधि र साझेदारी भाटको कार्यक्रमको जानकारी शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइलाई गराउने,</p> <p>ग) विद्यालय सञ्चालन हुनासाथ दिवा खाजा व्यवस्थापन गर्निर्णय भएकाले आर्थिक वर्षको सुरु सैक्षिक व्यवस्थापन सञ्चान प्रणाली IEMIS मा समावेश भएको प्रगतिभक्त बाल विकासदेविकि कक्षा ६ सम्मको विद्यार्थी सङ्कल्पलाई आधार मानेर साविकको कण्ठली अञ्चलका मुगु, डोल्पा, हुम्ला, जुम्ला र कालिकोट जिल्लाका स्थानीय तहले ग्रति विद्यार्थी दैनिक रु. २०।- का दले तथा अन्य स्थानीय तहले ग्रति विद्यार्थी दैनिक रु. १५।- का दले पहिलो त्रैमासिकको बजेट निकासा गर्ने। प्रारम्भिक बाल विकासदेविकि कक्षा ६ सम्मको विद्यार्थी सङ्कल्पका लागि वार्षिक रूपमा १८० दिनका लागि बजेट व्यवस्था भएकाले सोही आधारमा पहिलो त्रैमासिकमा निकासा गर्ने रकम निर्धारण गर्ने,</p>	<p><u>जिम्मेवारी</u></p> <ul style="list-style-type: none"> दिवा खाजा प्राप्त गर्ने विद्यार्थी सङ्कल्प विद्यार्थीको हाजिरी प्रगति प्रतिवेदन <p><u>मुख्य जिम्मेवार</u></p> <ul style="list-style-type: none"> गाँडालिका/नगरपालिका विद्यालय विद्यालय व्यवस्थापन समिति सामुदायिक सिकाइ केन्द्र सहजीकरण/समन्वय <p><u>जिम्मेवारी</u></p> <ul style="list-style-type: none"> शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ

उपक्रियाकलाप २ कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
घ) दोसो ऐमासिकदेविष स्थानीय तहले विद्यालय भौतिक रुपमा पूरा समय चलेको दिन (परीक्षामा सामेल भएको दिनसमेत) खाजा उपलब्ध गराईंका विद्यालयको प्रधानाध्यापक र विद्युस अध्यक्षबाट विद्यार्थिको माझूरी सम्बन्धमा सङ्कलन गरी सङ्घर्षया यकिन भए, पश्चात् मात्र थप अनुदान दिने व्यवस्था मिलाउने। यसरी प्रत्येक ऐमासिकमा निकासा गर्दै उक्त समयभन्दा आगाडि निकासा गरिएको रुम सङ्घर्षयोग भएको सुनिश्चित गर्ने।	(३) अध्ययनरत विद्यार्थी सख्ताका आधारमा बढी भीडभाड नहुने गरी विद्यालयले खाजा समय तोक्ने,		
	च) दिवा खाजा व्यवस्था गर्दै बजारबाट खरिद गरिएको जड्क फुट नखुवाउने। ताजा र पोषिलो दिवाखाजाका लागि उपलब्ध भएसम्म स्थानीय कृषि उपजमा आधारित खाद्यान्, तरकारी, दृध, दही, माछा-मासु, कफलफूल लागाथका सामग्रीहरू स्थानीय कृषकबाट खरिद गर्ने। स्थानीय कृषकसँग खरिद गरिएका खाद्यान्को परिणाम खुल्ने विवरण र विवरणपाई सुझित रूपमा राख्ने र भएको खर्च विद्यालय व्यवस्थापन समिति वा खाजा व्यवस्थापन असमितिबाट अनुमोदन गर्न व्यवस्था मिलाउने,		
	छ) विद्यालयबाट गरिएको दिवा खाजा कार्यक्रमको निरीक्षण अनुमान स्थानीय तहबाट गर्ने। सबै सामुदायिक विद्यालयमा एक दिवा खाजा अनुमान निरीक्षण पुस्तिकामा सङ्कलन सहजीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहका पदाधिकारी एवम् कर्मचारी र निरीक्षण अनुमानमा खटिएका व्यक्तिले आफ्नो राय सुझाव उल्लेख गर्ने,		
	ज) विश्व खाद्य कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यालयमा दिवा खाजा कार्यक्रम सञ्चालन भइहेका जिल्लाका तोकिएका विद्यार्थीहरूका लागि उक्त संस्थाको मापदण्ड अनुसार सबै विद्यार्थीहरूलाई दिवा खाजा उपलब्ध हुनेछ। विश्व खाद्य कार्यक्रमको सहयोगमा दिवा खाजा कार्यक्रम भएका जिल्लाहरू : दार्चुला, बझाड, बाजुरा र अछामका विद्यालयहरू।		
	झ) दिवा खाजाको मापदण्ड, गुणस्तर र व्यवस्थापनका नमुना अनुसूची ४ मा राखिएको छ सोही अनुसार कार्यान्वयन गर्ने। अन्य व्यवस्थापकीय पक्षहरू सामुदायिक विद्यालयमा दिवा खाजा मापदण्ड तथा कार्यक्रम सहजीकरण पुस्तिका, २०७६ र दिवा खाजा व्यवस्थापन सहयोगी पनितिका २०७७ का आधारमा गर्ने।		
	ञ) माथि चुँदा नं “ज” मा उल्लेखित बाहेकका जिल्लाहरूले कक्षा ६ को दिवाखाजा उपलब्ध गराउदा रकम नपुग भएमा २०७९ चैत्रभित्रमा केन्द्रमा प्रमाणित शैक्षिक तथ्याङ्कसहित माग गर्नुपर्नेछ।		
२.८.८. क्रियाकलाप नं ११.१.२.४४५ केन्द्रबाट छनोट भएका नमुना विद्यालयको क्रमागत भवन निर्माण तथा कक्षा ११ स्तोन्ति भएका प्राविधिक धार सञ्चालित विद्यालयको ल्याच व्यवस्थापन अनुदान			
उपक्रियाकलाप २ कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
८.१. प्रत्येक स्थानीय तहले प्राप्त विद्यालय भौतिक कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्दा सम्पूर्ण निर्माण कार्य नेपाल राष्ट्रिय भवन संहिता, २०६० मा भएको व्यवस्था अनुसार भक्तप्रसारी, अपाङ्गता मैत्री, बाल मैत्री, छात्रा मैत्री एवम् वातावरण मैत्री गर्नु/गराउन पर्नेछ। विद्यालय भौतिक सुधारसञ्चालनी कार्य गर्दा वातावरणीय र सामाजिक पक्षलाई आधार मानि कार्य सम्पादन गर्ने। Social/Environmental Framework ले तोकेका वातावरणीय र सामाजिक पक्षहरूलाई ध्यान दिई कार्यान्वयन गर्ने। यसका लागि अनुसूची १ लाई प्रयोग गर्ने।	मध्य जिम्मेवार • गांधिलिका/नारपालिका • विद्यालय • प्राविधिक	स्वीकृत कार्यक्रम तथा निर्माण सम्पन्न भौतिक पूर्वाधार सङ्कल्पा • निर्माण भएका गुरुजोजना	

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवारी	प्रगति मूल्यक
उपक्रियाकलाप		(इंजिनियर/सरव इन्जिनियर) सहजीकरण/समन्वय	सहभागी क्रिताव नामी क्रिताव
नमुना विद्यालय सुधार गुरुसेजना अनुरूप भौतिक निर्माण अनुदान तोकियको मापदण्डको आधारमा कक्षा १० सञ्चालनमा रेहका प्राविधिक धारका विद्यालयमा कक्षा ११ स्तरोन्नति ल्याच व्यवस्थापन अनुदान अपाङ्गनाताको प्रकृति अनुरूप आवश्यकताको आधारमा प्रत्येक प्रदेशमा पूर्वाधारयुक्त विशेष शक्षा आवासीय विद्यालय सञ्चालन चिनिया सहयोगमा निर्माणाधीन हिमाली आवासीय विद्यालयमा नेपाल सरकारको तर्फबाट निर्माण गर्नुपर्ने पूर्वाधार तयारी	इकाइ लागत प्रति विद्यालय वार्षिक रु. ५० लाखदेखि रु. १ करोड सम्म तुंदा नं ८.३ अनुसार प्रति विद्यालय रु. ५० लाख प्रति विद्यालय रु. १० लाख	• शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई • कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन	• नामी क्रिताव गणका विद्यालय सहभागी उपलब्ध गणका विद्यालय सहभागी क्रिताव
इकाइ लागत प्रति विद्यालय वार्षिक रु. ५० लाखदेखि रु. १ करोड सम्म तुंदा नं ८.३ अनुसार प्रति विद्यालय रु. ५० लाख प्रति विद्यालय रु. १० लाख	(इंजिनियर/सरव इन्जिनियर) सहजीकरण/समन्वय	• शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई • कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन	• नामी क्रिताव गणका विद्यालय सहभागी उपलब्ध गणका विद्यालय सहभागी क्रिताव

८.२. विद्यालय भौतिक निर्माण : कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा निम्नानुसारको प्रक्रिया अवलोकन गर्नुपर्नेछ :

- क) लागत अनुमान स्वीकृत गर्ने : यस कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यालय भौतिक निर्माण कार्यका लागि स्थानीय तहको ग्राविधिकको सहभागितामा विद्यालय अनुसार छुट्टै लागत अनुमान तथार गरी स्थानीय तहले स्वीकृत गर्ने । लागत अनुमान तथार गर्दा जिल्लाको स्वीकृत दरेट तथा स्वीकृत सरकारी Norms को प्रयोग गर्नु पर्नेछ । लागत अनुमानमा स्थानीय तहबाट बजेट थप गर्न सकिनेछ । नमुना विद्यालयको भौतिक निर्माण कार्य स्वीकृत गुरुसेजनमा भौतिक निर्माण योजनामा प्रथमिकतामा रहेका ड्रैड हिजाइन निर्माण भएका तोकिएका कार्यक्रम ढंगोट गरी निर्माण गर्ने । यस कार्यक्रम अन्तर्गत कर्कटपाताले छाना छाउन चाहने विद्यालयहरूले अनिवार्य रूपमा ४ मि.मि. बाल्को ल्पाइउड वा कर्त्तीमा समान गुणस्तर भएका अन्य निर्माण सामग्रीको सिलिङ्गासहितको नयाँ भवन निर्माण गर्नु पर्नेछ । सिलिङ्ग लगाउन नचाहने विद्यालयहरूले छानमा कर्कटपाताको सहाय गर्मी (Hot) र ठण्डी (Cold) रोक्न सक्ने क्षमता भएका यु.पि.सि. लागतका समान गुणस्तर भएका ३ मि.मि. वा सोभन्ता बाल्को छाना छाउन सक्नेछन् । विद्यालय भवन निर्माण गर्दा अपाइङ्गता भएका व्यक्ति लेसमेत प्रयोग गर्न सक्नेगा Ramp राखी हिल चियर (Wheel Chair) जानसक्ने गरी निर्माण गर्ने व्यवस्थासमेत मिलाउनु पर्नेछ । भवनका ढोकाहरू जडान गर्दा सबै ढोकाहरू बाहिर खुल्ने व्यवस्था अनिवार्य रूपमा गर्नुपर्नेछ । विद्यालय भवन निर्माण कार्यक्रमको मापदण्ड अनुसूची ५ का आधारमा गर्ने ।
- ख) विद्यालयहरूसँग सम्झौता गर्ने : भौतिक निर्माणका कार्यक्रमको स्थानीय तहले भाद्र मसान्तभित्र विद्यालयसँग सम्झौता गर्ने । समझोता गर्नु अधि विद्यालयहरूलाई अनुसूची ८ अनुसारको भौतिक निर्माण कार्य समय तालिका पेस गर्न लगाउने ।
- ग) विद्यालयहरूलाई रकम अनुदान दिने: सम्झौता भएका विद्यालयहरूलाई देहाय अनुसारका रकम निकासा दिने । निर्माण कार्यको अनुगमन/निरीक्षण स्थानीय तहका ग्राविधिकमर्फत गर्ने/ गराउने ।

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
<p>तपसिल:</p> <p>१. विद्यालयसँग सम्झौता भए पश्चात् पहिले किस्ताको रूपमा कुल अनुदान रकमको ३० प्रतिशत रकम अनुदान दिने ।</p> <p>२. Structural Part को कार्य सम्पन्न भए पश्चात् दोस्रो किस्ताको रूपमा कुल अनुदान रकमको ५० प्रतिशत रकम अनुदान दिने ।</p> <p>३. कार्य सम्पन्न गरे पश्चात् नापी किताब भरी कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनसमेत तयार गरी अन्तिम किस्ताको रूपमा कुल अनुदान रकमको २० प्रतिशत रकम अनुदान दिने ।</p> <p>घ) विद्यालय निर्माण कार्य गरिमकुन पर्ने अवधि: स्थानीय तहबाट अनुसूची ८ मा दिइएको ढाँचामा विद्यालयबाट निर्माण समय तालिका निर्माण गराई सो अनुसार निर्माण कार्य गरी, विद्यालयहरूले आर्थिक वर्षको जेष्ठ मसात्समामा कार्य सम्पन्न गरी सो को जानकारी स्थानीय तहलाई र शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइलाई दिनपर्नेछ । इकाइले प्राप्त विवरणका आधारमा शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रलाई जानकारी दिनु पर्नेछ । त्यसरी भवन निर्माण सम्पन्न गर्ने विद्यालयहरूले आषाढ १५ सम्ममा कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार तथा प्रमाणित गरी एक प्रति स्थानीय तह १ एक प्रति सम्बन्धित विद्यालयमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।</p> <p>ड) निर्माण कार्यको रेखदेख खाने: विद्यालयमा सञ्चालन हुने सम्पादन निर्माण कार्यको प्राविधिक रेखदेख, अनुगमन र सुपरिवेक्षणको दायित्व स्थानीय तहको हुनेछ । स्थानीय तहमा कार्यरत इन्जिनियर/सब-इन्जिनियरहरू खाराई प्राविधिक सुपरिवेक्षण गर्नुपर्नेछ । विद्यालय निर्माण कार्यमा देवाहयका सञ्चेदनशील चरणहरू प्राविधिक कर्मचारीको प्रत्यक्ष सुपरिवेक्षणमा सम्पन्न हुन्नुपर्नेछ :</p> <ul style="list-style-type: none"> • माइट ले आउट, जगा तथारी कार्य • टाइ बिम निर्माण, डि पि सि निर्माण (सिल व्याङ्ग र लिन्टेल व्याण्डसमेत) • छत ढलान <p>कारणवस स्थानीय तहमा प्राविधिकहरू कार्यरत उपलब्ध नभएप्ला निलासित इन्जिनियरिङ्ग प्राविधिक सेवा उपलब्ध हुनसक्ने कुनै पनि सरकारी कार्यालयहरूबाट प्राविधिक सेवा लिन सकिने छ । निर्माण/मर्मत कार्यका लागि छुटै साइट र जिल्लाको व्यवस्था गर्न लागाई निरीक्षणका क्रममा प्राविधिकबाट सोकार्यसम्बन्धी निर्देशन दिने व्यवस्था अनिवार्य रूपमा गरिन्पर्छ । स्थानीय तहहरूमा हुने सम्पूर्ण भौतिक सुविधा विस्तारका कार्यहरूको नियमित अनुगमन गर्नुपर्नेछ । यसका लागि अनुसूची ७ मा भएको फाराम प्रयोग गर्नुपर्नेछ । आफ्नो मातहतमा सञ्चालित भौतिक सुविधा विस्तार कार्यको प्रयोग त्रैमासिक तथा वार्षिक रूपमा केन्द्रलाई स्थानीय तहले पठाउन्नेछ ।</p> <p>च) नापी किताब/कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन लगायतका कागजात तयार गर्ने: स्थानीय तहले अनुसूची ६ बमोजिम विद्यालयमा भए गरेका निर्माण कार्यको कागजातहरू (भौतिक सम्बोधक फाराम, लागत अनुमान, सम्झौता, मूल्याङ्कन प्रतिवेदन, नापी किताब (Measurement Book) तथा कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन) २०२२ प्रति प्राविधिकबाट तयार गर्न लाई सम्बन्धित साइट इन्चार्ज (इन्जिनियर/सब-इन्जिनियर), विद्यालयको प.अ. तथा वि.व्य.स. अध्यक्ष वा विद्यालय निर्माण समितिका अध्यक्ष तथा प्रमुखको दस्तखत गरी/गराई एक प्रति स्थानीय तहमा र अर्को एक प्रति विद्यालयमा राख्न लागाउनु पर्नेछ । सोको लेखा परीक्षण मौजुदा कानून बमोजिम विद्यालयले आफ्ने स्रोतबाट गराउनु पर्ने भएकाले उक्त कागजातहरूको सक्रियते प्रति विद्यालयमा सुरक्षित साथ राख्न लागाउनुपर्नेछ । सम्बन्धित विद्यालयले विद्यालयको आर्थिक लेखा परीक्षण भएको समयमा नापी किताबकोसमेत लेखा परीक्षण गर्न लागाई लेखा परीक्षकबाट प्रमाणित गराई राख्ने व्यवस्था मिलाउनु</p>		

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया

प्राप्ति सूचक	जिम्मेवारी	प्राप्ति सूचक
पर्णछ । सम्बन्धित प्राविधिक कर्मचारीले नारी किताज तथागे वा नारेको तथा विद्यालयले समेत सोअनुसार राख्न लाए वा नलगाएको स्थानीय तहबाट अनुमान गर्न लाग्नै त्रैमासिक तथा कार्षिक प्रतिवेदन लिने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ । माथिका बुँदामा उल्लेख भएअनुसार नयाँ कक्षाकोठासहित फनिचर निर्माण, शौचालय निर्माण, विद्यालय भूकम्पीय सुरक्षा कार्यक्रमबाट विद्यालयलाई अन्तिम किस्ता वापत दिई रकम अनुदान दिए नापी किताब भेरे भएको तथा विद्यालयले व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।		
छ) विगत आ.व.हस्तको भौतिक निर्माण कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तथागर्ने सम्बन्धमा: गत विगत आर्थिक वर्षहरूमा सम्पन्न विद्यालयको भवत निर्माण, नयाँ कक्षा कोठा निर्माण, भवन मर्मत, शौचालय निर्माण लगायतका भौतिक निर्माण कार्यको “कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन” अनुसूची ६ मा तोकिएको ढाँचामा प्राविधिकबाट तथागर्न लाग्नै स्थानीय तहका शिक्षा अधिकृत/ प्रशासकीय प्रमुख, प्राविधिक कर्मचारी, सम्बन्धित विद्यालयका प्र.अ. तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षबाटसमेत प्रमाणित गरी गराई विद्यालय र स्थानीय तहमा एक एक प्रति राख्ने व्यावस्था मिलाउनु पर्नेछ । विगत वर्षहरूको भौतिक निर्माणपर्फको बेरुजु रहेका कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन तथागर्दा शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाइ र साधिको जिल्ला शिक्षा कार्यालयबाट भएको निर्णय, सम्झौता र अन्य कागजातका प्रतिलिपि आवश्यक भएमा स्थानीय तहको माग बोमेजिम इकाइले उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।		
ज) रकम असुली र विभागीय कारबाही तथा दण्ड सझाय : समझौता अवधिकारसमेत निर्माण कार्य सम्पन्न नारी स्थानीय तहबाट अनुदान प्राप्त रकमको हिन्माना वा दुरुपयोग गर्ने वा विद्यालय निर्माण नारेतथा भौतिक निर्माणका लागि खर्च गर्ने वा अनुदान वितरण गरिएको प्रयोजनमा खर्च नै नारी विद्यालयको खातामा रकम जम्मा गरी राख्ने वा तोकिएकोभन्दा कम गुणस्तरको निर्माण गर्ने विद्यालयहरूबाट त्यस्तो रकम असुल उपर गर्नुपर्नेछ । तर उक्त रकम फिर्ता गर्न आनाकानी गर्ने विद्यालयलाई आगामी आर्थिक वर्षमा प्रथम वा दोस्रो त्रैमासिक अनुदान दिना प्र.अ. को तलबभता रकम रोक्ना गरेस्तर अनुदान दिने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ । अर्थुक बमोजिमको प्रक्रिया पूरा नारें सम्बन्धित विद्यालय तथा स्थानीय तहका जिम्मेवार प्रदाधिकारीमाथि प्रचलित नेपाल कानून बमोजिमको कारबाही हुने हुनाले सो बमोजिमको कार्य अनिवार्य रूपमा गर्नु पर्नेछ । भौतिक निर्माण तरफको बेरुजु रहेका विद्यालयहरूको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन प्राप्त नहुँजेलसम्म यस शीर्षकबाट अनुदान दिनु हुँदैन । विद्यालय निर्माण कारबाहीको गुणस्तरमा तोकिए बमोजिमको गुणस्तरमा पूरा नारें वा गुणस्तरमा हेलचक्काहाँ गर्ने जो सुकैलाई प्रचलित ऐस नियमबमोजिम कारबाही हुनेछ । जसको काणले गुणस्तरमा समस्या वा कमी भएको हो सोही व्यक्ति वा फक्तबाट सम्पर्ण क्षतिको अस्तु उपर गरिने छ ।		
झ) गत विगत आ.व.देखिका बेरुजु सम्बन्धमा: स्थानीय तहमार्फत सञ्चालन हुने भौतिक निर्माण तथा मर्मत सुधारसम्बन्धी कार्यक्रमहरूका बेरुजुका सम्बन्धमा तत् तत् आ.व.का लागि स्वीकृत कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका तथा सो सम्बन्धमा जिल्लामा उपलब्ध गराईएका निर्देशन बमोजिम तदारूकताका साथ कार्यक्रम सम्पन्न गरी गराई बेरुजु फ्रल्हौटलाई सम्बन्धित कर्मचारीको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनको अधारको रूपमा कार्यान्वयन हुने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।		
८.३. नमुना विद्यालय सुधार गुरुसेजना अनुरूप भौतिक निर्माण अनुदान:		
नमुना विद्यालयले स्वीकृत गुरुसेजनाको परिधिभिर ही न्यूनतम पूर्वाधारहरूको प्राथामिकतामा उल्लेख गरेका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न चालु		

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
<p>आवाका लागि स्वीकृत बजेटबाट निर्माण गर्ने कार्यको विव्यासको निर्णयसहित सञ्जैताका लागि स्थानीय तहमा ऐस गर्ने । गतवर्ष भैतिक पूर्वाधार निर्माणधारीन रहेको विद्यालयहरूको स्वीकृत गुरुयोजना तोकेको क्षेत्रमा विद्यालय भौतिक निर्माण सम्पन्न गर्न तथा नयाँ निर्माण गर्न यस आर्थिक वर्षमा यस निर्देशिकाको अनुसूची १० मा उल्लेखित छण्ड "क" मा रहेका २०३ विद्यालयहरूका लागि प्रति विद्यालय ५० लाख , खण्ड "ग" र "घ" मा रहेका विद्यालयका लागि प्रति विद्यालय १ करोड रकम सम्बन्धित स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण भएको छ । उक्त बजेट विद्यालयलाई उपलब्ध गराउँदा विगत वर्षबाट निर्माण कार्यको प्रगति, स्वीकृत गुरुयोजनाको वार्षिक कार्यान्वयन योजना र यस आवाका निर्माण गर्ने कार्यक्रमको लागत अनुमानहित अनुदान माग गर्न लाई स्वीकृत गरी तपासिल अनुदान अनुदान उपलब्ध गराउने :</p> <ol style="list-style-type: none"> १. विद्यालयमँसा समझौता भए पश्चात पहिलो किस्ताको रूपमा कुल अनुदान रकमको ५० प्रतिशत रकम अनुदान दिने, २. Structural Part को कार्य सम्पन्न भए पश्चात दोस्रो किस्ताको रूपमा कुल अनुदान रकमको ३० प्रतिशत रकम अनुदान दिने, ३. कार्य सम्पन्न गरे पश्चात नापी किताब भरी कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनसमेत तथार गरी अन्तिम किस्ताको रूपमा कुल अनुदान रकमको २० प्रतिशत रकम अनुदान दिने, ४. खण्ड "क" मा रहेका विद्यालयले चालु आवाका निर्माणधार भैतिक पूर्वाधार सम्पन्न गर्ने, ५. विद्यालयले भैतिक निर्माण कार्य गर्दा सार्वजनिक खरिद ऐन तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली १ विद्यालय खरिद विद्यर्थित रही निर्माण कार्य सञ्चालन गर्ने । स्थानीय तह र शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइले भैतिक निर्माण तथा शैक्षिक विकासको नियमित अनुगमन गरी सोको प्रतिवेदन शिक्षा तथा मानवस्रोत विकास केन्द्रमा उपलब्ध गराउने, ६. नमुना विद्यालय विकासका लागि तयार भएको भौतिक एम्ब शैक्षिक गुरुयोजना विद्यालयको प्रस्तावका आधारमा स्थानीय तहले आवश्यकता एवम् औचित्यका आधारमा परिमार्जन/अद्यावधिक गर्न सकिन्ने । <p>८.४ तोकिएको मापदण्डको आधारमा कार्य सञ्चालनमा रहेका प्राविधिक थारका विद्यालयमा कक्षा ११ स्तरोन्ति गर्दा ल्याव व्यवस्थापनका लागि अनुदान :</p> <ol style="list-style-type: none"> क) शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रबाट शैक्षिक सत्र २०७७ बाट कक्षा १ बाट प्राविधिक धार सञ्चालन अनुदान ग्रास गर्ने गरी निर्णय भएका शैक्षिक सत्र २०७८ मा कक्षा १० सञ्चालन भएका विद्यालयको माध्यमिक शिक्षा परीक्षाको नतिजा १ अन्य तोकिएका मापदण्ड र प्रक्रियासमेतका आधारमा शैक्षिक सत्र २०७९ बाट प्राविधिक धार सञ्चालनका लागि कक्षा ११ को अनुमति ग्रास गरेका विद्यालयहरूका लागि यस शीर्षकमा बजेट प्रास भएका स्थानीय तहले कक्षा ११ मा स्वीकृत भए अनुसारको धार सञ्चालन गरेको सुनिश्चितता कार्यम गरी निम्नानुसारका धार अनुसार ल्याव सहयोग अनुदानको रकम गराउने । <p>पश्चाकृषि विज्ञान - १० लाख, सिंचिल इन्जिनियरिङ -१८ लाख, कम्प्युटर इन्जिनियरिङ -१ लाख र इलेक्ट्रिक इन्जिनियरिङ - १ लाख</p> <p>ख) ल्यावको निर्माण प्राविधिक धारसञ्चालनी विद्यालयमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा सञ्चालन निर्देशिका, २०६९ (संसोधनसहित)</p> <p>८ पाठ्यक्रमले तोकेका आधारमा विद्यालयले सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली एवम् शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रबाट स्वीकृत खरिद विद्यर्थी विद्यालयमा आवधार ल्याव सामग्री खरिद गर्ने ।</p>		

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
<p>ग) विद्यालयमा ल्यावसाहितको प्रावधिक धार सञ्चालनको नियमित अनुगमन गर्ने।</p> <p>८.५ अपाइङ्गताको प्रकृति अनुसूप्त आवश्यकताको आधारमा प्रत्येक प्रदेशमा पूर्वाधारयुक्त विशेष शिक्षा आवासीय विद्यालय सञ्चालन :</p> <p>छनोट भएका यस प्रकृतिका विद्यालयहरूलाई शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रबाट विकास भएको अवधारणा पनि तथा तोकिएको मापदण्डका आधारमा विद्यालयले विकास गोलोको स्थानीय तहबाट स्वीकृत गुरुहर्योजनाको परिधिभित रही विद्यालय भौतिक निर्माणसञ्जन्धी कार्य बुँदा नं ८.२ अनुसार गर्ने। चालु आवामा यस प्रकृतिका विद्यालय नियमण कार्य सम्पन्न गरी सोको कार्य प्रगति केन्द्रमा उपलब्ध गराउने। यस प्रकृतिको विद्यालयमा निम्नानुसारका पूर्वाधार विकास भएको हुन्नपर्छ :</p> <ol style="list-style-type: none"> १. आवासीय विद्यालयमा २०० जना बालबालिका आवासमा बस्न सक्ने क्षमताको हुन्नपर्छ, २. विद्यालयमा Dark Room, Audio Proof Room, Counselling Room, प्रशासनिक भवन, वार्डेन कक्ष, IT सुविधासहितको पुस्तकालय, आधारभूत उपकरणसहितको थेरापी कक्ष र विभिन्न किसिमका अपाइङ्गता भएकाता भएकाता भएका बालबालिकाहरूका लागि नमुना स्रोत कक्षाको व्यवस्था गर्न सकिने गरी भवन निर्माण गर्नु पर्नेछ, ३. अपाइङ्गता भए अनुकूल खेलमैदान, सड्गीत, योगाभ्यास र कर्मयोगको माध्यमबाट स्वाचालन्त्री बनाउन करेसाबारीका लागि आवश्यक पर्ने जगाकोसमेत व्यवस्था गर्नु पर्नेछ, <p>४. पूर्वव्यावसायिक सिप विकासका लागि अन्यास गर्ने आवश्यक सामग्रीसहितको कक्ष निर्माण गर्ने,</p> <p>५. यस वर्ष यस कार्यका लागि प्रति विद्यालय रु. ५० लाख बिनियोजन गरिएको छ।</p> <p>८.६ चिनियाँ सहयोगमा निर्माणाधीन हिमाली आवासीय विद्यालयमा नेपाल सरकारका तर्फबाट निर्माण गर्नुपर्ने पूर्वाधार तयारी :</p> <p>क) विद्यालय भवन निर्माणका लागि छानोट भएका रुचा जिल्लाको कालिका गाउँउपालिकाको निलकण्ठ माध्यमिक विद्यालय, गोरखा जिल्लाको सहिद लाखन गाउँउपालिकाको सिँजाली माध्यमिक विद्यालय तथा दाचुला जिल्लाको शैल्यशिखर नगरपालिकाको गोकुलेस्वर विद्यालयको भवन निर्माण गर्दा सम्झौतामा उल्लोखित नेपाल सरकारका तर्फबाट सम्पादन गर्नुपर्ने site clearance, वाटो निर्माण सामग्री भण्डारण कक्ष, विद्युत आपूर्ति जस्ता कार्य गर्ने प्रति विद्यालय रु. १० लाख विद्यालय स्थानीय तहको समन्वयमा निर्माणका पूर्वतयारीका कार्यहरू गर्ने।</p>		

२.८.९ क्रियाकलाप नं २०७९.१३.१३ विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया

जिम्मेवारी	प्राप्ति स्वरूप
९.१. यस क्रियाकलापमा निम्ननुसारका उपक्रियाकलापहरूको बजेट समावेश गरिएको छ । कार्यक्रमका कार्यान्वयन गर्दा प्रथममत: स्वीकृत बजेटको परिधिभित्र ही निर्धारित दरेर अनुसार विद्यालयमा अनुदान दिने । उपक्रियाकलाप तोकिएको सचड्काको आधारमा कार्य सम्पादन सम्पन्न गर्ने विद्यालयलाई कार्य सम्पादनमा आधारित अनुदान(Performan based Grants) उत्कृष्ट सिकाइ उपलब्धि भएका विद्यालयलाई सिकाइ सुदृढीकरणका लागि ग्रोत्साहन अनुदान विद्यालयमा प्रस्तकालय स्थापना तथा व्यवस्थापन(फिक्स्डि, किताब खरिद, तथा इ प्रस्तकालयसम्मत) विद्यालयमा विज्ञान प्रयोगशाला अनुदान नमुना विद्यालयमा सेवा अनुवर्त्तका आधारमा नियुक्ति हुने प्र.अ. र शिक्षाकका लागि विद्यालयपर्फर्म प्रोत्साहन अनुदान शिक्षक दबर्दी तथा शिक्षक अनुदान प्राप नारेका सामुदायिक विद्यालयहरूलाई एकमुष्ठ अनुदान नमुना विद्यालयको शैक्षिक तथा व्यवस्थापकीय योजना कार्यान्वयनका लागि कार्यसम्पादनमा आधारित अनुदान पहुँचै कम्पाउंडे कार्यक्रम कार्यान्वयन ९.२. तोकिएको सूचकाङ्कका आधारमा कार्य सम्पादन सम्पन्न गर्ने विद्यालयलाई कार्यसम्पादनमा आधारित अनुदान (Performance based Grants) :	

विद्यालय अनुदान व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७४ मा उल्लेखित कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन सूचकका आधारमा विद्यालयलाई प्रस्ताव पेस गर्ने लागाउने । प्राप प्रस्तावका आधारमा विद्यालयको कार्यसम्पादन स्तरको मूल्याङ्कन गरी प्रति विद्यालय रु ५० हजारका दरले अनुदान उपलब्ध गाराउने । विद्यालयले प्राप अनुदान विव्यसको निर्णय अनुसार शैक्षिक गुणस्तर सुधारका क्षेत्र पहिचान गरी खर्च गर्ने । यस प्रकारका कार्यसम्पादनमा आधारित अनुदानहरू दिँदा कुनै पनि विद्यालयलाई दोहोरो नपर्ने गरी दिनुपर्नेछ । साथै अनुदान दिनपूर्व विद्यालयले शिक्षण सिकाइ समय कार्यान्वयन कार्यविधि २०७४ लागू गरेको सुनिश्चितता हुनपर्नेछ । यो कार्यविधि शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको वेबसाइट www.cehrd.gov.np मा उपलब्ध छ । विद्यालयका प्रस्ताव मूल्याङ्कन गर्न स्थानीय तहका शिक्षा तथा खेलकुद शारखा प्रमुखको संयोजकत्वमा	• ग्रोत्साहन अनुदान प्राप गर्ने विद्यालय सचड्का पुँ उपलब्ध प्राप गर्ने विद्यालय सचड्का अनुदान प्राप गर्ने विद्यालय सचड्का विज्ञान अनुदान प्राप गर्ने विद्यालय सचड्का प्रोत्साहन भता प्राप गर्ने प्रअ शिक्षक सचड्का प्रापति प्रतिवेदन एकमुष्ठ प्राप विद्यालय त्रैमासिक प्रतिवेदनहरू IEMIS प्रतिवेदन शिक्षकका लागि उलब्ध गरिएका विद्यालय/शिक्षक सचड्का पहुँचै कमाउंडे कार्यक्रमका लागि अनुदान प्राप गर्ने विद्यालय सचड्का
---	---

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया

विद्यालयका प्रधानाध्यापक, आर्थिक शाखाको प्रतिनिधित्व हुने गरी ५ सदस्यीय प्रस्ताव मूल्याङ्कन समिति गठन गरी सो समितिले निर्धारण गरेको कार्यान्वयन अनुसार कार्यसम्पन्नदन गर्ने ।

१.३. उत्कृष्ट सिकाइ उपलब्धि भएका विद्यालयलाई सिकाइ मुद्दूटीकरण तथा विद्यालयलाई कार्यसम्पादनमा आधारित अनुदान (Performance based Grants) :

स्थानीय तहले उत्कृष्ट विद्यालयलाई अनुदान उपलब्ध गराउने प्रयोजनका लागि विद्यालय छनेट गर्दा कक्षा ८, कक्षा १० र कक्षा १२ को परीक्षा नतिजा, शिक्षक उपस्थिति विद्यार्थी सङ्कल्प्या, सिकाइ उपलब्धि विद्यार्थी कक्षा छाड्ने दोहोराउने दर विद्यालय बाहिरका बालबालिकाको सङ्कल्पनाक अवस्था जस्ता आधारमा कर्तीमा १०० पूर्णाङ्क रहने गरी मापदण्ड निर्धारण गर्ने । सो मापदण्ड विद्यालयमा उपलब्ध गराई यस प्रकृतिको अनुदान प्राप्तिका लागि प्रस्ताव पेस गर्न लगाउने । मापदण्डका आधारमा विद्यालयको प्राप्त गर्ने अड्कसहित विद्यालयले सिकाइ उपलब्धिमा थप चूँहि गर्न र आमा असल अळ्यासहरू न्यून सिकाइ उपलब्धिमा थप चूँहि भएका विद्यालयहरूलाई अनुभव आदान प्रदान गर्नका लागि प्रवर्तनात्मक क्रियाकलापसहितको प्रथम त्रैमासिकभित्र पेस गर्न लागाउने । स्थानीय तहले विद्यालयले पेस गरेको प्रस्तावको मूल्याङ्कन गरी स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रमको परिधिभित्र रही स्थानीय तहाभित्रका उल्टूत नतिजा हासिल गर्ने सफल एउटा विद्यालयलाई एकमष्ठ रु. २ लाख प्रोत्साहन स्वरूप अनुदान रकम अनुदान उपलब्ध गराउने । विद्यालयले स्वीकृत प्रस्ताव अनुसारका क्रियाकलाप सञ्चालन गरी सोको आवधिक प्रगति प्रतिवेदन स्थानीय तह र शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रमा नियमित रूपमा पठाउने । स्थानीय तहले प्रस्तावअनुसार अनुदान रकमको उपयोगको अवस्थाका सम्बन्धमा नियमित अनुगमन गर्ने ।

१.४. विद्यालयमा पुस्तकालय स्थापना तथा व्यवस्थापन (फर्निमिड, किताब खरिद, तथा इ-पुस्तकालयसमेत) (छनेट भएका विद्यालय) :

विद्यालय छनेट गर्दा देहायका आधारमा प्राथामिकता तय गरी विद्यालय छनेट गर्ने:

- पुस्तकालय नम्पैका माध्यमिक विद्यालयहरू
  - गत विगत आ.व.मा पुस्तकालय व्यवस्थापन अनुदान प्राप्त नगरेका माध्यमिक विद्यालयहरू
  - विद्यार्थी सङ्कल्प्या उच्च रहेका विद्यालयहरू
  - पुस्तकालय व्यवस्थापनका लागि आवश्यक कक्षाकोठा रहेका विद्यालयहरू
  - स्थानीय तहका सबै माध्यमिक तहले यस प्रकारको एक पटक अनुदान प्राप्त गरी सकेको सुनिश्चित गरी उच्च विद्यार्थी सङ्कल्प्या भएको अनुमतिले जेष्ठता क्रममा आधारभूत तह कक्षा १-८ सञ्चालित विद्यालयहरूलाई अनुदान उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।
- १.५. छनेट भएका विद्यालयलाई प्रति विद्यालय एकमष्ठ ६ लाख ५० हजारका दरले अनुदान दिने । उक्त अनुदानबाट विद्यालयले पाठ्यपुस्तक, पाठ्यक्रम,शिक्षक निर्देशिका, सन्दर्भ सामग्री खरिद गर्ने । लाईंब्रेरिका लागि आवश्यक फर्निचरहरू जस्तै: पुस्तक चार्क, बमाइ व्यवस्थाका लागि कुम्भी टेबुल लगाइका सामग्रीहरू व्यवस्था गर्न कुल बजेटको २५% सम्म बजेट सार्वजनिक खरिद एन अनुसार खर्च गर्ने । विद्यालयले खरिद गरेका पुस्तकहरूको सूची अनिवार्य रूपले स्थानीय तहमा पेस गर्नु पर्नेछ ।**

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया

जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
<p>इष्टव्य:</p> <ul style="list-style-type: none"> यस वापत प्राप्त अनुदानबाट विद्यार्थीको पठन पाठनसँग असम्बन्धित र असान्दर्भिक पृष्ठक तथा सामग्रीहरू खारिद गर्न पाइने हैन। विद्यालयले पुस्तकालयमा पुस्तक व्यवस्था गर्दा कक्षा ११ र १२ का ऐच्छिक विषयका पाठ्यपुस्तकहरू अनिवार्य रूपमा समावेश गर्नुपर्नेछ। <p>१.६. विद्यालयमा विज्ञान प्रयोगशाला अनुदान : विज्ञान प्रयोगशाला को अनुदान नपाएका माध्यमिक विद्यालयहरूको पहिचान गरी प्रति विद्यालय रु ६ लाख ५० हजारको दले विद्यालयलाई एकमुष्ट उपलब्ध गराउने । यसमीं गर्ने अनुदान दिँदू विद्यालयको विद्यार्थी सङ्ख्या, जेष्ठतासमेतलाई आधार मार्नी मूळी बनाउने । यसै गरी विज्ञान विषय पढाइ भएका विद्यालय, प्राविधिक धार सञ्चालित विद्यालय र नमुना विद्यालयलाई प्रदान गर्ने तर यस प्रकृतिको बजेट विगत वर्षमा त्यस्ता विद्यालयले प्राप्त गरेको भए देहोरो नदिने । यदि यस शीर्षकमा रकम बचत भएमा आधारभूत (निम्न माध्यमिक) तह सञ्चालन भएको विद्यालयलाई उपलब्ध गराउने । यस शीर्षकबाट रकम प्राप्त गरेका विद्यालयहरूले नमुना विद्यालय विकास एवम् सञ्चालन निर्देशिका, २०७४(संसोधनसहित) को अनुसूचीमा उल्लेखित मापदण्डका आधारमा विज्ञान प्रयोगशाला व्यवस्थापन गर्ने । स्थानीय तहका सबै माध्यमिक तहले यस प्रकारको एक पटक अनुदान प्राप्त गरी सकेको भए उच्च विद्यार्थी सङ्ख्या भएको अनुमतिले जेष्ठता क्रममा रहेको आधारभूत तह कक्षा १-८ सञ्चालित विद्यालयहरूलाई अनुदान उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।</p> <p>१.७. नमुना विद्यालयमा कार्यसम्पादन करारका लागि विद्यालयमार्फत प्रोत्साहन अनुदान:</p> <p>शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रबाट छोटो भई नमुना विद्यालयको गृह्योक्तनासमेत स्थानीय तहबाट स्वीकृत भई सञ्चालनमा रहेका विद्यालयमा नमुना विद्यालय विकास एवम् सञ्चालन निर्देशिका, २०७४(संसोधनसहित) बमोजिम छनोट भएका प्र.अ. तथा माध्यमिक तहका विषयगत शिक्षकहरूले गुरुस्थोजना कार्यान्वयन गर्नका लागि अतिरिक्त समयमासमेत खानपूर्ण र विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धि अभिवृद्धि गर्नका लागि स्रोत सामग्रीको व्यवस्थापनमा सहयोग गर्न यो प्रोत्साहन प्राप्त गर्नेछ । यसका लागि प्रति विद्यालय रु. २ लाखका दरले बजेट व्यवस्था भएको छ । विद्यालय व्यवस्थापन समितिले विनियोजित रकममध्ये पचास प्रतिशत प्रधानाध्यापक र पचास प्रतिशत अन्य विषयगत शिक्षकहरूसँग अनुसूची १३ मा उल्लेख गरिएका विषयवस्तु समावेश गरी नितिजामा आधारित कार्यसम्पादन करार गर्नुपर्नेछ । कार्यसम्पादन सम्झौता बमोजिमको नितिजा विद्यालय व्यवस्थापन समितिबाट सिफारिस प्राप्त भएपछि अनुदान उपलब्ध गराउने । नमुना विद्यालयका प्र.अ. तथा शिक्षकका लागि यो शीर्षकबाट प्राप्त हुने बजेट मात्र प्रोत्साहन अनुदानका रूपमा उपलब्ध गराउने ।</p> <p>१.८. शिक्षक दरबन्दी तथा शिक्षक अनुदान प्राप्त नारेका सामुदायिक विद्यालयहरूलाई एकमुष्ट अनुदान :</p> <p>यस क्रियाकलापमा बजेट विनियोजन रहेका स्थानीय तहले केन्द्रको वेबसाइटमा लेका वार्षिक एकमुष्ट अनुदानबाट विद्यालय सञ्चालन गर्ने कार्यविधि, २०७६ मा उल्लेखित अनुदान प्राप्त गर्ने सर्त पूरा गरेका सुनिश्चितता भए नभएको यकिन गरी सर्त पूरा गरेका विद्यालयलाई देहाय आधारमा भाइ समाताभित्र अनुदान उपलब्ध गराउने:</p> <p>क) अनुदान लिने विद्यालयसँग केन्द्रले तोके अनुसारको ढाँचामा विद्यालय सञ्चालनका लागि करार सम्झौता गर्ने,</p> <p>ख) छोटोपाला प्रेक्षा विद्यालयलाई स्थानीय तहले करार सम्झौता अनुसार कम सम्पादन गर्ने सर्तमा प्रति विद्यालय वार्षिक एकमुष्ट रु १० लाख अनुदानको रकम निकासा गर्ने ।</p>	

उपक्रियाकालाप १ कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
ग) विद्यालयले कार्यसम्पादन करारमा उल्लेखित सर्त अनुसार कार्य सम्पादन भए नभएको नियमित अनुगमन गरी सोको कार्य प्रगति केन्द्रमा पठाउँ,		
घ) स्थानीय तहले दरबन्दी मिलानमा दरबन्दी प्रस्ताव नार्ने । यस पूर्व कुनै प्रकारको दरबन्दी तथा गहत अनुदान प्राप नगरेको सुनिश्चित गरी मात्र निकासा दिने,		
ङ) सार्वजनिक विद्यालय समायोजन एवम् एकीकरण कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७७ को परिच्छेद ३ का आधारमा समायोजन वा एकीकरण हुन पर्ने विद्यालयमा नपर्ने विद्यालयहरूलाई मात्र अनुदान उपलब्ध गराउने,		
च) कार्यविधिमा विद्यालयलाई उल्लेखित क्षेत्रमा रकम खर्च रकम नपुः भएमा स्थानीय तहबाट थप रकम उपलब्ध गराउन सकिने,		
छ) धार्मिक प्रकृतिका विद्यालयहरूलाई छुई अनुदान जाने भएकाले उक्त विद्यालयहरूले यस प्रकारको अनुदान पाएका रहेछन भने उक्त अनुदान रोकका गर्खी कार्यविधिमा उल्लेखित शर्त बमेजिमका विद्यालयलाई बाँकी भए स्थानीय तहको निर्णयमणित अर्कै विद्यालयलाई रकम निकासा दिन केन्द्रमा आवश्यक कागजातमहित लेखि पठाउने केन्द्रको निर्णय पक्ष्यात अनुदान उपलब्ध गराउने तर कार्यविधि बमेजिमका विद्यालय बाँकी नभए सो अनुदान खर्च नार्ने,		
ज) एकमुष्ट अनुदान खर्च गर्न कार्यविधिमा तोकिएका आधारहरू भित्र रही देहेरो नपर्ने गरी खर्च गर्न सकिनेछ । जस्तै कैनै विद्यालयमा बालिकाकास शिक्षक पहिलेदेखि नै कार्यरत रहेका छन् १ त्यस्ता विद्यालयलाई यस प्रकारको अनुदान खर्च गर्दा बालिकाकास शिक्षकमा अनुदान खर्च गरी बचत भएको रकम सोही आधारको अर्कै शीर्षकमा थप गरी खर्च गर्न सकिने,		
झ) एकमुष्ट अनुदान प्राप विद्यालयलाई अन्य सामुदायिक विद्यालय सह दिवा खाजा, पाठ्यपुस्तक, लात्रवृति लगायतका अनुदान उपलब्ध गराउने ।		
ञ) विद्यालयले कार्यविधिले तोकेको क्षेत्रमा मात्र रकम खर्च गर्ने । कार्यविधि केन्द्रको वेबसाइट www.cehrd.gov.np को निर्देशिका खण्डमा रहेको छ ।		
९.१२. नमूना विद्यालयको शैक्षिक तथा व्यवस्थापकीय योजना कार्यान्वयन अनुदान : यस निर्देशिकाको अनुसूची १० को खण्ड "क" "ख" र "ग" मा उल्लेखित विद्यालयलाई स्वीकृत गुरुयोजनाका आधारमा निर्माण गरिएको वार्षिक कार्यान्वयन योजना अनुसार नमूना विद्यालय विकास एवम् सञ्चालन निर्देशिका, २०७४(संसोधनसहित) मा उल्लेखित तत्कालीन रूपमा शैक्षिक सुधार हुने क्रियकलाप निर्धारण गरी शैक्षिक पूर्वाधारहरू, छात्राचाम व्यवस्थापन, शैक्षिक मुशासनका त्यूनतम सर्ते प्रयोग गर्ने लायतका कार्यक्रम गर्न भौतिक पूर्वाधार विकासका लागि बिनियोजित बजेटको कार्य प्रगतिसहित आवश्यक बजेटसहितको प्रस्ताव विद्यालयबाट पेस गर्न लगाउने । यस आवश्यक सम्पादन गर्ने कार्यक्रम निर्धारण गरी स्थानीय तह र विद्यालयबिच समझौता गरी को खण्ड "क" र "ख" मा उल्लेखित विद्यालयका लागि रु ३० लाख, "ग" र "घ" विद्यालयलाई रु ५० लाख अनुदान यस शीर्षकबाट उपलब्ध गराउने । विद्यालयले समझौता अनुरूप काम गरे नगरेको नियमित अनुगमन गरी कार्य प्रगति केन्द्रमा पठाउने ।		
९.१३. पढ्देट कमाउँडै कार्यक्रम कार्यान्वयन : क) गत वर्ष अनुदान प्राप गरेका विद्यालयको कार्य प्रगतिको अवस्था यकिन गर्ने,		

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
ख) कार्यक्रम निन्तरताका लागि अनुदान प्राप स्थानीय तहले आव २०७८।७९ मा छनोट भएका विद्यालयका लागि पढ्दै कमाउँद कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि २०७८ मा उल्लेखित कार्य प्रक्रिया बमोजिम विद्यालयका लागि स्वीकृत बजेटको परिधिभित रही अनुदान कार्यविधिमा उल्लेखित यस वर्ष सञ्चालित हुने कार्यक्रमको क्षेत्र, क्रियाकलाप, कार्यान्वयनको समयतालिकासहितको कार्ययोजना पेस गर्न लगाई विद्यालयसँग समझौता गर्न,	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक	
ग) कार्यविधि बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालनका लागि विद्यालयलाई मुलमा ५० प्रतिशत रकम उपलब्ध गराउने, घ) विद्यालयबाट कार्ययोजनामा उल्लेखित कार्यक्रमहरूको कार्यप्रणितिको नियमित अनुगमन गरी सोका आधारमा चाँकी ५० प्रतिशत रकम उपलब्ध गराउने,			
ड) विद्यालयले सम्पादित कार्यको प्रगति स्थानीय तह तथा केन्द्रको शैक्षिक प्रविधि शाखामा नियमित उपलब्ध गराउने, च) स्वीकृत कार्यविधि शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय तथा केन्द्रको वेबाइटबाट डाउनलोड गर्न सकिनेछ ।			
२.८.१० क्रियाकलाप २.७.१३.२३ सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरूलाई नि:शुल्क सेनिटरी घाड व्यवस्थापनका लागि प्रति विद्यार्थी अनुदान			
क्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
१. स्थानीय तहले सामुदायिक विद्यालयको कक्षा ६-१२ सम्म अध्ययनरत सबै छात्राहरूका लागि नि:शुल्क सेनिटरी घाड व्यवस्थाका लागि सेनिटरी घ्याड (वितरण तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०७६ का अतिरिक्त देहाय अनुसार गर्ने :	मुख्य जिम्मेवार	• घाड प्राप गर्ने विद्यार्थी सहभ्या	
क) सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत कक्षा ६-१२ सम्मका छात्राहरूको तथ्याङ्क चकितन गर्ने, ख) कार्यविधिमा उल्लेखित प्रक्रिया अनुसार विद्यालयमार्फत विद्यार्थीलाई महिनावारीको समयमा तोकिएको मापदण्ड अनुसारको घाड उपलब्ध गराउने,	• गाउपालिका/मारपालि का		
ग) वार्षिक १० महिना अवधिका लागि नि:शुल्क सेनिटरी घ्याडको व्यवस्था मिलाउने, घ) कक्षा ६ भन्त्या तत्त्वो कक्षामा अध्ययन गर्ने महिनावारी भएका छात्राहरूलाई पनि यो व्यवस्था अनुसार घाड उपलब्ध गराउन सकिने,	• विद्यालय सहजीकरण/समन्वय शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ		
२. घाड व्यवस्थापन गर्दा स्वदेशी उद्योगबाट उत्पादित घ्याडको प्राथामिकता दिने,			
३. स्थानीय तहले विद्यालयबाट हुने सेनिटरी घ्याडको वितरण र प्रयोगको अवस्थाको अनुगमन गर्न तथा विद्यालयले सोकार्यमा भएका कार्यहरूको प्रतिवेदन तथार गरी स्थानीय तहमा पठाउने ।			

२.८.११ क्रियाकलाप २.७.१३.२१ भुटानी शरणार्थिका विद्यार्थी अध्ययनरत विद्यालयका लागि शिक्षक र पाठ्यपुस्तक व्यवस्थाका लागि शिक्षक र पाठ्यपुस्तक व्यवस्थाका लागि अनुदान

क्रियाकलाप १ कार्यान्वयन प्रक्रिया	
१. यस क्रियाकलाप अन्तर्गत बजेट विनियोजन रहेको ज्ञापा जिल्लाको दमक नगरपालिका अन्तर्गत श्री डुकुपानी माध्यमिक विद्यालय	<u>मुख्य जिम्मेवार</u> • नगरपालिका • विद्यालय <u>सहजीकरण/समन्वय</u> शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई
२. शिक्षक व्यवस्थापनका लागि डुकुपानी माध्यमिक विद्यालयका लागि आधारभूत तहको प्राथमिक तहर्फ ३, निम्नमाध्यमिक तहर्फ ४ र माध्यमिकतर्फ ५ जना गरी जम्मा १२ जनाको ४ चुलाउँडु आधारभूत विद्यालयका लागि आधारभूत तहको प्राथमिक तहर्फ ४ र निम्नमाध्यमिक तहर्फ ५ गरी जम्मा ९ जनाको स्वीकृत तलबमान अनुसार १३ महिना बाराबरको पारिश्रमिक अनुदान उपलब्ध गराउने,	<u>मुख्य जिम्मेवार</u> • नगरपालिका • विद्यालय <u>सहजीकरण/समन्वय</u> शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई
३. विद्यालयको शिक्षण सिकाइ क्रियाकलापको स्थानीय तहबाट नियमित निरीक्षण अनुगमन गर्ने।	

२.८.१२ क्रियाकलाप २.७.१३.२० माध्यमिक तह कक्षा (१-१०) मा अड्यैर्जी,गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान

क्रियाकलाप २ कार्यान्वयन प्रक्रिया	
१. माध्यमिक विद्यालय कक्षा (१-१०) मा अड्यैर्जी, गणित र विज्ञान जस्ता अनिवार्य विषयमा शिक्षक व्यवस्था गरी विद्यार्थी सिकाइ उपलब्धि अभिवृद्धि गर्ने शिक्षण सहयोग अनुदानको व्यवस्था गरिएको छ । सोका लागि यस क्रियाकलापमा बजेट विनियोजन भएका स्थानीय तहले उक्त बजेटबाट शिक्षण सिकाइ अनुदान व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७ तथा दारबन्दी मिलानको प्रतिवेदन अनुसृप्य सामुदायिक विद्यालयको माध्यमिक तहको कक्षा (१-१०) का लागि कुनै पनि दरबन्दी वा राहत अनुदान नभएका (शैक्षण्य दरबन्दी) १५ मात्र दरबन्दी वा राहत अनुदान भएका गणित, अड्यैर्जी १ विज्ञान विषय शिक्षक व्यवस्थापनका लागि शिक्षण सिकाइ अनुदान व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७ का अनिवार्य देहाय अनुसार वितरण गर्ने :- (कार्यविधि केन्द्रको वेबसाइट www.cehrd.gov.np बाट डाउनलोड गर्न सकिनेछ ।)	<u>मुख्य जिम्मेवार</u> • गाउँउपालिका/नगरपालिका • विद्यालय <u>सहजीकरण/समन्वय</u> शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई
२. उल्लेखित विवरण अनुसारका विद्यालय सडूँख्या याकिन गर्ने,	<u>मुख्य जिम्मेवार</u> • अनुदान गर्ने विद्यालय सम्पर्को तहले भएको • विद्यालय सम्पर्को तहले भएका
३. बजेटको परिधिभित्र रही शैक्षण्य दरबन्दी भएका विद्यालयलाई रु १ दरबन्दी भएकालाई रु १ थप गरी न्यूनतम २ शिक्षक वरावरको अनुदान नियमानुसार शिक्षक भर्ना भएपछि उपलब्ध गराउने,	<u>मुख्य जिम्मेवार</u> • अनुदान हिमाव भएको • यस क्रियाकलापमा बजेट विनियोजन गर्दा प्रति शिक्षक मासिक रु. ३७९९० का दरले १२ महिनाको पारिश्रमिक अनुदान हिमाव भएको छ । कार्यविधि बमोजिम प्रचलित सरु स्केल तथा अन्य शिक्षकहरूले पाए सरहका सुविधाहरू अनुसारका नपुग रकम स्थानीय तहले थप गर्न सक्नेछन्।

२.८.१३ क्रियाकलाप २.७.१३.४९ आधारभूत तह कक्षा (६-८) मा अड्डेजी, गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान

क्रियाकलाप ८ कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवारी	प्राप्ति स्तरक
क) आधारभूत तह कक्षा (६-८) सञ्चालित विद्यालयमा अड्डेजी, गणित र विज्ञान जस्ता अनिवार्य विषयमा शिक्षक व्यवस्था गरी विद्यार्थी सिकाइ उपलब्धि अभिवृद्धि गर्न शिक्षण सहयोग अनुदानको व्यवस्था गरिएको छ। सोका लागि यस क्रियाकलापमा बजेट विनियोजन भएका स्थानीय तहले उक्त बजेटबाट शिक्षण सिकाइ अनुदान व्यवस्थापन कार्यान्वयिति, २०७७ तथा दरबन्दी मिलानको प्रतिवेदन अनुरूप सामुदायिक विद्यालयको आधारभूत तह (कक्षा ६-८) का लागि कुनै पनि दरबन्दी वा राहत अनुदान नभएका (शून्य दरबन्दी) भएका विद्यालयलाई गणित, अड्डेजी र विज्ञान विषय शिक्षक व्यवस्थापनका लागि शिक्षण सिकाइ अनुदान व्यवस्थापन कर्याविधि, २०७७ का अतिरिक्त देहाय अनुसार वितरण गर्ने:- (कार्याविधि केन्द्रको वेबसाइट www.cehrd.gov.np वाट डाउनलोड गर्न सकिनेछ।)	मुख्य जिम्मेवार	• अनुदान प्राप्त गर्ने विद्यालय सख्ता बुझेको तलब भएका भराइ	• अनुदान प्राप्त गर्ने विद्यालय सख्ता बुझेको तलब भएका भराइ
१. उल्लेखित विवरण अनुसारका विद्यालय सङ्गत्या याकिन गर्न,	सहजीकरण/समन्वय	• शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	
२. बजेटको परिधिभित रही शून्य दरबन्दी भएका विद्यालयलाई न्यूनतम १ शिक्षक बाबबको अनुदान नियमानुसार शिक्षक भन्ना भएपछि उपलब्ध गराउने,			
३. यस क्रियाकलापमा बजेट विनियोजन गर्दा प्रति शिक्षक मासिक रु ३०२०० का दस्ते १२ महिनाको पारिश्रमिक अनुदान हिसाव भएको छ। कार्याविधि बमोजिम प्रचलित सुरु स्केल अनुसारका न्यु रकम तथा अन्य शिक्षकहरूले पाए सरहका सुविधाहरू स्थानीय तहले थप गर्न सक्नेछन्।			
४. २.७.१३.४० र २.७.१३.४९ क्रियाकलापमा उल्लेखित शिक्षण सहयोग अनुदान कोटा निर्धारण गर्दा माध्यमिक तह (कक्षा ९-१०) तर्फ शून्य दरबन्दी/ अनुदान रहेका विद्यालयलाई न्यूनतम २ शिक्षक, १ दरबन्दी/ अनुदान भएकोमा थप १ शिक्षक करावरको अनुदान र आधारभूत तह (कक्षा ६-८), तर्फ न्यूनतम १ जना शिक्षकका लागि तोकिए अनुसारको शिक्षण अनुदान उपलब्ध गराउने। यसरी वितरण गर्दा समेत रकम बचत हुने भएमा क्रमसः बजेटको परिधिमा रही माध्यमिक तहतर्फ विद्यार्थी सङ्घट्या अधिक रहेका विद्यालयमा तथा आधारभूत तहमा अड्डेजी, गणित तथा विज्ञान विषयको शिक्षक व्यवस्था हुने गरी एक शैक्षिक सक्रका लागि अनुदान व्यवस्था गर्न सकिनेछ। यसरी तोकिएभन्दा वर्ढी कोटा वितरण गर्नुपरेमा केन्द्रबाट सहमति लिनुपर्नेछ।			
५. स्थानीय तहले आफ्नो स्रोतबाट थप शिक्षक व्यवस्था गर्दा उपरोक्त विषयहरूलाई प्राथमिकता दिई शिक्षक नियुक्ति गर्नुपर्नेछ।			

२.८.१४ क्रियाकलाप २.७.१३.४९ कोभिड-१९ बाट पुगेको शैक्षिक क्षतिको परिपूण तथा अन्य विपद्को समयमा सिकाइ निरन्तरताका लागि कार्यक्रम

क्रियाकलाप नं. क्रियान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवारी	प्राप्ति स्तरक
क) यस क्रियाकलापमा विनियोजित बजेट खर्च गर्दा स्थानीय तहले देहायको कार्यप्रक्रिया अवलोकन गरी कार्य सम्पादन गर्ने :	मुख्य जिम्मेवार	• सञ्चालित	
ख) कोभिड-१९ बाट पुगेको शैक्षिक क्षतिको परिपूण तथा अन्य विपद्को समयमा सिकाइ निरन्तरताका लागि राज्यिय स्तरमा तयार हुने सिकाइ क्षति परिपूण योजनामा उल्लेखित कार्यक्रम समावेश गरी स्थानीय स्तरको योजना निर्माण गर्ने,	• गाँउपालिका/नगरपालिका	• अतिरिक्त सिकाइ (Additional class),	

क्रियाकलाप नं. क्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
		सहजीकरण/समन्वय	उपचारात्मक कक्षा (Remedial Learning) का लागि अभ्यास कक्षा (Tutorial class) सञ्चालन करना अनुसन्धान गर्ने लागाई प्राप्ति
ग)	कोभिड-१९ बाट विद्यार्थी मिकाइमा भएको क्षतिको अवस्था पहिचान गर्न शिक्षकलाई कार्यमूलक अनुसन्धान गर्न लागाई प्राप्ति आधारमा मिकाइको प्रबन्ध गर्ने,	<ul style="list-style-type: none"> शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ 	उपचारात्मक कक्षा (Remedial Learning) का लागि अभ्यास कक्षा (Tutorial class) सञ्चालन करना अनुसन्धान गर्ने लागाउने विषयसमेत समावेश गरी विद्यालयहरूबाट सञ्चालन मात्र गरी कार्यान्वयनका लागि अनुदान उपलब्ध गर्नु,
घ)	विषद्को समयमा सिकाइ निरन्तरका लागि अस्थायी सिकाइ सहजीकरण केन्द्र, गृह विद्यालय सञ्चालन तथा घरदैलो कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,	<ul style="list-style-type: none"> शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ विकास भाष्का समग्री सङ्ख्या सञ्चालनमा रहेका अस्थायी सिकाइ सहजीकरण केन्द्र, गृह विद्यालय सञ्चालन तथा घरदैलो कार्यक्रम प्रसारणको व्यवस्था मिलाउने, 	विषद्को समयमा सिकाइ सहजीकरण का लागि स्थानीय टेलिभिजन च्यानल तथा एफ एम रेडियोमार्फिट प्रसारणको स्थानीय तहले प्रविधिमा पहुँच नपाएका वर्गलाई लक्षित गरी विषयात शिक्षको गोष्ठ विकास गरी केन्द्रबाट विकास भएका तथा वैकल्पिक सिकाइका लागि स्वीकृत अध्ययन सामग्रीसमेतलाई आधार मानी स्थानीय तहबाट थप सिकाइ सामग्री विकास तथा छपाइ र चित्रण गर्ने विद्यालयले यस प्रकारका सामग्रीको प्रयोगमा प्रोत्साहन गर्ने र सिकाइमा सहजीकरण गर्ने,
ज)	सिकाइ निरन्तरता लागि स्थानीय तहले बजेट थप गरी कार्यान्वयन गर्न सकिनेछ,		
झ)	विद्यालयहरूलाई यस क्रियाकलाप अन्तर्गत सञ्चालित कार्यक्रम (अतिरिक्त कक्षा, उपचारात्मक कक्षा र अभ्यास कक्षा लगायात) बाट लाभान्वित विद्यार्थीहरूको विवरण IEMIS को Education in Emergency Button मा अपडेट गर्न लागाइ उक्त अपडेट भएको Excel file लाई IEMIS को online portal मा अपलोड गर्न लागाउने र सोकार्यको अनुमान स्थानीय तहले गर्ने,		
ञ)	केन्द्रद्वारा स्वीकृत पाठ्यक्रम र पाठ्यप्रस्तकमा आधारित झई उत्पादन गरिएका विद्यालय शिक्षाका विषयात श्रब्यदृश्य पाठहरू नेपाल टेलिभिजनको NTV+ च्यानलबाट र कक्षा १-१० का विषयात श्रब्यदृश्य पाठहरू Dish Media Network Ltd. को Dishhome, NITV Streamz Pvt. Ltd. को NET TV, Mega Max TV Pvt. Ltd को Max TV, Divine Stream Network Pvt. Ltd को Mero TV र Subislu Cabilnet (P). Ltd को Clear TV को विद्यालय शिक्षा School Education च्यानलबाट प्रसारण भइरहेको र केन्द्रबाट उत्पादित श्रब्यदृश्य पाठहरू केन्द्रको YouTube Channel: www.youtube.com/ncedvirtual १ (Education Portal): learning.cehrd.edu.np बाट आफ्नो अनुकूल समयमा आवश्यकता अनुसार हेर्ने व्यावस्था मिलाउने,		
ट)	माध्यमिक तह अनिवार्य विषयका शब्द्य पाठहरू रेडियो नेपाल र सामुदायिक रेडियो प्रसारण सङ्घ मातहतका करिव २०१ ओटाभम्बा बढी सामुदायिक रेडियोहरूबाट प्रसारण भइरहेको र उक्त पाठहरू केन्द्रको facebook page: www.facebook.com/radiodistance मासमेत गरिबिएकाले आफ्नो अनुकूलता अनुसार मुन्ने व्यवस्था मिलाउने,		

क्रियाकलाप नं, क्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	
३) केन्द्रबाट उत्पादित श्रव्य तथा श्रव्यदृश्य पाठहरूको रेडियो FM तथा टेलिभिजनबाट प्रसारण हुने समय तालिका पार्किंग रूपमा केन्द्रको वेबसाइट www.cehrd.gov.np मा राख्ने गरिएकाले सोको जानकारी विद्यालयमा गराई हेँ तथा सुन्ने व्यवस्था मिलाउने,	
४) विद्यालयहरूबाट हार्डडाइम खरिद गरी केन्द्रबाट उत्पादित श्रव्य तथा श्रव्यदृश्य पाठहरू माग भई आएमा उक्त पाठहरू केन्द्रबाट उपलब्ध गराईने भएकाले सोसाम्बन्धी जानकारी मूल्चना विद्यालयमा प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाउने।	

२.८.१५ क्रियाकलाप न २.७.१३.५१ सम्झागत क्षमता विकास, परीक्षा सञ्चालन एवम् विद्यार्थी मूल्यांकन

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
यस क्रियाकलापमा निम्नानुसारका उपक्रियाकलापहरूको बजेट समावेश गरिएको छ । कार्यक्रमका कार्यान्वयन गर्दा स्वीकृत बजेटको परिधिभित्र रही स्थानीय तहले कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । यस क्रियाकलापमा तोकिएका उप अप्रियाकरतापामा बजेट अपुग भएमा स्थानीय तहबाट थप बजेट व्यवस्था गरी कार्यान्वयन गर्न सकिनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> <u>मुख्य जिम्मेवार</u> <ul style="list-style-type: none"> • गाँउपालिका/नगरपालिका • विद्यालय <u>सहजीकरण/समन्वय</u> <ul style="list-style-type: none"> • शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ 	<ul style="list-style-type: none"> • परीक्षा मूल्यांकनसम्बन्धी निर्धारहरू • अनुगमन प्रतिवेदन • स्थिति प्रतिवेदन
उपक्रियाकलाप	इकाइ लागत	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ
कक्षा ८ को परीक्षा सञ्चालन तथा प्रमाणीकरण एवम् विद्यार्थी मूल्यांकन	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २७१	• IEMIS प्रतिवेदन
शैक्षिक मुशासन प्रवर्धन कार्यक्रम	स्थानीय तहको विद्यालय सङ्ख्या अनुसार	• तालिम प्रतिवेदन
विद्यालय सुग्रीवेक्षण तथा शिक्षकको पेशागत सहयोग	स्थानीय तहको विद्यालय सङ्ख्या अनुसार	
आधारभूत तथा माध्यमिक विद्यालयका IT सोल शिक्षकका लागि सूचना प्रविधिसम्बन्धी क्षमता विकास	स्थानीय तहको विद्यालय सङ्ख्या अनुसार	
एकीकृत पाठ्यक्रमसम्बन्धी कस्टमाइज्ड तालिम (अनलाईनसमेत)	स्थानीय तहको विद्यालय सङ्ख्या अनुसार	
स्थानीय तहको साझेदारीमा विद्यालय व्यवस्थापन पदाधिकारीहरूको विद्यालय व्यवस्थापनसम्बन्धी क्षमता विकास	स्थानीय तहको विद्यालय सङ्ख्या अनुसार	
१५.१. कक्षा ८ को परीक्षा सञ्चालन तथा प्रमाणीकरण एवम् विद्यार्थी मूल्यांकन :		
स्थानीय तहले आधारभूत तह कक्षा आठको परीक्षा सञ्चालन तथा प्रमाणीकरणसम्बन्धी मापदण्ड, २०७६ को परिधिभित्र रही परीक्षाको स्तरीयता, प्रमाणीकरण र एकरूपता कायम हुने गरी परीक्षा समितिमार्फत परीक्षा सञ्चालन गर्ने गराउने । परीक्षा सञ्चालन गर्दा समुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीसँग शुल्क वापत कुनै रकम नलिने गरी स्थानीय तहले परीक्षा सञ्चालन गर्ने । परीक्षालाई स्तरीकृत गरी अभिलेख व्यवस्थापन तथा विद्यार्थीलाई प्रमाणपत्र वितरणका कार्य गर्ने । परीक्षालाई थप व्यवस्थित गर्ने प्रयोजनका लागि स्थानीय तहले आन्तरिक सोलबाट बजेट व्यवस्था गर्न सक्नेछ । परीक्षाको नितिजा व्यवस्थापन IEMIS बाट गर्ने ।		

उपक्रियाकालाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवारी	प्रगति मूल्यांक
<p>१५.२. शैक्षिक कार्यक्रम व्यवस्थापन तथा सुशासन प्रबंधन :</p> <p>क) स्थानीय तहले यस शीर्षकबाट देहायका कार्य सम्पादन गर्नुपर्नेछः</p> <ol style="list-style-type: none"> १. सपर्ट अनुदान अन्तर्गत विभिन्न सबबजेट उपशीर्षकहरूमा वितीय हस्तान्तरण भएका कार्यक्रमहरूको अनुसूची १२ मा उल्लेखित ढाँचामा वार्षिक तथा त्रैमासिक प्रतिवेदन एवम् वार्षिक शैक्षिक स्थिति प्रतिवेदन (Annual Educational Status Report) तयारी तथा संप्रेषण गर्ने । वार्षिक शैक्षिक स्थिति प्रतिवेदन (Annual Educational Status Report) को प्रस्तावित ढाँचा केहूँको बेबसाइटमा रहेको छ । २. स्थानीय तह अन्तर्गतका सबै प्रकारका विद्यालयलाई अनिवार्य रूपमा IEMIS मा ऐक्षिक तथ्याङ्क भर्न तथा अद्यावधिक गर्न लगाउने, सोका लागि प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराउने र स्थानीय तहको ऐक्षिक तथ्याङ्क प्रतिवेदन तयारी तथा प्रकाशन गर्न, विद्यालय नक्साङ्कन गर्ने शैक्षिक तथ्याङ्क प्रतिवेदनलाई आधार लिने समा आधारित भई विद्यालयको अनुमति दिने व्यवस्था मिलाउने । ३. स्थानीय तह अन्तर्गतका विद्यालयका शिक्षकहरूको डिजिटल डाटाबेश तयारी, परीक्षा लगायतका अभिलेखको व्यवस्थापन गर्ने, ४. स्थानीय तहले गाउँ/नगर शिक्षा योजना निर्माण तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्ने, ५. वार्षिक कार्यक्रमको कार्यान्वयनका लागि स्थलगत अनुगमन तथा प्राविधिक सहयोग गर्ने । <p>यस क्रियाकलापमा स्थानीय तहलाई प्राप्त हुने रकम स्थानीय तहको शिक्षा महाशाखाको सिफारिशमा प्राविधिक सहयता तथा अनुगमन गर्दा नियमनुसार प्राप्त हुने दैनिक भ्रमण भत्ता, बैठक तथा कार्यशाला सञ्चालन गर्दा बैठक भत्ता, योजना निर्माण/विद्यालय नक्शाङ्कन/डाटाबेश श्रावितेदन तयारी आदि कार्यमा संलग्न कर्मचारीलाई खानाखाजा खर्च उपलब्ध गराउन सकिने ।</p> <p>घ) यस कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि २५ ओटासम्म विद्यालय भएका स्थानीय तहका लागि जम्मा रु. १ लाख ८० हजार, ५० ओटासम्म विद्यालय भएका स्थानीय तहका लागि रु. २ लाख, १०० ओटासम्म विद्यालय भएका स्थानीय तहका लागि रु. २ लाख ३० हजार, १५० ओटासम्म विद्यालय भएका स्थानीय तहका लागि रु. २ लाख ८० हजार ४ सोभन्दा वही विद्यालय भएका स्थानीय तहका लागि रु. ३ लाख ३० हजार रकम व्यवस्था भान्काले सो अनुसार उल्लेखित क्षेत्रमा खर्च गर्ने । सोको अभिलेखाङ्कन गर्न स्थानीय तहले केन्द्रमा विवरण उपलब्ध गराउने ।</p> <p>१५.३. विद्यालय सुप्रतिवेदन तथा शिक्षकको पेसागत सहयोग :</p> <p>स्थानीय तहले विद्यालय सुप्रतिवेदण र शिक्षकको पेसागत सहयोगलाई प्रभावकारी बनाउन शिक्षा विकास तथा समन्वय गरी अनुगमन योजना निर्माण गर्ने । जिल्ला एवम् स्थानीय तहका शिक्षा शाखामा कार्यरत अधिकृत स्तरका कर्मचारी, सबै तहका शिक्षकको प्रतिनिधित्व रहेको विषयगत समिति तथा विषयबिज्ञ रहेको रोप्त निर्माण गर्ने । उक्त रोप्त मध्येबाट स्थानीय तह अन्तर्गतका सबै विद्यालयमा ३ महिनामा कर्त्तीमा १ पटक सुप्रतिवेदण गरी पेसागत सहयोगका लागि कक्षा अवलोकन, पृष्ठपोषण आदान प्रदान, नमुना पाठ प्रदर्शन, छोटो अवधिका मागमा आधारित तालिम सञ्चालन एवम् शैक्षणिक समस्या समाधानका लागि छलफल गर्ने, गराउने । यस कार्यक्रम कार्यान्वयनका</p>			

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति सूचक
<p>तालि ५० विद्यालयसम्म भएका स्थानीय तहका लागि जम्मा रु. ७५ हजार, १०० विद्यालय भएका स्थानीय तहका लागि रु. १ लाख, १५० विद्यालय भएका स्थानीय तहका लागि रु. १ लाख ५० हजार १ सोभन्ता बढी विद्यालय भएका स्थानीय तहका लागि रु. २ लाख रकम व्यवस्था भएकाले सो अनुसार खर्च गर्ने । यसका अतिरिक्त स्थानीय तहले आन्तरिक स्रोतबाटसमेत बजेट व्यवस्था गरी एकीकृत अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्न सकिनेछ ।</p> <p>यस शीर्षकमा रहेको रकम सुपरिवेक्षण र पेसागत महियोग कार्यमा संलग्न हुनेहरूले सोकार्यको प्रतिवेदन पेस गरे पश्चात् नियमानुसार पाउने दैनिक तथा भ्रमण भत्ता, यातायात खर्च, खाजा /खानामा खर्च गर्न सकिने ।</p> <p>१५.५. आधारभूत तथा माध्यमिक विद्यालयका II स्रोत शिक्षक का लागि सूचना प्रविधिसम्बन्धी क्षमता विकास :</p> <p>यस कार्यक्रम लागि तपासिल अनुसार सञ्चालन गर्ने :</p> <ol style="list-style-type: none"> प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयमा सुचना प्रविधि तथा कम्प्युटरमा दखल राख्ने एवम् सो विषयमा इच्छुक शिक्षक/कर्मचारीलाई IT फोकल शिक्षकको रूपमा विद्यालयलाई तोक्न लागाउने, तोकिएका IT फोकल शिक्षकलाई शिक्षा तालिम केन्द्रबाट मुख्य प्रशिक्षकका रूपमा तालिम प्राप्त प्रशिक्षकबाट ५ दिनको सूचना प्रविधिसम्बन्धी क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गर्न सबै सामुदायिक माध्यमिक तथा आधारभूत तह (कक्षा ६-८) सञ्चालित विद्यालयबाट कर्तीमा १/१ जना सहभागी गराउने । बजेटको सिमा अनुसार आधारभूत तह (कक्षा १-५) सञ्चालित विद्यालयबाट पनि सहभागिता गराउन सकिनेछ, तालिम सञ्चालन गर्ने कम्प्युटर तथा सूचना प्रविधिको पर्याप्त स्रोत साधन भएको स्थानमा सञ्चालन गर्ने, तालिम सञ्चालन गर्दा बढीमा २० जनासम्म सहभागीको समूह निर्माण गरी सञ्चालन गर्ने । एक स्थानीय तहमा समूह नगु भएमा तथा सुचना प्रविधि तालिम सञ्चालन गर्न पूर्वाधार नभएमा अन्य स्थानीय तहहरू समन्वय गरी तालिम सञ्चालन गर्न सकिनेछ । <p>१५.६. स्थानीय तहको साझेदारीमा विद्यालय व्यवस्थापन पदाधिकारीहरूको विद्यालय व्यवस्थापनसम्बन्धी क्षमता विकास :</p> <ol style="list-style-type: none"> विद्यालय व्यवस्थामालाई प्रभावकारी वनाउ केन्द्रबाट निर्धारित तालिम कोषका आधारमा प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयबाट विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष एवम् शिक्षक अभिभावक मड्डपका संयोजक सहभागी हुने गरी २ दिनको क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गर्ने, तालिम सञ्चालन गर्दा बढीमा ३० जना सम्मको समूह निर्माण गरी सञ्चालन गर्ने, विद्यालय व्यवस्थापन पदाधिकारीको क्षमता विकास गर्दा स्थानीय तहले आर्थिक तथा व्यवस्थापकिय क्षेत्रमा साझेदारी सकिने । 		

उपक्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवारी	प्रगति मूच्छक
<p>१५.६. एकीकृत पाठ्यक्रमसम्बन्धी कस्टमाइड तालिम (अनलाईनसेमेट) :</p> <p>१) स्थानीय तहमा सञ्चालित विद्यालयका कार्यरत शिक्षकहरू मध्ये हालसम्म एकीकृत पाठ्यक्रमको तालिम प्राप्त नगरेका विद्यालयहरू पहिचान गरी त्यस्ता विद्यालयका शिक्षकलाई प्रशासनिकता दिइ तालिममा सहभागी गराउन,</p> <p>२) तालिम सञ्चालन गर्दा एकीकृत पाठ्यक्रमसम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षणका सहभागी तथा शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइबाट तालिम प्राप्त विज्ञ प्रशिक्षकबाट स्वीकृत तालिम कोर्सका आधारमा तालिम सञ्चालन व्यवस्था निलाउने,</p> <p>३) तालिम सञ्चालन गर्दा सूचना प्रविधिको पुँच भएका विद्यालयका शिक्षकका लागि अनलाईन माध्यमबाट तालिम सञ्चालन गर्नुपर्ने,</p> <p>४) तालिमका सहभागी छनोट गर्दा प्रत्येक विद्यालयका कस्टीमा १ जना शिक्षक सहभागी हुने सुनिश्चितता गर्ने । स्वीकृत बजेटको परिधिभित्र रही विद्यालयका थप शिक्षक तथा संस्थागत विद्यालय शिक्षकका लागि तालिम सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।</p>		
<p>क्रियाकलाप नं. २.७१३.१९ ब्ल्ड पीडिट परिवार शिक्षा कार्यक्रम (सहिद प्रतिष्ठानमार्फत सञ्चालन हुने) बजेटीन (३५०००१०५)</p> <p>क्रियाकलाप नं. क्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया</p> <p>१६.१. सहिद स्मृति विद्यालयलाई अनुदान :</p> <p>क) यस शीर्षक अन्तर्गत बजेट प्राप्त भएको स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रभित्र सञ्चालित प्रतिष्ठान अन्तर्गत सञ्चालित विद्यालयलाई एकमुक्त अनुदान दिने र अनुदानबाट विद्यालय सञ्चालन सम्बन्धी सम्पूर्ण क्रियाकलाप गर्ने ।</p> <p>ख) प्रतिष्ठानले तोकेका आधारमा बजेट खर्च गर्ने र प्रगति नियमित रूपमा स्थानीय तहमा पठाउने ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> जिम्मेवारी प्रगति मूच्छक 	<ul style="list-style-type: none"> अनुदान प्राप्त गरेका विद्यालय सङ्क्षेप गांउपालिका/ नगरपालिका सहिद स्मृति प्रतिष्ठान विद्यालय

खण्ड ३

प्रदेश तहबाट सम्पादन हुने ससर्त अनुदानका बजेट उपशीर्षकहरूका
कार्यक्रमको कार्यान्वयन प्रक्रिया र मापदण्ड

३. प्रदेश सरकारबाट कार्यान्वयन हुने कार्यक्रमहरू

३.१ विद्यालय शिक्षा क्षेत्र कार्यक्रम

३.१.१ क्रियाकलाप नं. ११.१.११२६. बौद्धिक अपाइगता भएका बालबालिकाहरूका लागि प्रत्येक प्रदेशमा पूर्वाधारयुक्त आवासीय विद्यालय सञ्चालन

क्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
क) गत आधिक वर्षमा छोट भई प्रदेश स्तरबाट गुरुयोजना स्वीकृत भई निर्माणाधीन विद्यालयहरूका लागि १. आधारमा रु.८० लाखबोधि २ करोड रुपम विनियोजन भएको १। स्वीकृत गुरुयोजनामा उल्लेखित तपसिल अनुसारका न्यन्तर पूर्वाधार विकास हुने गरी सार्वजनिक खात्रि एन तथा नियमावलीको परिधिधित रही निर्माण गर्ने ।	प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय • शिक्षा विकास निर्देशनालय	प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय • शिक्षा विकास निर्देशनालय	पूर्वाधार निर्माण कार्य सुरु हुने
विद्यालयमा विकास हुनपै न्यन्तरम पूर्वाधारहरू :	१. आवासीय विद्यालयमा २०० जना बालबालिका आवासमा बम्न सक्नेरी बढीमा २ तलाको अपाङ्गाता मैत्री छात्रावास भवन, भान्डा र डाइनिङ् कक्ष,	२. विद्यालयमा अपाङ्गाताको Screening र लेखाजोखा कक्ष, कक्षाकोठाहरू, अभिभावक र बालबालिकाका लागि परमर्श कक्ष, IT सुविधासहितको पुस्तकालय, आधारभूत उपकरणसहितको फिजियोथेरेपी कक्ष, सड्गमीत थेरापी, सिप्च थेरापी लगायतका थेरापीहरू गर्न सकिने कक्ष, प्राथमिक उपचार कक्ष, खेलमैदान, प्रशासनिक भवन, वार्डन कक्षसमेत भएको भवन,	३. पूर्वावसायिक सिप विकासका लागि अभ्यास गर्ने आवश्यक सामग्रीसहितको कक्ष,

क्रियाकलाप नं. ३.१.३.३ प्रदेश स्तरीय IEMIS व्यवस्थापन		जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
क) यस शीर्षकमा प्राप बोलेखाट प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालयले केन्द्रबाट विकास भएको IEMIS मा कुनै आवश्यक सूचना थप गर्नुपर्ने भएमा सोको विवरण तयार गरी सफ्टवेयर अद्यावधिकका लागि केन्द्रसँग समन्वय गर्ने.	प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय • शिक्षा विकास निर्देशनालय	प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय • शिक्षा विकास निर्देशनालय	• शैक्षिक सूचना व्यवस्थापन प्रतिवेदन
ख) प्रदेशभित्रका जिल्लागत प्रतिनिधित्व हुने गरी कक्षीयमा २ प्रतिशत विद्यालयबाट भरिएको तथ्याङ्कको स्थलात सत्यापन (Verification) गर्ने र सो प्रतिवेदन शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रमा पठाउने	विश्वविद्यालय तथा व्याप्ति विवादालय	विश्वविद्यालय तथा व्याप्ति विवादालय	• विश्वविद्यालय तथा व्याप्ति विवादालय
ग) शिक्षा क्षेत्रको प्रदेश स्तरीय शैक्षिक सूचना व्यवस्थापन प्रतिवेदन तयार गरी सार्वजनिक गर्ने ।	स्थानीय तहमा IEMIS व्यवस्थापन कार्यमा संलग्न जनशक्तिको क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।		
घ) स्थानीय तहमा IEMIS व्यवस्थापन कार्यमा संलग्न जनशक्तिको क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।			

३.१.३ क्रियाकलाप २.७.१३.१२ वार्षिक, त्रैमासिक प्रतिवेदन तथारी तथा प्रकाशन

क्रियाकलाप नं. क्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
क) प्रदेशको शिक्षा हेँ मन्त्रालयका लागि शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय अन्तर्गत विभिन्न बजेट उपशीर्षकमा सर्वते अनुदानमा प्राप्त भएका बजेटहरूको त्रैमासिक तथा वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने, ख) आर्थिक वर्षको अन्त्यमा प्रदेशस्तरीय प्रातिसमितिको Status Report तयार गरी सरोकारवाला निकायहरूमा संप्रेषण गर्ने। प्रतिवेदनको ढाँचा शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केतद्वारा वेबसाइटबाट प्राप्त गर्न सकिनेछ।	• प्रदेशको शिक्षा हेँ मन्त्रालय • शिक्षा विकास निर्देशनालय	• त्रैमासिक, वार्षिक प्रतिवेदन • Status Report • IEMIS Report
३.१.४ क्रियाकलाप २.७.१३.४ शैक्षिक नीति, कार्यक्रम तथा निर्देशिका सम्बन्धमा अभिमुखीकरण	जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक

क्रियाकलाप नं. क्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
क) प्रदेशको शिक्षा हेँ मन्त्रालयले शिक्षा विकास निर्देशनालय तथा प्रदेशको शिक्षा हेँ मन्त्रालय तथा शिक्षा तालिम केन्द्र १ स्थानीय तहका शिक्षा शाखाका प्रमुख/अधिकृतलाई शेषिक्क नीति, विद्यालय शिक्षा क्षेत्र कार्यक्रम तथा कार्यान्वयन • पुस्तिकार्पण सम्बन्धमा २ दिने अभिमुखीकरण सञ्चालन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनसम्बन्धी क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने। ख) सङ्घीय मन्त्रालय तथा केन्द्रीय निकायहरूको सहभागीतामा संयुक्त अभिमुखीकरण कार्यशाला सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाउने।	• प्रदेशको शिक्षा हेँ मन्त्रालय • शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि पुस्तिकार्पण सम्बन्धमा २ दिने अभिमुखीकरण सञ्चालन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनसम्बन्धी क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने। • सङ्घीय मन्त्रालय तथा केन्द्रीय निकायहरूको सहभागीतामा संयुक्त अभिमुखीकरण कार्यशाला सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाउने।	• सञ्चालन भएका अभिमुखीकरण कार्यक्रमको सङ्ख्या • अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरू • सङ्घीय मन्त्रालय तथा प्रारूपको सङ्ख्या • सहभागीहरूको हाजिरी विवरण
३.१.५ क्रियाकलाप २.७.१३.१० विद्यालयहरूलाई विपद् व्यवस्थापनका लागि अनुदान	जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक

क्रियाकलाप नं. क्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
यस क्रियाकलापमा विनियोजित बजेट खर्च गर्दा तपशिल अनुसारका कार्यप्रक्रिया अवलोकन गर्ने: क) प्रदेश अन्तर्गतका विद्यालयहरूमा आइपर्सन सक्ने विभिन्न विषयको समयमा विद्यार्थीको सिकाइ निरन्तरताका लागि आपतकालीन योजना निर्माण तथा अद्यावधिक गर्ने, ख) योजनामा उल्लेखित प्रतिकार्य क्रियाकलापहरूको ग्राथानिकीकरण गरी विषयबाट भौतिक क्षति पुगेका विद्यालयहरूको विवरण यकिन गरी तत्काल विद्यालय सञ्चालन गर्न भौतिक पूर्वाधार निर्माणका लागि विद्यालयलाई अनुदान दिने। ग) विपद् वा विद्यार्थीको पाठ्यपुस्तक लाग्यातका सिकाइ सामग्रीमा पुगेको क्षति यकिन गरी सामग्री व्यवस्थापनका लागि सहयोग उपलब्ध गराउने,	• प्रदेशको शिक्षा हेँ मन्त्रालय • शिक्षा विकास निर्देशनालय	• विकास भएका निर्देशिका, • मापदण्ड तथा प्रारूपको सङ्ख्या
अ) विद्यालय छानोट गर्दा निम्नानुसारका सर्त पुरा गरेका विद्यालयलाई छानोट गर्ने: मिफारिस्स	• विपद् वा विद्यार्थीको पाठ्यपुस्तक लाग्यातका सिकाइ सामग्रीमा पुगेको क्षति यकिन गरी सामग्री व्यवस्थापनका लागि सहयोग उपलब्ध गराउने,	

क्रियाकलाप नं. क्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
<p>आ) सम्बन्धित शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइको सिफारिस</p> <ul style="list-style-type: none"> इ) सुरक्षा निकायको रोहबरमा तयार पारिएको मुचुल्का ई) क्षतिको विकास देखाउने तथ्याहरू उ) उक्त विपद् व्यवस्थापनका लागि कुनै सरकारी निकायबाट हाल सम्म अनुदान प्राप्त नारेको विद्यालयको पत्र ऊ) लागत अनुमान ऋ) प्राविधिक निर्माण कार्यमा सहजीकरण गर्ने स्थानीय तहको प्रतिवद्दता <p>घ) उपरोक्त अनुसारका कागजातसहित पेस गेरेका निवेदनलाई मूल्याङ्कन गर्न स्थानीय तहले भवनको क्षतिको अवस्था भौगोलिक अवस्थिति अन्य क्षतिसमेतका आधारमा छोटसम्बन्धी मापदण्ड विकास गरी विद्यालयहरूको प्राथमिकताक्रम निर्धारण गर्ने,</p> <p>ङ) विद्यालयको क्षतिका आधारमा अनुदान उपलब्ध गराउने। यसका अतिरिक्त अनुदान वितरण प्रक्रियालाई व्यवस्थित गर्न प्रेषणले थप मापदण्ड तथा कार्य प्रक्रिया निर्धारण गर्न सम्बन्धन्,</p> <ul style="list-style-type: none"> • यस शीर्षकमा वित्तीय हस्तान्तरण भएको अनुदानको ढाँचा ५ प्रतिशतसम्म बजेटबाट प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालयले विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि वृहत विद्यालय सुरक्षा गुरुयोजना-/दूनतम आकेज अभियुक्तिकाण, समर्पी निर्माण तथा वितरण लगायतका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न/गराउन सकिनेछ, • आपतकालमा शैक्षिक व्यवस्थापनका लागि प्रदेशस्तरीय नेपाल शिक्षा समूह (Nepal Education Cluster) लाई क्रियाशील बनाउने। 	जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
३.१.६ क्रियाकलाप ११.१.२.३१५ स्थानीय तह र प्रदेशसँगको साझेदारीमा ठुला विद्यालय विकास गर्ने छनोट भइ DPR तयार भएका विद्यालयका लागि पूर्वाधार विकास	अनुदान	
क्रियाकलाप ११.१.२.३१५ स्थानीय तह र प्रदेशसँगको साझेदारीमा ठुला विद्यालय विकास गर्ने छनोट भइ DPR तयार भएका विद्यालयका लागि पूर्वाधार विकास	जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
<p>का) ठुला विद्यालय विकासका लागि छनोट भएका विद्यालयको पूर्वाधार विकास गर्ने सङ्घीय प्रदेश तथा स्थानीय तहको लागानीका क्षेत्रको पहिचान गरी सोत सुनिश्चित कायम गरी गुरुयोजनामा उल्लेखित निर्माण कार्यहरूको प्रथामिकताका आधार निर्माण कार्य आगाडि बढाउने,</p> <p>ख) प्रदेशबाट आच २०७७।७।८ मा ठुला विद्यालय विकास गर्ने छनोट भएका विद्यालयको स्वीकृत गुरुयोजनामा उल्लेखित निर्माण कार्य गर्न यस शीर्षकमा सङ्घीय सरकारको तरफबाट चालु आर्थिक वर्षमा प्रति विद्यालयका लागि १ करोड विनियोजन भएको छ । अन्य तहबाटसमेत हुने लगानीको योजना गरी एकीकृत वार्षिक निर्माण योजना निर्माण गरी सार्वजनिक खरिद ऐन नियमावली अनुसार निर्माण कार्य गर्ने गराउने,</p>	जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक

क्रियाकलाप २ कार्यान्वयन प्रक्रिया	
	जिम्मेवार तह
	प्रगति सूचक
ग) ठुला विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार विकास गर्दा कम्तीमा २००० विद्यार्थीले अध्ययन गर्नका लागि आवश्यक पर्ने भवन कक्षाकोठा, शै॒चालाय, आवास, प्रयोगशाला, पुस्तकालाय, खेल मैदान आदि पूर्वाधार/संरचना निर्माण गर्ने,	
घ) निर्माण कार्यको प्रदेश तहबाट नियमित अनुनान निरीक्षण गर्ने तथा आवश्यक प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने।	

३.१.७ क्रियाकलाप २.७.१३.३५. शिक्षा तालिम केन्द्रको Digital Learning Centre को विकास तथा सुदृढीकरण

क्रियाकलाप २ कार्यान्वयन प्रक्रिया	
	जिम्मेवार तह
	प्रगति सूचक
१) यस कार्यक्रम अन्तर्गत बजेट प्राप्त गरेका प्रदेश प्रेषको शिक्षा हेतु मन्त्रालयले तपसिल अनुसारका कार्य सम्पादन गर्ने:	• प्रदेश स्थित शिक्षा हेतु मन्त्रालय
क) Digital Learning Centre सञ्चालनका लागि आवास २०७८/७९ को विनियोजित बजेटको कार्यप्रगति तथा चालु आवास सम्पादन गर्ने कार्यसम्पादन गर्ने कार्यसम्पादन गर्ने कार्ययोजना माग गरी तोकिएको समयमा कार्यसम्पादन गर्ने प्रतिबद्धता लिइ कार्यक्रम तथा अधिकारी प्राप्त भएको ७ दिनभित्र एकमुक्त कार्यक्रम तथा अधिकारी उपलब्ध गराउने,	• शिक्षा तालिम केन्द्र • शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र • मुचिकृत विज्ञ सङ्ख्या
ख) कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा प्रदेशस्थित शिक्षा तालिम केन्द्रमा डिजिटल सिकाइ केन्द्र (Digital Learning Center) स्थापना, विकास र सञ्चालन कार्यविधि, २०७८ बमेजिम गर्नुपर्नेछ। कार्यविधि केन्द्रको वेबसाइटबाट डाउनलोड गर्न सकिनेछ,	
ग) यस कार्यक्रम अन्तर्गत सम्पादित कार्यको नियमित अनुगमन तथा सहजीकरण गर्ने,	
घ) बजेट तथा कार्यक्रमका प्राप्त तालिम केन्द्रले तपसिलका कार्यक्षेत्रमा निम्न अनुसारको कार्यप्रिक्रिया अवलम्बन गरी बजेट एन नियमावलीको नियमित अनुगमन तथा सहजीकरण गर्ने,	
२) कार्यसम्पादन गर्ने :	
क) Digital Learning Centre को स्थापना विकास तथा सुदृढीकरणका लागि आवश्यक यन्त्र, उपकरण, ICT Lab लागायतको व्यवस्थापन गर्दा केन्द्रिय स्वीकृत मापदण्डमा उल्लेखित यन्त्र उपकरण खरिद गर्ने सार्वजनिक खरिद ऐन नियमावलीको परिधिभित्र रही गर्ने,	
ख) केन्द्रिय स्वीकृत मापदण्डमा उल्लेखित उद्देश्यको परिपुर्ति हुने गरी Digital Learning Centre सञ्चालन गर्ने,	
ग) Digital Learning Centre मा आवश्यक प्राविधिक जनशक्ति व्यवस्थापन गर्दा सम्बन्धित विषयका विज्ञहलाई सुचिकृत गर्ने, विज्ञान तथा कैन्ट्रल सञ्चालनका लागि IT क्षेत्रका ३ जना विज्ञ नियमानुसार सेवा करार गर्ने। यस कार्यमा प्रदेशस्थित शिक्षा तालिम केन्द्रमा डिजिटल सिकाइ केन्द्र (Digital Learning Center) स्थापना, विकास र सञ्चालन कार्यविधि, २०७८ बमोजिम गर्ने।	

३.१.८ क्रियाकलाप २.७१३.३६ शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइसँग कार्यक्रम कार्यान्वयनको समीक्षा तथा समन्वय बैठक

क्रियाकलाप १ कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
क)	शिक्षा क्षेत्रका स्थानीय, प्रदेश तथा सघीय कार्यालयबिच प्रभावकारी समन्वय र सहकार्य स्थापना गर्ने प्रदेशभित्र रहेका शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइलाई कार्यक्रम तथा प्रणाली समीक्षा गर्ने २ दिने समन्वयात्मक बैठक/कार्यशाला आयोजना गर्ने। यस कार्यका लागि प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालयले समन्वय गर्ने,	• प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय • शिक्षा विकास निर्देशनालय	• सहभागीको हाजिरी • विकास भएको शैक्षिक सुधार मार्ग चित्र • बैठक कार्यशाला प्रतिवेदन
ख)	शिक्षा क्षेत्रका चुनौती तथा आगामी दिनमा सञ्चालन गर्नुपर्ने कार्यहक्को समन्वयको अवस्था, नवप्रवर्तनात्मक कार्य, कार्यक्रमगत सुधारका लागि भावी मार्ग चित्र तथा गर्ने,	• शिक्षा विकास तथा सबन्ध इकाइ	
ग)	यो कार्यक्रम शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय अन्तर्गतका केन्द्रीय निकायहरूसँगको समन्वय एवम् सहभागितामा सञ्चालन गर्ने,		
घ)	बैठक/ कार्यशालाको प्रतिवेदन तथार गरी शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको योजना तथा अनुगमन शाखामा प्रताउने।		

३.२ राष्ट्रिय परीक्षा बोर्ड (ब.उ.शी.नं. ३५०३१०११)

३.२.१ क्रियाकलाप २.७१३.२१ कक्षा १० (SEE) परीक्षा सञ्चालन

क्रियाकलाप नं. क्रियाकलाप १ कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
क)	शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय र राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डको मापदण्ड तथा परीक्षा सञ्चालनका आधार अनुसार गर्ने। नियमित तथा ग्रेडवृद्धि परीक्षासमेतका लागि उत्तरपुरिक्तका छपाइ तथा हुवारी, परीक्षा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन १ अनुगमन लगायतका कार्यमा खर्च गर्ने,	• राष्ट्रिय परीक्षा बोर्ड • प्रदेशको शिक्षा मन्त्रालय	• परीक्षामा सम्मिलित विद्यार्थी सङ्ख्या
ख)	परीक्षा सञ्चालन सम्बन्धमा राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डको निर्णयानुसार कार्यान्वयन गर्ने,	• शिक्षा विकास निर्देशनालय	
ग)	यस शीर्षकमा विनियोजित रकम परीक्षा सञ्चालनसँग सम्बन्धित विषयमा मात्र खर्च गर्नुपर्नेछ।		
घ)			

४. प्रदेश शिक्षा तालिम केन्द्रबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम

शिक्षक तालिमसँग सम्बन्धित कार्यक्रम सञ्चालन प्रदेशको शिक्षा हेँ मन्त्रालयले शावण महिनाको दोस्रो हस्तान्तरण भएका कार्यक्रमहरूको प्रदेश शिक्षा तालिम केन्द्रहरूलाई कार्यक्रम तथा अखियारी उपलब्ध गराउन्पर्नेछ । तालिम केन्द्रले कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा उल्लेखित उप क्रियाकलापात विस्तृतीकरणका अतिरिक्त तपसिलका आधारहरूमा केन्द्रित हरी कार्यसम्पादन गर्नुपर्नेछ:

- क) तालिम केन्द्रले कार्यक्रम तथा अखियारी प्राप्त गोपनीयि कार्यालयका कर्मचारी बिच कार्यक्रम अभियुक्तीकरण सञ्चालन गर्ने,
- ख) कार्यक्रम कार्यान्वयनको कार्ययोजना निर्णय गर्ने । कार्ययोजनाको १ प्रति केन्द्रको शिक्षक तालिम शाखामा उपलब्ध गराउने,
- ग) तालिम सञ्चालन गर्दा यस प्रस्तिकाको अनुसूची १६ मा समावेश गरिएको उपक्रियाकलापात कार्यक्रमका लागि तोकिएको भौतिक लाक्ष्य र बजेटको परिधि अनुरूप सञ्चालन गर्ने,
- घ) कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा विगतमा सञ्चालनमा रहेका शैक्षिक तालिम केन्द्र तथा जिल्ला स्थित अमुवा स्रोत केन्द्रहरूको भौतिक संरचना प्रयोग गरी तालिम सञ्चालन हुने व्यवस्था मिलाउने,
- ड) तालिमलाई शिक्षकको कार्यथलो नजिकबाट सञ्चालन गर्ने तालिम सञ्चालन गर्ने विषयमा प्रत्येक जिल्लामा विषयात रोश्टर विकास हुने गरी प्रशिक्षक प्रशिक्षण सञ्चालन गर्ने । उक्त रोश्टहरूको परिचालन गरी स्थानीयस्तर मे तालिम प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउने,
- च) तालिम सञ्चालन गर्दा तोकिएको क्रियाकलापात भौतिक लाक्ष्य नष्टने एवम् बजेट नवाहुने गरी केन्द्रको स्वीकृत नम्रते नसमेटेका क्षेत्रमा प्रदेश आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयबाट खर्चको मापदण्ड स्वीकृत गरी खर्च गर्ने,
- छ) आमने सामने विधि (Face to Face) बाट तालिम सञ्चालनका लागि तोकिएका कार्यक्रम सो विधिबाट सञ्चालनको सम्भावना नरहमा वैकल्पिक विधिहरू (Online) अवलम्बन गरी सञ्चालन गर्ने,
- ज) तालिम सञ्चालनको प्रगति त्रैमासिक रूपमा केन्द्रको शिक्षक तालिम शाखामा पठाउने,
- झ) तालिमका सहभागी छनेट गर्दा शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ साथै स्थानीय तहसँग समन्वय गर्ने,
- ञ) तालिम प्राप्त शिक्षकहरूको अभिलेख निज कार्यरत विद्यालायको IEMIS मा अद्यावधिक गर्ने र Web Portal मा ७ दिनभित्र Upload गर्ने निर्देशनसमेत सञ्चालित तालिम प्राप्त शिक्षकमार्फत विद्यालयलाई दिने,
- ट) तालिमप्राप्त शिक्षकको विवरण IEMIS मा अद्यावधिक गर्ने ।

४.१ क्रियाकलाप नं. २.६.१.१० शिक्षक तालिम

क्रियाकलाप एवम् कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
१. तालिम केन्द्रमा सञ्चाना प्रविधिको सुविधा विस्तार, भौतिक सुविधा सुटूटीकरण तथा होस्टल व्यवस्थापन क) प्रदेशको शिक्षा हेँ मन्त्रालयले आफ्नो प्रदेशको शिक्षा तालिम केन्द्र/तालिम निकायहरूको भौतिक सुटूटीकरण तथा स्तरीकरण र होस्टल व्यवस्थापन गर्न बजेट बाँडफँड गरी सार्वजनिक खरीद ऐन नियमको परिधिभित रही कार्य गर्ने ।	• प्रदेशको शिक्षा हेँ • मन्त्रालय • शिक्षा तालिम केन्द्र	• त्रैमासिक १ प्रतिवेदन • सुधार भौतिक अवस्था
२. राजपत्रअन्तर्राष्ट्रीय प्रथम शैक्षिकी कार्यक्रम सञ्चालन १० महिने शैक्षिक व्यवस्थापन तालिम सञ्चालन क) शिक्षा तालिम केन्द्रले आफ्नो प्रदेशभित्रका सड्य, प्रदेश र स्थानीय तहमा कार्यरत शिक्षा सेवाका राजपत्र अनुद्दित प्रथम	• प्रदेशको शिक्षा हेँ	• तालिम प्राप्त गरेका

क्रियाकलाप एवम् कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
<p>श्रेणीका कर्मचारीहरूको लगत तथार गरी सभभागिताको निर्णयसहित पत्राचार गर्ने । तोकिए अनुसारको समूह अनुसारका सहभागी सङ्ख्या अपुण भएमा अन्यप्रदेशसँग सम्बन्ध गरी अन्तर्प्रदेशका कर्मचारीहरूलाई सहभागी गर्न सकिने,</p> <p>ख) शिक्षा सेवाका राजपत्र अनड्कित प्रथम श्रेणीका कर्मचारीहरूको १ महिने सेवाकालीन शैक्षिक प्रशासन तालिमको स्वीकृत पाठ्यक्रम अनुसार सामग्री तयार/अद्यावधिक गर्ने,</p> <p>ग) शिक्षा सेवाका राजपत्र अनड्कित प्रथम श्रेणीका कर्मचारीहरूबाट सहभागिताका लागि आवेदन माग गर्ने र प्राप्त हुन आएका आवेदनको आधारमा सम्बन्धित कर्मचारी कार्यरत कार्यालयसँगको समन्वयमा यस अधि नै यस्तो तालिम लिइसकेका कर्मचारीहरू नदोहोरिने गरी सेवाको जेष्ठता अनुसार २५ जनाको समूह निर्माण गरी तालिम प्रदान गर्ने,</p> <p>घ) शिक्षा तालिम केन्द्रले तालिम सम्पन्न गरेका कर्मचारीहरूलाई प्रमाण पत्र प्रदान गरेर सोको आधारमा अभिलेख गर्ने,</p> <p>ड) तालिम लिएका कर्मचारीहरूको सेवा प्रवाहसंबन्धी अनुमान गर्ने ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> मन्त्रालय सम्बन्धित प्रदेशका सङ्ख्याय कार्यालय र स्थानीय तह शिक्षा तालिम केन्द्र शिक्षा तालिम केन्द्र शिक्षा तालिम केन्द्र विद्यालय शिक्षण सिकाइ प्रयोग क्रियाकलाप तालिमको प्रयोग 	<ul style="list-style-type: none"> कर्मचारी सङ्ख्या तालिम प्राप्त कर्मचारीको अभिलेख सुधारिएको सेवा प्रवाह तालिम प्राप्त कर्मचारीको अभिलेख तालिम प्राप्त शिक्षक अभिलेख तालिम प्राप्त शिक्षक अभिलेख तालिम प्राप्त शिक्षक अभिलेख तालिम प्राप्त शिक्षक अभिलेख
<p>३. माध्यमिक तह कक्षा ९ र १० का गणित, विज्ञान र अङ्गेज्री विषयका शिक्षकहरूलाई टिप्पिडी तालिम (अनलाईनसमेत)</p> <p>क) शैक्षिक जनशक्ति विकास परिषद्बाट स्वीकृत पाठ्यक्रमका आधारमा माध्यमिक तहको अड्डेजी, विज्ञान, गणितको तालिम याकेज शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको मानव संसाधन महाशाखाबाट प्राप्त गर्ने,</p> <p>ख) तालिम सञ्चालनका लागि प्रदेश अत्तर्गतिका सम्बन्धित विषयका तालिम लिन इच्छुक शिक्षकहरूको अनलाईन तथा आमने सामने विधि खुलाई आवेदन माग गरी सहभागी छनोट गर्ने,</p> <p>ग) तालिम सञ्चालन गर्दा स्वीकृत कोटाको कम्तीमा ३० प्रतिशत तालिम अनलाईनमार्फत सञ्चालन गर्ने,</p> <p>घ) स्वीकृत मोडलको परिधिभित रही तालिम सञ्चालन गरी तालिम प्राप्त शिक्षकलाई प्रमाणपत्र दिने । सम्बन्धित विद्यालयको IEMIS मा तालिमको विवरण अद्यावधिक गर्ने र Web Portal मा ७ दिनभित्र Upload गर्ने निर्देशनसमेत सम्बन्धित तालिम प्राप्त शिक्षकमार्फत विद्यालयलाई दिने ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षकको सङ्ख्या तालिम प्राप्त शिक्षक अभिलेख तालिम प्राप्त शिक्षक अभिलेख शिक्षण सिकाइ प्रयोग क्रियाकलाप तालिमको प्रयोग 	<ul style="list-style-type: none"> तालिम प्राप्त गरेका शिक्षकको सङ्ख्या तालिम प्राप्त शिक्षक अभिलेख
<p>४. आधारभूत तह कक्षा ४देखि ८ का गणित, विज्ञान र अङ्गेज्री विषयका शिक्षकहरूलाई टिप्पिडी तालिम (अनलाईनसमेत)</p> <p>क) शिक्षा तालिम केन्द्रले आधारभूत तह (४-८) को अड्डेजी, विज्ञान, गणित विषयका शिक्षकका लागि स्वीकृत तालिम याकेज शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको मानव संसाधन महाशाखाबाट प्राप्त गर्ने,</p> <p>ख) तालिम सञ्चालनका लागि प्रदेश अत्तर्गतिका सम्बन्धित विषयका तालिम लिन इच्छुक शिक्षकहरूको अनलाईन तथा आमने सामने विधि खुलाई आवेदन माग गरी सहभागी छनोट गर्ने,</p> <p>ग) तालिम सञ्चालन गर्दा स्वीकृत कोटाको कम्तीमा ३० प्रतिशत तालिम अनलाईनमार्फत सञ्चालन गर्ने ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षा तालिम केन्द्र स्थानीय तह विद्यालय 	<ul style="list-style-type: none"> तालिम प्राप्त गरेका शिक्षकको सङ्ख्या तालिम प्राप्त शिक्षक अभिलेख तालिम प्राप्त शिक्षक अभिलेख तालिम प्राप्त शिक्षक अभिलेख सुधारिएको शिक्षण सिकाइ कार्यकलाप

क्रियाकलाप एवम् कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
घ) स्वीकृत मोडुलको परिधिभित्र रही तालिम सञ्चालन गरी तालिम प्रास शिक्षकहरूलाई प्रमाणपत्र दिने। तालिम सम्पन्न गर्ने शिक्षकहरूलाई प्रमाणपत्र प्रदान गरेर सोको अभिलेख राख्ने। विद्यालयले IEMIS मा विवरण अद्यावधिक गर्ने,			
ड) तालिम लिएका शिक्षकहरूको शिक्षण सिकाइ कार्यकलापको अनुगमन संयन्त्र निर्माण गरी अनुगमन गर्ने गराउने।			
५. माध्यमिक तह (कक्षा १-१०) का नेपाली र सामाजिक विषयका शिक्षकहरूलाई टिपिडी तालिम (अनलाईनसमेत)	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षा तालिम केन्द्र विद्यालय शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप तालिमको प्रयोग 	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षकको सङ्ख्या तालिम प्राप्त शिक्षक अभिलेख शिक्षण सिकाइ तालिम प्राप्त शिक्षक 	
क) शैक्षिक जनशक्ति विकास परिषद्बाट स्वीकृत पाठ्यक्रमका आधारमा तालिम याकेज शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको मानव संसाधन महाशाखाबाट प्राप्त गर्ने,			
ख) तालिम सञ्चालनका लागि प्रदेश अन्तर्गतका सम्बन्धित विषयका तालिम लिन इच्छुक शिक्षकहरूको अनलाईन तथा आमने सामने विधि खुलाई आवेदन माग गरी सहभागी छानेट गर्ने,			
ग) तालिम सञ्चालन गर्दा स्वीकृत कोटको कम्तीमा ३० प्रतिशत तालिम अनलाईनमार्फत सञ्चालन गर्ने,			
घ) स्वीकृत मोडुलको परिधिभित्र रही तालिम सञ्चालन गरी तालिम प्राप्त शिक्षकहरूलाई प्रमाणपत्र दिने। विद्यालयले IEMIS मा विवरण अद्यावधिक गर्ने।			
६. आधारभूत तह (कक्षा ४-८) का नेपाली र सामाजिक विषयका शिक्षकहरूलाई टिपिडी तालिम (अनलाईनसमेत)	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षा तालिम केन्द्र तालिम निकाय स्थानीय तह शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई विद्यालय 	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षकको सङ्ख्या तालिम प्राप्त शिक्षक अभिलेख सुधारिएको शिक्षण सिकाइ कार्यकलाप 	
क) शिक्षा तालिम केन्द्रले सामुदायिक आधारभूत तहको (कक्षा ४-८) का नेपाली र सामाजिक विषयका तालिम याकेज शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको मानव संसाधन महाशाखाबाट प्राप्त गर्ने,			
ख) तालिम सञ्चालनका लागि प्रदेश अन्तर्गतका सम्बन्धित विषयका तालिम लिन इच्छुक शिक्षकहरूको अनलाईन तथा आमने सामने विधि खुलाई आवेदन माग गरी सहभागी छानेट गर्ने। सञ्जनिधि स्थानीय तहसमेतको समन्वयमा शिक्षक छानेट गरी शिक्षा तालिम केन्द्र तालिम निकायमार्फत टिपिडी तालिम सञ्चालन गर्ने,			
ग) तालिम सञ्चालन गर्दा स्वीकृत कोटाको कम्तीमा ३० प्रतिशत तालिम अनलाईनमार्फत सञ्चालन गर्ने,			
घ) तालिम सम्पन्न गर्ने शिक्षकहरूलाई प्रमाणपत्र प्रदान गरेर सोको अभिलेख राख्ने। विद्यालयले IEMIS मा विवरण अद्यावधिक गर्ने,			
ड) तालिम लिएका शिक्षकहरूको शिक्षण सिकाइ कार्यकलापको अनुगमन संयन्त्र निर्माण गरी अनुगमन गर्ने गराउने।			
७. माध्यमिक तह कक्षा ११देखि १२ का नेपाली र सामाजिक तथा जीवनेपर्याप्ति सिप विषयका शिक्षकहरूलाई टिपिडी तालिम (अनलाईनसमेत)	<ul style="list-style-type: none"> शिक्षा तालिम केन्द्र/तालिम निकाय स्थानीय तह शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई 	<ul style="list-style-type: none"> शिक्षा तालिम तालिम प्राप्त शिक्षक शिक्षकको सङ्ख्या तालिम प्राप्त शिक्षक अभिलेख 	
क) तालिम सञ्चालनका लागि प्रदेश अन्तर्गतका सम्बन्धित विषयका तालिम लिन इच्छुक शिक्षकहरूको अनलाईन तथा आमने सामने विधि खुलाई आवेदन माग गरी सहभागी छानेट गर्ने। सञ्जनिधि स्थानीय तहसमेतको समन्वयमा शिक्षक छानेट गरी शिक्षा तालिम केन्द्र/तालिम निकायमार्फत टिपिडी तालिम सञ्चालन गर्ने,			

क्रियाकलाप एवम् कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
ख) तालिम सञ्चालन गर्दा स्वीकृत कोटको कर्तीमा ३० प्रतिशत तालिम अनलाईनमार्फत सञ्चालन गर्ने, ग) तालिम सम्पन्न गर्ने शिक्षकहरूलाई प्रमाणपत्र प्रदान गरेर सोको अभिलेख राख्ने । विद्यालयले IEMIS मा विवरण अद्यावधिक गर्ने,	• विद्यालय	• सुधारिएको शिक्षण सिकाइ कार्यकलाप	
घ) तालिम लिएका शिक्षकहरूको शिक्षण सिकाइ कार्यकलापको अनुगमन संयन्त्र निर्माण गरी अनुगम गर्ने गराउने ।			
८. आधारभूत तह कक्षा १२ेटि ३ एकीकृत पाठ्यक्रमसम्बन्धी टिपिडी तालिम (अनलाईनसम्मेत)			
क) तालिम सञ्चालनका लागि प्रदेश अन्तर्गतका सम्बन्धित विषयका तालिम लिन इच्छुक शिक्षकहरूको अनलाईन तथा आमने सामने विधि खुलाई आवेदन माग गरी सहभागी छनोट गर्ने । सम्बन्धित स्थानीय तहसमेतको सम्बन्धमा विवरण एकीकृत पाठ्यक्रमको तालिम नलिएका शिक्षकहरू मध्येजाट छनोट गरी शिक्षा तालिम केन्द्र/तालिम निकायमार्फत टिपिडी तालिम सञ्चालन गर्ने,	• प्रदेशको शिक्षा हेतु • मन्त्रालय • शिक्षा तालिम केन्द्र • तालिम निकाय • स्थानीय तह • विद्यालय	• तालिम प्राप गरेका शिक्षको सड्भ्या • तालिम प्राप शिक्षक अभिलेख • सुधारिएको शिक्षण सिकाइ कार्यकलाप	
ख) तालिम सञ्चालन गर्दा स्वीकृत कोटको कर्तीमा ३० प्रतिशत तालिम अनलाईनमार्फत सञ्चालन गर्ने, ग) तालिम सम्पन्न गर्ने शिक्षकहरूलाई प्रमाणपत्र प्रदान गरेर सोको अभिलेख राख्ने । विद्यालयले IEMIS मा विवरण अद्यावधिक गर्ने,			
घ) तालिम लिएका शिक्षकहरूको शिक्षण सिकाइ कार्यकलापको अनुगमन संयन्त्र निर्माण गरी अनुगम गर्ने गराउने ।			
९. माध्यमिक तह (कक्षा ११-१२) का अड्डोजी निष्पक्षको शिक्षकहरूलाई टिपिडी तालिम			
क) शैक्षिक जनशक्ति चिकास परिषद्बाट स्वीकृत पाठ्यक्रमका आधारमा तालिम याकेज शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको मानव संसाधन मशाशाखाबाट प्राप गर्ने, ख) तालिम सञ्चालनका लागि प्रदेश अन्तर्गतका सम्बन्धित विषयका तालिम लिन इच्छुक शिक्षकहरूको आवेदन माग गरी सहभागी छनोट गर्ने, ग) स्वीकृत मोडलको परिधिभित्र रही तालिम सञ्चालन गरी तालिम प्राप शिक्षकलाई प्रमाणपत्र दिने ।	• प्रदेशको शिक्षा हेतु • मन्त्रालय • शिक्षा तालिम केन्द्र • तालिम निकाय • स्थानीय तह • विद्यालय	• तालिम प्राप गरेका शिक्षको सड्भ्या • तालिम प्राप शिक्षक अभिलेख • सुधारिएको शिक्षण सिकाइ कार्यकलाप	

क्रियाकलाप एवम् कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
१०. डिजिटल साक्षरताका लागि अनलाईन टिप्पी तालिम क) तालिम याकेज शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको मानव संसाधन महाशाखाबाट प्राप्त गर्ने, ख) प्रदेशभित्रका समुदायिक विद्यालयका इच्छुक शिक्षकलाई अनलाईन माध्यमबाट तालिम लिनका लागि सम्बन्धित स्थानीय तहसमेतको समन्वयमा शिक्षक छनेट गरी शिक्षा तालिम केन्द्रमार्फत् टिप्पी तालिम केन्द्रमार्फत् टिप्पी तालिम केन्द्र ग) तालिम सम्पन्न गर्ने शिक्षकहरूलाई प्रमाणपत्र प्रदान गेर सोको अभिलेख राख्ने, विद्यालयले IEMIS मा विवरण अद्यावधिक गर्ने, घ) तालिम लिएका शिक्षकहरूको शिक्षण सिकाइ कार्यकलापको अनुगमन संयन्त्र निर्माण गरी अनुगमन गर्ने गराउने ।	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षकको माड्डख्या प्रदेशमार्फत् टिप्पी तालिम केन्द्र तालिम निकाय अभिलेख सुधारिएको शिक्षण सिकाइ कार्यकलाप 	<ul style="list-style-type: none"> तालिम ग्रास गरेका शिक्षकको माड्डख्या तालिम ग्रास गरेका शिक्षकको माड्डख्या तालिम ग्रास शिक्षक अभिलेख शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप तालिमको प्रयोग
११. विद्यालयका IT स्रोत शिक्षकका लागि मूल्यना प्रविधिसम्बन्धी क्षमता विकास प्रशिक्षण प्रशिक्षण क) तालिम याकेज शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको मानव संसाधन महाशाखाबाट प्राप्त गर्ने, ख) प्रदेश अन्तरगतका सबै स्थानीय तहबाट १ जना सूचना प्रविधि तथा कम्प्युटर विषयमा विज्ञ शिक्षक मध्येभाट प्रशिक्षक प्रशिक्षणका लागि छनेट गर्न लाई ५ दिने प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिममा सहभागी गराउने,	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षा तालिम केन्द्र विद्यालय 	<ul style="list-style-type: none"> तालिम ग्रास गरेका शिक्षकको माड्डख्या तालिम ग्रास शिक्षक अभिलेख शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप तालिमको प्रयोग
ग) प्रशिक्षणका सहभागीहरूलाई स्थानीय स्तरमा तालिम सञ्चालनका लागि आवश्यक तालिम कोर्स तालिम सम्पर्क उपलब्ध गराई तालिम सञ्चालन गर्न सहजीकरण गर्ने ।		
१२. दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गना भएका बालबालिकाहरूलाई शिक्षण गर्ने शिक्षकहरूको क्षमता विकासका लागि टिप्पी तालिम क) इकाइ १ स्थानीय तहको सहयोगमा यस प्रकृतिका विद्यार्थी शिक्षण गर्ने शिक्षकहरूको अभिलेख माड्डकलन गर्ने, ख) स्वीकृत तालिम कोटाको परिधिभित्र रही इच्छुक आधारभूत तथा माध्यमिक तहका शिक्षकहरूलाई लक्षित गरी प्रयोक जिल्लाको प्रतिनिधित्व हुने गरी स्वीकृत पाठ्यक्रमका आधारमा तालिम सञ्चालन गर्ने,	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षा तालिम केन्द्र स्थानीय तह विद्यालय 	<ul style="list-style-type: none"> तालिम ग्रास गरेका शिक्षकको माड्डख्या तालिम ग्रास शिक्षक अभिलेख शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप तालिमको प्रयोग
ग) तालिम ग्रास शिक्षकलाई प्रमाणपत्र दिने ।		
१३. मुनाइसम्बन्धी अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूलाई शिक्षण गर्ने शिक्षकहरूको क्षमता विकासका लागि टिप्पी तालिम क) इकाइ १ स्थानीय तहको सहयोगमा यस प्रकृतिका विद्यार्थी शिक्षण गर्ने शिक्षकहरूको अभिलेख माड्डकलन गर्ने,	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षा तालिम केन्द्र स्थानीय तह विद्यालय 	<ul style="list-style-type: none"> तालिम ग्रास गरेका शिक्षकको माड्डख्या तालिम ग्रास शिक्षक अभिलेख शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप तालिमको प्रयोग
ख) स्वीकृत तालिम कोटाको परिधिभित्र रही इच्छुक आधारभूत तथा माध्यमिक तहका शिक्षकहरूलाई लक्षित गरी प्रयोक जिल्लाको प्रतिनिधित्व हुने गरी स्वीकृत पाठ्यक्रमका आधारमा तालिम सञ्चालन गर्ने,		
ग) तालिम ग्रास शिक्षकलाई प्रमाणपत्र दिने ।		

क्रियाकलाप एवम् कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
१४. प्रारम्भिक बालविकास महजकर्ता का लागि टिपिडी तालिम			
क) शिक्षा तालिम केन्द्रते स्वीकृत पाठ्यक्रमका आधारमा बाल विकास शिक्षक/सहयोगी कार्यकर्ताको तालिम सञ्चालन गर्ने,	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षा तालिम केन्द्र तालिम निकाय प्रदेशभित्रका समुदायमा आधारित तथा समुदायिक विद्यालयमा रहेका बाल विकास केन्द्रमा कार्यरत बाल विकास शिक्षक/सहयोगी कार्यकर्ताहरूको लगत अभिलेख तयार गरी त्यसको आधारमा सम्बन्धित स्थानीय तहसमेतको सम्बन्धमा छनेट गरी शिक्षा तालिम केन्द्र/तालिम निकाय/तालिम हबमार्फत टिपिडी तालिम सञ्चालन गर्ने, तालिम सम्पन्न गर्ने बाल विकास शिक्षक/सहयोगी कार्यकर्तालाई प्रमाणपत्र प्रदान गरी सोको अभिलेख राख्ने, तालिम लिएका बाल विकास शिक्षक/सहयोगी कार्यकर्ताको सिकाइ कार्यकर्ताको अनुमान संयन्त्र निर्माण गरी अनुगमन गर्ने। 	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षा तालिम केन्द्र तालिम निकाय प्रदेशभित्रका सहयोगी कार्यकर्ताको सिकाइ सुधारिएको प्रयोग 	<ul style="list-style-type: none"> तालिम ग्रास गरेका बाल विकास शिक्षक/सहयोगी कार्यकर्ताको सिकाइ अभिलेख अभिलेख सुधारिएको प्रयोग
१५. प्रधानाध्यापक नेतृत्व क्षमता विकास सम्बन्धी टिपिडी तालिम			
क) शिक्षा तालिम केन्द्रते स्वीकृत पाठ्यक्रमका आधारभूत र माध्यमिक तहका प्रअको नेतृत्व विकासका लागि स्वीकृत तालिम याकेजका आधारमा तालिम सञ्चालन गर्ने,	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षा तालिम केन्द्र स्थानीय तह शिक्षा तालिम केन्द्र तालिम निकाय प्रधानाध्यापक नेतृत्व विकास तालिम नेतृत्व विकास तालिम सम्पन्न गर्ने प्रअब्द प्रतिबद्धता लिई प्रमाणपत्र प्रदान गरेर सोको अभिलेख राख्ने, तालिम लिएका प्रअहरूको व्यवस्थापकीय पक्ष तथा शिक्षण सिकाइ कार्यकर्तापको अनुगमन संयन्त्र निर्माण गरी अनुगम गर्ने गराउने। 	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षा तालिम केन्द्र स्थानीय तह प्रधानाध्यापक नेतृत्व विकास तालिम निकाय प्रधानाध्यापक नेतृत्व विकास तालिम निकाय प्रधानाध्यापक नेतृत्व विकास तालिम निकाय 	<ul style="list-style-type: none"> तालिम ग्रास प्रअको अभिलेख तालिम ग्रास गरेका प्रअको सङ्ख्या प्रअको सुधारिएको सेवा प्रवाह
१६. आधारभूत तहका अनिवार्य विषयबोहकका विषयका लागि टिपिडी तालिम (अनलाईनसमेत)			
क) शिक्षा तालिम केन्द्रते आधारभूत तहका अनिवार्य विषय बाहेकका विषय शिक्षकका लागि स्वीकृत तालिम योकेज शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको मानव संसाधन महाशाखबाट प्राप गर्ने,	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षा तालिम केन्द्र स्थानीय तह तालिम सञ्चालनका लागि प्रदेश अन्तर्गत विषयका तालिम लिन इच्छुक शिक्षकहरूको अनलाईन तथा आमुने सामुने विधि खुलाई आवेदन माग गरी सहभगी छनेट गर्ने, तालिम सञ्चालन गर्दा स्वीकृत कोटाको कर्तीमा ३० प्रतिशत तालिम अनलाईनमार्फत सञ्चालन गर्ने, 	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षा तालिम केन्द्र स्थानीय तह प्रधानाध्यापक नेतृत्व विकास तालिम निकाय प्रधानाध्यापक नेतृत्व विकास तालिम निकाय 	<ul style="list-style-type: none"> तालिम ग्रास प्रअको अभिलेख तालिम ग्रास गरेका प्रअको सङ्ख्या प्रधानाध्यापक नेतृत्व विकास तालिम निकाय

क्रियाकलाप एवम् कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
घ) घ.स्वीकृत मोडुलको परिधिभित रही तालिम सञ्चालन गरी तालिम प्राप्त शिक्षकलाई प्रमाणपत्र दिने। शिक्षकहरूलाई प्रमाणपत्र प्रदान गरेर सोको अभिलेख राख्ने,			
छ) छ.तालिम लिएका शिक्षकहरूको शिक्षण सिकाइ कार्यक्रमापको अनुमान संबन्धमा निर्माण गरी अनुगम गर्ने गराउने।			
१७. माध्यमिक तहका अनिवार्य विषयबाहेकका विषयका लागि टिप्पिडी तालिम (अनलाईनसमेत)	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षा तालिम केन्द्र स्थानीय तह विद्यालय 	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु अभिलेख शिक्षा तालिम केन्द्र सङ्ख्या प्राप्तको सुधारिएको सेवा प्रवाह 	<ul style="list-style-type: none"> तालिम प्राप्त प्राप्तको तालिम प्राप्त गरेका प्राप्तको
क) शिक्षा तालिम केन्द्रले माध्यमिक तहका अनिवार्य विषय वाहेका विषय शिक्षण गर्ने शिक्षकका लागि स्वीकृत तालिम व्याकेज शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको मानव संसाधन महाशाखाबाट प्राप्त गर्ने।			
ख) तालिम सञ्चालनका लागि प्रदेश अन्तर्गतका सम्बन्धित विषय का तालिम लिन इच्छुक शिक्षकहरूको अनलाईन तथा आमने सामने विधि खुलाई आवेदन माग गरी सहभागी छाने गर्ने।			
ग) तालिम सञ्चालन गर्दा स्वीकृत कोटाको कम्तीमा ३० प्रतिशत तालिम अनलाईनमार्फत सञ्चालन गर्ने, स्वीकृत मोडुलको परिधिभित रही तालिम सञ्चालन गरी तालिम प्राप्त शिक्षकलाई प्रमाणपत्र दिने।तालिम सम्पन्न गर्ने शिक्षकहरूलाई प्रमाणपत्र प्रदान गरेर सोको अभिलेख राख्ने,			
छ) छ.तालिम लिएका शिक्षकहरूको शिक्षण सिकाइ कार्यक्रमापको अनुगमन संबन्धमा निर्माण गरी अनुगम गर्ने गराउने।			
१८. केन्द्रबाट विकसित नमुना तालिम स्रोत सामग्री र शिक्षा तालिम केन्द्रबाट विकसित तालिम सामग्री छपाइ	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षा तालिम केन्द्र 	<ul style="list-style-type: none"> छापिएका स्रोत सामग्री/व्याकेज तथा अभिलेख 	<ul style="list-style-type: none"> छापिएका स्रोत सामग्री/व्याकेज तथा अभिलेख
क) शिक्षा तालिम केन्द्रले शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रबाट विकास गरिएका तालिम स्रोत सामग्री र आफैले विकास गरेका व्याकेज/सामग्री छपाई तालिमका सहभागीहरूलाई उपलब्ध गराउने।			
१९. तालिम सञ्चालन अवधिमा स्थलगत अनुगम तथा प्राविधिक सहयोग तथा स्थिति प्रतिवेदन तथा अनुगमन प्रतिवेदन तथारी	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशको शिक्षा हेतु मन्त्रालय शिक्षा विकास निर्देशनालय शिक्षा तालिम केन्द्र 	<ul style="list-style-type: none"> विकासित अनुगमन संयन्त्र र साधन अनुगमन गरिएका तालिम कार्यक्रम अनुगमन प्रतिवेदन स्थिति प्रतिवेदन 	<ul style="list-style-type: none"> विकासित अनुगमन संयन्त्र र साधन अनुगमन साधन विकास गरी अनुगमन गर्ने गराउने, अनुगमनपछि तालिम सञ्चालन बारे अनुभव आदान प्रदान गरी बाँकी तालिम सञ्चालनमा सुधार ल्याउने, शिक्षा तालिम केन्द्र
ख) अनुगमनपछि तालिम सञ्चालन भएका तालिमको स्थिति प्रतिवेदन तयार पार्ने।			
ग) शिक्षा तालिम केन्द्रले सञ्चालन गरेका टिप्पिडी तालिमका सहभागीहरूको शैक्षणिक परामर्शको अनुगमन संयन्त्र १ अनुगमन साधन विकास गरी अनुगमन गर्ने गराउने,			

५ प्राविधिक शिक्षा तथा व्याकुलायिक तालिम परिषद् (विशेष कार्यक्रमसमेत) (ब.उ.शी.नं. ३५०४९०९१)

क) यस व.उ.शी.नं. अन्तरगतका क्रियाकलापको नामानुसार गर्दा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद् बाट तोकिएको मापदण्ड तथा कार्य प्रक्रिया अनुसार गर्नुपर्नेछ ।

६ शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइबाट कार्यान्वयन हुने कार्यक्रम

६.१ शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ

स्वीकृत क्रियाकलाप नं. क्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
कर्मचारीहरूको तलब भन्ना, महँगी भन्ना, पोसाक खर्च स्वीकृत र सरबन्दीमा कार्यरत कर्मचारीहरूको नेपाल सरकारले तोकेको तलब भन्ना भुक्तानी दिने ।	<ul style="list-style-type: none"> शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ 	<ul style="list-style-type: none"> वैडक स्टेमेन्ट
क्रियाकलाप नं. २.१.२.१ विद्युत् महसुल, २.१.३.५ खानेपानी महसुल, २.१.६.१ टेलिफोन महसुल २.१.७.१ इमेल/इन्टरनेट/वेबसाइट महसुल २.१.९.१ हुलाको/कुरियर खर्च २.२.२.३ डिजेल २.३.१.५ २.३.१.५ मर्मत संभार (कार, लिप, भ्यान र मोटर साइकल) २.१.२.५ गाडी तथा मोटर साइकल बीमा शुल्क २.३.१४.१ मर्मत संभार (फोटोकॉपी, ल्यापटप, कम्प्युटर, प्रोजेक्टर आदि) २.३.१.१ कार्यालय भवन मर्मत तथा मुद्धार २.३.१४.१ फर्निचर तथा फिक्वरसको मर्मत तथा समधार २.४.१.४ पुस्तक तथा जर्नल खरिद २.४.१.१ कार्यालय सामान खरिद २.२.३.६ सबारी साधन बोहकका मैसिनरी औजारमा प्रयोग हुने इन्धन खर्च २.४.१.१ कार्यालय सामग्री छपाइ २.४.१३.१ कार्यालयको प्रतपत्रिका तथा पुस्तिका २.४.१४.१ विज्ञापन तथा सुचना प्रकाशन २.५.१.५ सरसफाई तथा सुरक्षा २.१.६.१ कार्यालय चिपापान खर्च (चिपापान खर्च) २.१.२.५ गाडी तथा मोटर साइकल बीमा शुल्क (बीमा सबारी साधन) २.८.२.१ सरकवा भ्रमण खर्च (आन्तरिक भ्रमण) ११.३.७.१ ल्यापटप, फोटोकॉपी, कम्प्युटर, प्रोजेक्टर एवम् ग्रिन्टर खरिद १.२.१०.१ पाले पहरा भना १.२.१०.३ दाँडैताहरको अतिरिक्त समय भना १.२.८.१ प्रसूती स्पा हार भना २.२.२.५ पेटोल	<ul style="list-style-type: none"> खरिद योजना खरिद भएका सम्प्रीहरू जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदन 	
क) उल्लेखित कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा वार्षिक खरिद योजना निर्माण गर्ने, स्वीकृत नम्सका आधारमा सार्वजनिक खरिद ऐन नियम तथा प्रचालित ऐन नियमको परीधिभित रही खर्च गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तह शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ विद्यालय 	<ul style="list-style-type: none"> ITEMS फाराम भएका विद्यालय एवम् शैक्षिक संस्थाको विवरण जिल्लाको प्रतिवेदन
क्रियाकलाप नं. २.७.१३.१२६ एकीकृत शैक्षिक सूचना तथा व्यवस्थापन प्रणाली व्यवस्थापन	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तह शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ विद्यालय 	<ul style="list-style-type: none"> ITEMS फाराम भएका विद्यालय एवम् शैक्षिक संस्थाको विवरण जिल्लाको प्रतिवेदन
क) जिल्लाभित्र रहेका सबै विद्यालय लगायत शैक्षिक संस्थाहरूको एकीकृत शैक्षिक सूचना तथा व्यवस्थापन प्रणाली अनुसार स्थानीय तहसँग समन्वय गरी जिल्लाको समाइत तहर गरी सोकारवालाहरूलाई जानकारी गराउने । जिल्लाका सबै स्थानीय तहको प्रतिनिधित्व हुने गरी तथाङ्क सत्यापन गर्ने सत्यापनमा विद्यालयले सबै प्रकारका सूचना भरे नभेको विद्यार्थी सङ्गव्या भौतिक विवरण वास्तविक भरे नभेको पक्षमा केन्द्रित गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तह शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ विद्यालय 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तहमा ITEMIS व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यमा संलग्न जनशक्तिको क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

प्राचीकृत क्रियाकलाप नं. २५.२.५७ बेरुजु फ़्लॉट्का लागि विद्यालय निर्माण कार्यको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन तथारीका लागि प्राचीकृत क्रियाकलाप नं. २५.२.५७ बेरुजु फ़्लॉट्का लागि विद्यालय निर्माण कार्यको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन तथारीका लागि	निर्माणवार तह	प्रगति स्थूल
क) साविकको जिल्ला शिक्षा कार्यालयबाट विद्यालय भौतिक निर्माण कार्यको कार्यम भएको बेरुजुको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने,	• शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	• बेरुजुको अद्यावधिक अभिलेख
ख) विद्यालय भवन निर्माण कार्य अन्तर्गत कक्षाकोठा, शौचालय निर्माण, विद्यालय भवन मर्मत लगायतका कार्यको निर्माण कार्य सम्पन्न भइसेको तर कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तथार नभएका विद्यालयको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन तथार गरी फ़ड्हौटका लागि मत्तेप्रमा पेस गर्ने, यस्मा सामाजिक परीक्षाङ्कको प्रतिवेदन तथा निर्मित भवनको फोटोसमेत समावेश गर्ने,	• प्राचीकृत कर्मचारी • विद्यालय	• कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन • बेरुजु फ़ड्हौट भएको रकम
ग) यस क्रियाकलापमा प्रास बजेटबाट विद्यालयको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन तथा नापी किताव तथारी लगायतका प्राचीकृत कार्य गर्न निर्माण कार्य हेर्ने प्राचीकृतप्रमङ्ग सेवा कक्षार गरी कार्यप्रणिका आधारमा भुवतानी दिने व्यवस्था मिलाउने ।	• शिक्षा विकासका सहभागी सङ्घर्ष्या	
क्रियाकलाप नं. २.६.२.१० शैक्षिक योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन समन्वयमा स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको क्षमता विकास	• शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	• क्षमता विकासका सहभागी सङ्घर्ष्या
क) जिल्ला अन्तर्गतका स्थानीय तहमा कार्यरत शिक्षा शाखाका कर्मचारीहरूलाई शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रबाट स्वीकृत तालिम कार्षमा आधारित भई न्यूनतम ४ दिने क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गर्ने,	• स्थानीय तह	
ख) कार्यक्रम दोस्रो त्रैमासिक चित्र सम्पन्न गरिसक्ने,		
ग) क्षमता विकासका तालिममा सहजीकरण गर्ने केन्द्रका विषयात निकायहरू प्रदेश शिक्षा तालिम केन्द्र तथा जिल्लास्तरका विषयसँग सम्बन्धित निकायका विज्ञहरू परिचालन गर्ने ।		
क्रियाकलाप नं. २.७.१०.४६ स्थानीय तहसँगको समन्वयमा कक्षा ८ को परीक्षाको Item Writing, Question Bank निर्माण तथा नतिजा विश्लेषणमा सहजीकरण तथा अभिलेख व्यवस्थापन	• शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	• विकास भएका प्रश्नहरू
क) जिल्लाभित्रका सबै स्थानीय तहसँग समन्वय गरी कक्षा ८ को परीक्षालाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन सम्बन्धित विषयका विज्ञ शिक्षकहरूको सहभागितामा Item Writing कार्यशाला सञ्चालन गरी प्रश्न पत्र निर्माणमा सहजीकरण गर्ने,	• स्थानीय तह	• Question Bank परीक्षाको जिल्ला स्तरीय प्रतिवेदन डिजिटाइज अभिलेखहरू
ख) स्थानीय तहमा विकास भएका तथा जिल्लाले विगतमा विकास गरेका कक्षा ८ को परीक्षाका पश्च पत्र सङ्कलन गरी जिल्ला स्तरमा Question Bank निर्माण गर्ने र स्थानीय तहको मागको आधारमा प्रयोगाका लागि उपलब्ध गराउने,		
ग) जिल्लाभित्र सञ्चालित विद्यालय स्थानीय तह तथा गरिझ्य स्तरका परीक्षाहरूको नजिता सङ्कलन गरी विश्लेषण गरी जिल्लाभित्र रहेका परीक्षासँग सम्बन्धित विज्ञाइज गर्ने ।		
क्रियाकलाप नं. २.७.१३.३.२२ शिक्षक दरबन्दी मिलानका लागि सम्बन्धित विज्ञाइज गर्ने	• शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	• शिक्षक दरबन्दी मिलानसँग सम्बन्धित समन्वयात्मक बैठक,
क) इकाइले स्थानीय तहसँग समन्वय गरी शिक्षक दरबन्दी मिलान गर्न बाँकी रहेका तहहरूलाई अविलम्ब मिलान कार्य सम्पन्न गर्न सहजीकरण गर्ने,	• स्थानीय तह	

स्वीकृत क्रियाकलाप नं. क्रियाकलाप १ कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवार तह	प्रगति सूचक
ख) दरबन्दी मिलान तथा शिक्षक व्यवस्थापनसँग स्थानीय तह तथा जिल्लास्तरबाट भएका निर्णयहरूको आधारमा विद्यालयात, तहगत तथा विषयात अभिलेख दुर्घट गर्दै,			अन्तर्राष्ट्रिया, मिलान कार्य सम्पन्न गरेका स्थानीय तह
ग) शिक्षक दरबन्दी मिलान तथा अभिलेख व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित विषयमा समन्वयात्मक केन्द्रीय नीति प्रोधीकरण जस्ता कार्यक्रम मञ्चबालन गर्ने ।			
क्रियाकलाप नं. २.७.१.३.५०१ स्थानीय तहसँगको समन्वयमा विद्यालय सुपरिवेक्षण तथा शिक्षकका लागि पेसागत महयोग क) इकाइले स्थानीय तहसँगको समन्वयमा विद्यालय सुपरिवेक्षण १ शिक्षकको पेसागत सहयोगलाई प्रभावकारी बनाउन वार्षिक अनुग्रहन योजना निर्माण गर्ने,	२.७.१.३.५०१ स्थानीय तहसँगको समन्वयमा विद्यालय सुपरिवेक्षण तथा शिक्षकका लागि पेसागत महयोग क) इकाइले स्थानीय तहसँगको समन्वयमा विद्यालय सुपरिवेक्षण १ शिक्षकको पेसागत सहयोगलाई प्रभावकारी बनाउन वार्षिक अनुग्रहन योजना निर्माण गर्ने,	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	कार्य योजना विद्यालय सुपरिवेक्षण तथा पेसागत सहयोग प्राप्त गरेका विद्यालय वार्षिक प्रतिवेदन
ख) जिल्ला एवम् स्थानीय तहका शिक्षा शाखामा कार्यरत अधिकृतस्तरका कर्मचारी, माध्यमिक तहका शिक्षक रहेको विषयात समिति तथा विषयविज्ञ रहेको रोष्टर निर्माण गर्ने,	२.७.१.३.५०१ स्थानीय तहको कार्यक्रमसँग दोहोरो नपर्ने गरी विद्यालय छोटो गर्ने । छोट गर्दा सुगम दुर्गम तथा सबै स्थानीय तह समेटीने गरी सबै विद्यालयमा ३ महिनामा कर्त्तव्यमा १ पटक सुपरिवेक्षण गरी पेसागत सहयोगका लागि कक्षा अवलोकन, पृष्ठपोषण आदान प्रदान, मागमा आधारित छोटा अवधिका तालिम, नमुना पाठ प्रदर्शन एवम् शैक्षणिक समस्या समाधानका लागि छलफल गर्ने, गराउने.	शिक्षा विकास तथा स्थानीय तह	कार्य योजना विद्यालय सुपरिवेक्षण तथा पेसागत सहयोग प्राप्त गरेका विद्यालय वार्षिक प्रतिवेदन
ग) सम्पादित कार्यक्रमको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्ने,	२.७.१.३.५०२ नवप्रवेशी शिक्षकहरूको लागि सेवा प्रवेश तालिम	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	तालिम प्राप शिक्षक सङ्गत्या
घ) यस कार्यक्रममा इकाइका लागि स्पष्टीकृत क्रियाकलाप नं २.८.१.४ मा विनियोजित एकमलाईसमेत समावेश गरी योजना निर्माण गर्न सकिनेले ।	२.७.१.३.५०२ नवप्रवेशी शिक्षकहरूको लागि सेवा प्रवेश तालिम	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	स्थानीय तह
क्रियाकलाप नं. २.७.१.३.५०२ विषयसँग सम्बन्धित विषयमा त्यूनतम ५ दिने सेवा प्रवेश तालिम सञ्चलन गर्ने,	२.७.१.३.५०२ विषयसँग समन्वयमा विषयसँग सम्बन्धित विषयमा त्यूनतम ५ दिने सेवा प्रवेश तालिम सञ्चलन गर्ने,	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ
ख) विषयात तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रबाट विकास भएको तालिम कोर्षका आधारमा तालिम सञ्चालन गर्ने,	२.७.१.३.५०२ विषयसँग सम्बन्धित विषयमा त्यूनतम ५ दिने सेवा प्रवेश तालिम सञ्चलन गर्ने,	शिक्षा विकास तथा स्थानीय तह	स्थानीय तह
ग) तालिममा सहजीकरणका लागि इकाइ एवम् स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको अतिरिक्त विषयात शिक्षकहरूलाई परिचालन गर्ने ।	२.७.१.३.५०२ विषयसँग सम्बन्धित विषयमा त्यूनतम ५ दिने सेवा प्रवेश तालिम सञ्चलन गर्ने,	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ
क्रियाकलाप नं. २.७.१.३.१२७ त्रैमासिक तथा वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथारी सम्प्रेषण (स्थानीय तहकोसमेत)	२.७.१.३.१२७ त्रैमासिक तथा वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथारी सम्प्रेषण (स्थानीय तहकोसमेत)	जिल्लाको त्रैमासिक/वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन	
क) इकाइका लागि स्वीकृत कार्यक्रमको त्रैमासिक तथा वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन त्रैमासिक समाप्त भएको ७ दिन तयार गरी केन्द्रमा अनिवार्य रूपले पठाउने,	२.७.१.३.१२७ त्रैमासिक तथा वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथारी सम्प्रेषण (स्थानीय तहकोसमेत)	जिल्लाको त्रैमासिक/वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन	

प्राप्ति मूलक	जिम्मेवार तह	प्राप्ति मूलक
<p>ख) जिल्लाभिका स्थानीय तहसँग समन्वय गरी त्रैमासिक समाप्ति भए पश्चात सप्तर्ता अनुदानमा वितीय हस्तान्तरण भएका क्रियाकलापको प्रगति तोकिएको ढाँचामा सङ्कलन गरी जिल्लापात सारांश तथार गरी त्रैमासिक समाप्त भएको १५ दिनभित्र केन्द्रमा Hard copy & Soft copy अनिवार्य रूपले पठाउने,</p> <p>ग) इकाइले शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रबाट प्रस्तावित स्थिति प्रतिवेदनको ढाँचामा जिल्लास्तरीय प्रतिवेदन तथार गर्ने, स्थानीय तहबाट प्राप्त स्थिति प्रतिवेदनहल्लाई एकीकृत गरी केन्द्रमा पठाउने । ढाँचा केन्द्रको वेक्साइटबाट डाउनलोड गर्न सकिनेछ ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> विद्यालय स्थानीय तहको त्रैमासिक/वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तहको त्रैमासिक/वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
<p>क्रियाकलाप नं. २.७.१३.१२८ विद्यालय एवम स्थानीय तहका पदाधिकारीहल्लाई शैक्षिक नीति अधिमुखीकरण (EMF and SMFसहित)</p> <p>क) चालु आ.व.मा इकाइका लागि स्वीकृत कार्यक्रम एवम् स्थानीय तहमा वितीय हस्तान्तरण भएका कार्यक्रम सम्बन्धमा केन्द्रीयस्तरको कार्यशालाका सहभागीले जिल्लाभित्र रहेका प्रत्येक स्थानीय तहबाट १ जना शिक्षा शाखाको प्रमुख/ प्रतिनिधि तथा १ जना जनप्रतिनिधिको सहभागिता हुने गरी २ दिने अधिमुखीकरण सञ्चालन गर्ने । कार्यशालामा स्थानीय तहमा समर्त अनुदानका रूपमा वितीय हस्तान्तरण भएका कार्यक्रम तथा बजेट कार्यान्वयन सहजीकरण गर्न विकास गरिएको कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रृष्ठिका तथा स्वीकृत Environmental Management Framework (EMF) र Social Management Framework (SMF) लगायातका विषयवस्तु समावेश गरी स्रोत सञ्चालन गर्ने । कार्यक्रम अधिमुखीकरण गर्दा स्वीकृत कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७९/८० का आधारमा कार्यक्रमको प्रगति प्रतिवेदन तथार गरी पेस गर्ने ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तह शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ विद्यालय प्रतिवेदन 	<ul style="list-style-type: none"> कार्ययोजना अधिमुखीकरणका सहभागीहल्लको हाजिरी अधिमुखीकरण
<p>क्रियाकलाप नं. २.७.१३.१२९ विद्यालय लेखापालन तथा सार्वजनिक खरिद तालिम</p> <p>क) आव २०७८/७९ सम्मा विद्यालय लेखा प्रणालीको प्रयोगसम्बन्धी तालिम प्राप्त गरेका विद्यालय बाहेकका विद्यालयलाई इकाइले शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रबाट प्राप्त मार्गदर्शनका आधारमा तालिम प्राप्त सहजकर्ताबाट विद्यालय लेखा प्रणाली तालिम सञ्चालन गर्ने । यो प्रणाली प्रयोग गर्ने इच्छुक आवश्यक पूर्वाधार मुरा गेका विद्यालयबाट प्रधानाध्यापक र लेखा कर्मचारी सहभागी हुने गरी तालिम कार्यक्रमको योजना निर्णय गरी त्यन्तम ३ दिने तालिम सञ्चालन गर्ने । तालिम विद्यालय लेखा प्रणाली (School Accounting System- SAS) कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्न गरी सञ्चालन गर्ने । तालिम पश्चात प्रणालीको कार्यान्वयन गर्न लागाई उक्त विद्यालयहल्लको नामनामेसी विवरण शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रमा अनिवार्य रूपमा पठाउने । कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा तालिम सम्बन्धी नम्सका अधारमा खर्च गर्ने ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तह शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ विद्यालय प्रतिवेदन 	<ul style="list-style-type: none"> प्रशिक्षकको हाजिरी जिल्लाको कार्ययोजना तालिमका सहभागीहल्लको हाजिरी तालिम प्रतिवेदन
<p>क्रियाकलाप नं. २.७.१३.१३० लेखाजोखा केन्द्र व्यवस्थापन</p> <p>क) लेखाजोखा केन्द्र संयोजकले विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहल्लको अपाइग्रातासँग सम्बन्धित सङ्घसंस्थाहरूको सहकार्य एवम् स्थानीय तहसँग समन्वय गरी लेखाजोखा गर्न लगाउने । यस शीर्षकमा प्राप्त अनुदानलाई लेखाजोखा केन्द्रलाई प्रतिकेन्द्र रु. ५०,०००/- का दरसे निकासा दिने । लेखाजोखा तथा छनोट गर्ने कार्यक्रमालाई देहाय अनुसार खर्च गर्न सकिनेछ:</p>	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तह शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ लेखा जोखा संसोजक 	<ul style="list-style-type: none"> लेखाजोखा गरिएका विद्यार्थी सङ्ख्या प्रतिवेदन

स्वीकृत क्रियाकलाप नं, क्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवार तह	प्रगति मूल्यक
<p>१. छोट एवम् लेखांशोंगा गर्ने प्रयोजनका लागि सञ्चालन खर्च रु. १२,०००।-</p> <p>२. तथ्याङ्क फारम विकास तथा मसलब्धका लागि रु. ६,०००।-</p> <p>३. तथ्याङ्क सङ्कलन, कार्यक्रम निरीक्षण, अनुगमन तथा लेखांशोंगा गर्ने कार्यका लागि (केन्द्र संघोजक वा फोकल पर्सन) रु. ३०,०००।-</p> <p>४. तथ्याङ्क वा अभिलेखीकरण, प्रतिवेदन तथारी वा अन्य विविध कार्यका लागि रु. २,०००।-</p> <p>(v) यस पूर्व जिल्लामा कार्यरत लेखांशोंगा संघोजक भएको भए निजलाई नै निरन्तरा दिने । निजले सबै स्थानीय तहसँग सम्बन्ध गरी जिल्लाभिन अध्ययनस्तर अपाङ्गाता भएका विद्यार्थीहरूको आधारमा लेखांशोंगा केन्द्र व्यवस्थापन समितिको सहयोगमा लेखांशोंगा गरी यथार्थ विवरण स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउने । लेखांशोंगा संघोजकको तलबभताका लागि स्थानीय तहले प्राथमिक तह तृतीय श्रेणी सरहको शिक्षक तलब अनुदान प्रदायिकर हेहोको विद्यालयबाटे प्राप्त गर्नेगरी सम्बन्धित विद्यालयमा निकासा अनुदान उपलब्ध गराउने । केन्द्र संघोजकले जिल्लाका सबै स्थानीय तहसँग सम्बन्ध गरेर अपाङ्गाता भएका बालबालिकाहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने, छात्रवृत्तिका लागि सिफारिस गर्ने, सोतकक्षा एवम् विशेष विद्यालयमा भर्नका लागि सिफारिस गर्नुपर्ने भएकाले जिल्लाभिनको शिक्षाका लागि काम गर्ने गरी व्यवस्थापन भएको जिल्ला तहको निकाय वा सो नभएको अवस्थामा जिल्लाभिनको विशेष विद्यालय वा स्रोतकक्षा हेहोको विद्यालयमा लेखांशोंगा केन्द्र रहने । यस प्रयोजनका लागि यस अधि जिल्लाभिन विद्यालयमा लेखांशोंगा केन्द्र तोकी कामकाज गरिरहेकाहरूको हक्कमा सोही विद्यालयलाई केन्द्र कायम गर्ने । लेखांशोंगा केन्द्र सञ्चालनका लागि शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाइमा पठाइएका रकमबाट यस पुस्तकामा उल्लेख भए बमोजिमको आधारमा जिल्लाभिनको अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूको शिक्षाको व्यवस्थापनका लागि काम गर्नुपर्ने । यसका लागि केन्द्र संघोजकले आफूले सम्पादन गर्ने कार्य योजना सहित शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाइमा बजेट माग गर्ने र सम्बन्धित इकाइले तोकिएको शीर्षकमा विनियोजित रकम उपलब्ध गराई कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन लिए व्यवस्था गर्ने ।</p>	<p>क्रियाकलाप नं. २.७.१३.५५७ नवां पाठ्यक्रम कार्यान्वयनका लागि शिक्षकलाई सहजीकरण (भवित्वल माध्यमबाट सम्पन्न)</p> <p>क) इकाइले पाठ्यक्रम विकास केन्द्रबाट पाठ्यक्रम परिमार्जन भई शैक्षिक सब २०८० बाट कार्यान्वयन हुने कक्षाका लागि केन्द्रबाट सञ्चालित प्रशिक्षक प्रशिक्षणमा सहभागी भएका प्रशिक्षकबाट जिल्लाभिनबाट जिल्लाभिनका प्रआ/शिक्षक, स्थानीय तहका शिक्षा शाखा पदाधिकारी, शिक्षा तालिम केन्द्रका प्रशिक्षक, विषयात शिक्षकहरूको सहभागितामा २ दिने जिल्ला स्तरीय प्रशिक्षक प्रशिक्षण सञ्चालन गर्ने । जिल्लाका सबै विद्यालयबाट पाठ्यक्रम पारिमार्जन भएका कक्षामा शिक्षण गर्ने विषयात शिक्षक मध्येबाट कम्तीमा २ जना शिक्षक सहभागी हुने गरी तालिम कार्यक्रमको योजना निर्माण गरी स्थानीय स्तरमा अभिमुखीकरण सञ्चालन गर्ने । जिल्लामा भर्तुअल माध्यमबाट तालिममा सहभागी हुनसक्ने विद्यालयका शिक्षकलाई भर्तुअल माध्यमबाट अभिमुखीकरण गर्ने । अभिमुखीकरणसम्बन्धी अन्य विषय पाठ्यक्रम विकास केन्द्रको निर्देशनका आधारमा गर्ने । कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा तालिम सम्बन्धी नमस्का अधारमा खर्च गर्ने । अभिमुखीकरणको जिल्लाको एकीकृत प्रतिवेदन तथार गरी केन्द्रमा अनिवार्य पठाउने ।</p>	<p>• जिल्ला प्रशिक्षकका स्थानीय तह</p> <p>• शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाइ विद्यालय</p> <p>• शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाइ हाजिरी तालिम प्रतिवेदन</p> <p>• हाजिरी, कार्ययोजना अभिमुखीकरणका महभागीहरूको हाजिरी</p> <p>• जिल्ला प्रशिक्षकका स्थानीय तह</p> <p>• शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाइ हाजिरी</p> <p>• विद्यालय</p>

क्रियाकलाप नं. २.७.१३.३०२ स्थानीय तहका लागि योजना तर्जुमा प्रतिवेदन तथारी लगायतका कार्यका लागि प्राविधिक सहयोग तथा क्षमता विकास	स्वीकृत क्रियाकलाप नं. क्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिम्मेवार तह	प्रगति स्वरूप
क) जिल्लाभित्रका स्थानीय तहहरूलाई मागका आधारमा वार्षिक योजना तर्जुमा, मासिक/व्रैमासिक/वार्षिक प्रतिवेदनहरू तयारीका लागि स्थलगत प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराउने। आवश्यकता अनुसार क्षमता विकासका गोष्ठी/कार्यशाला सञ्चालन गर्ने। सपर्ट अनुदानमार्फत विद्यालयमा उपलब्ध हुने भौतिक निर्माणको सम्बन्धमा कार्यक्रम कार्यक्रम पुस्तिकाले तोकेको मापदण्ड तथा कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तथारी सम्बन्धमा स्थानीय तहमा कार्यरत प्राविधिक कर्मचारीहरूलाई अभिमुखीकरण गर्ने। कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रसँग सम्बन्ध गर्ने।	इकाइले ऐन नियम तथा निर्देशिकामा उल्लेखित विभिन्न समितिहरूको बैठक सञ्चालन लागत तयार गर्ने। नियमनुसार बैठक सञ्चालन गरी स्वीकृत नर्सका आधारमा खर्च गर्ने।	• शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाई • शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाई	• सहजीकरण कार्यशाला सड्क्या • प्रगति प्रतिवेदन
क्रियाकलाप नं. २.७.१३.३०२ ऐन नियम तथा निर्देशिकामा उल्लेखित वर्षभरि अनिवार्य रूपले सञ्चालन गर्नुपर्ने बैठकको सूची तयार गरी अनुमानित लागत तयार गर्ने। नियमनुसार बैठक सञ्चालन गरी स्वीकृत नर्सका आधारमा खर्च गर्ने।	इकाइले ऐन नियम तथा निर्देशिकामा उल्लेखित वर्षभरि अनिवार्य रूपले सञ्चालन गर्नुपर्ने बैठकको सूची तयार गरी अनुमानित लागत तयार गर्ने। नियमनुसार बैठक सञ्चालन गरी स्वीकृत नर्सका आधारमा खर्च गर्ने।	• शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाई	• सञ्चालित बैठक बैठक सञ्चालन प्रतिवेदन
क्रियाकलाप नं. २.७.१३.७०७.केन्द्रले छनोट गरेका नमूना विद्यालयहरूमा कक्षा १० का विद्यार्थिको NASA Test Administration कार्य ERO बाट जारी हुने “NASA (कक्षा-१०) सञ्चालन कार्यविधि” को आधारमा शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाइबाट सञ्चालन	क्रियाकलाप नं. २.७.१३.७०७.केन्द्रले छनोट गरेका नमूना विद्यालयहरूमा कक्षा १० का विद्यार्थिको NASA Test Administration कार्य ERO बाट जारी हुने “NASA (कक्षा-१०) सञ्चालन कार्यविधि” को आधारमा शिक्षा विकास तथा NASA परीक्षा सञ्चालन गर्ने,	• शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रबाट तोकिएको समयमा निर्देशनका आधारमा केन्द्रबाट तोकिएको समयमा निर्देशनका आधारमा सञ्चालन गर्ने।	• परीक्षण सञ्चालन भएका विद्यालय सर्वाङ्ग प्रतिवेदन
क्रियाकलाप नं. २.७.१३.७०३१ शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि माध्यमिक तहका प्रधानाध्यापकहरूसँग अन्तरक्रिया कर्मसमाधान तथा निर्देशनका आधारमा सञ्चालन गर्ने,	क्रियाकलाप नं. २.७.१३.७०३१ शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि माध्यमिक तहका प्रधानाध्यापकहरूसँग अन्तरक्रिया कर्मसमाधान तथा निर्देशनका आधारमा सञ्चालन गर्ने,	• शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाई जिल्लामा सञ्चालित संस्थागत तथा सामुदायिक माध्यमिक तहका प्रधानाध्यापकहरूसँग १ दिने अन्तराक्रिया सञ्चालन गर्ने,	• अन्तरक्रियाका सहभागीको हाजिरी कार्यक्रम प्रतिवेदन
घ) कार्यक्रम तथा बजेट रहेका इकाइले शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रको सम्बन्ध र निर्देशनका आधारमा सञ्चालन गर्ने,	घ) कार्यक्रम तथा बजेट रहेका इकाइले शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रबाट तोकिएको समयमा निर्देशनका आधारमा सञ्चालन गर्ने,	• शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाई जिल्लामा सञ्चालित सामुदायिक तहका प्रधानाध्यापकहरूसँग १ दिने अन्तराक्रिया सञ्चालन गर्ने,	• सञ्चालित विद्यालय सर्वाङ्ग प्रतिवेदन
ज) जिल्लामा सञ्चालित संस्थागत तथा अन्य समसामयिक विषय, केन्द्रीय निकायहरूबाट विद्यालयमार्फत कार्यान्वयन हुने नीति तथा मार्गदर्शनका विषयमा निर्देशनका आधारमा सञ्चालित संस्थागत तथा सामुदायिक माध्यमिक तहका प्रधानाध्यापकहरूसँग १ दिने अन्तराक्रिया सञ्चालन गर्ने,	ज) जिल्लामा सञ्चालित संस्थागत तथा अन्य समसामयिक विषय, केन्द्रीय निकायहरूबाट विद्यालयमार्फत कार्यान्वयन हुने नीति तथा मार्गदर्शनका विषयमा निर्देशनका आधारमा सञ्चालित संस्थागत तथा सामुदायिक माध्यमिक तहका प्रधानाध्यापकहरूसँग १ दिने अन्तराक्रिया सञ्चालन गर्ने,	• शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाई जिल्लामा सञ्चालित सामुदायिक तहका प्रधानाध्यापकहरूसँग १ दिने अन्तराक्रिया सञ्चालन गर्ने,	• अन्तरक्रियाका सहभागीको हाजिरी कार्यक्रम प्रतिवेदन
घ) कार्यक्रम स्थानीय तहसँग सम्बन्ध गरी सञ्चालन गर्ने तथा केन्द्रीय निकायहरूको सहभागिता तथा सम्बन्धमा सञ्चालन गर्ने,	घ) कार्यक्रम स्थानीय तहसँग सम्बन्ध गरी सञ्चालन गर्ने तथा केन्द्रीय निकायहरूको सहभागिता तथा सम्बन्धमा सञ्चालन गर्ने,	• शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाई जिल्लामा सञ्चालित सामुदायिक तहका प्रधानाध्यापकहरूसँग १ दिने अन्तराक्रिया सञ्चालन गर्ने,	• सञ्चालित विद्यालय सर्वाङ्ग प्रतिवेदन
ड) कार्यक्रमको एकीकृत प्रतिवेदन केन्द्रको योजना तथा अनुगमन शाखामा अनिवार्य पेस गर्ने।	ड) कार्यक्रमको एकीकृत प्रतिवेदन केन्द्रको योजना तथा अनुगमन शाखामा अनिवार्य पेस गर्ने।	• शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाई जिल्लामा सञ्चालित सामुदायिक तहका प्रधानाध्यापकहरूसँग १ दिने अन्तराक्रिया सञ्चालन गर्ने,	• कार्यक्रम प्रतिवेदन

क्रियाकलाप नं. ७.३.२ द्वन्द्वपीडित छात्रवृत्ति (गैरआवासीय)	जिम्मेवार तह	प्रगति मत्त्वक
क) इकाइले विद्यालयमा अध्ययनरत द्वन्द्व पीडित छात्रवृत्ति प्राप्त गर्न योग्य विद्यार्थीहरूको प्रमाणसहितको निवेदन सङ्कलन गरी कक्षागत नामानमेसी विवरणका आधारमा बिनियोजित बजेट तथा कार्यक्रमको अधिनमा रही छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउने। बजेट नपुं हुने भएमा पुस मसान्तभित्र अनिवार्य रूपले शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रमा विवरण उपलब्ध गराउने। सो विवरणका आधारमा केन्द्रले इकाइलाई थप बजेट उपलब्ध गराउनेछ।	• शिक्षा तथा मानव स्रोत • विकास केन्द्र-गाउँपालिका/नगरपालिका • नारपालिका • विद्यालय	• छात्रवृत्ति पाउने विद्यार्थी सङ्क्षिका • निर्णय पुस्तिका • छात्रवृत्ति वितरणको भरपाइ
ख) इकाइले यस क्रियाकलापमा प्राप्त हुने बजेट नागरिक राहत, क्षतिपूर्ति तथा आर्थिक सहायता सम्बन्धी (चौथो संशोधन, २०७४) कार्यविधि, २०६६ अनुसार विद्यार्थी छनोट गर्ने। छनोट भएका विद्यार्थीका लागि तपसिल अनुसारको दस्ता विद्यार्थीको छातामा रकम उपलब्ध गर्ने गराउने:	१. प्राथमिक विद्यालय तह वार्षिक रु. १२,०००/- (बाह हजार रुपियाँ मात्र) २. निम्नमाध्यमिक तह वार्षिक रु. १४,०००/- (चौथ हजार रुपियाँ मात्र) ३. माध्यमिक विद्यालय तह वार्षिक रु. १६,०००/- (सोह हजार रुपियाँ मात्र) ४. प्रमाणपत्र तह वा उच्च माध्यमिक तह वार्षिक रु. १८,०००/- (अठार हजार रुपियाँ मात्र)	• छात्रवृत्ति पाउने विद्यार्थी सङ्क्षिका • निर्णय पुस्तिका • छात्रवृत्ति वितरणको भरपाइ
ग) उमेरको हदबद्दी: यस्तो छात्रवृत्ति १८ (अठार) वर्षको उमेरसम्मका छात्र छातालाई मात्र उपलब्ध गराउने। कार्यविधि शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको बेबाइटमा उपलब्ध छ।	य) इकाइले उमेरह पार गरेका तथा अध्ययनको तह पूरा गरेका विद्यार्थीहरूको विवरण अद्यावधिक गरी केन्द्रलाई उपलब्ध गराउनुपर्नेछ।	• शिक्षा तथा मानव स्रोत • विकास केन्द्र-शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाइ • विद्यालय
क्रियाकलाप नं. ७.२.३.१. सहिदका छोरछारीहरूका लागि छात्रवृत्ति	• शिक्षा तथा मानव स्रोत • विकास केन्द्र-शिक्षा विकास तथा सम्बन्ध इकाइ • विद्यालय	• छात्रवृत्ति पाउने विद्यार्थी सङ्क्षिका • निर्णय पुस्तिका • छात्रवृत्ति वितरणको भरपाइ
क) इकाइले विद्यालयमा अध्ययनरत सहिदका छोर छोरीहरूलाई कक्षागत नामानमेसी विवरण तथार गरी प्राप्त कार्यक्रम तथा बजेटका आधारमा छात्रवृत्ति विवरण गर्ने। छात्रवृत्ति वितरणका लागि बजेट नपुग हुने भएमा सहिदका छोरछोरीको नाम नामेसीमाहित पुष मसान्तभित्र अनिवार्य रूपले शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रमा उपलब्ध गराउने। सो विवरणका आधारमा केन्द्रले बजेट उपलब्ध गराउनेछ,	य) सहिदका छोरछोरीको छात्रवृत्ति प्राप्त गर्ने आधार पूरा गरेका बालबालिकाका लागि प्रारम्भिक बाल शिक्षा कक्षा १-५ मा अध्ययनरत विद्यार्थीको हकमा रु. १,०००/- का दरले १,०००/- का दरले १२ महिनाको रु. १२,०००/-, कक्षा ६-८ मा अध्ययनरत विद्यार्थी १ माध्यमिक तहको कक्षा ९-१० मा अध्ययनरत विद्यार्थी हकमा रु. १५,०००/- का दरले १२ महिनाको १८,०००/- र कक्षा ११ र १२ अध्ययनरत विद्यार्थी हकमा रु. २०,०००/- का दरले १२ महिनाको रु. २४,०००/- का दरले निकासा दिने,	• छात्रवृत्ति पाउने विद्यार्थी सङ्क्षिका • निर्णय पुस्तिका • छात्रवृत्ति वितरणको भरपाइ

स्वीकृत क्रियाकलाप नं, क्रियाकलाप र कार्यान्वयन प्रक्रिया		जिम्मेवार तह	प्रगति सचक
ग) इकाइले विद्यालयमा अध्ययनसत्र विद्यार्थीबाट निवेदन साथ नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयबाट सहित घोषणा गरेको प्रमाणपत्र लिएको व्यक्ति हो भने यकिन गरी भुक्तानी दिने,			
घ) सहिदका छोराछोरीहरूले छात्रवृत्तिका लागि निवेदन पेस गर्दा आफू अध्ययनसत्र जिल्लाको शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइमा निवेदन दिई उक्त निकायको निधि अनुसार भुक्तानी लिनु पर्ने,			
द्रष्ट्यः कुनै पनि छात्रवृत्ति दोहोरो नपर्ने गरी वितरण गर्ने,			
ड) इकाइले अध्ययनको तह पूरा गरेका वा छात्रवृत्ति प्राप्त गर्न योथ नभएका विद्यार्थीहरूको विवरण अद्यावधिक गरी केन्द्रलाई उपलब्ध गराउनपर्नेछ ।			
क्रियाकलाप २.८.१.४ कार्यक्रम तथा Compliance अनुगमन		शिक्षा तथा समन्वय	अनुगमन योजना
क) इकाइले यस पुस्तिकाको खण्ड १ को कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि मार्गिर्णशनको बुँदा नं १.४ मा उल्लेखित अनुगमन गर्नुपर्ने क्षेत्र समेती वार्षिक अनुगमन योजना बनाउने । योजना अनुसार अनुगमन सञ्चालन सञ्चालन गरी त्यसको समष्टिगत प्रतिवेदन त्रैमासिक १ वार्षिक रूपमा केन्द्रमा पठाउने । अनुगमनको मासिक प्रतिवेदन तथा आर्थिक वर्षको अन्त्यमा जिल्लाको समिक्षात अनुगमन प्रतिवेदन र त्यसको प्रभाव झालिने गरी बनाइएको प्रतिवेदन अनिवार्य रूपमा केन्द्रको योजना तथा अनुगमन शाखामा पठाउने,		• शिक्षा तथा समन्वय इकाइ • विद्यालय	• अनुगमन योजना • अनुगमन प्रतिवेदन
ख) जिल्लाबाट स्थानीय तहमा हुने निरीक्षण अनुगमन एकम् समन्वयत्मक कार्यमा सोको प्रगति अनिवार्य रूपमा माग गरी मासिक/त्रैमासिक प्रगति केन्द्रमा अनिवार्य रूपले पठाउने ।			

अनुसूचीहरू

अनुसूची १

तहगत शिक्षकको वार्षिक तलब र भता नपुण माग फारम

.....गाउँपालिका/ नगरपालिका,

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को शिक्षक तलब भता विवरण

तह	सङ्ख्या	स्कैल	तलब				भता				वार्षिक आवश्यक रकम	अख्यारी प्राप्त रकम	नपुण रकम				
			तलब रकम	वार्षिक ओष्ठत ब्रेट	वार्षिक क.सं करोध अप	वार्षिक जम्मा कोष थप	वार्षिक चाउडपर्व खर्च	पोसाक खर्च	महँगी भता दक्षेष्यित्र	स्थानीय भता १०.५ महिनाको ६ कोष वाहिर मासिक	प्रथ भता	जम्मा भता					
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
माध्यमिक तह																	
प्रथम																	
द्वितीय																	
तृतीय																	
अस्थायी																	
ग्रहत																	
जम्मा																	
निम्नमाध्यमिक																	
प्रथम																	
द्वितीय																	
तृतीय																	
अस्थायी																	
ग्रहत																	
जम्मा																	
कुल जम्मा																	

आधारभूत तह -कक्षा ६-८_ प्राथमिक तहको जम्मा जोड

आधारभूत तह कक्षा १-५ प्राथमिक तहको जम्मा जोड

प्राथमिक													
प्रथम													
द्वितीय													
तृतीय													
अस्थायी													
गहत													
जम्मा													
कुल जम्मा													

स्थानीय भना पाउँे शिक्षक सङ्ख्या

माध्यमिक		निम्न माध्यमिक		प्राथमिक	
तह	६ कोषभित्र	६ कोषभित्र	६ कोष वाहिर	तह	६ कोषभित्र
प्रथम				प्रथम	
द्वितीय				द्वितीय	
तृतीय				तृतीय	

तथा गर्ने
रञ्जन

प्रमाणित गर्ने

.....
.....

अनुसूची २

विशेष शिक्षा परिषद्को अनुदानबाट सञ्चालनमा रहेका विशेष विद्यालयहरूका लागि
शैक्षिक सामग्री र मसलन्द (इन्थन खर्च) वितरणका आधारहरू

१ शैक्षिक सामग्री वापत वार्षिक

- क) एकीकृत विद्यालय (दृष्टि र सुनाइ अपाङ्गता तर्फ)
- २० जनासम्म विद्यार्थी सङ्ख्या भएमा रु. २०,०००।-
  - ४० जनासम्म विद्यार्थी सङ्ख्या भएमा रु. ३०,०००।-
  - ४० जनाभन्दा बढी विद्यार्थी सङ्ख्या भएमा रु. ४०,०००।-
- ख) विशेष विद्यालय (दृष्टि र सुनाइ अपाङ्गता तर्फ)
- कक्षा ६ सम्म सञ्चालन भएमा रु. २५,०००।-
  - कक्षा ७ सम्म सञ्चालन भएमा रु. ३०,०००।-
  - कक्षा ८ सम्म सञ्चालन भएमा रु. ४०,०००।-
  - कक्षा १० सम्म सञ्चालन भएमा रु. ५०,०००।-
  - कक्षा १२ सम्म सञ्चालन भएमा रु. ६०,०००।-
- ग) विशेष विद्यालय (वौदिक अपाङ्गता तर्फ)
- २० जना सम्म विद्यार्थी सङ्ख्या भएमा रु. २०,०००।-
  - ३० जना सम्म विद्यार्थी सङ्ख्या भएमा रु. ३०,०००।-
  - ४० जना सम्म विद्यार्थी सङ्ख्या भएमा रु. ४०,०००।-
  - ५० जना सम्म विद्यार्थी सङ्ख्या भएमा रु. ५०,०००।-
  - ५० जनाभन्दा बढी विद्यार्थी सङ्ख्या भएमा रु. ६०,०००।-

1. एकीकृत/विशेष विद्यालय (शारीरिक अपाङ्गता तर्फ)

- आधारभूत तह (कक्षा ८ सम्म) सञ्चालनमा रहेको भएमा रु. ३०,०००।-
- माध्यमिक तह (कक्षा १२ सम्म) सञ्चालनमा रहेको भएमा रु. ६०,०००।-

२. विशेष विद्यालयका लागि मसलन्द (इन्थन खर्च) वार्षिक

- ठूलो गाडी (२५ सिटभन्दा बढि क्षमता भएको) का लागि प्रति गाडी रु. २,००,०००।-
- सानो गाडी (२५ सिटभन्दा कम क्षमता भएको मिनी बस, टाटा सुमो, बोलेरो जीप, स्कर्पियो आदि) का लागि प्रति गाडी रु. १,००,०००।-
- भ्यान, रिक्सा, अटो रिक्सा, ट्रायम्पो आदि विद्यालयको आफ्नै वा भाडा लिने प्रयोजनका लागि रु. ६०,०००।-
- अन्य (कुनैपनि साधन प्रयोग नगर्ने विशेष विद्यालयका लागि आकस्मिक यातायात व्यवस्थापन खर्च रु. २०,०००।-

अनुसूची ३

समता रणनीति कार्यान्वयनका लागि अनुदान पाउने स्थानीय तह विवरण

विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाहरूलाई लक्षित गरी विद्यालय शिक्षामा भर्ना तथा निरन्तरताका लागि शैक्षिक कार्यक्रमका लागि अनुदान बिनियोजित स्थानीय तहहरू

क्र.स.	जिल्ला	स्थानीय तह
१	सप्तरी	तिरहुत गाउँपालिका
२	सिराहा	कल्याणपुर नगरपालिका
३	सिराहा	अर्नमा गाउँपालिका
४	सिराहा	ओरही गाउँपालिका
५	सिराहा	नवराजपुर गाउँपालिका
६	सिराहा	बरियारपट्टी गाउँपालिका
७	सिराहा	भगवानपुर गाउँपालिका
८	सिराहा	लक्ष्मीपुर पतारी गाउँपालिका
९	सिराहा	विष्णुपुर गाउँपालिका
१०	सिराहा	सखुवानान्कारकट्टी गाउँपालिका
११	धनुषा	नगराईन नगरपालिका
१२	धनुषा	विदेह नगरपालिका
१३	धनुषा	मिथिला विहारी नगरपालिका
१४	धनुषा	मुखियापट्टी मुसहरमिया गाउँपालिका
१५	धनुषा	लक्ष्मीनिया गाउँपालिका
१६	महोत्तरी	बर्दिबास नगरपालिका
१७	महोत्तरी	ओरही नगरपालिका
१८	महोत्तरी	बलवा नगरपालिका
१९	सल्लाही	बागमती नगरपालिका
२०	सल्लाही	हरिपुर्वा नगरपालिका
२१	सल्लाही	कबिलासी नगरपालिका
२२	सल्लाही	चन्द्रनगर गाउँपालिका
२३	सल्लाही	धनकौल गाउँपालिका
२४	सल्लाही	रामनगर गाउँपालिका
२५	सल्लाही	विष्णु गाउँपालिका
२६	रौतहट	गरुडा नगरपालिका
२७	रौतहट	कटहरिया नगरपालिका
२८	रौतहट	गजुरा नगरपालिका
२९	रौतहट	दुर्गाभगवती गाउँपालिका
३०	रौतहट	परोहा नगरपालिका
३१	रौतहट	माधवनारायण नगरपालिका
३२	रौतहट	मौलापुर नगरपालिका

क्र.स.	जिल्ला	स्थानीय तह
३३	रौतहट	राजपुर नगरपालिका
३४	बारा	देवताल गाउँपालिका
३५	बारा	पचगौता नगरपालिका
३६	बारा	परचानीपुर गाउँपालिका
३७	बारा	बारागढी गाउँपालिका
३८	बारा	सुवर्ण गाउँपालिका
३९	पर्सा	पोखरिया नगरपालिका
४०	पर्सा	जगरनाथपुर गाउँपालिका
४१	पर्सा	पकाहा मैनपुर गाउँपालिका
४२	पर्सा	बहुदरमाई नगरपालिका
४३	पर्सा	बिन्दबासिनी गाउँपालिका
४४	पर्सा	कालिकामाई गाउँपालिका
४५	रोल्पा	थवाड गाउँपालिका
४६	रोल्पा	लुड्गी गाउँपालिका
४७	रोल्पा	सुनछहरी गाउँपालिका
४८	रोल्पा	सुनिल स्मृति गाउँपालिका
४९	बाँके	कोहलपुर नगरपालिका
५०	बाँके	खजुरा गाउँपालिका
५१	बाँके	जानकी गाउँपालिका
५२	बाँके	नरैनापुर गाउँपालिका
५३	बाँके	बैजनाथ गाउँपालिका
५४	बाँके	रासीसोनारी गाउँपालिका
५५	जाजरकोट	छेडागाड नगरपालिका
५६	जाजरकोट	कुसे गाउँपालिका
५७	जाजरकोट	जुनीचाँदे गाउँपालिका
५८	जाजरकोट	बारेकोट गाउँपालिका
५९	जाजरकोट	शिबालय गाउँपालिका
६०	डोल्पा	काइके गाउँपालिका
६१	डोल्पा	छार्का ताडसोड गाउँपालिका
६२	डोल्पा	डोल्पो बुद्ध गाउँपालिका
६३	डोल्पा	से फोकसुङ्डो गाउँपालिका
६४	हुम्ला	अदानचुली गाउँपालिका

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तह
६५	हुम्ला	सर्केगाड गाउँपालिका
६६	हुम्ला	सिमकोट गाउँपालिका
६७	बझाङ	साइपाल गाउँपालिका
६८	बझाङ	खसडछान्ना गाउँपालिका
६९	बझाङ	थलारा गाउँपालिका
७०	बझाङ	मष्टा गाउँपालिका
७१	अछाम	ढकारी गाउँपालिका
७२	अछाम	बान्नीगढी जयगढ गाउँपालिका

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तह
७३	अछाम	मेल्लेख गाउँपालिका
७४	अछाम	रामारोशन गाउँपालिका
७५	डोटी	शिखर नगरपालिका
७६	डोटी	आदर्श गाउँपालिका
७७	डोटी	पूर्वीचौकी गाउँपालिका
७८	डोटी	बडीकेदार गाउँपालिका
७९	डोटी	बोगटान गाउँपालिका
८०	डोटी	सायल गाउँपालिका

अनुसूची ४

दिवा खाजाको मापदण्ड, गुणस्तर व्यवस्थापनका नमुना

क) दिवा खाजाको सन्दर्भ :

खाना भोक हटाउन मात्र नभई शरीरलाई आवश्यक पर्ने सूक्ष्म पोषक तत्त्व (Micronutrient) र वृहत् पोषक तत्त्व (Macronutrient) आपूर्तिका लागि अत्यावश्यक हुन्छ । निर्धारित मात्रामा आवश्यक पोषकतत्त्व भएको स्वच्छ खाना स्वस्थ्यकर मानिन्छ । स्वस्थ्यकर खानाले शारीरिक स्वास्थ्य कायम गर्न सहयोग गर्ने भएकाले खाना पोषक तत्त्वयुक्त सफा र स्वच्छ हुनुपर्छ । खानामा उपलब्ध हुनुपर्ने पोषकतत्त्वको मात्राको राष्ट्रिय मापदण्ड निर्धारण गरी सो मापदण्ड अनुरूपका खाना मात्र उपलब्ध गराउने प्रचलन संसारका धेरै देशहरूमा छ ।

विश्वस्वास्थ्य सङ्गठनले ४ देखि १० वर्ष उमेर समूहका बालबालिकाको उपभोग खानामा उपलब्ध हुनुपर्ने वृहत् पोषक तत्त्व (क्यालेरी, प्रोटीन र फ्याट) र सूक्ष्मपोषक तत्त्व (आयोडिन, आइरन, जिङ्क, भिटामिन ए र बि) को मात्रा र सो मध्ये दिवा खाजाबाट आपूर्ति हुनुपर्ने पोषक तत्त्वको मात्रा निर्धारण गरेको छ । सामान्यतया ४-९ उमेर समूहका बालबालिकाको उपभोग खाना तथा खाजाका उपलब्ध हुनुपर्ने वृहद र सूक्ष्म पोषक तत्त्वको मात्रासहितको दिवा खाजाको पोषणस्तरको मापदण्ड तपासिलको तालिका अनुरूपको अपनाउन सकिने ।

ख) दिवा खाजाको मात्रा :

४-९ वर्ष उमेरका बालबालिकाका लागि दैनिक आवश्यक पर्ने वृहद र सूक्ष्म पोषक तत्त्वको मात्रा हुनुपर्छ ।

पोषक तत्त्व	दैनिक अवश्यक पोषक तत्त्वको मात्रा	दिवा खाजाबाट आपूर्ति हुनु पर्ने पोषक तत्त्वको मात्रा (३०%)
वृहत् पोषक तत्त्व		
क्यालेरी	१८५०	५५५
प्रोटीन	५७	१७
फ्याट (ग्राम)	४८	१४
सूक्ष्म पोषक तत्त्व		
आयोडिन (माइक्रोग्राम)	१२०	३६
आइरन (मिलिग्राम)	१७.८	५.४
जिङ्क	११.२	३.४
भिटामिन ए	३३	११
भिटामिन बि	१२	४.१

स्रोत: दैनिक अवश्यक पोषक तत्त्वको मात्राविश्व खाद्य सङ्गठनबाट प्रकाशित सामग्री¹ बाट लिइएको ।

दिवा खाजा कार्यक्रम व्यवस्थापनका सम्भाव्य मोडलहरू:

विद्यालयबाट दिवा खाजा व्यवस्थापनका सन्दर्भमा तपसिलका मोडल मध्ये उपयुक्त मोडल विव्यसबाट छनोट गरी कार्यान्वयन गर्ने:

१. **विद्यालयबाट दिवा खाजा व्यवस्थापनः** विद्यालय व्यवस्थापन समितिको निर्णय अनुसार खाजा खुवाउने व्यवस्था मिलाउने । यसका लागि स्थानीयस्तरमा उत्पादन हुने खाद्यान्न प्रयोग गरी विद्यालयमा दिवा खाजा तयार गरी विद्यार्थीलाई उपलब्ध गराउने । यसरी व्यवस्था गर्दा दिवा खाजामा हुनु पर्ने आवश्यक मात्रा, स्वच्छता र पोषक तत्त्वको सुनिश्चिततामा ध्यान पुर्याउनु पर्नेछ । विव्यसले अभिभावक आमा समूहमार्फत खाजा व्यवस्थापनको प्रत्यक्ष रेखदेख तथा अनुगमनको

¹Energy-FAO (2001); Carbohydrates, protein and fat-WHO (2003); Fibre, vitamins and minerals- IOM (1997–2000–2001)

व्यवस्था मिलाउन सक्नेछ । विद्यालयमा नै तोकिएका कक्षासम्मका बालबालिकाहरूलाई दिवा खाजा खुवाउने प्रबन्ध मिलाउने । दिवा खाजाका लागि विद्यार्थीलाई नगद रकम उपलब्ध नगराउने ।

साथै विद्यालय व्यवस्थापन समितिको निर्णयबाट अभिभावक आमा समूहमार्फत स्थानीयस्तरमा उत्पादन हुने खाद्यान्त प्रयोग गरी दिवा खाजा तयार गराई खुवाउने व्यवस्था मिलाउन सक्नेछ । खाजाका लागि आवश्यक पर्ने मात्रा, स्वच्छता र पोषक तत्वका सुनिश्चितताका सम्बन्धमा आमा समूहलाई अभिमुखीकरण गर्नुपर्नेछ । यसरी खाजा व्यवस्थापन गर्दा व्यवस्थापन समितिले नियमित अनुगमन गर्नुपर्नेछ ।

२. विद्यालय व्यवस्थापन समितिको भूमिका:

विद्यालयमा समग्र व्यवस्थापनको मुख्य जिम्मेवारी कानुनी रूपमै विद्यालय व्यवस्थापन समितिको हुने भएकाले मापदण्ड अनुसारको गुणस्तरीय खाजा उपलब्ध गराउनेजिम्मेवारी पनि विद्यालय व्यवस्थापन समितिकोहुनेछ । समितिको जिम्मेवारी निम्नानुसार हुनेछः

१. विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रमको कार्ययोजना निर्माण गर्ने सो अनुरूप कार्यान्वय गर्ने,
  २. विद्यालयमा तोकिएको मापदण्ड अनुरूपको मात्रा, स्वच्छता र पोषक तत्वयुक्त दिवा खाजा व्यवस्थापनको सुनिश्चितता गर्ने,
  ३. खाजा तयारी, व्यवस्थापन तथा रेखदेखमा अभिभावक आमाहरूको संलग्नता र सहभागिता सुनिश्चित गर्ने,
  ४. विद्यालय दिवा खाजाको अभिलेख राख्ने र राख्न लगाउने,
  ५. शिक्षण सिकाइको समय न्यून हुन नदिन खाजा तयारी तथा व्यवस्थापनमा शिक्षक संगतालाई सकभर हटाउने,
  ६. स्थानीय कृषि उत्पादनबाट दिवा खाजाका लागि आवश्यक खाद्य सामग्री उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउने,
  ७. दिवा खाजा व्यवस्थापनमा देखापरेका समस्या पहिचान गरी समाधानका उपाय अवलम्बन गर्ने,
  ८. प्रत्येक शैक्षिक सत्र प्रारम्भ हुनुपूर्व दिवा खाजा व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयनको सम्बन्धमा अभिभावक आमा समूह र शिक्षक स्टाफबिच समीक्षा गरी प्रतिवेदन र वार्षिक कार्ययोजना निर्माण गर्न लगाउने ।
- ग) उल्लेखित जुनसुकै मोडेलबाट दिवा खाजा व्यवस्थापन गरिए पनि विद्यालयमा चाउचाउ, विस्कुट लगायत प्याकेटमा आउने कुनै पनि किसिमका खाना दिवा खाजाका रूपमा प्रयोग गर्न पाइने छैन ।

अनुसूची ५

विद्यालय भवन डिजाइन तथा निर्माणका लागि शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको मापदण्ड

१. विद्यालय सफा स्वच्छ वातावरण र सुरक्षित ठाउँमा हुनु पर्दछ, पहिरो जाने ठाउँ, खोलाको छेउ, बन्यजन्तुको आक्रमण हुन सक्ने जड्गल छेउ, दलदले जमिन भएको ठाउँ होहल्ला हुने राजमार्ग तथा कलाकारखाना जस्ता ठाउँ वा प्रतिकुल बातावरणीय प्रभाव पर्ने ठाउँमा हुनु हुँदैन,
२. विद्यालयको भवन डिजाइन तथा निर्माण गर्दा शिक्षा नियामावली, २०५९ तथा राष्ट्रिय भवन संहिता, २०६० (National Building Code 2060) हुने गरी तपसिल बमोजिमका थप सर्तहरूसमेत पूरा गर्नुपर्ने:
  - क) विद्यालय निर्माण गर्दा सकभर एक तले भवन बनाउन उपयुक्त हुन्छ। सकभर गोलाकार वा आयतकार भवन बनाउने, T C R L आकारका भवन सकभर नबनाउने, बनाउनै पर्ने अवस्था परेमा कम्तीमा २ इन्चको ग्याप राखी टुक्रा टुक्रा गेरे बनाउने,
  - ख) विद्यालय भवन डिजाइन गर्दा संरचनाको लम्बाई चौडाईको ३ गुणाभन्दा बढी हुनु हुँदैन,
  - ग) कक्षाकोठाको डिजाइन गर्दा प्रति विद्यार्थी क्षेत्रफल तपशिल बमोजिम हुने गरी डिजाइन गर्नु पर्ने,
    - आधारभूत तहका लागि प्रति विद्यार्थी ०.९० बर्गमिटर (१.०० बर्गमिटर भए अझै उपयुक्त हुने)
    - माध्यमिक तहका लागि प्रति विद्यार्थी १.०० बर्गमिटर (१.२० बर्गमिटर भए अझै उपयुक्त हुने)
  - घ) कक्षाकोठाको डिजाइन गर्दा भौगोलिक क्षेत्र अनुसार प्रति कक्षा विद्यार्थी तपशिलको सङ्ख्यालाई आधार लिनु पर्ने,

क्र.सं.	भौगोलिक क्षेत्र	विद्यार्थी सङ्ख्या
१.	हिमाली क्षेत्र	४०
२.	पहाड क्षेत्र	४५
३.	तराई क्षेत्र	५०

- ड) कक्षाकोठाको लम्बाइ चौडाईको अनुपात १:१ देखि १.४५:१ हुनु पर्छ। यसरी कक्षाकोठाको डिजाइन गर्दा पहिलो लहरमा बस्ने विद्यार्थी र कालो पाटिको दुरी २ मिटरभन्दा कम हुनु हुँदैन र अन्तिम लहरमा रहेको विद्यार्थी र कालो पाटिको दुरी ७ मिटरभन्दा बढी पनि हुनु हुँदैन,
- च) कक्षाकोठाको उचाइ सामान्यतया ३ मिटर हुनु पर्छ। कक्षाकोठा डिजाइन गर्दा कक्षाकोठामा पर्याप्त उज्यालो र हावाको प्रवाह हुने गरी गर्नुपर्ने,
- छ) कक्षाकोठाको बाहिर अगाडी पट्टि छानाले ढाकेको बरण्डा बनाउनु पर्ने,
- ज) कक्षाकोठाको ढोका निर्माण गर्दा बाहिरपट्टी खुल्ने गरी निर्माण गर्नुपर्ने,
- झ) अपाङ्गता भएका व्यक्ति हरूको आवत जावत गर्ने सजिलो हुने गरी विद्यालय भवन, शौचालय आदिमा विह्ल चियर (Wheel chair) लैजान छड्के सतह न्याम्प (Ramp) अनिवार्य रूपमा निर्माण गर्नुपर्ने छ। शौचालय निर्माण गर्दा अपाङ्गमैत्री तथा छात्रा/छात्र छुट्टै शौचालय निर्माण गर्नुपर्ने,
- ञ) कम्पुटर कक्षको लागि प्रति विद्यार्थी २.५० बर्गमिटर तथा ल्याव कक्षको लागि कम्तीमा ४.०० बर्गमिटर प्रति विद्यार्थीका दरले क्षेत्रफल निर्धारण गर्नुपर्ने,
- ट) विद्यालय भवन निर्माण गर्दा दक्ष प्राविधिकको संलग्नता अनिवार्य रहेको छ। विद्यालय भवन एक संवेदनशिल निर्माण कार्य भएकाले सोको स्ट्रक्चरल विश्लेषण गरी मात्र डिजाइन गर्नुपर्ने छ। निर्माण स्थलको माटो परीक्षण गरी माटोको वियरिङ्ग क्षमता (Bearing Capacity of Soli) का आधारमा load calculation गरी सोको स्ट्रक्चरल विश्लेषण गरी मात्र डिजाइन गर्नुपर्ने, यसका अतिरिक्त तपसिल बमोजिम थप विषयहरूसमेत विचार गर्नु पर्ने,
  - भवनको स्ट्रक्चरल कार्यमा प्रयोग हुने कड्क्रिट M20 भन्दा कमको प्रयोग गर्नु हुँदैन।
  - सामान्यतया छज्जा (Cantilever Projection) १.०० मिटरभन्दा बढी हुनु हुँदैन।
  - भवनमा माटोको गारो (Wall) प्रयोग नगर्ने।
- उल्लेखित मापदण्ड परिपालना गरी तयार गरिएको डिजाइन सम्बन्धित स्थानीय तह वा सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयबाट स्वीकृत गराई मात्र निर्माण कार्य सञ्चालन गर्नु पर्ने छ।

अनुसूची ६

कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन

कार्य स्वीकार / सम्पन्न प्रतिवेदन
सड्च/ प्रदेश / स्थानीय तह

..... मन्त्रालय / विभाग / कार्यालय
कार्य स्वीकार कोड नं.:

कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन

आयोजनाको नाम:

कामको नाम:

लागत अनुमानको कुल रकम:

खर्च भएको कुल रकम:

सुन्न लागत अनुमानभन्दा घटी बढीको प्रतिशत:

सुन्न लागत अनुमान बढी बढीको प्रतिशत:
भेरिस्त्रपछिको कुल लागत अनुमान घटी बढीको प्रतिशत:

कामको विवरण	भेरिस्त्र अनुमान बढीको सोबाटेजिमको			भेरिस्त्र अनुमान बढीको सोबाटेजिमको			फरक (भेरिस्त्रपछिको लागत अनुमानको आधारमा)		
	कुल लागत अनुमान			खुद भएको कामको			फरक (सुन्न लागत अनुमानको आधारमा)		
	परिमाण	दर	जम्मा	परिमाण	दर	जम्मा	परिमाण	दर	जम्मा
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
जम्मा									

क) स्वीकृत लागत अनुमान (इष्टिमें) भन्दा घटी बढी खर्च ..... प्रतिशत (%) घटी/बढीको प्रस्तावः	उद्योग वर्गमा जिम्मेदारी कार्य सुन्न सम्झौताको स्थीकृत डिजाइन र सेमिनिकेसन बागेजिम घटीको छाउन। भेरिस्त्र अदेशा १ सर्तहस्तमालिम भए/नभएकाहुँदा उक्त कार्य सम्पन्न भएको स्वीकार/ अस्वीकार गरेको छ।
स्वीकृत लागत अनुमान डिजाइन र सेमिनिकेसन अनुसार काम भएको छ भन्नी सिफारिस गर्ने तथार गर्ने: ..... सही: ..... नाम: ..... दर्जा: ..... मिति:	स्वीकृत गर्ने सही: ..... नाम: ..... दर्जा: ..... मिति: .....

कार्य स्वीकार गर्दा र सम्पन्न भएको अवस्थामा कामको यथार्थ विवरण तयार गर्नु। प्रिमाण कार्यको सम्पादन भएपछि मुख्य इस्टमेटिको परिमाणमा खुद भएको काम घटी बढी के कति भएको छ र स्वीकृत इस्टमेट तथा डिजाइनबमोजिम काम भएको छ कि छैन भनी प्रमाणित गर्नका लाई यो कारपमको तर्जुमा भएको हो।

फाराम भर्ने तरिका:

१. आयोजना ठेबकाको काम सम्पन्नपछि स्वीकार गर्दा अनुमानित काम तथा खुद भएको कामको चेक जाँचका लागि यो फाराम (प्रतिवेदन) प्रयोग गर्नुपर्छ,
२. यसमा सुख्खा आयोजनाको नाम, कामको नाम, लागत अनुमानको कुल रकम, खर्च भएको कुल रकम र लागत अनुमानभन्दा घटी वा बढीको प्रतिशत खुलाउनुपर्छ,
३. यस प्रतिवेदन तयार गर्दा यस प्रतिवेदनका मिति, कार्य सम्पन्न तयार गरिन थालेको काम मुख्य भएको मिति र वास्तविक काम सम्पन्न भएको मिति लेख्नुपर्छ,
४. महल १८ मा कामको विवरण वा नाम लेख्नुपर्छ,
५. महल २, ३ र ४ मा लागत अनुमानबमोजिमको क्रमशः: परिमाण, दर र जम्मा रकम लेख्नुपर्छ,
६. महल ५, ६ र ७ मा भोरिएसन बमोजिम कायम लागत अनुमान बमोजिमको क्रमशः: परिमाण, दर र जम्मा रकम लेख्नुपर्छ,
७. उल्लेखित परिमाण र दर भेरिएसन भएको अवसर्थामा सोपांचि कायम भाग्यनुपर्छ,
८. महल ८, ९ र १० मा खुद (वास्तविक) काम भएको विवरण क्रमशः: परिमाण, दर र जम्मा रकम लेख्नुपर्छ,
९. महल ११, १२ र १३ मा लागत अनुमान (महल २, ३ र ४) बाट खुद काम भएको (महल ८, ९ र १०) वाराउंदा आउने बाँकी फरक रकम ज्ञाना:
१०. परिमाण, दर र जम्मा रकम लेख्नुपर्छ,
११. महल १४, १५ र १६ मा भेरिएसनपछिको फरक रकम क्रमशः: परिमाण, दर र जम्मा रकम लेख्नुपर्छ।
१२. महल १७ मा कुनै कैफियत भएमा सो कैफियत लेख्नुपर्छ,
१३. जम्मा हरकमा रकमको कुल जोड जम्मा लेख्नुपर्छ,
१४. अनुमानभन्दा घटी वा बढी भएको फरक रकम र सो को प्रतिशत तथा सो को प्रत्याइस्मेत राज्यनुपर्छ,
१५. यो कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गर्ने तथा आयोजना ठेबकाको काम इस्टमेटअनुसार भएको छ वा छैन सो को जाँच गर्ने कर्मचारीले आफ्नो नाम, मिति लेख्ने र हस्ताक्षर गर्नुपर्छ,
१६. लागत अनुमानअनुसार काम भएको वा नभएको बारे स्पष्ट तोकि स्वीकृत गर्ने कार्यालय प्रमुखको नाम, पद र मिति लेख्ने र हस्ताक्षर राज्यनुपर्छ।

अनुसूची ७

स्थानीय तह र विद्यालय व्यवस्थापन समितिबाट हुने निर्माण कार्यको अनुगमनसँग सम्बन्धित रुजुसूची

क्र.स.	कार्य	छ	छैन	कैफियत
क) सामान्य अनुगमन				
निर्माण सुरु हुनु अघि				
१.	प्रस्ताव तयारी र स्थानीय तहमा पेस गरेको			
२.	निर्माण स्थलको र छनोट गरिएको डिजाइनको उपयुक्त			
३.	अभिभावक र स्थानीय समुदायसँग निर्माणसम्बन्धी छलफल गरेको			
४.	स्थानीय तहको प्राविधिक कर्मचारीबाट निर्माण स्थाल अवलोकन गरेको			
५.	स्थानीय तहसँग सम्झौता गरेको			
६.	निर्माण गर्दा वातावरणीय असर पर्ने			
७.	निर्माण सामग्रीको उपलब्धता			
८.	निर्माण सामग्रीको भण्डारण			
निर्माण अवधिमा				
९.	समय तालिका अनुसार निर्माण कार्य गरेको			
१०.	निर्माण स्थलका लागि छनोट भएको डिजाइनको उपयुक्तता			
११.	तालिम प्राप्त कालीगढ्बाट निर्माण कार्य भएको			
१२.	स्थानीय रूपमा उपलब्ध निर्माण सामग्रीको प्रयोग भएको			
१३.	कड्क्रिट तयारीका लागि मिक्सिड मेसिनको प्रयोग भएको			
१४.	कम्प्याक्सनका लागि भाइब्रेटरको प्रयोग भएको			
१५.	कड्क्रिटको उपयुक्त तरिकाले सिञ्चीकरण (Curing) भएको			
१६.	डिजाइन उपयोग गर्दा साइट स्पेसिफिक व्यावहारिक समस्या परेको			
१७.	बाल श्रम प्रयोग भएको			
१८.	भूक्षय बढी भएको			
१९.	खानेपानीको स्रोतमा असर परेको			
२०.	ध्वनि प्रदूषण भई विद्यार्थीमा असर परेको			
२१.	महिला कामदार लगाइएको			
२२.	मुख्य निर्माण चरणमा प्राविधिक कर्मचारीबाट सुपरिवेक्षण भएको			
	ले आउट			
	डिपिसि लेभल			
	सुपरस्ट्रक्चर			
	छाना/छत निर्माण			
२३.	निर्माण स्थलमा निर्देशन पुस्तिका राखिएको			
२४.	स्थानीय व्यक्ति हरूबाट निर्माण कार्यमा अवरोध भएको			
२५.	निर्माण स्थलमा प्राविधिकबाट निर्माण सामग्रीको परीक्षण गरिएको			
२६.	निर्माण सामग्रीको प्राविधिकबाट प्रयोगशालामा परीक्षण गरिएको			
२७.	पर्याप्त मात्रामा पानी उपलब्ध भएको			

क्र.स.	कार्य	छ	छैन	कैफियत
२८.	निर्माण कार्यले गर्दा कक्षा सञ्चालनमा अवरोध खडा भएको			
२९.	निर्माण कार्यले गर्दा विद्यार्थीहरूलाई घाउ चोट लागेको			
३०.	कामदारहरूको हाजिरी अभिलेख राखेको			
३१.	सुरक्षाका उपायहरू अवलम्बन गरेको			
निर्माण कार्य पश्चात्				
३२.	निर्माण कार्यमा आर्थिक पारदर्शिता कायम भएको			
३३.	लागत अनुमान र तोकिएको समयभित्र नै निर्माण कार्यको प्रगति भएको			
३४.	स्थानीय सामग्रीको प्रयोग गर्दा वातावरणीय पक्षमा नकारात्मक असर परेको			
३५.	निर्माण सामग्री आपूर्तिमा ढिलाइका कारण निर्माण कार्यमा असर परेको			
३६.	विद्यालय व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरूबाट नियमित अनुगमन भएको			

क्र.स.	कार्य	छ	छैन	कैफियत
ख) सामान्य प्राविधिक पक्ष				
प्लिन्थ लेभलसम्म				
	मेसनरी बिल्डिङ (Masonry Building)			
१.	फाउन्डेशन बेस लेभलमा भएको र राम्ररी कम्प्याक्ट भएको			
२.	फाउन्डेशन ब्यान्ड राखिएको			
३.	कुनाहरूमा भर्टिकल रेनफोर्सेमेन्ट उठाइएको			
४.	प्लिन्थ लेभल मुनी स्टिच ब्यान्ड राखिएको			
५.	प्लिन्थ लेभल ब्याण्ड राखिएको			
आर. सी. सी. बिल्डिङ (RCC Building)				
१.	फाउन्डेशन बेस लेभलमा भएको र राम्ररी कम्प्याक्ट भएको			
२.	फाउन्डेशन बिम राखिएको			
३.	सब स्ट्रक्चरका इलेमेन्टको आकार र नाप उपयुक्त			
४.	प्लिन्थ लेभल फिनिसिङ (उचाइ) उपयुक्त			
५.	काम (Workmanship) र सिङ्चीकरण (Curing) प्रयास			
छत तहसम्म				
	मेसनरी बिल्डिङ			
१.	सिल ब्यान्ड राखिएको (प्रत्येक तलामा)			
२.	स्टिच ब्यान्ड राखिएको (५००देखि ७०० मि मि को अन्तरालमा र प्रत्येक तलामा)			
३.	लिन्टेल ब्यान्ड राखिएको (प्रत्येक तलामा)			
४.	प्रत्येक कुनामा र ओपेनिङको दुबै साइडमा भर्टिकल रेनफोर्सेमेन्ट (प्रत्येक तलामा) राखिएको			

क्र. स.	कार्य	छ	छैन	कैफियत
६.	रुफ लेभल व्यान्ड राखिएको			
	आर. सी. सी. बिल्डिङ			
१.	सिल व्यान्ड राखिएको (प्रत्येक तलामा)			
२.	स्टच व्यान्ड राखिएको (५००देखि ७०० मि मि को अन्तरालमा र प्रत्येक तलामा)			
३.	लिन्टेल व्याण्ड राखिएको (प्रत्येक तलामा)			
४.	प्रत्येक कुनामा र ओपेनिङको दुवै साइडमा भर्टिकल रेन्फोर्समेन्ट (प्रत्येक तलामा) राखिएको			
५.	रुफ लेभल व्यान्ड राखिएको			
छत निर्माण				
	रिजिड छत			
१.	छतमा पानी नछिर्ने किसिमको कड्क्रिट भएको			
२.	वर्षातको पानी निकासको लागि स्ल्याबको उपयुक्त लेभल मिलेको			
३.	छतबाट जमिनमा पानी जाने व्यवस्था			
४.	पानी भण्डारण प्रणालीको उपयुक्त निर्माण (यदि व्यवस्था भएमा)			
५.	यदि बालबालिकाका लागि पहुँच भएमा सुरक्षाका उपायहरू			
	फ्लेक्जिबल छत			
१.	उपयुक्त बनावट र छत कनेक्सन			
२.	छतबाट जमिनसम्म पानीको निकास			
३.	राम्रो इन्सुलेसनको व्यवस्था			
४.	छत निर्माणका अवयवहरूको उपयुक्त जडान (स्टिल बेल्ड/बोल्ट, उड नेल)			
५.	पानी नछिर्ने र छत निर्माणमा प्रयोग भएको सामग्रीको टिकाउपन			

अनुगमनकार्ताको नाम थर :

पद :

हस्ताक्षर :

मिति :

अनुसूची ८

विद्यालय निर्माण समय तालिका

क्र.स.	कार्यको विवरण	महिना					
		भद्रौ	असोज	कार्तिक	.....	.....	.....
१	सम्झौता						
२	जग सुरु						
३	व्याक फिलिङ						
४	प्लिन्थ बिम						
५	सिल लेभल						
६	लिन्टेल ब्यान्ड						
७	भुँडतालाको छत						
८	भुँड तला सम्पन्न						
९	पहिलो तला सम्पन्न						
१०	प्लास्टर, पनिङ आदि पूरा						
११	निर्माणको सम्पूर्ण कार्य पूरा						

अनुसूची १

विद्यालय भौतिक निर्माणमा वातावरणीय तथा सामाजिक सुरक्षासम्बन्धी रुजुसूची

१. आयोजनाको नाम :
२. आयोजनासम्बन्धी जानकारी

विद्यालयको नाम
ठेगाना
प्रधानाध्यापकको नाम
टेलिफोन/स्पार्क्स
इमेल
प्रस्तावित निर्माणको काम (कृपया जुन काम हुन गएहेको सोहीमात्र जनाउनुहोस)

३. वातावरणीय तथा समाजिक छानेट सम्बन्धी :

प्रश्नस्त्र	छ	छैन	असर पर्न सक्ने अवस्था(√)	समस्याको विवरण/ कैफियत	संभावित समाधाका उपाय
	(√)	(√)	उच्च मध्यम	मध्यम न्यून	
क) पूर्वाधार निर्माण हुने ठाँउको अवस्थिति					
१. सुरक्षित क्षेत्र - जस्तै गट्टिय निकुञ्ज, वन्यजन्तु संरक्षण केन्द्र, शिकार क्षेत्र, आदि)					
२. मध्यवर्ती क्षेत्र					
३. सिमसार क्षेत्र					
४. जैविक विविधता संरक्षणका लागि तोकिएको कुनै विशेष क्षेत्र - जस्तै बोटानिकल गार्डेन चिडिया घाना आदि)					
५. पहिरो तथा भूक्षय भएको ठाँबाट नजिक					
६. वर्षाको पानी जम्ने वा निकास नहुने अवस्था					
७. जमिन मृति भएका भौतिक संरचना - जस्तो खानेपानीको पाइल, ढर आदि) लाई असर पर्ने					
८. माटो, ढड्गा, वालुवा आदि निकालिने क्षेत्र					
९. नदी, खोलानाला नजिक					
१० प्रशारण लाईन - Transmission Lines) नजिक					
११. सांस्कृतिक/धार्मिक/सम्पदाभित्र वा नजिक					

प्रश्नहस्त	प्रश्नहस्त	(\ )	छैन (\ )	असर पर्न सक्ने अवस्था(\ )	समस्याको विवरण/ कैफियत	संभावित समाधाका उपाय
		उच्च	मध्यम	ल्यन्		
१२. उल्लेखित क्षेत्रहस्तमा विद्युतयको पूर्वाधार निर्माणले अन्त्रिमण हुन सक्ने संभावना छ ?						
ख) निर्माण कार्यका कारण संभावित वाताकरणीय तथा सामाजिक असरको अवस्था						
१. भिरालोपना	निर्माण स्थलमा भिरालोपनाको कारणले पहिरो जानसबने अवस्था छ कि छैन ? निर्माण स्थलमा सजिलै बने वा नबग्ने माटो छ कि छैन ?					
२. पानीको व्यवस्थापन	निर्माण स्थलमा पर्याप्त सान्तामा पानीको व्यवस्था छ ? तत्काल वा भवित्वमा खानेपानी (सतही र भूमिगत) को गुणस्तर माथि कुनै असर पर्दै कि पर्दैन ?					
	निर्माण कार्यले पानीको स्रोतमुहानलाई असर पर्न सक्छ ? सिँचाइ नहरलाई असर पर्न सक्छ ?					
३. फोहोर व्यवस्थापन	निर्माण कार्यमा प्रयोग गरिएको सामग्री (विटुमिन, मिमेन्ट पेन्ट, ज्वलनशिल पदार्थ आदि) बाट कैनै जोखिमयुक्त पदार्थ/ केमिकलहरू निस्केको छ ? निर्माण कार्यबाट निस्केको फोहरले ढलमा असर परेको छ ?					
४. बासस्थानमा पुनर्स्वन्ने क्षति	निर्माण कार्यले नजिकैको दूरभ वा जोखिममा परेको वा लोप हुनलागेका जड्गाली प्राणीको बासस्थानमा कुनै असर पर्दै ? निर्माण कार्य गर्दा ठुलो मात्रामा वन फैँडानी वा रुख मासिने हुनसक्छ ? (मासिने रुखको परिमाण कोफियतमा लेख्खेला)					
५. ध्वनि तथा वायु प्रदृष्टि	विफोटन वा vibration कार्यबाट नजिकैको बस्तीमा असर पर्नसक्छ ? निर्माण कार्यबाट उत्पन्न हुने धूलोको कारण वायु प्रदृष्टि हुनसक्छ ?					
६. स्वास्थ्य तथा सुरक्षा	स्वास्थ्यनिक, जैविक, भौतिक, तथा विकिरणको असरबाट स्थानीयबासी तथा जनावर जोखिममा पर्नसक्ने संभावना छ ? मजदुरबाट स्थानीयबासीन्दामा रोग सन्तरने संभावना छ ?					
७. जग्ना सम्बन्धीविषय	विद्युतयको नाममा जग्ना छ ? (आवश्यक कागजपत्र भएमा कैफियतमा जनाउन होला) जग्नाको नाममा कुनै वादविवाद वा झाडा भएको छ ?					

प्रश्नहस्त		असर पर्न सक्ने अवस्था(√)			समस्याको विवरण/ कैफियत	संभावित समाधाका उपाय
		(√)	(√)	उच्च मध्यम न्यून		
कौने खेली योग्य जमिनको नोक्सानी हुने संभावना छ ? कौने समुदाय विस्थापित हुने संभावना छ ?						
८.जोखिम	गरिब, महिला तथा बालजलिकालाई नकारात्मक असर पार्ने संभावना छ ?					
समुदाय	आदिवासीलाई नकारात्मक असर पार्ने संभावना छ ?					
९.आदिवासी समूह	निमार्ण कार्य र यसका असमहरू बारे आदिवासी वा स्थानीयबासी जानकार छन् ? जानकारी कल्परी दिने गर्नु भएको छ कैफियतमा जनाउनु होला)					
१०.सामाजिक	यदि मजदुर/कामदारहरू अन्यत्रबाट ल्याई काम लगाएमा द्वार्द्दु हुने संभावना छ ? द्वार्द्दु					
ग) प्राकृतिक प्रकोपको प्रभाव हुने संभावना						

मिति	
तालिका भर्ने व्यक्तिको नाम	
पद/पेसा	
कार्यपत्र संस्थाको नाम	
ठेाना	

अनुसूची १०

नमुना विद्यालयको नामावली

क) २०७५/०७६ अगावै छनोट भएका २०३ नमुना विद्यालयहरू

क्र स.	जिल्ला	विद्यालयको नाम	ठेगाना
१.	ताप्लेजुङ	सिनाम मा.वि., तेल्लोक,	सिरीजंगा गापा, १
२.	ताप्लेजुङ	सरस्वती मा.वि. हाडपाड,	आठराइ त्रिवेणी गापा, ३
३.	इलाम	फिक्कल मा.वि., फिक्कल	सुर्योदय नगरपालिका १०
४.	इलाम	जीतपुर मा.वि.जीतपुर	देउमाइ नगरपालिका ९
५.	इलाम	अमरकल्याण मा.वि.नयाँबजार	माइजोगमाइ गापा १
६.	इलाम	नाम्सालिङ मा.वि., नाम्सालिङ	माइजोगमाइ गापा ३
७.	झापा	धुलाबारी मा.वि.	मेचीनगर नपा १०
८.	झापा	हल्दिबारी मा.वि.	हल्दिबारी गापा २
९.	झापा	लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा मा.वि,	कचनकवल गापा
१०.	झापा	कनकाई मा.वि.,	कनकाई नपा
११.	झापा	डिल्लीराज मा.वि.	झापा गापा ४
१२.	झापा	प्रगति मा.वि.	गौरादह नपा
१३.	झापा	हिमाल मा.वि.	दमक नपा २
१४.	झापा	महेन्द्रतल मा.वि.	विर्तमोड नपा ५
१५.	मोरङ	अरनिको मा.वि.	उर्लावारी नपा ८ दुर्गापुरी, रामघाट
१६.	मोरङ	पञ्चायत मा.वि.	पथरीशनिश्वरे नपा १
१७.	मोरङ	जनता मा.वि. बाहुनी	वेलवारी नगरपालिका
१८.	मोरङ	पञ्चिक मा.वि. रङ्गेली	रङ्गेली नगरपालिका
१९.	मोरङ	सरस्वती मा.वि., झोराहाट	ग्रामथान गापा
२०.	मोरङ	सुकुना मा.वि., कोसीहरैचा	सुन्दरहरैचा नपा १०
२१.	मोरङ	राधिका मा.वि.	उर्लावारी नगरपालिका ६
२२.	मोरङ	नरग्राम मा.वि.	बुढीगङ्गा गाउपालिका १
२३.	सुनसरी	जनता मा.वि.	इटहरी उपमहानगरपालिका ९
२४.	सुनसरी	सरस्वती मा.वि.	दुहवी नगरपालिका ५
२५.	सुनसरी	अमरसिंह मा.वि., सोहेबगञ्ज	देवानगन्ज नपा ५
२६.	सुनसरी	हरिनगरा मा.वि.	हरिनगरा गाउपालिका ४
२७.	सुनसरी	आदर्श मा.वि.	बराह नगरपालिका २
२८.	धनकुटा	पुण्य मा.वि. राजारानी	चौविसे गापा ६
२९.	धनकुटा	जनता मा.वि. जितपुर	महालक्ष्मी नगरपालिका ७
३०.	धनकुटा	गोकुण्डेश्वर बालमन्दिर मा.वि.,	धनकुटा नपा ५
३१.	तेहथुम	बसन्त मा.वि. वसन्तपुर	लालीगुरांस, नपा, २
३२.	सङ्खुवासभा	मनकामना रत्नअम्बिका मा.वि.	खादवारी नपा ९ तुम्लिङ्गटार
३३.	सङ्खुवासभा	रामेश्वर मा.वि.	धर्मदेवी नपा ५ माम्लिङ्ग
३४.	भोजपुर	वीरेन्द्र मा.वि. कुलुङ	साल्पाछिलिछो गापा १
३५.	भोजपुर	विद्योदय मा.वि.	भोजपुर नगरपालिका ७

३६.	भोजपुर	षडानन्द मा.वि., दिङ्गला	षडानन्द नगरपालिका ७
३७.	सोलुखुम्बु	हिमालदर्शन मा.वि., नेचा	नेचासत्यान गाँउपालिका
३८.	ओखलढुङ्गा	प्रबुद्ध मा.वि., च्यानम	सुनकोसी गापा ७
३९.	खोटाड	चिसापानी मा.वि., चिसापानी	जन्तेढुङ्गा गापा ५
४०.	उदयपुर	जनता मा.वि., हडीया	चौदांडीगढी नपा ९
४१.	उदयपुर	त्रियुगा मा.वि. गाइधाट	त्रियुगा नपा
४२.	उदयपुर	त्रिवेणी मा.वि. कटारी	कटारी नपा ४
४३.	सप्तरी	कन्त चन्द्र मा.वि., पातो	डाक्नेश्वरी नपा
४४.	सप्तरी	वु.वि.मु. मा.वि. भगवतपुर	शम्भुनाथ नपा
४५.	सप्तरी	चन्द्रा मा.वि.	बोदबर्साइन नपा
४६.	सिरहा	जनता डोमी चौधरी उ.मा.वि.	लक्ष्मीपतारी गापा
४७.	सिरहा	जनता मा.वि., मौवाही,	सखुवानन्कारकट्टी नपा
४८.	सिरहा	जनता मा.वि.,	सुखिपुर नपा ८
४९.	सिरहा	जनता मा.वि., चन्द्रलालपुर	गोलवजार नपा ८
५०.	सिरहा	जनता बनवाली मा.वि.	नरहा गापा ४
५१.	सिराहा	मोहन मा.वि.	मिर्चैया नपा
५२.	धनुषा	जनता मा.वि., गिद्वावेलापट्टी	विदेह नपा ६
५३.	धनुषा	गोगलप्रसाद मा.वि., बसहिया	जनकपुर उपमहानगरपालिका २४
५४.	धनुषा	यज्ञवलक्य सं. मा.वि., ज्ञानकुप	जनकपुर उपमहानगरपालिका
५५.	धनुषा	मा.वि. कुमरौल रमदैया, भवारी	क्षिरेश्वर नपा
५६.	धनुषा	रामजानकी मा.वि., सतोषर	सबैला नपा
५७.	धनुषा	शिवशक्ति मा.वि.	वटेश्वर गाउँपालिका
५८.	सलर्ही	जनज्योति मा.वि.	लालबन्दी नपा ८
५९.	सलर्ही	महादेव जनता मा.वि.,	हरिवन नपा ८
६०.	सलर्ही	महेन्द्र रत्न जगन्नाथ लक्ष्मिनियाँ मा.वि.	वरहथवा नपा १०, सीतापुर
६१.	सलर्ही	जलधर कमलदेव मा.वि.,	ब्रह्मपुरी गापा १
६२.	सलर्ही	वेणीभोला नमुना मा.वि.	गोडेता नपा ८
६३.	सलर्ही	जनता मा.वि., सिमरा भगवतीपर	गोडेता नपा ६
६४.	सिन्धुली	सरस्वती मा.वि., डकाहा	दुधौली नपा ४
६५.	सिन्धुली	जनज्योति मा.वि., फोस्टेर	कमलामाइ नपा ५
६६.	रामेछाप	जनजागृत मा.वि. बेताली	गोकुलांगा गापा ४
६७.	रामेछाप	मन्थली मा.वि.,	मन्थली नपा १
६८.	दोलखा	त्रिभुवन मा.वि.	मेलुड गापा ६
६९.	दोलखा	क्षमावती मा.वि.,	भिमेश्वर नपा १ सुस्पा क्षमावती
७०.	सिन्धुपालञ्चोक	ऐसेलुखर्क मा.वि.	इन्द्रावती गाउँपालिका ५ बाडेगाउँ
७१.	काखेपलान्चोक	पार्वती मा.वि. दुँखर्क ८	वेथानचोक गापा
७२.	ललितपुर	किटिनी मा.वि.	गोदावरी नपा ३
७३.	काठमाडौँ	आदर्श मा.वि.	कागेश्वरी, मनहरा ३
७४.	काठमाडौँ	तिलिङ्गांटार मा.वि., धापासी	टोखा नपा ७
७५.	काठमाडौँ	कालिकादेवी मा.वि.,	तारकेश्वर नगरपालिका
७६.	काठमाडौँ	शान्ती निकुञ्ज मा.वि. भगवतीवारी	कामनपा २०

७७.	काठमाडौं	कंकाली मा.वि. नैकाप	चन्द्रागिरी नपा
७८.	काठमाडौं	मंगल मा.वि.	कीर्तिपुर नपा १०
७९.	काठमाडौं	विश्व निकेतन मा.वि., त्रिपुरेश्वर	कामनपा १३
८०.	नुवाकोट	महादेव मा.वि. रातमाटे	बेलकोटगढी गापा
८१.	नुवाकोट	क्षेत्रपाल मा.वि. चौधडा	लिखु गापा
८२.	नुवाकोट	ऐसेलुभूमे मा.वि. काहुले	किस्पाड गापा
८३.	नुवाकोट	महेन्द्र मा.वि., चतुराले	ककनी गापा
८४.	नुवाकोट	चण्डेश्वरी मा.वि.,	विदुर नगरपालिका ७
८५.	धादिङ	रानीपौवा मा.वि. सल्यानटार	त्रिपूरासुन्दरी गापा
८६.	धादिङ	सत्यवती मा.वि. कुम्पर	सिद्धलेक गापा
८७.	धादिङ	चन्द्रोदय मा.वि.	वेनीघाट रोराड गापा
८८.	मकवानपुर	महेन्द्र मा.वि.,	बकैया गाउँपालिका ४
८९.	मकवानपुर	चन्द्रोदय मा.वि.,	हेटौडा उमनपा ८
९०.	मकवानपुर	आधुनिक राष्ट्रिय मा.वि.,	हेटौडा उपनपा ४
९१.	रौतहट	नेमधारी बासुदेब मा.वि. मुडवलवा	राजदेवी नपा
९२.	रौतहट	जनता मा.वि., राजपुर फरहदवा	राजपुर नपा
९३.	रौतहट	जय किसान मा.वि. धरहरी	देवाहीगोनाही गापा
९४.	रौतहट	मा.वि. गरुडा,	गरुडा नपा १
९५.	रौतहट	जनज्योति मा.वि. चपुर	चन्द्रपुर नपा
९६.	रौतहट	जनता मा.वि.	कटहरिया नपा
९७.	रौतहट	जनता मा.वि., सोनरनिया	मौलापुर नपा
९८.	वारा	गढीमाई महेन्द्र मा.वि. मगनपा १	महागढीमाइ नपा
९९.	वारा	दुर्गा मा.वि. बेरेवा, बैरिया	कलैया उपमहानगरपालिका
१००.	वारा	ने.रा.मा.वि. वकुलिया	जितपुर सिमरा उपमहानगरपालिका
१०१.	वारा	ने.रा.मा.वि.	कोल्हवी नपा ४ सपही
१०२.	बारा	ने.रा.मा.वि.,	जितपुरसिमरा उपमहानगरपालिका २
१०३.	पर्सा	नृसिंह मा.वि., पिपरामठ,	विरगञ्ज महानगरपालिका
१०४.	पर्सा	देवनन्दन देवराज मा.वि. रामनगरी	वहुदरमाइ नपा
१०५.	पर्सा	जि.उ.रा.क.मा.वि.,	पोखरीया नपा
१०६.	पर्सा	सरस्वती मा.वि., गौतमनगर	ठोरी सुवर्णपुर गापा २
१०७.	चितवन	नेपाल मा.वि.	रत्ननगर नपा
१०८.	चितवन	नारायणी नमुना मा.वि.,	भरतपुर महानगरपालिका
१०९.	चितवन	दुर्गाशेषकान्त अधिकारी मा.वि.	भरतपुर महानगरपालिका
११०.	गोरखा	परोपकार आदर्श मा.वि.,	सिराङ्घोक गापा १
१११.	गोरखा	दुल्लभ मा.वि.,	भीमसेन गापा १
११२.	गोरखा	सूर्यज्योति मा.वि.,	वारपाक सुलीकोट गापा ५
११३.	लमजुङ	शौभाग्यदय मा.वि. अल्कटार	राइनास नपा
११४.	लमजुङ	मङ्गला मा.वि., सोतीपसल	मध्यनेपाल नपा
११५.	लमजुङ	शैलपुत्री मा.वि., धमिलिकुवा	राइनास नपा
११६.	तनहुँ	रामशाह मा.वि.,	आँखुखैरनी गा.पा.
११७.	तनहुँ	निर्मल मा.वि.	व्यास नपा

११८.	तनहुँ	पञ्चमुनीदेव मा.वि.,	शुक्लागण्डकी नपा
११९.	तनहुँ	सत्यवती मा.वि.,	व्यास नपा
१२०.	स्याङ्गजा	त्रिभुवन आदर्श मा.वि.	पुतली बजार नपा
१२१.	स्याङ्गजा	रणवीर जनहित मा.वि. खहरे	वालिंग नपा
१२२.	स्याङ्गजा	भगबती नमुना मा.वि. मिर्मी	कालिंगण्डकी गापा
१२३.	स्याङ्गजा	त्रि सहिद मा.वि., पंचमुल	आधिंखोला गापा
१२४.	स्याङ्गजा	महेन्द्र मा.वि., जगत भञ्ज्याड	वालिंग नपा ५
१२५.	स्याङ्गजा	गंगालाल मा.वि., चापाकोट	चापाकोट नपा ९
१२६.	कास्की	त्रिभुवनशान्ति मा.वि.	पोखरा मनपा ३०
१२७.	कास्की	कालिका मा.वि.	पोखरा मनपा १०
१२८.	कास्की	माछापुच्छे मा.वि.	अन्नपूर्ण गाउँपालिका २
१२९.	पर्वत	नवजागृत मा.वि. तिलाहार	मोदी गापा
१३०.	पर्वत	भवानी विद्यापीठ मा.वि., खानीगाँउ	फलेवास नपा
१३१.	पर्वत	नारायण मा.वि.,	कुशमा नपा
१३२.	पर्वत	हिमाल मा.वि., खुर्कोट	कुशमा नपा
१३३.	पर्वत	माटेदेवल मा.वि., मुडिकुवा	फलेवास नपा
१३४.	वागलुङ	गलकोट मा.वि., हटिया	गलकोट नपा
१३५.	वागलुङ	त्रिभुवन मा.वि., खर्वाड	बडीगाड गापा
१३६.	बागलुङ	अमर मा.वि., विहुँकोट	काँठेखोला गापा ५
१३७.	गुल्मी	ज्ञानोदय मा.वि. मजुवा	चन्द्रकोट नपा ८
१३८.	गुल्मी	महेन्द्र मा.वि. रेनपा, तम्घास	रेसुंगा नपा
१३९.	पाल्पा	रामतुलसी मा.वि.,	रामपुर नगरपालिका ५
१४०.	पाल्पा	दमकडा मा.वि. मदनपोखरा	तानसेन नपा ९
१४१.	पाल्पा	गङ्गा मा.वि., खालिवन रामपुर	रामपुर नगरपालिका
१४२.	नवलपरासी	नेपाल मा.वि. दिव्यपुरी	देवचुली नपा ११
१४३.	नवलपरासी	शिव मा.वि.	कावासोती नगरपालिका २
१४४.	नवलपरासी	नवजागरण मा.वि. चोरमारा,	मध्यबिन्दु नगरपालिका
१४५.	नवलपरासी	महाकवि देवकोटा मा.वि.	सुनवल नगरपालिका
१४६.	नवलपरासी	राजा महात्म पूर्णभद्र मा.वि. पञ्चनगर	वर्दघाट नगरपालिका
१४७.	नवलपरासी	त्रिभुवन मा.वि. वेलाटारी	प्रतापपुर गाउँपालिका
१४८.	नवलपरासी	कालिका मा.वि.,	गैडाकोट नपा ८
१४९.	नवलपरासी	जनक मा.वि.,	गैडाकोट नपा ५
१५०.	नवलपरासी	सरस्वती मा.वि., हसौरा	कावासोती नगरपालिका
१५१.	नवलपरासी	भानुदय मा.वि., दुम्कीवास	विनयी त्रिवेणी गाउँपालिका
१५२.	नवलपरासी	जनता मा.वि., मनरी	सरावल गाउँपालिका
१५३.	रूपन्देही	राम नरेश यादव आ.मा.वि.,	रोहिणी गापा ३
१५४.	रूपन्देही	पशुपति मा.वि.,	तिलोत्तमा नपा १५
१५५.	रूपन्देही	शान्ति नमुना मा.वि.,	तिलोत्तमा नपा ५
१५६.	रूपन्देही	कालिका मा.वि.	बुटवल उमनपा १०
१५७.	रूपन्देही	प्रगति मा.वि.,	कञ्चन गापा
१५८.	रूपन्देही	खुदावगर मा.वि.,	लु.सा.न.पा ९

१५९.	कपिलवस्तु	नेपाल अदर्श मा.वि	शिवराज नगरपालिका
१६०.	अर्घाखाँची	जनताकृष्ण मा.वि.	सन्धिखर्क नपा ८
१६१.	अर्घाखाँची	हरिहर सं तथा सा.मा.वि.	पाणनी गाउँपालिका २
१६२.	प्युठान	सरस्वती मा.वि., बाङ्गेसाल	सरूमारानी गाउँपालिका
१६३.	प्युठान	जनता मा.वि., बान्दुला	प्युठान नपा ८
१६४.	रोल्पा	बालकल्याण मा.वि., लिवाड	रोल्पा नपा २
१६५.	रोल्पा	नेपाल राष्ट्रिय मा.वि., राङ्कोट	परिवर्तन गाउँपालिका ५
१६६.	रुकुम	त्रिवेणी मा.वि., सिम्रुत	त्रिवेणी गापा
१६७.	रुकुम	रासी ज्ञानोदय मा.वि., सिम्ली	सानीभेरी गापा
१६८.	रुकुम	रुक्मिणी मा.वि., रुकुमकोट	सिस्ने गापा
१६९.	सल्यान	जनकल्याण मा.वि., थारमारे	वाघचौर नपा, २
१७०.	सल्यान	त्रिभुवन जनता मा.वि., लुहापिड,	शारदा नगरपालिका २
१७१.	दाढ	आदर्श मा.वि., देउपुर	लमही नपा
१७२.	दाढ	आदर्श मा.वि., लालमटिया	रासी गापा
१७३.	दाढ	पदमोदय पब्लिक मा.वि., भरतपुर	घोराही उपमहानगरपालिका
१७४.	दाढ	गुरु जजुर मा.वि., रक्षाचौर	तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
१७५.	दाढ	वी.पी. कोइराला मा.वि., बयाले	शान्तिनगर गापा ३
१७६.	बाँके	त्रिभुवन मा.वि.,	कोहलपुर नगरपालिका १०
१७७.	बाँके	ज्ञानोदय मा.वि., वागेश्वरी २	खजुरा गापा
१७८.	बाँके	जनता मा.वि सन्तकुटी	खजुरा गापा
१७९.	बर्दिया	विद्याज्योति मा.वि., कण्ठपुर,	बढैयाताल गाउँपालिका ८
१८०.	बर्दिया	ने.रा.मा.वि. ढोडरी	मधुवन नपा
१८१.	सुखेत	नेपाल राष्ट्रिय मा.वि., बडाखोली,	गुर्भाकोट नगरपालिका ६
१८२.	सुखेत	जन मा.वि., सुखेत	वीरन्द्रनगर नगरपालिका
१८३.	सुखेत	जनज्योति मा.वि., बड्डिचौर	वराहताल गापा
१८४.	दैलेख	हिमालय मा.वि., डाँडीमाडी	भैरवी गापा ४
१८५.	दैलेख	विजया मा.वि.,	दुल्लु नगरपालिका ७
१८६.	डोल्पा	आर्दश मा.वि, जुफाल	दुलीभेरी नपा
१८७.	जुम्ला	चन्दननाथ मा.वि., खलड्गा	चन्दननाथ नपा ४
१८८.	जुम्ला	जनता मा.वि., महतगाउँ	चन्दननाथ नपा ६
१८९.	कालिकोट	महादेव मा.वि., फोइकोट फोइमहादेव	तिलागुफा नपा ३
१९०.	बाजुरा	मालिका मा.वि., व.न.पा. १० मार्तडी	बडीमालिका नपा ८
१९१.	बझाड	सत्यवादी मा.वि. भोपुर, बझाड	जयपृथ्वी नपा ११
१९२.	बझाड	सुनकुडा मा.वि. चिर बझाड	वित्थडचिर गाउँपालिका
१९३.	अछाम	सूर्यचन्द्र मा.वि. कालिमाटी,	साँफेवर नगरपालिका १
१९४.	अछाम	विद्यामन्दिर मा.वि., बिनायक	पञ्चदेवल विनायक नगरपालिका
१९५.	डोटी	रामपुर मा.वि. बुडर, डोटी	जोरायल गापा २
१९६.	कैलाली	जनता मा.वि., मुनुवा,	जानकी गाउँपालिका—४
१९७.	कैलाली	महुन्याल मा.वि. भजनी,	भजनी न.पा. १
१९८.	कैलाली	दशरथ मा.वि. साडेपानी,	घोडाघोडी न.पा.—२
१९९.	कैलाली	दुर्गालक्ष्मी मा.वि. अत्तरिया,	गोदावरी न.पा. २

२००.	कैलाली	धनगढी मा.वि.	धनगढी उपमनपा ८
२०१.	कैलाली	राष्ट्रिय मा.वि	लम्कीचुहा नपा २
२०२.	डेलधुरा	भुवनेश्वरी मा.वि., परिगाउँ	परशुराम नगरपालिका ५
२०३.	दार्चुला	मालिकार्जुन मा.वि. धाप,	महाकाली नपा ७

ख) केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाइबाट भौतिक निर्माण भएका १९ नमुना विद्यालयहरू

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालयको नाम	ठेगाना
१.	ओखलढुड्गा	रूम्जाटार मावि रूम्जाटार	सिद्धिचरण नपा ४
२.	ओखलढुड्गा	बरूनेश्वर मावि रामपुर	मोलुड गापा २
३.	सिन्धुली	कमला मावि भलुवाही	दुधौली नपा
४.	सिन्धुली	कपिलाकोट मावि छाप	मरिण गापा
५.	रामेछाप	शारदा मावि ठोसे	गोकुलगड्गा गापा ६
६.	रामेछाप	कालिकामाविलखानपुर	दोरम्वा गापा ६
७.	दोलखा	हनुमन्तेश्वर मावि काभ्रे	वैतेश्वर गापा ४
८.	सिन्धुपालञ्चोक	बाघ भैरब मावि ठोकरपा	सुनकोसी गापा
९.	सिन्धुपालञ्चोक	कृष्णरत्न मावि	चौतारासाँगाचोकगढी नपा
१०.	काभ्रेपलाञ्चोक	प्रभा मावि कात्तिकेदेउराली	चौरीदेउराली गापा
११.	काभ्रेपलाञ्चोक	सञ्जिवनी मावि	धुलिखेल नपा
१२.	ललितपुर	बज्रबाराही मावि चापागाउँ	गोदावरी नपा ११
१३.	भक्तपुर	श्रीपद मावि दरवारस्क्वाएर	भत्तपुर नपा ३
१४.	काठमाडौँ	जनसेवा मावि पाँगा	किर्तिपुर नपा ५
१५.	नुवाकोट	त्रिभुवनत्रिशुली मावि	विदुर नगरपालिका
१६.	रसुवा	कालिका हिमालय मावि धैबुड	कालिका गापा २
१७.	धादिङ	नीलकण्ठ मावि धादिङवेसी	नीलकण्ठ नपा
१८.	मकवानपुर	जनप्रिय मावि हेटाँडा	हेटौडा उपनपा १६
१९.	गोरखा	महेन्द्र मावि	गोरखा नपा कुन्दुर

ग) २०७५/७६मा छनोट भएका १०० नमुना विद्यालयहरू

क्र. सं.	जिल्ला	विद्यालयको नाम	ठेगाना
१.	कञ्चनपुर	श्रीजननमुना मावि	बेलौरी नपा
२.	कञ्चनपुर	महाकाली मावि	कृष्णपुर नपा-६
३.	कञ्चनपुर	महेन्द्रनगर मावि	भिमदत्त नपा-१
४.	बैतडी	मणिलेक मावि	मेलौली नपा-६
५.	जाजरकोट	त्रिभुवन मावि	भेरी नपा-२
६.	मुगु	महाकाली मावि	छायाँनाथ नपा
७.	हुम्ला	सीता मावि	खार्पुनाथ गापा-४
८.	म्याग्दी	ज्ञानप्रकाश मावि	अन्नपूर्ण गापा-३
९.	महोत्तरी	जनता मावि	महोत्तरी गापा - ३
१०.	महोत्तरी	लक्ष्मीचण्डीमुरारका मावि	जलेश्वर नपा
११.	महोत्तरी	महेन्द्रराष्ट्रिय मावि	रामगोपालपुर नपा -५
१२.	महोत्तरी	जनता मावि	वर्दिवास नपा-२

१३.	पाँचथर	फिदिम मावि	फिदिम नपा—९
१४.	मुस्ताड	जनहित मावि	धरापझोड़ गापा—४
१५.	कपिलवस्तु	जनता मावि,	वाणगंगा नपा – २
१६.	कपिलवस्तु	गौतमबुद्ध मावि	बुद्धभूमी नपा—२
१७.	तालेजुड	भानुजन मावि, अम्बिटार	फुडलिड नपा
१८.	पाँचथर	शिद्धदेवी मावि, नवमीडाँडा	फाल्युनन्द गापा
१९.	इलाम	शान्तिनिकेतन मा.वि.कुटीडाँडा	रोड गापा
२०.	इलाम	अमर मा.वि. बरबोटे	इलाम नपा
२१.	झापा	हिमाली मा.वि. भद्रपुर	भद्रपुर नपा
२२.	झापा	बुद्धआदर्श मावि बुधबारे	बुद्धशान्ति गापा
२३.	मोरड	मनोहरजनता मा.वि.मधुमल्ला	मिक्लाजुड गापा
२४.	मोरड	पोखरिया मा.वि. पोखरिया	विराटनगर मनपा
२५.	सुनसरी	पब्लिक हाई स्कुल चतारालाईन	धरानउम नपा
२६.	धनकुटा	सरस्वती मा.वि.सिंधुवा	छथरजोरपाटी गापा
२७.	धनकुटा	भानुमा.वि.डाँडाबजार	साँगुरीगढी गापा
२८.	तेहथुम	सरस्वती मा.वि.तम्फुला	म्याडलुड नपा
२९.	भोजपुर	शारदा मावि प्याउली	अरूण गापा
३०.	सोलुखुम्बु	वीरन्द्रज्योति मा.वि. शिवटार	सोताड गापा
३१.	ओखलढुङ्गा	ग्रामोदय युग कविसिद्धिचरण मा.वि.	लिखु गापा
३२.	खोटाड	सरस्वती मावि दिक्केल	रूपाकोटमझुवागढी नपा
३३.	उदयपुर	श्री मा.वि. भलायाडाँडा	उदयपुरगढी गापा
३४.	सप्तरी	माहिकर मा.वि.प्रसवनी	अग्निसाहिरकृष्णसरावन गापा
३५.	सिराहा	चन्द्रमाविसिराहा	सिराहा नपा
३६.	सिराहा	जनता मा.वि. वरियापट्टी	वरियापट्टी गापा
३७.	धनुषा	वै.दे.ज मावि. तुलसीयाही	मुसियापट्टीमुसहरिया गापा
३८.	धनुषा	सार्वजनिक मा.वि. वेङ्गाडावर	मिथिला नपा
३९.	महोत्तरी	योगकुमारमा.वि. बलवा	बलवा नपा
४०.	महोत्तरी	त्रिभुवन मावि गौशाला	गौशाला नपा
४१.	सलर्ही	नारायण मा.वि. केशरगञ्ज	इश्वरपुर नपा
४२.	सलर्ही	जनता मा.वि.सोल्टीबजार	बागमती नपा
४३.	बारा	रामचरित्र मा.वि.जयनगर	आदर्शकोतबाल गापा
४४.	पर्सा	दीपनारायणआदर्श मा.वि. औरहा	सखुवाप्रसनी गापा
४५.	रौतहट	श्री मा.वि. दुधिअवा	फतुवाविजयपुर नपा
४६.	रौतहट	श्री मा.वि. बरगजवा	वृन्दावन नपा
४७.	सिन्धुली	प्रगतिशील मा.वि.बोहोरेटार	सुनकोसी गापा
४८.	रामेछाप	हिमगंगा मा.वि.साँघुटार	रामेछाप नपा
४९.	दोलखा	कालिनाग मा.वि. सुनखानी	कालिङ्घोक गापा
५०.	काभ्रेपलाञ्चोक	जनक मा.वि.मेथिनकोट	नमोबुद्ध नपा
५१.	काभ्रेपलाञ्चोक	भालेश्वर मा.वि. मल्पी	पनौती नपा
५२.	काठमाडौं	चामुण्डा मा.वि.	गोकर्णेश्वर नपा
५३.	रसुवा	कोमिङ्गश्यामेवाडफेल मावि	गोसाइकुण्ड गापा

५४.	धादिंड	मण्डली मा.वि.फुलखर्क	गंगाजमुना गापा
५५.	चितवन	भण्डारा मा.वि. हर्दी	रासी नपा
५६.	मकवानपुर	जनता मा.वि. फापरबारी	बागमती गापा
५७.	गोरखा	अमरज्योतिजनता मा.वि.लुइटेल	पालुडटार नपा
५८	गोरखा	ज्ञानमार्गमा.वि.च्यालचोक	गण्डकी गापा
५९.	लम्जुङ	भक्तिनमुना मा.वि. भोटेओडोरा	सुन्दबजार नपा
६०.	स्याङ्जा	सार्वजनिक मा.वि.मालुङ्गा	गल्याड नपा
६१.	कास्की	रामकोटमा.वि.रामकोट	रूपा गापा
६२.	मनाड	लोकप्रिय मा.वि.चामे	चामे गापा
६३.	मुस्ताङ	योगेन्द्र मावि थासाङ्ग१	थासाङ्ग गापा
६४.	म्याग्दी	मङ्गला मावि बाबियाचौर	मङ्गला गापा
६५.	बाग्लुङ	उत्तरगङ्गा मा.वि बुर्तीबाङ्ग	ढोरपाटन
६६.	नवलपुर	भीमसेनआदर्शमा.वि.रामबास	देवचुली नपा
६७.	नवलपुरासी प.	आदर्श मावि परासी	रामग्राम नपा
६८.	गुल्मी	महेन्द्रआदर्श मा वि वामीटक्सार	मुसी कोट नपा
६९.	गुल्मी	जनबोध मावि रानीवास	रूरू गापा
७०.	पाल्पा	दिव्यज्योति मावि कसेनीसरही	माथगढी गापा
७१.	रूपन्देही	पञ्चिक मावि कृष्णपुर	सियारी गापा
७२.	कपिलवस्तु	छत्रपालीतीर्थदेवी मावि पकडी	मायादेवी गापा
७३.	अर्धाखाँची	जनजागृति मा.वि. धनचौर	भूमिकास्थान नपा
७४.	प्युठान	मोतीमा.वि.बरौला	ऐरावती गापा
७५.	रोल्पा	सिद्धार्थमा.वि घोप्टेओडार	गङ्गादेव गापा
७६.	रोल्पा	वीरभद्र मा.वि थवाङ झकेबाङ्ग	थवाङ गापा
७७.	दाढ	साधारण मावि सालभौडी	राजपुर गापा
७८.	दाढ	महेन्द्रमा.वि श्रीबारी	बगलाचुली गापा
७९.	बाँके	प्रभातमा.वि जीगाउँ	वैजनाथ गापा
८०.	बर्दिया	त्रिभुवन मा.वि भुरीगाउँ	ठाकुरबाबा नपा
८१.	रुकुमप.	हिमालय मा.वि.खोलागाउँ	चौरजहारी नपा
८२.	सल्यान	जनता मावि रिड्डाचौर	त्रिवेणी गापा
८३.	सुखेत	जीवनज्योती मावि दशरथपुर	लेकबेसी नपा
८४.	दैलेख	चामुण्डा मावि हाज्कोट	चामुण्डाविन्द्रासैनी नपा
८५.	जाजरकोट	जनप्रिय मावि दसेरा	छेडागाड नपा
८६.	डोल्पा	अन्नपूर्ण मावि सर्मी	मुडकेचुला गापा
८७.	जुम्ला	नेत्रज्योति मावि हाँकु	तातोपानी गापा
८८.	कालिकोट	बडिमालिका मावि विजयपुर	रास्कोट नपा
८९.	मुगु	महादेवमस्ता मावि	खत्याड गापा
९०.	हुम्ला	मानसरोवर मावि लादेओडा	सिमीकोट गापा
९१.	बाजुरा	भानोदय मावि कोटवाडा	बुढीगङ्गा नपा
९२.	बझाङ्ग	जनप्रिय मा.वि बगडागाउँ	छविसपाथीभरा गापा
९३.	अछाम	वैजनाथमा.वि	चौरपाटी गापा
९४.	अछाम	विन्देश्वरी मावि	रामारोशन गापा

१५.	डोटी	पद्मपब्लिक मा.वि.सिलगढी	दिपायलसिलगढी नपा
१६.	कैलाली	कर्णाली मावि टीकापुर	टीकापुर नपा
१७.	कञ्चनपुर	वैजनाथ मावि	वेदकोट नपा
१८.	डडेल्धुरा	सरस्वती मावि बोगटा	भागेश्वर गापा
१९.	बैतडी	ज्ञानेश्वरमावि, विजयपुर	पाटन नपा
२००.	दार्चुला	लटीनाथ मावि चन्दनपुर	लेकम गापा

घ) आव २०७६/७७ मा छनोट भएका १०० नमुना विद्यालयहरू

क्र. स.	जिल्ला	विद्यालयको नाम	
१.	ताप्लेजुङ	नारायणी मावि	ठेगाना
२.	पाँचथर	थर्पु मावि	मौवाखोला
३.	इलाम	जनता मावि	याडवरक गापा ४
४.	इलाम	सिहदेवी मावि आमचोक	चुलाचुली गा.पा
५.	झापा	कमला मदन आश्रितस्मृति मावि	फाकफोकथुम गापा
६.	झापा	जनआदर्श मा.वि.	कमला गापा
७.	मोरड	सरस्वती मा.वि.	शिवसताक्षी न.पा
८.	मोरड	जनसेवा मा.वि.	रतुवामाई न.पा ८
९.	सुनसरी	आदर्श मा.वि.	कानेपोखरी गा.पा ६
१०.	धनकुटा	जालपादेबीमा.वि.	रामधुनी ६
११.	धनकुटा	पञ्चकृष्ण मा.वि.	पाख्रीबास न.पा. ४
१२.	सङ्खुवासभा	मादीमा.वि.	सहिदभूमि गा.पा. ४
१३.	सङ्खुवासभा	सगरमाथा मा.वि.	मादी न.पा २
१४.	भोजपुर	अन्नपूर्ण बागधनरणदीपाराई मावि	सिलिचोड न.पा ३
१५.	खोटाङ	भगवती दिनानाथमा.वि.	टेम्केमैयुड गा.पा. ३
१६.	उदयपुर	श्री मा.वि.	खोटेहाड गा.पा ७
१७.	उदयपुर	जनता मा.वि.	रौतामाइ गापा ७
१८.	सोलुखुम्बु	जनजागृति मा.वि.	बेलका न.पा ४
१९.	ओखलढुङ्गा	ज्ञानप्रकाश मा.वि.	सोलुदुधकुण्ड न.पा ५
२०.	सप्तरी	जा.ग.ज.मा.वि.	चम्पादेवी गा.पा. ६
२१.	सिराहा	जनतामा.वि.	बलानबिहुल गा.पा. ६
२२.	धनुषा	मा.वि. धारापानी	नवराजपुर गा.पा. ४
२३.	धनुषा	शङ्करज.मा.वि.	धनुषाधाम न.पा ९
२४.	महोत्तरी	रामवतीजगदेवजनता मा.वि.	औरही ६
२५.	महोत्तरी	प्रसादसिंह मा.वि.	लोहरपट्टी न.पा. १
२६.	सलर्ही	महावीरज.मा.वि.	औरही न.पा. २
२७.	सलर्ही	जनतामा.वि.	हरिपुर न.पा. २
२८.	बारा	गौरीशङ्कर मा.वि	बलरा ८
२९.	रौतहट	जुद्धमा.वि.	निजगढ न.पा ८
३०.	रौतहट	श्रीमा.वि., सिमरा	गौर न.पा २
३१.	मकवानपुर	जनकल्याणमा.वि	गजुरा न.पा ९
३२.	सिन्धुली	श्रीमा.वि.	थाहा न.पा ५
			तीनपाटन गा.पा ११

३३.	रामेछाप	विष्णुजनज्योतिमा.वि.	खाँडादेवी गा.पा
३४.	दोलखा	दुर्गमा.वि.	शैलुङ्ग गा.पा – ४
३५.	दोलखा	हलेश्वरमा.वि.	गौरीशंकर गा.पा – ५
३६.	सिन्धुपाल्चोक	द्विर्पुमा.वि	भोटेकोसी गा.पा. ४
३७.	काठमाडौं	बालउद्धारमा.वि	बुढानीलकण्ठ नपा १०
३८.	भक्तपुर	चाँगुनारायणमा.वि.	चाँगुनारायण न.पा १
३९.	नुवाकोट	विन्दुकेशरमा.वि.	म्यागड न.पा. ५
४०.	नुवाकोट	अमरज्योतिमा.वि.	तादी न.पा३
४१.	धादिङ	बागेश्वरीमा.वि	गल्छी गापा ६
४२.	रमुवा	नीलकण्ठमा.वि.	उत्तरगया गा.पा. ५
४३.	चितवन	माडीमा.वि	माडीन.पा. ३
४४.	मनाङ	प्रकाशज्योतिमा.वि.	नासोड गा.पा. ४
४५.	तनहुँ	जनज्योतिमा.वि.	भिमाद न.पा ६
४६.	तनहुँ	पवित्रामा.वि.	बन्दिपुर न.पा १
४७.	स्याङ्जा	भाग्योदय मा.वि.	भीरकोट न.पा ६
४८.	म्याग्दी	जामुनाखर्क मा.वि.	वेनी न.पा ६
४९.	बाग्लुङ	नेपाल मा.वि	ताराखोला गा.पा ४
५०.	बाग्लुङ	गणेश मा.वि	बाग्लुङ न.पा १४
५१.	पर्वत	वहाकी मा.वि	विहादी ४
५२.	नवलपरासीपूर्व	त्रिभुवन मा.वि	बुलिङ्टार गा.पा३
५३.	अर्घाखाँची	कालिकाने.रा.मा.वि.	मालारानी गा.पा. ४
५४.	गुल्मी	मालिका मा.वि.	मालिका गा.पा. ८
५५.	गुल्मी	आत्मबोध मा.वि.	छत्रकोट गा.पा ५
५६.	पाल्पा	भैरवनवदीप मा.वि.	रैनादेवी गा.पा. ४
५७.	पाल्पा	रम्भा मा.वि.	रम्भा गा.पा ४
५८.	प्युठान	अमर मा.वि.	स्वर्गद्वारी न.पा.
५९.	प्युठान	माण्डवी मा.वि.	माण्डवी न.पा ३
६०.	रोल्पा	जनजागृति मा.वि.	त्रिवेणी गा.पा ५
६१.	रोल्पा	त्रिपुरेश्वरी मा.वि.	सुनिलस्मृति गा.पा. २
६२.	नवलपरासी पश्चिम	राजनारायण मा.वि.	पालिहनन्दन न.पा ५
६३.	रूकुम पूर्व	नेपाल राष्ट्रिय मा.वि	भूमे गा.पा. ९
६४.	दाङ्ग	वीरेन्द्र मा.वि.	दगीशरण गा.पा ३
६५.	रूपन्देही	केरवानी मा.वि.	देवदह न.पा. ४
६६.	रूपन्देही	सैनामैना मा.वि.	सैनामैना न.पा. ९
६७.	कपिलवस्तु	ने.रा.मा.वि.	शुद्धोधन गा.पा. ४
६८.	कपिलवस्तु	दुधाधारी मा.वि.	विजयनगर गा.पा. १
६९.	बाँके	मङ्गलप्रसाद मा.वि.	नेपालगञ्जउम नपा ८
७०.	बर्दिया	एकप्रियराठौर मा.वि.	गेरूवा गा.पा. २
७१.	बर्दिया	पाञ्चजन्य मा.वि.	बारबर्दिया न.पा. ४
७२.	रूकुम पश्चिम	महेन्द्र मा.वि.	मुसिकोट न.पा.
७३.	सल्यान	जीवनज्योति मा.वि.	कपुरकोट गापा ५

७४.	सुर्खेत	जनता मा.वि.	पञ्चपुरी नपा ९
७५.	सुर्खेत	जनज्योति मा.वि.	भेरीगंगा न.पा. ६
७६.	दैलेख	त्रिभुवन मा.वि.	नारायण नपा
७७.	दैलेख	भैरव मा.वि.	भगवतीमाइ न.पा ७
७८.	जाजरकोट	त्रिभुवन मा.वि.	नलगाड ७
७९.	डोल्पा	त्रिपूरा मा.वि	जगदुल्ला गा.पा २
८०.	जुम्ला	राहदेव मा.वि.	हिमा गा.पा.
८१.	जुम्ला	महादेव मा.वि.	कनकासुन्दरीगा.पा. १
८२.	कालिकोट	पञ्चदेव मा.वि.	खाँडाचक्र न.पा. १
८३.	मुगु	बुद्ध मा.वि.	मुगुमकार्मारोड गा.पा. ८
८४.	हुम्ला	हिमज्योति मा.वि.	सर्केगाड
८५.	अछाम	जनता मा.वि.	मेल्लेख गा.पा. ५
८६.	बाजुरा	मष्टेश्वरी मा.वि.	खस्तड्छेडदह गा.पा. ५
८७.	बाजुरा	बालविकास मा.वि.	गौमुल गा.पा. ३
८८.	बझाड	भैरव मा.वि.	केदारस्थूँ गा.पा ९
८९.	बझाड	कुलमष्टजन मा.वि.	मष्टा गा.पा.
९०.	बैतडी	डिलेश्वरी मा.वि.	पुचौडी न.पा
९१.	बैतडी	दुर्गा मा.वि.	डिलासैनी गा.पा
९२.	डोटी	सिताराम मा.वि	शिखर न.पा ९
९३.	डोटी	खत्याडी मा.वि.	बोगटानफुड्सील गापा ७
९४.	कैलाली	बसन्तमुरारी मा.वि.	बद्दगोरिया गा.पा. १
९५.	कैलाली	रघुनाथआदर्श मा.वि.	जोशीपुर गा.पा ७
९६.	कञ्चनपुर	पुनर्वास मा.वि	पुनर्वास न.पा १०
९७.	कञ्चनपुर	शारदाराष्ट्रिय मा.वि.	लालझाँडी गा.पा. १०
९८.	डडेल्धुरा	बालकल्याणमा.वि.	अजयमेरू गा.पा १
९९.	डडेल्धुरा	उग्रतारा मा.वि	अमरगढी न.पा ७
१००.	दार्चुला	गोकुलेश्वर मा.वि.	शैल्यशिखर न.पा. ९

अनुसूची ११

प्राविधिक धार सञ्चालन भएका विद्यालयको नामावली

साविकको शिक्षा विभाग तथा शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रबाट साविकको शिक्षा विभाग तथा हालको शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रबाट बाट प्राविधिक धार सञ्चालन अनुदान प्राप्त गर्ने निर्णय भएका विद्यालयको नामावली

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालय	स्थानीय तह	धार
१	भोजपुर	शिक्षाक्षमाकन्या मावि	आमचोक गापा	बाली विज्ञान
२	भोजपुर	पञ्चकन्या मावि	पौवादुडमा गापा	बाली विज्ञान
३	भोजपुर	शारदा मावि	षडानन्द गापा	बाली विज्ञान
४	भोजपुर	यशोधरा मावि भोजपुर १२ टक्सार	भोजपुर नपा	बाली विज्ञान
५	धनकुटा	जनता मावि	महालक्ष्मी नपा	पशु विज्ञान
६	धनकुटा	शारदा मावि	चौविसे गापा	सिभिल इन्जिनियरिङ
७	इलाम	करफोक मावि	सूर्योदय नपा	बाली विज्ञान
८	इलाम	सिहदेवी मावि	फाकफोकथुम गापा	बाली विज्ञान
९	इलाम	शान्तिनिकेतन मावि	रोड गापा	बाली विज्ञान
१०	इलाम	सरस्वती मावि	सन्दकपुर गापा	बाली विज्ञान
११	इलाम	भानुभक्त मावि	देउमाइ नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ
१२	झापा	वीर अमरसिंह मावि	विर्तमोड नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
१३	झापा	हिमाली मावि	भद्रपुर नपा	पशु विज्ञान
१४	झापा	भानु मावि	अर्जुनधारा नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ
१५	झापा	भानु मावि	शिवसताक्षी नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
१६	झापा	जनता मावि	झापा गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
१७	झापा	मोति मावि	कचनकवल गापा	बाली विज्ञान
१८	झापा	गौरीगञ्ज मावि	गौरीगञ्ज गापा	बाली विज्ञान
१९	झापा	जनता मावि	झापा गापा	बाली विज्ञान
२०	झापा	आदर्श मावि	बुद्धशान्ति गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
२१	झापा	हल्दीवारी मावि	हल्दीवारी गापा	बाली विज्ञान
२२	झापा	पशुपति मावि	बाहदसी गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
२३	झापा	आदर्श विद्यामन्दिर मावि	कन्काई नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ
२४	खोटाङ	चिसापानी मावि	जन्तेडुड्गा गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
२५	खोटाङ	महेन्द्रोदय मावि	हलेसी तुवाचुड गापा	सिभिल इन्जिनियरिङ
२६	मोरङ	महेन्द्र मावि	रतुवामाई नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
२७	मोरङ	जनसेवा मावि	कानेपोखरी गापा	बाली विज्ञान
२८	मोरङ	पञ्चायत मावि	पथरीशनिश्वरे नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ
२९	मोरङ	जनता मावि	धनपालथान गापा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालय	स्थानीय तह	धार
३०	मोरड	पोखरीया मावि	विराटनगर मनपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
३१	मोरड	सत्यनारायण मावि	विराटनगर मनपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग
३२	मोरड	राधिका मावि	उर्लावारी नपा	बाली विज्ञान
३३	मोरड	शान्ति भगवति मा वि	लेटाड नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
३४	मोरड	सरस्वति मा वि	ग्रामथान गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
३५	मोरड	कालिका मा वि	मिक्लाजुड गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
३६	मोरड	मिल्स मावि	विराटनगर मनपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
३७	ओखलदुड्गा	रुम्जाटार मावि	सिद्धिचरण नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
३८	ओखलदुड्गा	वरुणेश्वर मावि	मोलुड गापा	पशु विज्ञान
३९	ओखलदुड्गा	सरस्वती मावि	चिसंखुगढी गापा	बाली विज्ञान
४०	ओखलदुड्गा	ग्रामोदय युगकवि मावि	लिखु गापा	बाली विज्ञान
४१	ओखलदुड्गा	फुलमती मावि	खिजिदेवा गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
४२	पाँचथर	फिदिम मावि	फिदिम नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
४३	पाँचथर	इन्द्रयणी मावि	तुम्बेवा गापा	पशु विज्ञान
४४	संखुवासभा	शारदा मावि	चैनपुर नपा	बाली विज्ञान
४५	संखुवासभा	वाना मावि वाना	पाँचखपन नपा	बाली विज्ञान
४६	संखुवासभा	मादि मावि	मादी नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
४७	संखुवासभा	अरुणोदय मावि	भोटखोला गापा	बाली विज्ञान
४८	संखुवासभा	सगरमाथा मावि	सिलीचोड गापा	बाली विज्ञान
४९	संखुवासभा	मनकामना रत्न मावि	खाँदवारी नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
५०	संखुवासभा	रामेश्वर मावि	धर्मदेवी नपा	बाली विज्ञान
५१	सोलुखुम्बु	केदार मावि	नेचासल्यान गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
५२	सुनसरी	पब्लिक मावि	धरान उमनपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग
५३	सुनसरी	ज्योति मावि	ईटहरी उमनपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
५४	सुनसरी	अमरसिंह मावि	देवानगज्ज गापा	पशु विज्ञान
५५	सुनसरी	राष्ट्रिय मावि	कोशी गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
५६	सुनसरी	जनता मावि	महालक्ष्मी नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
५७	सुनसरी	रामसीता मावि	बर्जु गापा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग
५८	सुनसरी	बालकृष्ण मावि	रामनगर गापा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग
५९	सुनसरी	हरिनगर मावि	हरिनगरा गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
६०	ताप्लेजुड	नारायणी मावि	मौवाखोला गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
६१	ताप्लेजुड	मौवाखोला मावि	मौवाखोला गापा	बाली विज्ञान
६२	उदयपुर	नारद आदर्श मावि	चौदण्डीगढी नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालय	स्थानीय तह	धार
६३	उदयपुर	त्रियुगा मावि	त्रियुगा नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग.
६४	उदयपुर	नमुना मावि	रौतामाई गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
६५	बारा	नेपाल राष्ट्रिया मावि	पचौरौता नपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग
६६	बारा	नेपाल राष्ट्रिया मावि	जीतपुरसिमरा उमनपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग.
६७	बारा	गढीमाइ मावि	महागढीमाई नपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग.
६८	बारा	दुर्गा मावि	कलैया उमनपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग.
६९	बारा	मणि मावि	कोल्हवी नपा	पशु विज्ञान
७०	बारा	वेगशाह मावि	प्रसौनी गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
७१	बारा	नेरामा वि	फेटा गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
७२	बारा	जनता मावि	करैयामाई गापा	पशु विज्ञान
७३	बारा	नेपाल राष्ट्रिया मावि	कलैया उमनपा	पशु विज्ञान
७४	बारा	नेपाल राष्ट्रिया मावि	फेटा गापा	बाली विज्ञान
७५	धनुषा	विलट बाकु मावि	कमला गापा	बाली विज्ञान
७६	धनुषा	यज्ञवाल्क्य संस्कृत मावि	जनकपुरधाम उमनपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग.
७७	धनुषा	गंगा प्रसाद मावि	मिथिला बिहारी गापा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग.
७८	धनुषा	श्री मावि	धनुषाधाम नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग.
७९	धनुषा	जनता इकाइ मावि	विदेह नपा	बाली विज्ञान
८०	धनुषा	जनता जयसबाल मावि	गणेशमान चारनाथ नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
८१	धनुषा	राजेश्वर निधि मावि	नगराईन नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
८२	धनुषा	एच के यस मावि	जनक नन्दिनी गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
८३	धनुषा	शिवशक्ति मावि	वटेश्वर गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
८४	धनुषा	सार्वजनिक मावि	मिथिला नपा	बाली विज्ञान
८५	धनुषा	शकरजनता मावि	ओरही गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
८६	धनुषा	राष्ट्रिय मावि	जनकपुर उमनपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
८७	महोत्तरी	किश्वर जनता मावि	भाँगाहा नपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग.
८८	महोत्तरी	ल चा मु मावि	जलेश्वर नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग.
८९	महोत्तरी	शुक्रदेव मावि	जलेश्वर नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग.
९०	महोत्तरी	जनता मावि	एकडाँडा गापा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग.
९१	महोत्तरी	महेन्द्र राष्ट्रिय मावि	रामगोपालपुर गापा	बाली विज्ञान
९२	महोत्तरी	राष्ट्रिय मा वि	गौशाला नपा	बाली विज्ञान
९३	महोत्तरी	त्रिभुवन मावि	गौशाला नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग.
९४	महोत्तरी	राम मावि	मठिहानी गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
९५	महोत्तरी	रामवति जगदेव जनता मावि	लोहरीपट्टी नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
९६	पर्सा	निरसिंह मावि	विरगञ्ज मनपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालय	स्थानीय तह	धार
१७	पर्सा	त्रिजुद्ध मा प्र रा मावि	विरगञ्ज मनपा	सिभिल इन्जिनियरिंग.
१८	पर्सा	जिल्ला उचाङ्गल रामदेव कलवार मावि	पोखरीया नपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग.
१९	पर्सा	नेपाल राष्ट्रिया मावि	ठोरी गापा	पशु विज्ञान
२००	पर्सा	दिव्यकन्या मा वि	कालिकामाई गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२०१	पर्सा	मुखदेव शुसिला मावि	बहोदर माई गा.पा.८	बाली विज्ञान
२०२	रौतहट	श्री मावि	मौलापुर नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग.
२०३	रौतहट	शंकर गुधार मावि	गढीमाई नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग.
२०४	रौतहट	श्री मावि	वृन्दावन नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग.
२०५	रौतहट	श्री मावि	फतुवा विजयपुर नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग.
२०६	रौतहट	जयकिसान मावि	देवाही गोनाही नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२०७	सप्तरी	ल वा ना मावि	तिलाठी कोइलाडी गापा	पशु विज्ञान
२०८	सप्तरी	नरन्द्र मेमोरियल जनता मावि	राजविराज नपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग.
२०९	सप्तरी	जनता मावि	विष्णुपुर गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग.
२१०	सप्तरी	चन्द्र मावि	बोदेवरसाईन नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग.
२११	सप्तरी	मसिलाल जनता मावि	सुरुड्गा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२१२	सप्तरी	सर्वोदय मावि	कञ्चनरूप नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२१३	सप्तरी	सु दे फु ज मावि	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२१४	सलर्ही	जनज्योति मावि	लालबन्धी नपा	बाली विज्ञान
२१५	सलर्ही	महेन्द्रत्न जगनाथ लक्ष्मीनिया मावि	वरहथवा नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग.
२१६	सलर्ही	वेनीभोला नमुना मावि	गौडेता नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग.
२१७	सलर्ही	जनता मावि	गौडेता नपा	बाली विज्ञान
२१८	सलर्ही	केश्वर गरिव जनता मावि	हरिपुर्वा गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२१९	सलर्ही	महादेव जनता मावि	हरिवन नपा	बाली विज्ञान
२२०	सलर्ही	महाविर जनता मावि	हरिपुर नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२२१	सलर्ही	जनता मावि नवपुर लालबन्दी १	लालबन्दी नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२२२	सलर्ही	पब्लिक मावि	मलगंवा नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२२३	सिराहा	जनता डोमी चौधरी मावि	औरही गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग.
२२४	सिराहा	जनता मावि	नवराजपुर गापा	बाली विज्ञान
२२५	सिराहा	रामजानकी मावि	सुखीपुर नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग.
२२६	सिराहा	मोहन मावि	मिर्चैया नपा	पशु विज्ञान
२२७	सिराहा	जनता वनवाली मावि	नरहा गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग.
२२८	सिराहा	जनता मावि	गोलबजार नपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग
२२९	सिराहा	जनता मावि	अर्नामा गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२३०	सिराहा	लक्ष्मण मण्डल जनता मावि	कल्याणपुर गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालय	स्थानीय तह	धार
१३१	सिराहा	जनता मावि	कर्जन्हा नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
१३२	सिराहा	जनता मावि	औरही गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
१३३	सिराहा	जनता मावि	नवराजपुर गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
१३४	सिराहा	चन्द्रपुर मावि सिराहा १	सिराहा नपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग
१३५	अर्धखाँची	जनता कृष्ण मावि	सन्धिखर्क नपा	बाली विज्ञान
१३६	अर्धखाँची	शान्ति मावि	मालारानी गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
१३७	बाँके	लक्ष्मी मावि	कोहलपुर नपा	बाली विज्ञान
१३८	बाँके	ज्ञानोदय मावि	खजुरा गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
१३९	बाँके	लक्ष्मी मावि	रासी सोनारी गापा	बाली विज्ञान
१४०	बाँके	ज्ञानदीप मावि	डुडुवा गापा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग
१४१	बर्दिया	त्रिभुवन मावि	ठाकुरबाबा नपा	पशु विज्ञान
१४२	बर्दिया	जयकालिका मावि	बढैया ताल गापा	बाली विज्ञान
१४३	बर्दिया	त्रिभुवन मावि	बाँसगढी नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
१४४	बर्दिया	एकप्रिय राठोर मावि	गेरुवा गापा	बाली विज्ञान
१४५	दाढ़	सर्वोदय मावि	रासी गापा	बाली विज्ञान
१४६	दाढ़	पा पा मावि	घोराही नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
१४७	दाढ़	गोरक्षरत्ननाथ मावि	घोराही नपा	पशु विज्ञान
१४८	दाढ़	माध्यिक विद्यालय	तुलसीपुर नपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग
१४९	दाढ़	वि पि मावि	शान्तीनगर गापा	बाली विज्ञान
१५०	दाढ़	जा का मावि	दगिशरण गापा	बाली विज्ञान
१५१	दाढ़	जनकल्याण मावि	बबई गापा	बाली विज्ञान
१५२	दाढ़	;साधरण मावि	राजपुर गापा	पशु विज्ञान
१५३	दाढ़	सुधा मावि	बगालचुली गापा	बाली विज्ञान
१५४	दाढ़	सिहपृथ्वी जनता मावि	दगिशरण गापा	बाली विज्ञान
१५५	गुल्मी	रेसुङ्ग मावि	रेसुङ्ग नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
१५६	गुल्मी	दुर्गा भवन मावि	कालीगण्डकी गापा	बाली विज्ञान
१५७	गुल्मी	म्याल पोखरी मावि	गुल्मीदरवार गापा	पशु विज्ञान
१५८	गुल्मी	आत्मबोध मा वि	छत्रकोट गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
१५९	गुल्मी	पृथ्वी मावि	मदाने गापा	बाली विज्ञान
१६०	गुल्मी	सरस्वति मा वि	सत्यवती गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
१६१	गुल्मी	महेन्द्र आदर्श मावि	मुसीकोट नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
१६२	गुल्मी	जनवोध मावि	रुख गापा	बाली विज्ञान
१६३	गुल्मी	पञ्चायत मावि	धुर्कोट गापा	बाली विज्ञान

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालय	स्थानीय तह	धार
१६४	गुल्मी	हिमालय मावि	इश्मा गापा	बाली विज्ञान
१६५	कपिलवस्तु	महेन्द्र मावि	बाण गंगा नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
१६६	कपिलवस्तु	जानकी मावि	महाराजगञ्ज नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
१६७	कपिलवस्तु	जनता मावि	मायादेवी गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
१६८	कपिलवस्तु	अनिरुद्र पब्लिक मावि	यशोधारा गापा	बाली विज्ञान
१६९	कपिलवस्तु	भुवनेश्वरी मावि	विजयनगर गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
१७०	कपिलवस्तु	मावि इमिलिया ९	वुद्धभूमि नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
१७१	कपिलवस्तु	वुद्धपथ मावि	कपिलवस्तु नपा १	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग
१७२	कपिलवस्तु	कनमुनी मावि	कपिलवस्तु नपा ९	बाली विज्ञान
१७३	नवलपरासी	जनता मावि	रामग्राम नपा	पशु विज्ञान
१७४	नवलपरासी	जनसेवा मावि	सुनवल नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
१७५	नवलपरासी	सिता मा वि	पालहीनन्दन गापा	बाली विज्ञान
१७६	नवलपरासी	त्रिभुवन मावि	प्रतापपुर गापा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग
१७७	नवलपरासी	दिपज्योति मावि	वर्दघाट नपा	बाली विज्ञान
१७८	पाल्पा	दामकडा मावि	तानसेन नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
१७९	पाल्पा	दोभान मावि	तिनाउ गापा	बाली विज्ञान
१८०	पाल्पा	सौभाग्य मावि	माथागढी नपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग
१८१	पाल्पा	चन्द्र मावि	वगनासकाली गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
१८२	पाल्पा	जनता मावि	निस्दी गापा	बाली विज्ञान
१८३	पाल्पा	जनकल्याण मावि	रम्भा गापा	बाली विज्ञान
१८४	पाल्पा	जनता नमुना मावि	तानसेन नपा ३	सिभिल इन्जिनियरिंग
१८५	पाल्पा	आधारभूत मावि	रामपुर नपा	पशु विज्ञान
१८६	पाल्पा	उद्धवुद्ध मावि	पुर्वखोला गापा	बाली विज्ञान
१८७	प्युठान	मुक्ती मावि	प्यूटान नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
१८८	प्युठान	उमामहेश्वरी मावि	स्वार्गद्वारी गापा	बाली विज्ञान
१८९	प्युठान	मोति मावि	ऐरावती गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
१९०	प्युठान	गौमुखी मावि	गौमुखी गापा	बाली विज्ञान
१९१	प्युठान	बालशिक्षा मावि	झिमरुक गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
१९२	प्युठान	माण्डवी मावि नायागाँड़	माण्डवी गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
१९३	प्युठान	सरस्वती मावि	सरुमारानी गापा	बाली विज्ञान
१९४	रोल्पा	सूर्योदय मावि	सुनिल स्मृति गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
१९५	रोल्पा	भिमसेन मावि	रुन्टीगढी गापा	बाली विज्ञान
१९६	रुक्म	रुक्मणी मावि	सिस्ते गापा	बाली विज्ञान
१९७	रुपन्देही	फर्सिकटार मावि	शुद्धोधन गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालय	स्थानीय तह	धार
१९८	रुपन्देही	रामनरेश मावि	रोहिणी गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
१९९	रुपन्देही	सुसस्कृत मावि सिद्धार्थनगर १३ शान्तिनगर,	सिद्धार्थनगर नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२००	रुपन्देही	पशुपति मावि सैनामैना १० सालझुण्डी	सैनामैना नपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग
२०१	रुपन्देही	हरैया मावि कञ्चन हरैया	कञ्चन नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२०२	रुपन्देही	हाजि ऐनायतुल्लाह सा मावि मायादेवी ५ सेमरहना	मायादेवी नपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग
२०३	रुपन्देही	मनराजिदेवी मावि	मर्चवारी गापा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग
२०४	दैलेख	भैरव मावि	नौमुले गापा	बाली विज्ञान
२०५	दैलेख	ज्वाला मावि	भगवतीमाई गापा	बाली विज्ञान
२०६	डोल्पा	त्रिपूरा मावि	जगदुल्ला गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२०७	डोल्पा	जनप्रभा मावि	त्रिपूरासुन्दरी नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२०८	हुम्ला	सीता मावि	खार्पुनाथ गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२०९	जाजरकोट	लक्ष्मी प्रासि मावि खुर्पा कुशे ५ टिमे	कुशे गापा	बाली विज्ञान
२१०	हुम्ला	सरस्वती मावि	तिला गापा	बाली विज्ञान
२११	हुम्ला	नेत्रज्योति मावि	हिमा गापा	बाली विज्ञान
२१२	मुगु	कालिका मा वि	खत्याड गापा	बाली विज्ञान
२१३	मुगु	वुद्ध मावि	मुगुम् कार्मारिङ गापा	पशु विज्ञान
२१४	सल्यान	त्रिभुवन जनता	शारदा नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२१५	सल्यान	त्रिभुवन जनता मावि	वनगाड कुविन्डे नपा	बाली विज्ञान
२१६	सल्यान	जनता मावि	त्रिवेणी नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२१७	सल्यान	निराजन मावि	सिद्धेकुमाख गापा	पशु विज्ञान
२१८	सल्यान	जीवनज्योति मावि	कपुरकोट गापा	बाली विज्ञान
२१९	सल्यान	जनता मावि राँगेचौर	कुमाख गापा	बाली विज्ञान
२२०	अछाम	नेपाल राष्ट्रिय मावि	रामारोशन गापा	बाली विज्ञान
२२१	बैतडी	कुलाउ मावि	पञ्चेश्वर गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२२२	बैतडी	नागार्जुन मावि	सिद्धनाथ गापा	बाली विज्ञान
२२३	बैतडी	दुर्गा मावि सिमार	डिलासौ गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२२४	बझाङ	वानीचौर मावि	छविस पाथीभरा गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२२५	बझाङ	दुर्गामिवानी मावि	तलकोट गापा	पशु विज्ञान
२२६	बझाङ	कुलमष्टाजन मावि	मष्टा गापा	बाली विज्ञान

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालय	स्थानीय तह	धार
२२७	बझाड	सुनकुण्डा मावि चिर	वित्थड चौर गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२२८	बझाड	सरस्वती मावि विजगाडा	बुडगल नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२२९	डडेलधुरा	भागेश्वर मावि	परशुराम नपा	बाली विज्ञान
२३०	दार्चुला	खण्डेश्वरी मावि	अपिहिमाल गापा	बाली विज्ञान
२३१	डोटी	भवानी मावि	पञ्चपुरी नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२३२	कैलाली	कामेश्वर मावि	भजनी नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२३३	कैलाली	राष्ट्रिय मावि	कैलारी गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२३४	कैलाली	महुन्याल मावि	बर्दगोरीया गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२३५	कैलाली	राष्ट्रिय मावि	मोहन्याल गापा	बाली विज्ञान
२३६	कैलाली	जनजागृति मावि लम्कीचुहा ४ चौरी	लम्कीचुहा नपा=	सिभिल इन्जिनियरिंग
२३७	कैलाली	पहलमानसिह मेमोरियल मावि पहलमानवुर घोडाघोडी ११	घोडाघोडी नपा	बाली विज्ञान
२३८	भोजपुर	विश्वप्रेम मावि	अरुण गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२३९	धनकुटा	त्रिवेणी मावि	धनकुटा नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२४०	इलाम	अमर मावि	इलाम नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२४१	झापा	हिमालय मावि	दमक नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२४२	झापा	सरस्वति मावि	दमक नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२४३	झापा	धुलावरी मावि	मेचीनगर नपा	पशु विज्ञान
२४४	खोटाड	पञ्च मावि	दिक्तेल रूपाकोट मजुवागढी नपा	बाली विज्ञान
२४५	मोरङ	सुकुना मावि	सुन्दरहरैचा नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग.
२४६	मोरङ	जनता मावि	वेलवारी नपा	बाली विज्ञान
२४७	मोरङ	महेन्द्र मावि	केरावरी गापा	पशु विज्ञान
२४८	मोरङ	विराट बहिरा मावि	विराटनगर म न पा	सिभिल इन्जिनियरिंग.
२४९	ओखलढुङ्गा	प्रवुद्ध मावि	सुनकोशी गापा	बाली विज्ञान
२५०	पाँचथर	पृथ्वी मावि	कुम्मायक गापा	बाली विज्ञान
२५१	सोलुखुम्बु	गार्मा मावि	सोलु दुधकुण्ड गापा	बाली विज्ञान
२५२	सुनसरी	शिक्षा निकेतन मावि	धरान उमनपा	सिभिल इन्जिनियरिंग.
२५३	ताप्लेजुड	भानु मावि	फुडलिङ नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग.
२५४	तेहथुम	बसन्त मावि	लालीगुराँस नपा	बाली विज्ञान
२५५	उदयपुर	त्रिवेणी मावि	कटारी नपा	बाली विज्ञान

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालय	स्थानीय तह	धार
२५६	धनुषा	जनता मावि	विदह गापा	पशु विज्ञान
२५७	धनुषा	धनुषा जनता मावि	धनुषाधाम नपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग
२५८	महोत्तरी	जनता मावि	वर्दिवास नपा	पशु विज्ञान
२५९	रौतहट	निमधरी बासुदेव मावि	राजदेव नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२६०	सप्तरी	गोबर्धन बैरागी मावि	सप्तकोशी नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२६१	सप्तरी	भवानी प्र सकल मावि	तिरहुत गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२६२	सिराहा	जनता मावि	अर्नामा गापा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग
२६३	अर्घखाँची	हरहर साधारण मावि	पाणिनी गापा	बाली विज्ञान
२६४	अर्घखाँची	सरस्वति मा वि	छत्रदेव गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२६५	बाँके	धम्वोजी मावि	नेपालगञ्ज उमनपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२६६	बाँके	जनता मावि	खजुरा गापा	बाली विज्ञान
२६७	बर्दिया	धुर्ब मावि	गुलरिया नपा	पशु विज्ञान
२६८	दाढ़	सरस्वति मा वि	रासी गापा	बाली विज्ञान
२६९	गुल्मी	उदय मावि	चन्द्रकोट गापा	बाली विज्ञान
२७०	गुल्मी	जनज्योति मावि	रुह गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२७१	कपिलवस्तु	नेपाल आर्द्धश मावि	शिवराज नपा	पशु विज्ञान
२७२	कपिलवस्तु	गौतम बुद्ध मावि	बुद्धभूमि नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२७३	कपिलवस्तु	भृकुटी मावि	बुद्धभूमि नपा	बाली विज्ञान
२७४	कपिलवस्तु	जनचेतना कम्यूनिटि मावि	शिवराज नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२७५	पाल्पा	लक्ष्मी मावि	तानसेन नपा	बाली विज्ञान
२७६	पाल्पा	मोहनकन्या मावि	तानसेन नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२७७	प्युठान	भानुभक्त मावि	मल्लरानी गापा	बाली विज्ञान
२७८	रोल्पा	नेपाल राष्ट्रिया मावि	परिवर्तन गापा	बाली विज्ञान
२७९	रोल्पा	विरबलभद्र मावि	थवाड़ गापा	बाली विज्ञान
२८०	रूपन्देही	कालिका मावि	बुटवल उमनपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२८१	रूपन्देही	नविन औद्योगिम मावि	बुटवल उमनपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२८२	रूपन्देही	श्री नवरत्न मावि	बुटवल उमनपा	बाली विज्ञान
२८३	रूपन्देही	करवानी मावि	देवदह नपा	बाली विज्ञान
२८४	रूपन्देही	मसिना बाबा नरेन्द्रपुरी मावि	लुम्बिनी साँस्कृतिक नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२८५	रूपन्देही	तिनुहा मावि	लुम्बिनी साँस्कृतिक नपा	बाली विज्ञान
२८६	दैलेख	त्रिभुवन मावि	नारायण नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२८७	दैलेख	विजय मावि	दुल्लु नपा	बाली विज्ञान
२८८	हुम्ला	मानसरोवर मावि	सिमकोट गापा	बाली विज्ञान
२८९	जाजरकोट	नारायणी मावि	छेडगाड गापा	बाली विज्ञान
२९०	जुम्ला	जनता मावि	चन्दनाथ नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२९१	कालिकोट	पञ्चदेवल मावि	सानिनिवेणी गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिंग
२९२	रुकुम	शितल मावि	चौरझारी नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग
२९३	सल्यान	जनकल्याण मावि	बागचौर नपा	बाली विज्ञान

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालय	स्थानीय तह	धार
२९४	सुर्खेत	नेपाल राष्ट्रिय मावि	गुर्भाकोट नपा	बाली विज्ञान
२९५	सुर्खेत	शिव मावि	विरेन्द्रनगर नपा	बाली विज्ञान
२९६	सुर्खेत	सूर्य प्रकाश मावि	पञ्चपुरी नपा	पशु विज्ञान
२९७	अछाम	मंगला राष्ट्रिय मावि	मंगलसेन नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
२९८	अछाम	सूर्यचन्द्र मावि	साँफेवर नपा	बाली विज्ञान
२९९	अछाम	पदमकोट मावि	साँफेवर नपा	बाली विज्ञान
३००	बैतडी	मनिलेक मावि	मेलौनी नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
३०१	बैतडी	श्रीकृष्ण मावि	पाटन नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
३०२	बझाड़	सत्यवधि मावि	जयपृथ्वी नपा	बाली विज्ञान
३०३	बझाड़	शिक्षादोय मावि	केदारस्यू गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ.
३०४	बाजुरा	भानुदोय मावि	बुढीगंगा नपा	पशु विज्ञान
३०५	डडेलधुरा	महेन्द्र मावि	अमरगढी नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
३०६	डडेलधुरा	बालकल्याण मावि	अजयमेरु गापा	बाली विज्ञान
३०७	दार्चुला	मालिका अर्जुन मावि	महाकाली नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
३०८	दार्चुला	जनविकास मावि	दुहुँ गापा	बाली विज्ञान
३०९	डोटी	घन्टेश्वर मावि	जोरायल गापा	बाली विज्ञान
३१०	डोटी	सीताराम मावि	शिखर नपा	बाली विज्ञान
३११	डोटी	दिल्पेश्वर मावि	दियायल सिलगढी नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
३१२	कैलाली	रघुनाथ आर्दश मावि	जोशीपुर गापा	बाली विज्ञान
३१३	कैलाली	दुर्गा लक्ष्मी मावि	गोदावरी नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
३१४	कैलाली	कर्णाली मावि	टिकापुर नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
३१५	कैलाली	धनगढी मावि	धनगढी उमनपा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
३१६	कन्चनपुर	बैजनाथ मावि	भिमदत्त नपा	बाली विज्ञान
३१७	कन्चनपुर	भानु मावि	महाकाली नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
३१८	कन्चनपुर	शान्ति मावि	बेलौरी नपा	बाली विज्ञान
३१९	कन्चनपुर	बैजनाथ मावि	बेदकोट नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ.
३२०	बाग्लुङ	गलकोट मावि	गलकोट नपा	बाली विज्ञान
३२१	बाग्लुङ	भिमसेन मावि	काँठेखोला गापा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
३२२	बाग्लुङ	शान्ति मावि	जैमिनी नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
३२३	बाग्लुङ	धौलागिरी मावि	बाग्लुङ नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
३२४	बाग्लुङ	धौलागिरी विरेन्द्र मावि	बाग्लुङ नपा	पशु विज्ञान
३२५	बाग्लुङ	=ज्ञानेन्द्र मावि	निसीखोला गापा	पशु विज्ञान
३२६	बाग्लुङ	नेपाल मावि	ताराखोला गापा	पशु विज्ञान
३२७	बाग्लुङ	पुरुषोदय मावि	वरेड गापा	बाली विज्ञान
३२८	बाग्लुङ	त्रिभुवन मावि वडिगाड २ दगान्दुडाँडा	वडिगाड गापा	बाली विज्ञान
३२९	गोरखा	ज्ञानमार्ग मावि	गण्डकी गापा	पशु विज्ञान
३३०	गोरखा	भवानी मावि	पालुडटार नपा	बाली विज्ञान

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालय	स्थानीय तह	धार
३३१	गोरखा	भवानी मावि मन्तु आरुधाट २	मन्तु आरुधाट गा.पा	बाली विज्ञान
३३२	कास्की	ब्रह्मारुपा मावि	पोखरा मनपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
३३३	कास्की	शुक्रराज मावि	पोखरा मनपा	पशु विज्ञान
३३४	कास्की	महेन्द्र मावि	पोखरा मनपा	बाली विज्ञान
३३५	कास्की	जनप्रीय मावि	पोखरा मनपा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
३३६	लमजुङ	शैलापुत्री मावि	राईनास गापा	पशु विज्ञान
३३७	लमजुङ	जनविकास मावि	वेसीशहर नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
३३८	लमजुङ	इशानेश्वर मावि	मध्यनेपाल नपा	बाली विज्ञान
३३९	मनाड	लोकप्रिय मावि चामे	चामे गापा	बाली विज्ञान
३४०	मुस्ताङ	जनआर्दश मावि	थासाड गापा	बाली विज्ञान
३४१	मुस्ताङ	जनहित मावि	घरपझोड गापा	सिभिल इन्जिनियरिङ
३४२	म्याग्दी	गलेश्वर मावि	वेनी नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
३४३	म्याग्दी	मुक्तिधाम मावि	रघुगंगा गापा	बाली विज्ञान
३४४	म्याग्दी	मगला मावि	मंगला गापा	बाली विज्ञान
३४५	म्याग्दी	प्रभा मावि	अन्नपुर्ण गापा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ
३४६	नवलपरासी पूर्व	पृथ्वी मावि	रामग्राम नपा	बाली विज्ञान
३४७	नवलपरासी पूर्व	नवजागरण मावि	मध्यविन्दु नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
३४८	नवलपरासी पूर्व	जनता मावि	मध्यविन्दु नपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ.
३४९	नवलपरासी पूर्व	रत्नराज्यलक्ष्मी मावि	गैडाकोट गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
३५०	नवलपरासी पूर्व	डेडगाँउ मावि	बौदीकाली गापा	बाली विज्ञान
३५१	नवलपरासी पूर्व	देवचुली मावि	देवचुली नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
३५२	नवलपरासी पूर्व	भानुदय मावि	विनयी त्रिवेणी गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
३५३	पर्वत	मातेदेवल मावि	फलेवास नपा	बाली विज्ञान
३५४	पर्वत	नवजागृति मावि	मोदी गापा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
३५५	स्याङ्जा	पूर्ण अमृत मावि	वालिङ नपा	बाली विज्ञान
३५६	स्याङ्जा	त्रिशहिल मावि	आँधीखोला गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
३५७	स्याङ्जा	भानुभक्त आर्चाय मावि	गल्याड नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ.
३५८	स्याङ्जा	पञ्चकन्या मावि	अर्जुन चौपारी गापा	बाली विज्ञान
३५९	तनहु	सत्यवती मावि	व्यास नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
३६०	तनहु	रामशाह मावि	आवुखैरेनी गापा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
३६१	तनहु	पञ्चदेवभुमी मावि	शुक्लागण्डकी नपा	पशु विज्ञान
३६२	भक्तपुर	श्री पद्म मावि	भक्तपुर नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
३६३	भक्तपुर	सरस्वती मावि	सूर्यविनायक नपा	बाली विज्ञान
३६४	भक्तपुर	आदर्श मावि मध्यपुर सानोठिमी	मध्यपुर ठिमी नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
३६५	चितवन	बुद्धशान्ति मावि	रासी गापा	पशु विज्ञान
३६६	चितवन	त्रिवेणी वराह मावि	इच्छाकामना गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ.
३६७	चितवन	प्रभात मावि	भरतपुर मनपा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
३६८	चितवन	माडी मावि	माडी गापा	पशु विज्ञान

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालय	स्थानीय तह	धार
३६९	चितवन	भिमोदय मावि	कालिका नपा	बाली विज्ञान
३७०	चितवन	भिमनगर मावि भरतपुर २०	भरतपुरन मनपा	बाली विज्ञान
३७१	चितवन	नेपाल मावि	रत्ननगर नपा	बाली विज्ञान
३७२	धादिङ	मण्डली मावि	गंगा जमुना गापा	बाली विज्ञान
३७३	धादिङ	चन्द्रोय मावि	वेनीघटरोराड	बाली विज्ञान
३७४	धादिङ	निलकण्ठ मावि	निलकण्ठ नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ
३७५	धादिङ	वागेश्वरी मावि	गल्छी गापा	सिभिल इन्जिनियरिङ
३७६	धादिङ	जनजागृति मावि	थाक्रे गापा	सिभिल इन्जिनियरिङ
३७७	धादिङ	सत्यावती मावि	सिद्धलेक गापा	बाली विज्ञान
३७८	दोलखा	सर्व मावि	भिमेश्वर नपा	बाली विज्ञान
३७९	दोलखा	हनुमन्तेश्वर मावि	बैतेश्वर गापा	सिभिल इन्जिनियरिङ
३८०	काठमाडौं	पद्म कन्या मावि	काठमाडौ मनपा	सिभिल इन्जिनियरिङ
३८१	काठमाडौं	सिद्धि गणेश मावि	कागेश्वरी मनोहरा नपा	बाली विज्ञान
३८२	काठमाडौं	महेन्द्र राष्ट्रिय मावि	काठमाडौ मनपा	सिभिल इन्जिनियरिङ
३८३	काठमाडौं	कालिदेवी मावि	तारकेश्वर नपा	बाली विज्ञान
३८४	काठमाडौं	ज्ञानोदय मावि	काठमाडौ मनपा	सिभिल इन्जिनियरिङ
३८५	काठमाडौं	कंकली मावि	चन्द्रगिरी नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
३८६	काठमाडौं	विद्या मन्दिर मावि	चन्द्रगिरी नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ
३८७	काठमाडौं	जनसेवा मावि	किरिपुर नपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ
३८८	काठमाडौं	अरुणोदय मावि	गोकर्णेश्वर नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ
३८९	काठमाडौं	फर्पिङ् मावि	दक्षिणकाली नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ
३९०	काठमाडौं	गान्धी आदर्श मावि कागेश्वरी मनहरा ९	कागेश्वरी मनहरा नपा	बाली विज्ञान
३९१	काठमाडौं	बालउदार मावि वुनपा १० कपन मिलनचोक	बुढानिलकण्ठ नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
३९२	काठमाडौं	जितपुर मावि तारकेश्वर ३ किसन्डोल	तारकेश्वर नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ
३९३	काठमाडौं	ग्राम शिक्षा मन्दिर मावि	बुढानिलकन्ठ नपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ
३९४	काभ्रे	सन्जिवनी मावि	धुलिखेल नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ
३९५	काभ्रे	श्वेत बराह मावि	बनेपा नपा	बाली विज्ञान

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालय	स्थानीय तह	धार
३९६	काश्मे	खाडादेवि मावि	चौरी देउराली गापा	बाली विज्ञान
३९७	काश्मे	लक्ष्मी नारायण मावि	रोशी गापा	बाली विज्ञान
३९८	काश्मे	जनक मावि	नमोवुद्ध गापा	पशु विज्ञान
३९९	काश्मे	भैरव मावि	महाभारत गापा	बाली विज्ञान
४००	ललितपुर	विश्वमित्र गणेश मावि	महालक्ष्मी नपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ
४०१	ललितपुर	कालिदेवी मावि	बागमती गापा	बाली विज्ञान
४०२	ललितपुर	आदर्शशौल युवक मा.वि. वुडमती २२	ललितपुर उमनपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
४०३	ललितपुर	मगरगाउँ मा. वि. कोञ्ज्योसोम गा.पा. २, शंखु	कोञ्जोसोम गापा	बाली विज्ञान
४०४	मकवानपुर	भेटनदेवी मावि	हेटौडा उमनपा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
४०५	मकवानपुर	जनप्रीय मावि	हेटौडा उमनपा	बाली विज्ञान
४०६	मकवानपुर	महेन्द्र मावि	बकैया गापा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ.
४०७	मकवानपुर	जनकल्याण मावि	थाहा नपा	बाली विज्ञान
४०८	मकवानपुर	सुन्दरीदेवी मावि	थाहा नपा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
४०९	मकवानपुर	देवकी मावि	बागमती गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
४१०	मकवानपुर	वशगोपाल मावि	मकवानपुरगढी गापा	बाली विज्ञान
४११	मकवानपुर	वात्सलादेवी मावि	ईन्द्रसरोवर गापा	सिभिल इन्जिनियरिङ
४१२	नुवाकोट	राणा भुवनेश्वरी मावि	विदुर नपा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
४१३	नुवाकोट	महेन्द्र मावि	लिखु गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ.
४१४	नुवाकोट	अमरज्योति मावि	तादी गापा	सिभिल इन्जिनियरिङ.
४१५	नुवाकोट	ऐसेलु भुमे मावि	किस्याड गापा	बाली विज्ञान
४१६	नुवाकोट	नवजिवन मावि	ककनी गापा	बाली विज्ञान
४१७	रामेछाप	हिमगंगा मावि	रामेछाप नपा	पशु विज्ञान
४१८	रामेछाप	दुहु मावि	सुनापति गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ.
४१९	रामेछाप	कालिका मावि रिठे	दोरम्वा मावि	सिभिल इन्जिनियरिङ
४२०	रामेछाप	तामाकोशी जनजागृति मावि	लिखु तामाकोशी गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
४२१	रसुवा	निलकण्ठ मावि	उत्तरगया गापा	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ
४२२	रसुवा	गोसाइकुण्ड मावि	नौकुण्ड गापा	बाली विज्ञान

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालय	स्थानीय तह	धार
४२३	सिन्धुली	गौमती मावि	कमलामाई नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग.
४२४	सिन्धुली	प्रभात मावि	कमलामाई नपा	बाली विज्ञान
४२५	सिन्धुली	श्री मावि	दुधौली नपा	बाली विज्ञान
४२६	सिन्धुली	सरस्वती मावि	दुधौली नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग.
४२७	सिन्धुली	कपिलाकोट मावि	मरिण गापा	बाली विज्ञान
४२८	सिन्धुली	प्रगतिशिल मावि	सुनकोशी गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग
४२९	सिन्धुपाल्चोक	जनजागृति मा.वि.	चौतारा साँगाचोकगढी नपा	पशु विज्ञान
४३०	सिन्धुपाल्चोक	सेतीदी पञ्चकन्या मावि	चौतारा साँगाचोकगढी नपा	बाली विज्ञान
४३१	सिन्धुपाल्चोक	महेन्द्रदोय मावि	सुनकोशी गापा	सिभिल इन्जिनियरिंग.
४३२	सिन्धुपाल्चोक	इन्द्रेश्वरी मावि	मेलन्ची नपा	सिभिल इन्जिनियरिंग.
४३३	सिन्धुपाल्चोक	क्षेत्रपालेश्वरी मावि	पाँचपोखरी थाडपालधाप गापा	बाली विज्ञान
४३४	सुनसरी	आदर्श मावि	बराहक्षेत्र नपा	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिंग.
४३५	मोरड	नरग्राम नमुना मावि	बुढीगंगा गाँउपालिका	बाली विज्ञान
४३६	भोजपुर	पञ्चकन्या मावि	रामप्रसादराई गाँउपालिका	बाली विज्ञान
४३७	भोजपुर	सगरमाथा मावि	हतुवागढी गाँउपालिका	बाली विज्ञान
४३८	उदयपुर	क्या. पर्शुराम पद्माराई मावि	लिम्चुडबुड गाँउपालिका	कम्प्युटर ई.
४३९	उदयपुर	जनता मावि बेलका	बेलका नपा	सिभिल ई.
४४०	सोलुखुम्बु	विरेन्द्रज्योती मावि	सोताड गाँउपालिका	बाली विज्ञान
४४१	ताप्लेजुड	पृथ्वी मावि खाम्लुड	मेरिडेन गाँउपालिका	बाली विज्ञान
४४२	धनकुटा	भानु मावि डांडाबजार	साँगुरीगढी गाँउपालिका	इलेक्ट्रिकल
४४३	धनकुटा	चुलाचुली मावि ताडखुवा	छथर जोरपाटी गाँउपालिका	बाली विज्ञान
४४४	इलाम	सरस्वती मावि	माडसेवुड गाँउपालिका	बाली विज्ञान
४४५	महोत्तरी	दुर्गा मावि	मनरा मनरशिसवा नगरपालिका	सिभिल ई.
४४६	महोत्तरी	जनता राष्ट्रिय मा.वि	धमौराबाल्वा नगरपालिका	सिभिल ई.
४४७	बारा	रामचरित्र मावि जयनगर	आदर्श कोतावल	सिभिल ई.
४४८	रौतहट	जनता मावि कठहरिया	कठहरिया नगरपालिका	सिभिल ई.
४४९	सप्तरी	जनता मावि तरही	डाँक्नेश्वरी गापा ३	सिभिल ई.

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालय	स्थानीय तह	धार
४५०	ललितपुर	बाघभैरव मावि	मांहाकाल गाँउपालिका	सिभिल ई.
४५१	मकवानपुर	सूर्योदय मावि	राक्षिसराड गाँउपालिका	वाली विज्ञान
४५२	काठमाडौं	सितापाइला मावि लाम्पाखा	नागार्जुन नगरपालिका	इलेक्ट्रिकल ई.
४५३	दोलखा	हलेश्वर मावि	गौरीशंकर गापा	कम्प्युटर ई.
४५४	धादिङ	निरन्जना मावि	नेत्रावती डबजोड गाँउपालिका	सिभिल ई.
४५५	सिन्धुपाल्चोक	रत्नराज्य मावि	जुगल गाँउपालिका	सिभिल ई.
४५६	सिन्धुपाल्चोक	बुद्धोदय मावि	लिसडखुपाखुरा गाँउपालिका	कम्प्युटर ई.
४५७	बाग्लुङ	उत्तरगंगा मावि	ढोरपाटन नगरपालिका	सिभिल ई.
४५८	नवलपरासी पूर्व	जनजागृति मा.वि.	वुलिडटार गाँउपालिका	वाली विज्ञान
४५९	स्याङ्जा	महिमा मावि	हरिनास गाँउपालिका	वाली विज्ञान
४६०	स्याङ्जा	नवज्योति मावि	विरुवा गाँउपालिका	कम्प्युटर ई.
४६१	कास्की	वीरठाँटी मावि	अन्नपुर्ण गाँउपालिका	कम्प्युटर ई.
४६२	म्याग्दी	ताकम मावि	धवलागिरी गाँउपालिका	इलेक्ट्रिकल ई.
४६३	रोल्पा	कृष्ण मावि	माडी गाँउपालिका	वाली विज्ञान
४६४	अर्धखाँची	विरेन्द्र मावि	मालारानी गाँउपालिका	इलेक्ट्रिकल ई.
४६५	नवलपरासी पूर्व	आदर्श मावि खोखरपूरा	सरावल गाँउपालिका	सिभिल ई.
४६६	बाँके	जयकिसान मावि	नैनापुर गापा	वाली विज्ञान
४६७	रोल्पा	बुद्धिविकास मावि	गंगदेव गापा	कम्प्युटर ई.
४६८	गुल्मी	मालिका मावि	मालिका गाँउपालिका	वाली विज्ञान
४६९	सल्यान	शारदा जनकल्याण मावि रामपुर	कालिमाटी गाँउपालिका	वाली विज्ञान
४७०	डोल्पा	अरनिको मावि	काइके गाँउपालिका	कम्प्युटर ई.
४७१	डोल्पा	कालिका मावि	मुड्केचुला गाँउपालिका	पशु विज्ञान
४७२	डडेलधुरा	वीरबलभद्र मावि	नवदुर्गा गाँउपालिका	सिभिल ई.
४७३	अछाम	गुरुकुल मावि	ढकारी गाँउपालिका	सिभिल ई.
४७४	बझाङ	महेश्वरी मावि	खसडछन्ना गाँउपालिका	वाली विज्ञान
४७५	डडेलधुरा	सरस्वती मावि	भगेश्वर गाँउपालिका	वाली विज्ञान

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालय	स्थानीय तह	धार
४७६	डोटी	खत्याडी मावि	बोगटान फुडसिल गाँउपालिका	वाली विज्ञान
४७७	बाजुरा	दशरथ मावि	खम्डछेडेह गाँउपालिका	वाली विज्ञान
४७८	बाजुरा	किर्तिचौर मावि	गौमुल गाँउपालिका	वाली विज्ञान
४७९	ओखलढुङ्गा	शिवदुती मावि	मोलुड गापा	सिभिल ई.
४८०	खोटाङ	भगवती दिनानाथ मावि	खोटेहाड	वाली विज्ञान
४८१	महोत्तरी	रामनारायण अयोध्या उ मा वि	पिपरा गा पा ४	कृषि प्राविधिक
४८२	लमजुङ	शिशुविद्याश्रम मावि	राइनास गापा	सिभिल ई.
४८३	कास्की	अम्बिका मावि	पोखरा मनपा	कम्प्युटर ई.
४८४	धादिङ	कार्की गाँउ मावि	त्रिपूरासुन्दरी गाँउपालिका	पशु विज्ञान
४८५	खोटाङ	त्रिमुवन मा वि ऐसेलुखर्क	ऐसेलुखर्क गाउँपालिका	वाली विज्ञान
४८६	पाँचथर	श्री चन्द्रेश्वर मा. वि मिक्लाजुङ-६ खान्द्रोड	मिक्लाजुङ गाउँपालिका	वाली विज्ञान
४८७	पाँचथर	थर्पु मा.वि.	याङ्गवरक गाउँपालिका	वाली विज्ञान
४८८	पाँचथर	श्री सरस्वती मा.वि फालेलुङ -३	फालेलुङ गाउँपालिका	सिभिल इन्जिनियरिङ
४८९	उदयपुर	श्री महेन्द्र रत्न मा.वि रुपाटार, ताप्ली-५	ताप्ली गाउँपालिका	पशु विज्ञान
४९०	सोलुखुम्बु	सगरमाथा माध्यमिक विद्यालय महाकुलुङ गाउँपालिका-१	महाकुलुङ गाउँपालिका	सिभिल इन्जिनियरिङ
४९१	भोजपुर	अन्नपूर्ण वा.र.रा. मावि अन्नपूर्ण	ट्याक्केमैयुङ गाउँपालिका	वाली विज्ञान
४९२	सिराहा	जनता माध्यमिक विद्यालय राजपुर	विष्णुपुर गाउँपालिका	सिभिल इन्जिनियरिङ
४९३	धनुषा	श्री लक्ष्मीनियाँ जनता मा.वि. कुम्हरौडा लक्ष्मीनियाँ गा.पा.-७	लक्ष्मीनिया गाउँपालिका	सिभिल इन्जिनियरिङ
४९४	सर्लाही	श्री जनता तेजनारायण दयावती माध्यमिक विद्यालय, विष्णु गापा, पकडी फेन्हरा, सिमरा, सर्लाही	विष्णु गाउँपालिका	कम्प्युटर विज्ञान
४९५	सर्लाही	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, इश्वरपुर नपा-१५, बल्वा सोकनाहा, सर्लाही	ईश्वरपुर नगरपालिका	वाली विज्ञान
४९६	काख्गेपलाञ्चोक	श्री जनविकास मा वि खानीखोला -५	खानीखोला गाउँपालिका	कम्प्युटर विज्ञान
४९७	काख्गेपलाञ्चोक	श्री आजाद माध्यमिक विद्यालय, पाँचखाल-१२, बालुवा	पाँचखाल नगरपालिका	वाली विज्ञान
४९८	नुवाकोट	श्री बागेश्वरी माध्यमिक विद्यालय, सुर्यगढी-३ चोकदे	सुर्यगढी गाउँपालिका	वाली विज्ञान

क्र.सं.	जिल्ला	विद्यालय	स्थानीय तह	धार
४९९	नुवाकोट	इन्द्रायणी मा.बि. पञ्चकन्या १	पञ्चकन्या गाउँपालिका	वाली विज्ञान
५००	बाँके	श्री जानकी मा.वि.खजुराखुर्द जानकी गा.पा.४	जानकी गाउँपालिका	सिभिल इन्जिनियरिङ
५०१	रुकुमकोट	महेन्द्र मा वि तकसेरा, पुथा उत्तरगंगा १०	पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका	कम्प्युटर विज्ञान
५०२	रोल्पा	श्री गोकुल मा.बि.लुड्ग्री-२ रोल्पा	लुड्ग्री गाउँपालिका	वाली विज्ञान
५०३	हुम्ला	महाबौद्ध मावि यालवाड	नाम्खा गाउँपालिका	वाली विज्ञान
५०४	कालिकोट	कालिका मावि वडा न ५ गेला	महावै गाउँपालिका	वाली विज्ञान
५०५	कञ्चनपुर	श्री गौरीशंकर माध्यमिक विद्यालय पुनर्वास ५ कञ्चनपुर	पुनर्वास नगरपालिका	वाली विज्ञान
५०६	बैतडी	श्री अर्जुन मा वि सिगास ०२ गाँजरी	सिगास गाउँपालिका	वाली विज्ञान

अनुसूची १२

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय तहका लागि बजेट कार्यान्वयनसम्बन्धी मार्गदर्शन

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

(वित्तीय संघीयता सम्बन्धी महाशाखा)

२०७९/८०

पत्र संख्या:-

च. नं.: -२९

सिंहदरबार, काठमाडौं

नेपाल।

मिति २०७९/४/१९

विषय: आर्थिक वर्ष २०७९/८० को लागि प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण सम्बन्धी व्यवस्था र मार्गदर्शन।

श्री महानगरपालिका (सबै)

श्री उप-महानगरपालिका (सबै)

श्री नगरपालिका (सबै)

श्री गाउँपालिका (सबै)

नेपालको संविधान र अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ बमोजिम प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई नेपाल सरकारले आगामी आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गत उपलब्ध गराउनु पर्ने वित्तीय समानीकरण, विशेष अनुदान, समपूरक अनुदान, सशर्त अनुदान एवं राजस्व बाँडफाँटको रकम विनियोजन विधेयक, २०७९ बमोजिम स्वीकृत हुनुका साथै बजेट वक्तव्य मार्फत सार्वजनिक भइसकेको व्यहोरा यहाँलाई अवगत नैछ। उक्त विनियोजन विधेयकमा व्यवस्था भए अनुरूप अनुदान हस्तान्तरण तथा योजना वा कार्यक्रम हस्तान्तरण र सोको कार्यान्वयन गर्नु पर्ने हुँदा ती प्रावधानहरू सहितको मार्गदर्शन मिति २०७९/४/८ को सचिवस्तरको निर्णयानुसार यहाँको जानकारी तथा कार्यान्वयनको लागि पठाएको छु। विनियोजन विधेयकका यी प्रावधानहरू सहितको मार्गदर्शनबाट वित्तीय हस्तान्तरण र योजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहजता आउने विधास लिईएको छु। साथै, वित्तीय समानीकरण अनुदान, विशेष अनुदान, समपूरक अनुदान, सशर्त अनुदान, राजस्व बाँडफाँट बापतको रकम र आयोजना तथा कार्यक्रमहरू स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (Sub-National Treasury Regulatory Application- SuTRA) मा प्रविष्टि गरिएकोले सोही प्रणालीबाट अवगत गर्नु हुन समेत अनुरोध छु।

अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण:

१. वित्तीय समानीकरण अनुदानको एक चौथाइले हुन आउने रकम महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले स्थानीय सञ्चित कोषमा सम्बत् २०७९ भाद्र २ गते, कार्तिक २ गते, माघ २ गते र २०८० बैशाख २ गते गरी चार किस्तामा हस्तान्तरण गर्नेछ।
२. सशर्त, समपूरक र विशेष अनुदान कार्य प्रगतिको आधारमा हस्तान्तरण गरिनेछ।
३. मुलुकमा विपद् वा कुनै असामान्य परिस्थिति उत्पन्न भई लक्ष्य अनुरूप राजस्व सङ्कलन हुन नसकेमा वित्तीय समानीकरण अनुदानको पहिलो किस्ता बाहेक अन्य किस्ता र सो बापतको रकम सङ्कलित राजस्वको अनुपातका आधारमा नेपाल सरकारले पुनः निर्धारण गरी हस्तान्तरण गर्नेछ।

ट्रैलफोन नं.: - बजेट अ. ४२१५८०९, प्रशासन अ. ४२११७८८, ४२११३००, राजस्व व्य. अ. ४२१५८०९, अ.आ.स.ङ.व. ४२११८३६

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रीलय

(वित्तीय संघीयता समन्वय महाशाखा)

२०७९/८०

सिंहदरबार, काठमाडौं

नेपाल

पत्र संख्या:-

च. नं.: -

४. वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट खर्च भएको रकमको विवरण स्थानीय तहले सम्बत् २०७९ कार्तिक १ गते, माघ १ गते, २०८० वैशाख १ गते र वार्षिक आर्थिक विवरण २०८० साउन मसान्तभित्र तथा बुँदा नं.३ बमोजिम नेपाल सरकारबाट हस्तान्तरण भएको रकमको खर्च विवरण नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको समयमा सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ त्यस्तो विवरण प्राप्त नभएसम्म वित्तीय समानीकरण अनुदान वापतको बाँकी रकम स्थानीय सञ्चित कोषमा हस्तान्तरण गरिने छैन।
५. सशर्त अनुदान रकमको एक तिहाईले हुन आउने रकम महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले स्थानीय तहको सञ्चित कोषमा सम्बत् २०७९ भाद्र २ गते हस्तान्तरण गर्नेछ।
६. सशर्त अनुदान वापत स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने रकम जुन विषय क्षेत्रको योजना वा कार्यक्रमको लागि प्राप्त हुने हो सोही योजना वा कार्यक्रमको लागि मात्र खर्च गर्ने गरी कार्यान्वयन हुने अवधि, कार्यान्वयनको प्रकृया, खर्चको अनुमान सहितको कार्ययोजना, मासिक नगद प्रवाहको विवरण र सम्बन्धित गाँउ सभा वा प्रदेश सभाले पारित गरेको राजस्व र व्ययको अनुमान सम्बत् २०७९ साउन मसान्तभित्र सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ।
७. बुँदा नं. ६ बमोजिम पेश भएको कार्ययोजना बमोजिम भौतिक प्रगति तथा खर्च भएको रकमको विवरण प्रदेशले सम्बत् २०७९ मङ्गसिर १५ गते, चैत्र १५ गते, २०८० असार १५ गतेभित्र र वार्षिक आर्थिक विवरण २०८० श्रावण मसान्तभित्र सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ।
८. बुँदा नं. ७ बमोजिमको खर्चको विवरणको आधारमा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले बुँदा नं.५ बमोजिम स्थानीय तहमा हस्तान्तरण भएको सशर्त अनुदानको रकम समायोजन गरी बाँकी रकम सोधभर्ना निकासा दिनेछ।
९. नेपाल सरकारले स्वीकृत गरेको कार्यविधि बमोजिक महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले स्थानीय तहलाई सम्पूरक र विशेष अनुदान रकम हस्तान्तरण गर्नेछ।
१०. सशर्त, सम्पूरक र विशेष अनुदानको रकम आर्थिक वर्षभित्र खर्च नभई बचत भएमा त्यस्तो बचत रकम विनियोजन विधेयक, २०७९ को दफा (४) को उपदफा (१२) बमोजिम स्थानीय तहले सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमार्फत आर्थिक वर्ष समाप्त भएको १५ दिन (सम्बत् २०८० श्रावण १५ गते) भित्र सङ्गीय सञ्चित कोषमा दाखिल गर्नु पर्नेछ। बचत रकम फिर्ता दाखिल नभएमा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले अर्को आर्थिक वर्षमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट कटा गरी समायोजन गर्नेछ।
११. राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने रकम विभाज्य कोषमार्फत मासिक रूपमा महिना समाप्त भएको १५ दिनभित्र सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले स्थानीय सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नेछ।

टेलिफोन नं.: - बजेट म. ४२७१८०९, प्रशासन म. ४२७१७४८, ४२७१३००, राजस्व व्य. म. ४२७१८६७, अ.आ.स.स.म. ४२७१८३७

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

(वित्तीय संघीयता समन्वय महाशाखा)

२०७९/८०

सिंहदरबार, काठमाडौं

नेपाल ।

- पत्र संख्या:- १२. सशर्त अनुदान, सम्पूरक अनुदान र विशेष अनुदानलाई संविधानको मर्म र भावनावर्णिम च. नं:- वितरण हुने। स्थानीयको वित्तीय अन्तर (Fiscal Gap) परिपूर्ति गर्न वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम प्रयोग गर्नुपर्नेछ।
१३. नेपालको संविधानले सुरक्षित गरेका नागरिकका मौलिक हक कार्यान्वयनको सुनिश्चितता गर्न तथा राज्यका निर्देशक सिद्धान्त अनुरूपको दिशामा अगाडि बढ़ने गरी स्थानीय तहको आर्थिक विकासमा योगदान पुऱ्याउन वित्तीय समानीकरण अनुदानको प्रयोग गर्नुपर्नेछ।
१४. राष्ट्रिय रूपमा पछाडि परेका स्थानीय तहलाई राष्ट्रिय औषत स्तरको नजिक ल्याउन वित्तीय समानीकरण अनुदानको प्रयोग गर्नुपर्नेछ।
१५. समाजका सबै वर्ग, क्षेत्र, समुदाय, जातजाति, अल्पसङ्घयक, सीमान्तकृत, अशक्त र असहायहरूको सशक्तीकरण गर्न र स्थानीय तहलाई विकासको मूल प्रवाहमा ल्याउन समानीकरण अनुदानको प्रयोग गर्नुपर्नेछ।
१६. स्थानीय तहले राष्ट्रिय मानदण्ड र राष्ट्रिय लक्ष्य हासिल गर्ने दिशामा योगदान पुरने गरी वित्तीय समानीकरण अनुदानको रकम प्रयोग गर्नुपर्नेछ।
१७. सम्बन्धित स्थानीय तहको शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी जस्ता अत्यावश्यक सेवा उपलब्ध गराउन, अन्य स्थानीय तहसँग प्रतिस्पर्धा गर्दै सन्तुलित विकास गर्न गराउन, स्थानीय तहमा रहेको आर्थिक सामाजिक असमानता न्यूनीकरण गर्न, सडक, सिंचाइ, विद्युत, सञ्चार लगायतका पूर्वाधार विकास गर्न तथा संविधानले प्रत्याभूत गरेको खर्चको जिम्मेवारी पूरा गर्न वित्तीय समानीकरण अनुदान रकमको प्रयोग गर्नुपर्नेछ।
१८. स्थानीय तहलाई सरकारी सेवाहरू न्यूनतम र समतामूलक रूपमा नागरिकहरूलाई बासस्थानको आधारमा भेदभाव नहुने गरी प्रदान गर्न उपयुक्त मात्रामा स्रोत साधनहरू उपलब्ध गराउन वित्तीय समानीकरण अनुदानको रकम प्रयोग गर्नुपर्नेछ।
१९. संविधानले स्थानीय तहलाई दिएको सबैधानिक जिम्मेवारी अनुरूप सेवा प्रवाह र विकास निर्माण गर्नका लागि वित्तीय समानीकरण अनुदान प्रयोग गर्नुपर्नेछ।
२०. विषयगत मन्त्रालयले स्थानीय तहमा कार्यान्वयन हुने सशर्त अनुदान, सम्पूरक अनुदान र विशेष अनुदानअन्तर्गत सञ्चालन हुने आयोजना तथा कार्यक्रमको अध्यावधिक अभिलेख राख्नु हुनेछ। विनियोजन ऐन, २०७९ बमोजिम स्थानीय तहले सशर्त अनुदान अन्तर्गतका हस्तान्तरण भएका कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयन गर्दा हस्तान्तरण भएको रकम अपर्याप्त भई थप रकम आवश्यक भएमा सशर्त अनुदान हस्तान्तरण हुँदाका बखतका साविकका आयोजनाको शुरू समझौता बमोजिमको रकम, थप रकम माग गरेको दिनसम्मको खर्च, आयोजना सम्पन्न हुने मिति र आवश्यक पर्ने थप रकमसहित त्यस्तो कार्यक्रम/योजनाको कार्य प्रगतिको आधारमा मात्र सम्बन्धित मन्त्रालय मार्फत थप रकम माग आउने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
(वित्तीय संघीयता समन्वय महाशाखा)

२०७९/८०

सिंहदरबार, काठमाडौं

नेपाल

पत्र संख्या:- २१. वित्तीय हस्तान्तरणलाई नितिजामूलक बनाई राष्ट्रिय विकासका लक्ष्य हासिल हुने गरी पारेचालन
च. नं.: - गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

वैदेशिक सहायता सम्बन्धमा:-

२२. सशर्त अनुदानमार्फत कार्यान्वयन हुने आयोजनाहरूमा वैदेशिक सहायताको अंशसमेत समावेश भएकोमा त्यस्ता आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा दातृ निकायसँग गरेको वित्तीय समझौता तथा आयोजना कार्यान्वयन निर्देशिकामा भएका व्यवस्थाहरू पालना गर्नु/गराउनु हुनेछ। दातृ निकायसँग भएको वित्तीय समझौता तथा आयोजना कार्यान्वयन निर्देशिका सम्बन्धित सङ्गीय मन्त्रालयबाट प्राप्त गर्नुहोनेछ।
२३. नेपाल सरकारबाट वित्तीय हस्तान्तरण हुने सशर्त अनुदान अन्तर्गतको वैदेशिक स्रोत समावेश भएको कुनै योजना तथा कार्यक्रम स्थानीय तहले कार्यान्वयन गर्दा वैदेशिक सहायता समझौता बमोजिम नेपाल सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालयले निर्दिष्ट गरेको ढाँचामा खर्च गर्ने प्रदेशले छुट्टै अभिलेख राखी निर्धारित समयमा नेपाल सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालय, सम्बन्धित शोधभर्ना भाग गर्ने निकाय र सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ।
२४. बुँदा नं २३ बमोजिमको प्रतिवेदन पेश नभएको कारणबाट खर्च रकम सोधभर्ना हुन नसकेमा त्यसरी सोधभर्ना हुन नसकेको रकम सम्बन्धित स्थानीय तहलाई आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट कट्टा गरी समायोजन गरिनेछ।

योजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धी व्यवस्था:-

२५. नेपाल सरकारको कुनै निकायबाट कार्यान्वयन हुने गरी रकम विनियोजन भएको कुनै योजना वा कार्यक्रम स्थानीय तह मार्फत कार्यान्वयन गर्नु पर्ने भएमा नेपाल सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालयले स्थानीय तहबाट कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने गरी निर्णय गर्नु पर्नेछ।
२६. स्थानीय तहमा सशर्त अनुदान मार्फत हस्तान्तरण भएका योजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि थप रकम मग गर्दा नेपाल सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालय मार्फत माग गर्नु पर्नेछ।
२७. बुँदा नं. २६ बमोजिम थप रकम माग भई आएमा नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयले त्यस्तो योजना वा कार्यक्रमको प्रगतिको आधारमा थप रकम उपलब्ध गराउने निर्णय गर्न सक्नेछ। त्यसरी थप निकासा भएको रकम उपलब्ध गराउने निर्णय गर्न सक्नेछ। त्यसरी थप निकासा भएको रकम सम्बन्धित स्थानीय तहको वार्षिक बजेटमा समावेश गरी सम्बन्धित गाँडू सभा वा नगर सभाबाट अनुमोदन गराई लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन गर्नु पर्नेछ।

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
(वित्तीय संघीयता समन्वय महाशाखा)

२०७९/८०

सिंहदरबार, काठमाडौं

पत्र संख्या:-२८. स्थानीय तहको बजेट तथा कार्यक्रममा समावेश भएको पूँजीगत तर्फको कुनै योजना वा कार्यक्रम प्रदेशले नेपाल सरकारको सम्बन्धित कार्यालयमार्फत कार्यान्वयन गराउन आवश्यक ठानेमा नेपाल सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालय र नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई प्रदेशले त्यस्तो योजना वा कार्यक्रम नेपाल सरकारको सम्बन्धित कार्यालयमार्फत कार्यान्वयन गर्ने गरी निर्णय गर्न सक्नेछ।

२९. बुँदा नं. २५, २७ र २८ बमोजिमको निर्णयको जानकारी नेपाल सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालय, महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, सम्बन्धित स्थानीय तह, सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय र सम्बन्धित प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयलाई दिनु पर्नेछ।

३०. बुँदा नं. २५ बमोजिम स्थानीय तहले कार्यान्वयन गर्ने वा बुँदा नं. २७ बमोजिम थप रकम उपलब्ध गराउने निर्णय प्राप्त भएमा सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले सो निर्णयलाई खर्च गर्ने अछियारी मानी नेपाल सरकारको मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली र एकल खाता कोष प्रणालीमा सम्बन्धित स्थानीय तहको कार्यालयलाई सङ्घीय निकायको रूपमा कार्यालय कोड दिई सोही कोडबाट प्रचलित सङ्घीय कानून बमोजिम रकम निकासा दिनु पर्नेछ।

३१. बुँदा नं. २८ बमोजिम स्थानीय तहको योजना तथा कार्यक्रम नेपाल सरकारको सम्बन्धित कार्यालयमार्फत कार्यान्वयन गर्ने निर्णय भएमा स्थानीय तहले सङ्घीय निकायको नाममा सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा रहेको विविध खातामा जम्मा हुने गरी निकासा दिनु पर्नेछ।

३२. सशर्त अनुदानबाट सञ्चालन हुने योजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि द्विविधा पर्न गएमा सम्बन्धित सङ्घीय मन्त्रालय/निकायसँग समन्वय गर्नु हुनेछ।

३३. स्थानीय तहबाट व्यवस्थापन हुँदै आएको प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रका सहजकर्ता र विद्यालयका कर्मचारीको लागि न्युनतम मासिक पारिश्रमिक रु.१५ हजार निर्धारण गरी त्यस्तो पारिश्रमिक मध्ये नेपाल सरकारको तर्फबाट प्रति सहजकर्ताको लागि रु.१० हजार र विद्यालय कर्मचारी रु.८ हजार प्रति महिनाका दरले सशर्त अनुदान उपलब्ध गराईएको छ। बाँकी पारिश्रमिक सम्बन्धित स्थानीय तहले आफै स्रोतबाट विनियोजन गरी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

३४. समानीकरण अनुदान तथा राजस्व बौँडफाँटको रकम तत्कालका लागि स्वास्थ्य सुरक्षा, कृषि, आर्थिक पुनरुत्थान, जोखिममा रहेको वर्ग तथा समुदायको हित र त्यसपछि क्रमशः नागरिकका अन्य मौलिक हक कार्यान्वयनलाई प्राथमिकतामा राखी विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

३५. वित्तीय हस्तान्तरणको उपयोग नेपालको संविधान, दिगो विकास लक्ष्य र पन्थांयोजनाले निर्दिष्ट गरेका क्षेत्र र मार्गदर्शन बमोजिम गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
(वित्तीय संघीयता समन्वय महाशाखा)

२०७९/८०

सिंहदरबार, काठमाडौं

नेपाल

प्रदेशक

पत्र संख्या:- ३६. स्थानीय तहको स्वीकृत दरबन्दीमा कार्यरत कर्मचारीहरूको तलब तथा भत्ता गर्नु पर्नेछ।
च. नं.: - विनियोजनबाट व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ। यी शीर्षकहरूमा थप निकासा हुने छैन।

लेखाङ्कन, प्रतिवेदन तथा लेखापरीक्षण :

३७. स्थानीय तहको बजेट तर्जुमा, खर्चको लेखाङ्कन र एकीकृत प्रतिवेदन स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (Sub-National Treasury Regulatory Application- SuTRA) बाट गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
३८. एक तहको बजेट तथा कार्यक्रममा समावेश भएको कुनै योजना वा कार्यक्रम अको तहबाट कार्यान्वयन गर्दा रकम विनियोजन भएको तहको खर्च एकाइको रूपमा सम्बन्धित तहको कानूनले तोके बमोजिमको लेखा राखी आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण गराउनु पर्नेछ।
३९. बुँदा नं. ३७ बमोजिमका योजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने तहले आर्थिक विवरण तयार गरी प्रमाणित गराई त्यस्तो आर्थिक विवरण रकम विनियोजन भएको तहमा पठाउनु पर्नेछ।
४०. नेपाल सरकारबाट सशर्त अनुदान अन्तर्गतको वैदेशिक स्रोत समावेश भएका कुनै योजना वा कार्यक्रम प्रदेश तथा स्थानीय तहले कार्यान्वयन गर्ने गरी वित्तीय हस्तान्तरण गर्दा बजेटको स्रोत र भुक्तानी विधि समेत खुलाई पठाउनु पर्नेछ। यसरी प्राप्त भएको वैदेशिक स्रोतको रकम सम्बन्धित स्थानीय तहले वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममा सोही बमोजिमको स्रोत कायम गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ।
४१. स्थानीय तहले बुँदा नं. ३९ बमोजिमको सहायता परिचालन गर्दा सम्झौतामा निर्दिष्ट गरेको ढाँचामा निर्धारित समयभित्र नेपाल सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालय, सम्बन्धित सोधभर्ना माग गर्ने निकाय र सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय तथा प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ।
४२. बुँदा नं. ४० बमोजिमको प्रतिवेदन पेश नभएको कारणबाट खर्च भएको रकम सोधभर्ना प्राप्त हुन नसकेमा सो बराबरको रकम सम्बन्धित स्थानीय तहमा अको आर्थिक वर्षमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट कट्टा गरी हिसाब मिलान गरिनेछ।

वित्तीय अनुशासन:

४३. आफूले उठाएको राजस्व, बाँडफाँटबाट प्राप्त राजस्व र नेपाल सरकारबाट हस्तान्तरण भएको अनुदान रकम कानून बनाएर मात्र खर्च गर्नु पर्नेछ।
४४. कानून बनाउँदा देहायका कुराहरू पालना हुने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ:
  - (क) नेपाल सरकारको आर्थिक र वित्तीय नीति अनुशारण गर्ने,
  - (ख) सबै आय आफ्नो सञ्चित कोषमा दाखिल गर्ने,
  - (ग) अनुदानको रकम जुन प्रयोजनको लागि प्राप्त भएको हो सोही प्रयोजनको लागि खर्च गर्ने,
  - (घ) पूँजीगत खर्चको रूपमा विनियोजन भएको रकम चालु खर्चमा रकमान्तर गर्न नपाइर्ने,

टेलिफोन नं.- बजेट म. ४२९९८०९, प्रशासन म. ४२९९७४८, ४२९९३००, राजस्व व्य.म. ४२९९८६७, अ.आ.स.स.म. ४२९९८३७

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

(वित्तीय संघीयता समिक्षा एवं महाशाखा)

२०७९/८०

सिंहदरबार, काठमाडौं

नेपाल

पत्र संख्या: (ड) आर्थिक कार्यालयिता तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ तथा अन्य प्रचलित सङ्गीय कानूनले च. नं.: - निर्दिष्ट गरे बमोजिमको आय व्ययको वर्गीकरण, लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन प्रणाली लागू गर्नु पर्ने।

४५. महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले आय र व्ययको एकीकृत आर्थिक विवरण तयार गरी महालेखा परीक्षकको कार्यालयमा पेश गर्नुपर्ने हुँदा निर्धारित ढाँचामा प्रदेशको आय व्ययको विवरण सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमार्फत पठाउने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।
४६. चालु आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को आमदानी र खर्चको प्रतिवेदन तोकिएको ढाँचामा सम्वत् २०७९ साउन मसान्तभित्र सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ। त्यस्तो प्रतिवेदन प्राप्त नभई आगामी आर्थिक वर्ष २०७९/८० को राजस्व बाँडफाँट र अनुदान वापतको रकम हस्तान्तरण हुने छैन।
४७. सशर्त अनुदानमा उल्लेखित कार्यक्रम बाहेक स्थानीय तहको अधिकार सूचीमा पर्ने सबै कार्यक्रम र योजनाहरूको व्ययभार स्थानीय सञ्चित कोषमा जम्मा भएको राजस्व बाँडफाँट र समानीकरण अनुदानबाट नै व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ।

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को बजेटसँग सम्बन्धित प्रकाशनहरु यस मन्त्रालयको Website: www.mof.gov.np मा हेर्न र डाउनलोट गर्न सकिनेछ।

(बाबुराम सुवेदी)

सहसचिव

बोधार्थ:

- श्री प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, सिंहदरबार।
- श्री महालेखा परीक्षकको कार्यालय, अनामनगर।
- श्री राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग, सिंहदरबार।
- श्री राष्ट्रिय योजना आयोग, सिंहदरबार।
- श्री सङ्गीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, सिंहदरबार।
- श्री महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, अनामनगर।
- श्री कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय, सबै।

नेपाल सरकार
शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय
शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र
सानोठिमी, भक्तपुर

श्री इकाई प्रमुख,
शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई
सबै ।

मिति: २०७९।४।२२

विषय : आर्थिक वर्ष २०७९।८० को बजेट कार्यान्वयन सम्बन्धी मार्गदर्शन ।

विनियोजन ऐन, २०७९ संघीय संसदबाट पारित भई मिति २०७९/३/३१ का दिन सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूबाट प्रमाणीकरण भइसकेकोले सोही अनुसार आर्थिक वर्ष २०७९।८० का लागि तहाँ र अन्तर्गतका निकायहरूलाई विभिन्न उपशीर्षकहरूमा छुट्ट्याइएको रकमको प्रचलित कानून बमोजिम खर्च गर्ने गराउने, लेखा राखे, प्रतिवेदन गर्ने र लेखापरीक्षण गर्ने/गराउने समेतको जिम्मेवारी सहित विनियोजित रकम खर्च गर्ने सन्दर्भमा देहायको संशोधित मार्गदर्शन यहाँको जानकारीका लागि प्रेषित गरेको छु । प्राप्त श्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै खर्चमा मितव्यिता, प्रभावकारिता र दक्षता कायम गर्नु हुनेछ । समग्र वित्तीय अनुशासन कायम गर्ने उद्देश्य प्राप्तिको लागि बजेट, निकासा, खर्च र नियन्त्रण लगायत वित्तीय उत्तरदायित्व कायम गर्न विनियोजन ऐन, २०७९, आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को अनिवार्य रूपमा परिपालन गर्नु/गराउनु हुनेछ । विनियोजन ऐन, २०७९ को दफा ९ को उपदफा (४) बमोजिम बजेट कार्यान्वयन गर्न यो मार्गदर्शन प्रेषित गरेको छु । महालेखा परीक्षकको पछिल्ला प्रतिवेदनहरूमा उल्लिखित विवरण र बेरुजूका दृष्टान्तहरूले आर्थिक अनुशासन पालनामा सबै निकायहरू गम्भीर हुनुपर्ने देखिएको हुँदा आर्थिक कारोबार गर्दा प्रचलित कानून अनुसार गर्नु हुन र शुन्य बेरुजु कायम हुने गरी आर्थिक कारोबार गर्न अनुरोध छ ।

आर्थिक वर्ष २०७९।८० को बजेट कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन देहाय बमोजिम व्यवस्था गर्नु गराउनु हुन अनुरोध गरेको छु ।

(क) अखितयारी, कार्यक्रम स्वीकृति तथा बजेट बाँडफाँट

- मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (Line Ministry Budget Information System-LMBIS) मा समावेश भएको कार्यक्रमलाई नै स्वीकृत कार्यक्रम र खर्च गर्ने अखितयारी मानी सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयहरूले बजेट कार्यान्वयन गर्न सम्बन्धित इकाईलाई बजेट निकासा गर्नेछन् ।
- कुनै निकायमा एकभन्दा बढी इकाईबाट खर्च गर्ने गरी रकम विनियोजन भएको भए २०७९ भाद्र मसान्तभित्र सम्पूर्ण रकम बाँडफाँट गरी सोको स्वीकृतीका लागि शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयमा पेश गर्नुहुनेछ ।
- अनुदान संकेत नं. ६०२ बाहेको खर्च शीर्षक नं. २८९९९ (भैपरी आउने- चालु खर्च) र ३१५११ (भैपरी आउने- पूँजीगत खर्च) मा विनियोजित बजेट शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयमार्फत अर्थ मन्त्रालयबाट बाँडफाँट स्वीकृत गराएर मात्र खर्च गर्नु हुनेछ । यस्तो बाँडफाँड २०७९ असोज मसान्तभित्र गरिसक्नु पर्नेछ । वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रमका लागि विनियोजित बजेट फागुन मसान्तसम्म खर्च नभएमा वा बाँकी अवधिमा खर्च हुन नसक्ने भएमा त्यस्तो रकम २०७९ चैत्र १५ गतेभित्र अनिवार्य रूपमा समर्पण गर्नुपर्नेछ ।

(ख) कार्यक्रम/योजना हस्तान्तरण र कार्यान्वयन

४. विनियोजन ऐन, २०७९ को दफा ५(१) बमोजिम नेपाल सरकारको कुनै निकायबाट कार्यान्वयन हुने गरी विनियोजन भएको कुनै योजना वा कार्यक्रम प्रदेश तथा स्थानीय तहमार्फत कार्यान्वयन गर्नुपर्ने भएमा सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने/गराउने व्यवस्था मिलाउन मन्त्रालयको स्वीकृतिका लागि पेश गर्नु पर्नेछ।
५. प्रदेश तथा स्थानीय तहको बजेट तथा कार्यक्रममा समावेश भएको कुनै कार्यक्रम वा आयोजना प्रदेश तथा स्थानीय तहले नेपाल सरकारको सम्बन्धित कार्यालयमार्फत कार्यान्वयन गराउन आवश्यक ठानेमा नेपाल सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालय र अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहले त्यस्तो कार्यक्रम/योजना नेपाल सरकारको सम्बन्धित कार्यालयमार्फत कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
६. बुँदा नं. ४ बमोजिम प्रदेश तथा स्थानीय तहले कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने गरी निर्णय प्राप्त भएमा सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले खर्च गर्ने अछित्यारी मानी नेपाल सरकारको एकल खाता कोष प्रणालीमा सम्बन्धित प्रदेश वा स्थानीय तहको कार्यालयलाई संघीय निकायको रूपमा कार्यालय कोड दिई सोही कोडबाट प्रचलित संघीय कानून बमोजिम रकम निकासा दिनु पर्नेछ।
७. बुँदा नं. ५ बमोजिम नेपाल सरकारको सम्बन्धित कार्यालयमार्फत कार्यान्वयन गर्ने निर्णय प्राप्त भएमा प्रदेशको योजना तथा कार्यक्रमको हकमा प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय वा प्रदेश लेखा इकाई कार्यालयले सो निर्णयलाई खर्च गर्ने अछित्यारी मानी सम्बन्धित प्रदेशको एकल खाता कोष प्रणालीमा नेपाल सरकारको सम्बन्धित कार्यालयलाई प्रदेश निकायको रूपमा कार्यालय कोड दिई रकम निकासा दिनु पर्नेछ।
८. बुँदा नं. ६ र ७ बमोजिम गरिएको व्यवस्थाको जानकारी महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तह, सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय र प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयलाई दिनु हुनेछ।
९. विषयगत मन्त्रालयले प्रदेश तथा स्थानीय तहमा कार्यान्वयन हुने सशर्त अनुदान, सम्पुरक अनुदान र विशेष अनुदानअन्तर्गत सञ्चालन हुने आयोजना तथा कार्कमहरूको अध्यावधिक अभिलेख राख्नु हुनेछ। विनियोजन ऐन, २०७९, बमोजिम प्रदेश तथा स्थानीय तहले सशर्त अनुदान अन्तर्गतका हस्तान्तरण भएका कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयन गर्दा हस्तान्तरण भएको रकम अपर्याप्त भई थप रकम आवश्यक भएमा सशर्त अनुदान हस्तान्तरण हुँदाका बखतका साविकका आयोजनाको शुरु सम्झौता बमोजिमको रकम, थप रकम माग गरेको दिनसम्मको खर्च, आयोजना सम्पन्न हुने मिति र आवश्यक पर्ने थप रकमसहित त्यस्तो कार्यक्रम/योजनाको कार्य प्रगतिको आधारमा मात्र मन्त्रालय मार्फत अर्थ मन्त्रालयमा थप रकम माग गरी पठाउने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।
१०. प्रदेश तथा स्थानीय तहको आयोजना तथा कार्यक्रम नेपाल सरकारको सम्बन्धित कार्यालयमार्फत कार्यान्वयन गर्ने निर्णय भएमा स्थानीय तहले संघीय निकायको नाममा सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा रहेको कार्य सञ्चालन कोष खातामा जम्मा हुने गरी रकम निकासा लिने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। यसको प्रतिवेदन र लेखा परीक्षण सम्बन्धित तहले नै गर्नु/गराउनु पर्नेछ।
११. प्रदेश वा स्थानीय तहमा सशर्त अनुदानबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम/योजना कार्यान्वयनको लागि द्विविधा पर्न गएमा समस्याको निराकरण गर्ने/गराउने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
१२. अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरणमार्फत् प्रदेश तथा स्थानीय तहमा सशर्त अनुदानबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम/योजना कार्यान्वयन गर्नि सन्दर्भमा खर्चका स्वीकृत मापदण्ड र कार्यविधि सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहमा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
१३. अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ९ (२) बमोजिम सशर्त अनुदान प्रदान गर्दा नेपाल सरकारले आयोजना कार्यान्वयनको लागि आवश्यक शर्त तोकनेछ र सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहले त्यस्तो शर्तको पालना

गर्नुपर्ने छ । वैदेशिक सहायतामा सञ्चालित आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा दातृ निकायसँग मख्कीबीची समझौता तथा आयोजना कार्यान्वयन निर्देशिकामा भएका व्यवस्थाहरू पालन गर्नु/गराउनु हुनेछ ।

१४. प्रदेश वा स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने सशर्त अनुदानमा समावेश भएको आयोजना/कार्यक्रमको वैदेशिक स्रोतरफ्को खर्चको विवरण तत्काल प्राप्त गरी सोधभर्ना माग गर्ने र सो को अभिलेख राख्ने व्यवस्था अनिवार्य रूपमा पालना गर्नु/गराउनु हुनेछ ।
१५. प्रदेश तथा स्थानीय तहले सशर्त अनुदान वापत हस्तान्तरण भएका योजना तथा कार्यक्रमको भौतिक प्रगति तथा खर्च भएको रकमको त्रैमासिक विवरण प्रत्येक आर्थिक वर्षको मंसिर १५ गते, चैत्र १५ गते, असार १५ गते भित्र वार्षिक आर्थिक विवरण आगामी वर्षको साउन मसान्तभित्र सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।
१६. वैदेशिक सहायता समावेश भएका सशर्त अनुदानका कार्यक्रमको हकमा अन्य विषयका अतिरिक्त वित्तीय समझौता र आयोजना कार्यान्वयन निर्देशिकामा भएका व्यवस्था ती आयोजनाहरू कार्यान्वयनको शर्तको रूपमा रहनेछ । उक्त समझौता तथा निर्देशिका बमोजिमको व्यवस्था कार्यान्वयन नहुँदा दातृ निकायबाट खर्चको सोधभर्ना प्राप्त नहुने भएकाले उक्त व्यवस्था अनिवार्य पालन गरी/गराई सोधभर्ना लिने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ । समझौता र निर्देशिकाको कागजात सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउनु हुनेछ ।
१७. कार्यक्रम/आयोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक नयाँ ऐन तर्जुमा वा विद्यमान ऐन संशोधन गर्नुपर्ने भएमा ऐनको मस्यौदा तयार गरी साउन मसान्तभित्र नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषदमा पेश गरिसक्नु पर्नेछ । विद्यमान नियमावली, कार्यविधि, निर्देशिका, मापदण्ड र मार्गदर्शन संशोधन गर्नुपर्ने वा नयाँ तर्जुमा गर्नुपर्ने भएमा साउन मसान्तभित्र अनिवार्य रूपमा सम्पन्न गर्नु हुनेछ ।
१८. स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रममा समावेश भई रकम विनियोजन भएका कार्यक्रमको कार्यान्वयनको लागि कार्यविधि आवश्यक पर्ने देखिएमा नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको सहमति लिई नेपाल सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालयले कार्यविधि बनाउन सक्नेछ । सो कार्यविधि स्वीकृत भएको सात दिनभित्र वेवसाइटमा राख्नु हुनेछ ।
१९. विनियोजन ऐन, २०७९ बमोजिमका स्वीकृत वार्षिक आयोजना/कार्यक्रम सम्पन्न गर्ने अवधिभरका लागि जनशक्ति योजनासहित आवश्यक अस्थायी दरबन्दी २०७९ साउन मसान्तभित्र स्वीकृत गराई सक्नु पर्नेछ ।
२०. स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रममा परेका आयोजनाको तयारीका चरणहरू पूरा गरी कार्यक्रम/आयोजनाको त्रैमासिक विभाजन सहितको वार्षिक खरिद योजना, विस्तृत डिजाइन र लागत अनुमान तयार गरी २०७९ साउन मसान्तभित्र स्वीकृत गरी बोलपत्र आव्हानसमेत गरिसक्नु पर्नेछ । २०७९ असोज मसान्तभित्र बोलपत्र मूल्याङ्कन गरी ठेक्का समझौता गर्नु हुनेछ । ठेक्का समझौता भएको १५ दिनभित्र कार्य शुरू गर्ने गरी कायदिशा दिने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
२१. तहाँ निकाय मातहतका पुँजीगत खर्च गर्ने कार्ययोजना र (जिम्मेवार पदाधिकारीको नाम सहितको विवरण) असोज मसान्तभित्र तयार गरी/गर्न लगाई सो को मासिक प्रगति अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
२२. विनियोजित बजेट तथा स्वीकृत कार्यक्रममा नपरेका कार्यक्रम/आयोजनाको कार्यान्वयन प्रक्रिया अगाडि बढाउनु हुने छैन । विनियोजित बजेट र स्वीकृत कार्यक्रममा नपरेका कार्यक्रम/आयोजनाको कार्यान्वयन प्रक्रिया अगाडि बढाएमा सम्बन्धित पदाधिकारी नै जिम्मेवार हुनु पर्नेछ । विनियोजित बजेट र स्वीकृत कार्यक्रममा नपरेको कार्यक्रम/आयोजनाका लागि बजेट निकासा, रकमान्तर तथा कार्यक्रम संशोधन माग गर्नु हुने छैन । त्यस्तो रकम निकासा माग भई आएमा निकासा नदिने व्यहोरा मातहतका निकायहरूलाई समेत जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
२३. तोकिएको परिमाण, लागत, गुणस्तर र समय सीमाभित्र निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने निर्माण व्यवसायीलाई कानून बमोजिम वित्तीय तथा गैर वित्तीय प्रोत्साहन उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ । तोकिएको गुणस्तर कायम

बडामणि चौहान
मुख्यालयकारी

नगर्ने र समयभित्र कार्य शुरू नगर्ने, कार्ययोजना अनुरूप काम नगर्ने र कार्य सम्झौता रद्द गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

२४. निर्माण व्यवसायीले ठेकका समझौता गरेपछि समझौताबमोजिमका सबै वा केही कार्यहरूका लागि सहायक ठेकका समझौता गर्ने भएमा अनिवार्य रूपमा सम्बन्धित आयोजना प्रमुखको लिखित रूपमा पूर्व स्वीकृति लिनुपर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ । अति आवश्यक कार्यका लागि बाहेक एक तहभन्दा बढी तहमा सहायक ठेकका समझौता गर्न नपाइने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ । राष्ट्रिय सरकारको केन्द्रबाट रु १० करोडभन्दा माथिका आयोजनाको निर्माण गुणस्तरको प्राविधिक परीक्षण गराउनु पर्नेछ । निर्धारित समय र लागतमा काम सम्पन्न गर्न र गुणस्तर कायम गर्न आयोजना प्रमुख तथा निर्माण व्यवसायीलाई उपलब्धी (Outcome) प्रति जवाफदेही हुने प्रणालीको विकास गर्नु/गराउनु पर्नेछ ।
२५. आयोजना प्रमुख लगायत अन्य कर्मचारीहरूलाई स्पष्ट कार्य विवरण, कार्यसम्पादन सूचकहरू, आवश्यक अधिकार एवं जिम्मेवारी र उत्तरदायित्वसहित आयोजनामा खटाउनु पर्नेछ । यसरी कर्मचारी खटाउँदा कर्मचारीको योग्यता, क्षमता, अनुभव, इमान्दारिता र आयोजना कार्यान्वयनमा विगतमा हासिल गरेको उपलब्धीको अभिलेखलाई आधार बनाउनु पर्नेछ ।
२६. आयोजनामा खटिने कर्मचारीलाई आयोजनाको प्राविधिक पक्ष, कार्यान्वयन विधि, अपेक्षित प्रतिफल र उपलब्धि, अन्तर निकाय समन्वय लगायतका विषयहरूमा शुरूमै अभिमुखीकरण तालिम प्रदान गर्नुपर्नेछ । कर्मचारी सरुवा, पदस्थापन लगायतका कार्य ढिला हुँदा कार्यक्रम /आयोजना कार्यान्वयनमा बाधा उत्पन्न हुने भएकोले कर्मचारी सरुवा/पदस्थापन गर्न आवश्यक भएमा यथाशीघ्र सम्पन्न गर्नु पर्नेछ ।
२७. कार्यक्रम/आयोजनाको भौतिक प्रगति र गुणस्तर समेतका आधारमा मात्र भुक्तानी दिने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ । पहिलो त्रैमासिक निकासा/भुक्तानीको लागि भौतिक प्रगति आवश्यक पर्ने छैन । दोस्रो त्रैमासिक निकासा भुक्तानीको लागि ३० प्रतिशत र तेस्रो त्रैमासिक निकासा/भुक्तानीका लागि सो अवधिसम्मको भौतिक प्रगति न्यूनतम ५० प्रतिशत हुनु पर्नेछ । सोभन्दा कम भौतिक प्रगति भएको अवस्थामा मन्त्रालयको स्वीकृतीबाट आगामी त्रैमासिक अवधिमा भौतिक प्रगति पुरा गर्ने प्रतिबद्धता प्राप्त गरी निकासा/भुक्तानीको व्यवस्था मिलाउन पर्नेछ ।
२८. आयोजना कार्यान्वयनमा सहजता ल्याउन वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन र प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षणका कार्यहरू प्रचलित कानुनमा तोकिएको न्यूनतम समयसीमा भित्र सम्पन्न गर्नु हुनेछ ।
२९. वैदेशिक ऋण वा अनुदान समझौता प्रभावकारी नभएसम्म उक्त आयोजनाको लागि विनियोजित वैदेशिक स्रोतको बजेट र नेपाल सरकारको सम्पूरक कोष (Matching Fund) समेत खर्च शीर्षकगत आधारमा रोकका रहनेछ । तर पूर्व प्रभावी वित्तीय (Retroactive Financing) समझौता भएको हकमा अर्थ मन्त्रालयको सहमतिमा भुक्तानी दिन सकिने व्यवस्था रहेको छ ।
३०. कार्यक्रम/आयोजना विशेषका लागि समझौता भई शोधभर्ना प्राप्त हुने सुनिश्चित भएको आयोजनाको र IDA/DPC, IMF/ECF, ADB/DBI, युरोपियन युनियन /बि.एस. - कार्ड लगायत बजेटरी सहायतातरफको पहिलो त्रैमासिक बजेट फुकुवा गरिएको छ । वैदेशिक स्रोततरफको बजेट रकम खर्च गर्नु पूर्व उक्त स्रोतबाट रकम प्राप्त हुने सुनिश्चितता गरेर मात्र खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ । कुनै कारणले भुक्तानी विधि फरक परेकोमा २०७९ साउन मसान्त भित्र परिमार्जन गर्न लेखी पठाउनु हुनेछ ।
३१. सरकारी स्वामित्वको भवन निर्माण तथा भवनभित्र गरिने सजावटको सम्बन्धमा शहरी विकास मन्त्रालयबाट तयार गरेको भवन निर्माण तथा सजावट सम्बन्धी मापदण्ड बमोजिम गर्नुहुनेछ । भवन तथा सजावटको विस्तृत डिजाइन र लागत अनुमान तयार गर्ने कार्य सम्भव भएसम्म शहरी विकास मन्त्रालय अन्तर्गतको शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट गर्नु/गराउनु हुनेछ ।

३२. बहुवर्षीय ठेककामा गएका कार्यक्रम/आयोजनाका लागि विनियोजित बजेटबाट कार्यान्वयन गर्नु/गराउनु हुनेछ । सडक, पुल, बाँध, सिंचाई नहर जस्ता लामो समयसम्म सञ्चालनमा रहने रु. ५ करोडभन्दा माथिका पूर्वाधार आयोजनाको हकमा नयाँ आयोजनाको ठेकका व्यवस्थापन गर्दा निर्माण सम्पन्न भएपछि कम्तीमा पाँच वर्षसम्म सम्बन्धित निर्माण व्यवसायीले नै मर्मत गर्ने व्यवस्था मिलानु हुनेछ ।
३३. सोधभर्ना निर्देशिका बमोजिम थ्रेसहोल्ड रकम पुगिसकेकोमा तुरुन्तै र थ्रेसहोल्ड रकम नपुगेकोमा त्रैमासिक अवधि समाप्त भएको अर्को त्रैमासिक अवधिभित्र सम्बन्धित आयोजना व्यवस्थापन कार्यालयबाट सोधभर्ना माग गर्न लगाउनु हुनेछ । मासिक खर्चको फाँटबारी पठाउँदा सोझै भुक्तानी र वस्तुगत सहायताको प्रतिवेदन समेत अनिवार्य रूपमा सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा पेश गर्न लगाउनु हुनेछ । आयोजना व्यवस्थापन कार्यालयले सोधभर्ना माग गरेको विवरण महालेखा नियन्त्रक कार्यालयलाई अनिवार्य रूपमा जानकारी गराउनु हुनेछ । निर्धारित समयभित्र सोधभर्ना प्रक्रिया शुरु नगरेमा अर्को त्रैमासिकको निकासा रोकका गरिने भन्ने अर्थ मन्त्रालयको मार्गदर्शनमा उल्लेख भएकोले समयमै सोधभर्ना माग नगर्ने आयोजना प्रमुख र लेखा प्रमुखलाई आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ बमोजिम कारबाही गर्नु/गराउनु हुनेछ । तर Sector Wide Approach (SWAP) मा आधारित बैंदेशिक श्रोत समावेश भएका Disbursement Linked Indicator (DLI) निर्धारित आयोजनाको हकमा आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ३ महिना भित्र बैंदेशिक श्रोतको सबै रकम सोधभर्ना लिईसक्नु हुनेछ ।
३४. सार्वजनिक निकायमा स्वदेशी वस्तुको उपयोग गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०७१ अनुसार भालसामान तथा वस्तु खरिद गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ ।
३५. विपद्को अवस्था, नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को निर्णय र विशेष अवस्थामा बाहेक दोश्रो त्रैमासिक अवधिसम्म थप निकासा दिइने छैन । विनियोजित बजेटको सीमाभित्रै रही कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु/गराउनु हुनेछ ।

(ग) बजेट खर्च, रकमान्तर, कार्यक्रम संशोधन तथा प्रतिवेदन

३६. मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (LMBIS) मा समावेश भएका कुनै कार्यक्रममा संशोधन गर्नुपर्ने भएमा उद्देश्यभन्दा फरक पर्ने गरी कार्यक्रम संशोधन गर्न मन्त्रालय मार्फत अर्थ मन्त्रालयको सहमति लिनु पर्नेछ । तर, मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (LMBIS) मा समावेश भएको कार्यक्रममा उल्लिखित क्रियाकलापको वार्षिक लक्ष्य नघट्ने गरी नेपाल सरकारको सोतर्फ देहाय बमोजिम कार्यक्रम संशोधन तथा रकमान्तर गर्न सकिने व्यवस्था भएकोले सोही अनुसार तोकिएको सीमाभित्र रही कार्यक्रम संशोधन र रकमान्तरको लागि पेश गर्नु हुनेछ ।
- क. एकै बजेट उपर्याक्षिकमित्रको भइरहेको क्रियाकलापको परिमाणात्मक लक्ष्य थप घट गर्ने गरी कार्यक्रम संशोधन,
- ख. खण्ड (क) बमोजिम कार्यक्रम संशोधन गर्दा रकमान्तर गर्नु पर्ने भएमा श्रोत परिवर्तन नहुने गरी आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २० को उपदफा (२) को अधिनमा रही थप हुने खर्च शीर्षकको शुरु विनियोजनको पच्चीस प्रतिशतसम्म,
- ग. एक भन्दा बढी निकायमा बाँडफाँड भएको एकै बजेट उपर्याक्षिक अन्तर्गतिको एकै खर्च शीर्षकको रकम एक निकायबाट घटाई अर्को निकायमा थप गर्नुपर्ने भएमा रकम घटाउने कार्यालयसँग सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयको निकासा रोका राखेको पत्रको आधारमा क्रियाकलाप परिवर्तन नगरी कार्यक्रम संशोधन,
- घ. एउटै बजेट उपर्याक्षिकमा विनियोजित तलब, स्थानीय भत्ता, महंगी भत्ता, पोशाक, योगदानमा आधारित बीमा कोष, योगदानमा आधारित निवृत्तभरण कोषको खर्च सम्बन्धित मन्त्रालयको LMBIS मा बजेट रोका राखी आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २० को उपदफा (२) को अधिनमा रही सम्बन्धित खर्च शीर्षकमित्र मात्र कार्यक्रम संशोधन गर्नु/गराउनु पर्नेछ ।

- इन्हाँमा लिखित रूपमा अधिकारीले स्वयं कार्यक्रम संशोधन गर्न सक्नेछ । यसरी कार्यक्रम संशोधन गर्दा साविकको बजेट घट्ने देखिएमा मन्त्रालयले LMBIS मा बजेट रोक्ना राखी संशोधन गर्नु/गराउनु हुनेछ ।
- च. कार्यक्रम संशोधन वा रकमान्तर मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणालीमा प्रविष्ट गर्नु/गराउनु पर्नेछ ।
- छ. लेखा उत्तरदायी अधिकृतले कार्यक्रम संशोधन तथा रकमान्तर गर्नुपर्ने भएमा देहायको खच् शीर्षकभित्र रही संशोधन तथा रकमान्तर गर्न सक्ने व्यवस्था भएकोले सोही अनुसार पेश गर्नु हुनेछ ।
२२२११, २२२१२, २२२१३, २२२१४, २२२२१, २२२३१, २२२९१, २२३११, २२३१२, २२३१३, २२३१४, २२३१५, २२३१९, २२५११, २२५१२, २२५२१, २२५२२, २२५२९, २२६११, २२६१२, २२६१९ र २२७११
३७. प्रचलित कानुन बमोजिम कार्यक्रम संशोधन गरी कार्यान्वयन गर्नु परेमा, कार्यक्रम संशोधनको प्रक्रिया, रकमान्तर, स्रोतान्तर र थप निकासा लगायतका सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा गरी LMBIS प्रविष्ट गरेपछि मात्र खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउनु हुनेछ । सामान्यतः प्रथम त्रैमासिक अवधिसम्ममा कुनै पनि रकमान्तर र कार्यक्रम संशोधन गर्न पाइने छैन ।
३८. राष्ट्रिय गौरवको आयोजना, रूपान्तरणकारी आयोजना र बहुवर्षीय ठेकाका लागि श्रोत व्यवस्थापन गरिएका आयोजनाको लागि विनियोजन भएको रकमबाट अन्यत्र रकमान्तर प्रस्ताव गर्नु हुने छैन ।
३९. चालु आर्थिक वर्षको स्वीकृत कार्यक्रम र बजेटको आधारमा बहुवर्षीय खरिद/ठेक्का गर्नु परेमा आयोजनाको बहुवर्षीय ठेक्का सम्बन्धी मापदण्ड २०७८ बमोजिम राष्ट्रिय योजना आयोगबाट स्वीकृति लिई बजेट व्यवस्थाका लागि अर्थ मन्त्रालयको सहमति अनिवार्य लिनु पर्नेछ ।
४०. आयोजनाको कार्यान्वयनलाई शीघ्र बनाउन निर्माण व्यवसायीले निर्माण कार्य दुई सिफटमा गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ । आयोजनाको अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन दैनिक प्रगति विवरण तालुक निकायमा पेश गर्ने र तेश्रो पक्षबाट अनुगमन गर्ने व्यवस्थाका साथै ठेक्का मुल्यांकनमा कार्य सम्पन्न गर्ने समयलाई समेत सूचकको रूपमा रहने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ ।
४१. खर्च, राजस्व, कार्य सञ्चालन कोष तथा अन्य कोष, सम्पत्ति तथा दायित्व र धरौटीको लेखा राख्ना महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले तोकेको विद्युतीय सूचना प्रणालीमा राख्ने र प्रतिवेदन गर्ने समेत व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ ।
४२. अर्थ मन्त्रालयको सहमति विना अनिवार्य दायित्व अन्तर्गत पर्ने खर्च शीर्षक तलब, पारिश्रमिक भत्ता, स्थानीय भत्ता, पोशाक, पानी तथा बिजुली, सचार महशुल, खाद्यान्न, घर भाडा लगायतका अनिवार्य दायित्वका खर्च शीर्षकबाट अन्यत्र रकमान्तर गर्न पाइने छैन । तलब, भत्ता, पोशाक, खाद्यान्न, पानी, बिजुली, सचार महसुल र घर भाडामा आगामी वर्षको लागि दायित्व नसर्ने गरी खर्च व्यवस्थापन गर्नु/गराउनु हुनेछ । सम्बन्धित निकायबाट तलबी प्रतिवेदन पारित गराएर मात्र तलब, भत्ता वापतको रकम भुक्तानी गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ ।
४३. चालु खर्च अन्तर्गत विनियोजित रकमको बाँडफाँट गर्दा तलब, महाँगी भत्ता, खाद्यान्न, पोशाक, घर भाडा, पानी, बिजुली र सचार महसुलजस्ता अनिवार्य दायित्वमा पर्याप्त रकम छुट्याई बाँकी रकम अन्य सेवा र कार्यका लागि बाँडफाँट गर्नु/गराउनु हुनेछ । अनिवार्य दायित्व बापत बाँडफाँट कम गरेको कारणबाट श्रृजित दायित्वका लागि रकमान्तर र थप निकासा हुने छैन । साथै यस्तो दायित्व पछिल्ला आर्थिक वर्षमा सार्ने गरी भुक्तानी दिन बाँकी समेतमा राख पाइने छैन ।
४४. पूँजीगत खर्च तथा वित्तीय व्यवस्थातर्फ विनियोजित रकम चालु खर्चमा रकमान्तर गर्न पाइने छैन ।

४५. सःशर्त, समपुरक र विशेष अनुदानको रकम आर्थिक वर्गभित्र खर्च नभई बचत भएमा ल्यस्तो बचत रकम सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय तहले सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमार्फत आर्थिक वर्ष समाप्त भएको १५ दिनभित्र संघीय संचित कोषमा दाखिला गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
४६. नगद कारोबार गर्दा हुन सक्ने जोखिम कम गर्नको लागि निर्माण व्यवसायी, आपूर्तिकर्ता, सेवा प्रदायक र परामर्शदाताको अनिवार्य रूपमा सम्बन्धितका बैंक खातामा भुक्तानी गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ । तलब भत्ता, औषधि उपचार, उपदान, सञ्चित विदा र सामाजिक सुरक्षा भत्ता लगायत सबै प्रकारका भुक्तानीहरू सोझै बैंक खातामार्फत् सम्बन्धितलाई भुक्तानी गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
४७. स्वीकृत रकम एक बजेट उपशीर्षकबाट अर्को उपशीर्षक वा एक खर्च शीर्षकबाट अर्को खर्च शीर्षकमा, एउटा कार्यालयबाट अर्को कार्यालयमा रकमान्तर गर्नु परेमा घटाउने बजेट उपशीर्षक वा खर्च शीर्षकमा मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (LMBIS) मा नै रोक्का राखी रोक्का नम्बर सहितको रकमान्तर माग गर्नु/गराउनु पर्नेछ ।
४८. निर्माण स्थलको व्यवस्था, निर्माणस्थलबाट हटाउनु पर्ने रुख विरुद्ध लगायतका अन्य स्थायी संरचना हटाउने सुनिश्चितता, जग्गा प्राप्ति र प्रचलित कानून बमोजिम गर्नुपर्ने वातावरणीय अध्ययनको प्रतिवेदन स्वीकृत लगायतका आयोजना पूर्व तयारीका कार्यहरू पुरा गरेर मात्र खरिद प्रक्रिया शुरू गर्नुपर्नेछ ।
४९. सार्वजनिक खर्चलाई मितव्ययी तथा प्रभावकारी बनाउने नीति बमोजिम सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता कायम गर्नुपर्नेछ ।
५०. सेवा करारमा राख सकिने पदको स्थायी दरबन्दी रिक्त भएको अवस्थामा तहाँ निकाय अन्तर्गत फाजिलमा रहेका कर्मचारीबाट पदपूर्ति गर्ने र सो नभएमा संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा लेखी पठाउनु पर्नेछ । फाजिलमा रहेको तथा संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट कर्मचारी पदपूर्ति हुन नसकेमा करारमा लिनु अघि यस मन्त्रालय मार्फत अर्थ मन्त्रालयको सहमतीको लागि लेखी पठाउनु पर्नेछ ।
५१. पानी, बिजुली, संचार महसुल, घरभाडा, इन्धन, मर्मत खर्चहरू, मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री खर्च, भत्ता, तालिम, गोष्ठी, सेवा शुल्क, भ्रमण खर्च लगायतका प्रशासनिक खर्चमा अधिकतम रूपमा मितव्ययीता अपनाई खर्च गर्नुहुनेछ ।
५२. सरकारी खर्चमा सभा, सम्मेलन, गोष्ठी, सेमिनार, अन्तर्क्रिया जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सरकारी निकायकै सभाहल प्रयोग गर्नि व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ । सम्बन्धित संस्था वा सरकारी सभाहल उपलब्ध हुन नसक्ने अवस्थामा अधिकतम मितव्ययी हुने प्रकारले कार्यक्रम आयोजना गर्नु पर्नेछ ।
५३. अत्यावश्यक अवस्थामा बाहेक नयाँ फर्निचर तथा कार्यालय सजावटका वस्तुहरू खरिद नगरी भएकोलाई मर्मत सम्भार गरी प्रयोग गर्नु हुनेछ । नयाँ/थप खरिद सम्बन्धी प्रस्ताव पेश गर्दा पुरानो तथा काम दिन नसक्ने अवस्थामा पुगेका फर्निचरको लिलाम अनिवार्य रूपले गर्नु हुनेछ । नयाँ स्थापना हुने कार्यालय बाहेक साविकको कार्यालयका लागि थप फर्निचर तथा फिक्चर्स, कम्प्युटर, ल्यापटप, प्रिन्टर खरिद नगर्नि नीति अवलम्बन गर्नु पर्नेछ ।
५४. सरकारी कार्यालयहरूका लागि चार पांगे सवारी साधन खरिद गरिने छैन । मर्मत सुधार गर्दा समेत संचालनमा नआउने सवारी साधन अनिवार्य रूपमा लिलामी गर्ने व्यवस्था गर्नुहुनेछ ।
५५. सार्वजनिक उपयोगका लागि जग्गाको मुआव्जा निर्धारण गर्दा मालपोत कार्यालयको रजिष्ट्रेशन प्रयोजनका लागि निर्धारण गरेको सरकारी मूल्याङ्कनलाई आधार लिनु पर्नेछ ।
५६. सरकारी कार्यालयहरूले कार्यालय प्रयोजनका लागि सकेसम्म खाली भएका सरकारी भवनलाई प्राथमिकता दई प्रयोग गर्नु पर्नेछ । त्यस्तो हुन नसकेमा व्यापारिक क्षेत्र र प्रमुख मार्गमा घर बहालमा नलिनाले र न्यूनतम आवश्यकता र सुविधा भएको घर बहालमा लिने प्रबन्ध गर्नु पर्नेछ ।

मानविकी विभाग
मानविकी विभाग

५७. विषयगत निकायमा रहेका जनशक्तिको अधिकतम उपयोग गर्नुपर्नेमा सो नगरी ब्राह्मण निकाय/संस्था/व्यक्तिबाट परामर्शदाता नियुक्ति गरी कार्यसम्पादन गराउने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्नु पर्नेछ ।
५८. कूटनीतिक महत्व र अन्तर्राष्ट्रीय सम्बन्धको कारण अनिवार्य रूपमा सहभागी हुनु पर्ने अन्तर्राष्ट्रीय सभा, सम्मेलन र अन्तर सरकारी बैठकमा मात्र सहभागी हुने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ । बैदेशिक भ्रमणका लागि बजेट विनियोजित भएको भएतापनि यस मन्त्रालय मार्फत अर्थ मन्त्रालयको पूर्व सहमति लिनु पर्नेछ ।
५९. स्वीकृत बजेट र कार्यक्रममा समावेश भएको बाहेक आर्थिक दायित्व सिर्जना हुने विषयमा निर्णय गर्दा वा नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पेश गर्दा अनिवार्य रूपमा यस मन्त्रालय मार्फत अर्थ मन्त्रालयको पूर्व सहमति लिएर मात्र गर्नु पर्नेछ । सहमति बिना भएको निर्णयबाट सिर्जित दायित्व भुक्तानीमा मन्त्रालय जिम्मेवार हुने छैन ।
६०. वार्षिक आर्थिक विवरण आर्थिक वर्ष समाप्त भएको २१ दिनभित्र सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा पेश गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
- (घ) वित्तीय पारदर्शिता, जवाफदेहिता र अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था
६१. विनियोजन ऐन, आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन/नियमावली, सार्वजनिक खरिद ऐन/नियमावली, सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता तथा प्रभावकारिता कायम गर्ने सम्बन्धी नीतिगत मार्गदर्शन र मापदण्ड लगायतका आर्थिक व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित प्रचलित कानुनको पालना गराई वित्तीय अनुशासन कायम गर्नु/गराउनु पर्नेछ ।
६२. विनियोजन ऐनले फ्रिज नहुने भनी तोकेको शिर्षकको रकम बाहेक भुक्तानी दिनुपर्ने अन्य रकम आर्थिक वर्ष समाप्त हुनुभन्दा कम्तीमा ७ दिन अगावै भुक्तानी दिई निकासा र खर्चको लेखा अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
६३. बजेटको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि समय सीमासहितको कार्ययोजना बनाई कार्यसम्पादन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
६४. कार्यक्रम/आयोजनाको विस्तृत क्रियाकलाप, सम्पन्न गर्नुपर्ने अवधि, लागत, उपलब्धी सूचक र जिम्मेवार कर्मचारी सहितको आयोजना कार्यान्वयन कार्ययोजना (Project Implementation Action Plan) २०७९ साउन मसान्मित्र तयार गरी आयोजनास्थलमा र यस मन्त्रालयको वेबसाइटमार्फत् सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ ।
६५. कार्यक्रम/योजना कार्यान्वयनका लागि मन्त्रालय/निकायले विभागीय प्रमुख र आयोजना प्रमुखसँग गरिएको कार्यसम्पादन सम्झौता अनुरूपका क्रियाकलापलाई निश्चित भार दिई वस्तुनिष्ठ आधारमा कार्यसम्पादनस्तर मापन गरी पुरस्कार र सजायको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
६६. निर्माण कार्यस्थलमा सो कामसँग सम्बन्धित विवरणहरू (आयोजनाको नाम, लागत, कार्य शुरू भएको मिति, कार्य सम्पन्न हुने मिति, ठेक्का अंक, ठेक्का लिनेको नाम तथा ठेगाना र मोबाइल नम्बर, काम सम्पन्न भएपछि हुने अपेक्षित परिमाण वा उपलब्धि) काम सम्पन्न नभएसम्म सर्वसाधारणको जानकारीका लागि सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।
६७. विकास आयोजनाहरूको अनुगमन गरी विनियोजित बजेट अनुरूप खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
६८. सरकारी कार्यालय र सरकारी अनुदान प्राप्त गर्ने निकायहरूको आमदानी खर्चको विवरण मासिक रूपमा सार्वजनिकीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
६९. बजेट कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन तथा समीक्षा गरी क्षेत्रगत उपलब्धी सूचक सहितको प्रगति विवरण, कार्यान्वयनमा आइपरेका समस्या र कारणहरू उल्लेख गरी नियमित रूपमा मन्त्रालयमा पेश गर्नुपर्नेछ । प्राप्त विवरण राष्ट्रिय योजना आयोग र अर्थ मन्त्रालयमा समेत पठाउनु पर्ने भएकोले सो अनुसारको प्रगति प्रतिवेदन अद्यावधिक रूपमा यस मन्त्रालयमा पठाउनु हुनेछ ।

७०. बेरुजु फछ्यौटलाई अग्र प्राथमिकता दिई गत विगत वर्षका लेखापरीक्षणबाट कायम भइ फछ्योद्दर हुन वाँकी रहेका बेरुजुहरु फछ्यौट गरी शतप्रतिशत प्रगति हुने गरी कार्य गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
७१. आ.व. २०७८/७९ को NEPSAS अनुकूलको केन्द्रिय आर्थिक विवरण तयार गर्ने प्रयोजनको लागि २०७९ श्रावण मसान्तभित्र अनिवार्य रूपमा सो अनुसारको वित्तीय विवरण र जिन्सी मौजदातको वार्षिक विवरण (म.ले.प.फा.नं. ४१३), सम्पत्ति तथा दायित्वको प्रतिवेदन, घर जग्गाको लगात (म.ले.प.फा.नं. ४१७) र घर जग्गाको एकिकृत प्रतिवेदन यस केन्द्रमा अनिवार्य रूपमा पठाउनु पर्नेछ ।
७२. २०७९ भाद्र मसान्तभित्र आ.व. २०७८/७९ को आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन र को.ले.नि.का. बाट प्रमाणित आर्थिक विवरण अनिवार्य रूपमा यस विभागको आर्थिक प्रशासन शाखामा पठाउनु हुनेछ ।

तहाँ बाट खर्च हुने बजेट उपर्युक्तका:

३५००१०१३	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई
----------	------------------------------

(चूडामणि पौडेल)
महानिर्देशक

बोधार्थः

- श्री महालेखा परीक्षकको कार्यालय, शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि निर्देशनालय, अनामनगर, काठमाण्डौ ।
 श्री अर्थ मन्त्रालय, बजेट तथा कार्यक्रम महाशाखा, सिंहदरबार, काठमाण्डौ ।
 श्री महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, अनामनगर ।
 श्री कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयहरू ।
 श्री आर्थिक प्रशासन शाखा, शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, सिंहदरबार ।
 श्री योजना तथा बजेट शाखा, शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, सिंहदरबार ।
 श्री योजना तथा बजेट शाखा, शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, सिंहदरबार ।

चूडामणि पौडेल
महानिर्देशक

अनुसूची १३

नमुना विद्यालयका प्र.अ र शिक्षकका लागि कार्यसम्पादन करारका न्यूतमम आधारहरू

१. प्रधानाध्यापकको हकमा

- नमुना विद्यालय विकास एवम सञ्चालन निर्दिशका, २०७४ बमोजिम प्रधानाध्यापकको करार नियुक्ति भएको हुनुपर्ने,
- विद्यालय विकास प्रस्तावनामा उल्लेख भएका कार्ययोजना बमोजिम भौतिक शैक्षिक एवं व्यवस्थापकीय पक्षमा सूचकगत रूपमा मापन गर्न सकिने उपलब्धि भएको प्रतिवेदन पेस भएको,
- विद्यालय सुधार योजना तयार गरी प्रत्येक वर्ष अद्यावधिक गरेको हुनुपर्ने,
- हरेक वर्षको वार्षिक क्रियाकलापहरूको लेखा परीक्षण तथा सामाजिक परीक्षण गरेको हुनुपर्ने
- विद्यालयको तथ्याङ्क विवरण व्यवस्थित र अद्यावधिक गरेको हुनुपर्ने,
- प्रत्येक महिनाको २ पटक शिक्षण सिकाइ सुधारसँग सम्बन्धित विषयमा शिक्षक स्टाफको बैठक बसेको हुनुपर्ने,
- शिक्षण सिकाइ समय मापन कार्यान्वयन भएको हुनुपर्ने ।

२. शिक्षकको हकमा

- प्रत्येक शिक्षकले आफ्नो विषयको शिक्षण सुधार योजना निर्माण गरेको र उक्त योजनामा आधार वर्षको उपलब्धि र लक्ष्य किटानी गरिएको हुनुपर्ने,
- आफूले अध्यापन गरेको विषयमा प्रतिवर्ष कम्तीमा औशत २ प्रतिशतका दरले सिकाइ उपलब्धि वृद्धि गरेको हुनुपर्ने,
- शिक्षकले प्रत्येक घन्टी कक्षामा विताउने समय योजनामै तोकिएको हुनुपर्ने,
- वार्षिकविद्यालय खुलेको दिनको ९० प्रतिशतभन्दा बढी हाजिरी भएको हुनुपर्ने,
- पठन पाठनको अतिरिक्त विद्यालयको सहक्रियाकलापको कुनै एक क्षेत्रमा फोकल शिक्षकको रूपमा रही सक्रियतापूर्वक कार्य गरेको हुनुपर्ने,
- आफूले अध्यापन गर्ने विषयको कार्यगत अनुसन्धान तथा परियोजना कार्य गर्ने तथा विद्यार्थीहरूलाई गर्न लगाएको हुनुपर्ने,
- महिनाको एक पटक कक्षागत रूपमा अभिभावक भेटघाट तथा अन्तक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरेको हुनुपर्ने ।

उल्लेखित क्रियाकलापहरू प्रधानाध्यापकको हकमा सम्बन्धित विव्यस र स्थानीय तहबाट र शिक्षकको हकमा सम्बन्धित प्रधानाध्यापक र विव्यसबाट कार्य विवरण प्रमाणित भएको हुनुपर्नेछ ।

उल्लेखित आधारहरूमा स्थानीय तह तथा प्रधानाध्यापकले आधारहरू थप गरी कार्यसम्पादन करार गर्न सकिने छ ।

अनुसूची १४

प्रगति प्रतिवेदनको ढाँचा

सङ्घीय, प्रदेश सरकार वा अन्य कार्यक्रम						
क्र.सं.	बजेट उपशीर्षक	हाल (तेस्रो त्रैमासिक) सम्मको निकासा	त्रैमासिकमा निकासा लिएको रकम	त्रैमासि कमा भएको खर्च रकम	जम्मा खर्च	
१.	सङ्घीय सरकारका कार्यक्रम					
२.	सबैका लागि शिक्षा – आधारभूत तह					
३.	माध्यमिक तह					
४.	विद्यालय शिक्षा क्षेत्र कार्यक्रम (प्रदेश तथा स्थानीयका लागि)					
५.	प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् (विशेष कार्यक्रमसमेत)					
६.	सहिद स्मृति विद्यालयलाई अनुदान					
जम्मा						

वित्तीय हस्तान्तरण भएका कार्यक्रमगत प्रगति विवरण (स्थानीय तह)

क्र.सं.	क्रियाकलाप नं.	क्रियाकलापको नाम	वित्तीय लक्ष्य	वित्तीय प्रगति	वित्तीय प्रगति प्रतिशत	कैफियत
१.	१.१.३.३	आधारभूत तहका स्वीकृत दरबन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षकको लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद् अन्तरगतका शिक्षक/कर्मचारीहरूसमेत)				
२.	१.१.३.४	माध्यमिक तहका स्वीकृत दरबन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षक लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद् अन्तरगतका शिक्षक/कर्मचारी, प्राविधिक धारका प्रशिक्षकसमेत)				
३.	२.७.१३.५०	प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा सिकाइ सामग्री तथा डिजिटल सिकाइ समाग्री व्यवस्थाका लागि विद्यालयलाई अनुदान				
४.	२.४.६.१	सार्वजनिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूका लागि निःशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान				
५.	७.२.१.१	सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूका लागि छात्रवृत्ति (आवासीय तथा गैरआवासीय)				
६.	२.७.१३.१०	विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान				
७.	२.७.१३.११	शैक्षिक पहुँच सुनिश्चितता, अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम (परम्परागत विद्यालय, वैकल्पिक विद्यालय, साक्षरता र निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रमसमेत)				
८.	२.७.११.१	तोकिएका विद्यार्थीको दिवा खाजाका लागि विद्यालयलाई अनुदान				

क्र.सं.	क्रियाकलाप नं.	क्रियाकलापको नाम	वित्तीय लक्ष्य	वित्तीय प्रगति	वित्तीय प्रगति प्रतिशत	कैफियत
१.	११.१.२.४४५	केन्द्रबाट छनोट भएका नमुना विद्यालय,विशेष विद्यालयको क्रमागत भवन निर्माण तथा कक्षा ११ स्तोन्नति भएका प्राविधिक धार विद्यालयको ल्याव व्यवस्थापन अनुदान				
१०.	२.७.१३.१३	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान				
११.	२.७.१३.२३	सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरूलाई निःशुल्क स्यानिटरी प्याड व्यवस्थापन				
१२.	२.७.१३.२१	भुटानी शरणार्थीका विद्यार्थी अध्ययनरत विद्यालयका लागि शिक्षक र पाठ्यपुस्तक व्यवस्थाका लागि अनुदान				
१३.	२.७.१३.४०	माध्यमिक तह कक्षा (९-१०) मा अङ्ग्रेजी,गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान				
१४.	२.७.१३.४१	आधारभूत तह कक्षा (६-८) मा अङ्ग्रेजी,गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान				
१५.	२.७.१३.४९	कोभिड-१९ बाट पुगेको शैक्षिक क्षतिको परिपूरण तथा अन्य विपद्को समयमा सिकाइ निरन्तरताका लागि कार्यक्रम				
१६.	२.७.१३.५१	सस्थागत क्षमता विकास, परीक्षा सञ्चालन एवम् विद्यार्थी मूल्यांकन				
१७.		प्राविधिक शिक्षा तथा व्यविसायिक तालिम परिषद् (विशेष कार्यक्रमसमेत)				
जम्मा						
सहिद स्मृति विद्यालयलाई अनुदान						
१८.	२.७.१३.९	सहिद स्मृति विद्यालयलाई अनुदान				
जम्मा						
(प्रदेश तह)						
विद्यालय शिक्षा क्षेत्र कार्यक्रम (प्रदेश तथा स्थानीयका लागि)						
१९.	११.१.२.१२६	बौद्धिक अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूका लागि प्रत्येक प्रदेशमा पूर्वाधारयुक्त आवासिय विद्यालय सञ्चालन				
२०.	२.७.१३.३१	प्रदेश स्तरीय IEMIS व्यवस्थापन				
२१.	२.७.१३.१२	वार्षिक, चौमासिक प्रतिवेदन तयारी तथा प्रकाशन				
२२.	२.७.१३.४	शैक्षिक नीति, कार्यक्रम तथा निर्देशिका सम्बन्धमा अभिमुखीकरण				
२३.	२.७.१३.१०	विपद् व्यवस्थापनका लागि शैक्षिक कार्यक्रम				
२४.	२.६.१.१०	शिक्षक तालिम				
२५.	२.७.१३.३५	शिक्षा तालिम केन्द्रको Digital Learning Centre को विकास तथा सुदृढीकरण				
२६.	२.७.१३.३६	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइसँग कार्यक्रम कार्यान्वयनको समीक्षा तथा समन्वय बैठक				

क्र.स.	क्रियाकलाप नं.	क्रियाकलापको नाम	वित्तीय लक्ष्य	वित्तीय प्रगति	वित्तीय प्रगति प्रतिशत	कैफियत
२७.	११.१.२.३१५	स्थानीय तह र प्रदेशको सँगको साझेदारीमा तुला विद्यालय विकास गर्ने छनोट भई DPR तयार भएका विद्यालयका लागि पूर्वाधार विकास अनुदान				
२८.	२.७.१३.२१	कक्षा १० (SEE) परीक्षा सञ्चालन				
जम्मा						
कार्यान्वयनका क्रममा तहाँबाट गरिएका असल अध्यास भए उल्लेख गर्ने :						
यस अवधिमा कार्यक्रम कार्यान्वयनमादेखिएका समस्या भए बुँदागत रूपमा उल्लेख गर्ने :						
समाधानका लागि तहाँबाटे गरिएका प्रयासहरू भए बुँदागत रूपमा उल्लेख गर्ने :						
आगामी वर्षको कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउनका लागि सुझावहरू भए बुँदागत रूपमा उल्लेख गर्ने :						
					हस्ताक्षर :	
					पद :	
कार्यालयको छाप :					नाम :	
उल्लेखित प्रतिवेदनको सफटकपी र प्रमाणित Hard Copy, planning.cehrd@gmail.com मासमेत पठाउनु हुन अनुरोध छ। उपक्रियाकलापगत भौतिक एवम् वित्तीय प्रगतिको ढाँचा केन्द्रबाट तोकिएको ढाँचा तथा मार्गदर्शनका आधारमा तयार गरि सम्प्रेशणका हुन अनुरोध छ।						

अनुसूची १५

**स्थानीय तहबाट सम्पादन हुने विद्यालय शिक्षा क्षेत्र कार्यक्रम जिल्ला स्तरको क्रियाकलापको इकाइ लागत
आव २०७९/८०**

क्र. स.	क्रियाकलाप न	क्रियाकलाप	क्रियाकलाप विस्तृतीकरण	विनियोजित इकाइ लागत
१	१.१.३.२	आधारभूत तहका स्वीकृत दरबन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षकका लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद् अन्तरगतका शिक्षक/कर्मचारीहरूसमेत)	आधारभूत तहका स्वीकृत दरबन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षकका लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद् अन्तरगतका शिक्षक/कर्मचारीहरूसमेत)	स्वीकृत तलब भत्ता स्केल अनुसार
२	१.१.३.४	माध्यमिक तहका स्वीकृत दरबन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षक लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद् अन्तरगतका शिक्षक/कर्मचारी,प्राविधिक धारका प्रशिक्षकसमेत)	माध्यमिक तहका स्वीकृत दरबन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षक लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद् अन्तरगतका शिक्षक/कर्मचारी,प्राविधिक धारका प्रशिक्षकसमेत)	स्वीकृत तलब भत्ता स्केल अनुसार
३	१.१.४.१	प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ताहरूको पारिश्रमिक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यवस्थापन अनुदान	प्रारम्भिक बाल विकास / पूर्व प्राथमिक कक्षाका सहजकर्ताहरूको पारिश्रमिक	बाल विकास सहजकर्ताको मासिक १० हजार दरले हिसाव भएको पोसाक खर्चसहित
			विद्यालय कर्मचारी व्यवस्थापन अनुदान माध्यमिक विद्यालय कक्षा १-१२ (१ जना सहयोगी र १ जना लेखा कर्मचारी)	प्रति महिना रु. ८ हजारका दरले १३ महिना, १ जना विद्यालय सहयोगी रु. १३.५ हजारका दरले १३ महिना १ जना लेखा कर्मचारीका लागि पोसाक खर्चसहित
			विद्यालय कर्मचारी व्यवस्थापन अनुदान आधारभूत विद्यालय कक्षा १-८	प्रति महिना रु. ८ हजार का दरले १३ महिना १ पोसाक खर्चसमेत समावेश गरिएको
४	२.७.१३.५०	प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा सिकाइ सामग्री तथा डिजिटल सिकाइ सामग्री व्यवस्थाका लागि विद्यालयलाई अनुदान	शिक्षण सिकाइ सामग्री, डिजिटल सिकाइ सामग्रीका लागि प्रति विद्यार्थी इकाइ लागतका आधारमा प्रारम्भिक बाल विकास / पूर्व प्राथमिक कक्षाका लागि अनुदान	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. ५००
			सिकाइका लागि निरन्तर विद्यार्थी मूल्याङ्कनः आवश्यक सामग्री, सुधारात्मक शिक्षण अनुदान, कक्षा १ मा नयाँ भर्ना भएका विद्यार्थीको पोटफोलियोसमेतका लागि	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. १००
			शिक्षण सिकाइ सामग्री, डिजिटल सिकाइ सामग्री तथा Book Corner व्यवस्थापनका लागि प्रति विद्यार्थी लागत अनुदान (कक्षा १-५)	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. १५०
			शिक्षण सिकाइ सामग्री तथा डिजिटल सिकाइ सामग्री व्यवस्थापनका लागि प्रति विद्यार्थी लागत अनुदान (कक्षा ६-८)	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २००
			शिक्षण सिकाइ सामग्री तथा डिजिटल सिकाइ सामग्री व्यवस्थापनका लागि प्रति विद्यार्थी लागत अनुदान (कक्षा ९-१०)	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु २००

क्र. स.	क्रियाकलाप न	क्रियाकलाप	क्रियाकलाप विस्तृतीकरण	विनियोजित इकाइ लागत
			शिक्षण सिकाइ सामग्री तथा Lab assistant, equipments and Practical material, OJT, Operation cost) व्यवस्थापनका लागि प्रति विद्यार्थी लागत अनुदान कक्षा ९-१२ (Digital Materials समेत)	प्रति विद्यार्थी वार्षिक १५ हजार
			शिक्षण सिकाइ सामग्री तथा डिजिटल सिकाइ सामग्री व्यवस्थापनका लागि प्रति विद्यार्थी लागत अनुदान (कक्षा ११-१२)	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु २५०
५	२.४.६.१	सार्वजनिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूका लागि निःशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान	कक्षा १-५ मा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूका लागि पाठ्यपुस्तक	पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले तोकेअनुसार
			कक्षा ६-८ मा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूका लागि पाठ्यपुस्तक	पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले तोकेअनुसार
			कक्षा ९-१० मा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूका लागि पाठ्यपुस्तक	पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले तोकेअनुसार
			कक्षा ११-१२ मा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूका लागि पाठ्यपुस्तक	पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले तोकेअनुसार
६	७.२.१.१	सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूका लागि छात्रबृत्ति (आवासीय तथा गैरआवासीय)	छात्रा छात्रबृत्ति कक्षा १-८ कर्णाली प्याकेजसमेत (गैर आवासिय)	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु ४०० (साविकिको कर्णाली जिल्लाअन्तर्गतका जिल्लाका कक्षा १-५ अध्ययनरत छात्रालाई वार्षिक रु १००० र कक्षा ६-८ अध्ययनरतका लागि प्रति विद्यार्थी वार्षिक १५००समेत)
			दलित छात्रबृत्ति कक्षा १-८ (गैर आवासिय)	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु ४००
			आधारभूत तहमा अध्ययनरत लक्षित समुह -२२ जनजाती तथा सिमान्तकृत समूह, मुक्त कमैया, वादी, हलिया, चरुवाका सन्तातिसमेत)का विद्यार्थीका लागि छात्रबृत्ति	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु ५००
			मुक्त कम्लहरीका लागि छात्रबृत्ति गैर अवासीय	निर्देशिका अनुसार
			अपाङ्ग छात्रबृत्ति (कक्षा १-१२) गैर आवासीय	वर्ग अनुसार
			मुक्त कम्लहरी छात्रबृत्ति (आवासीय)	प्रति विद्यार्थी वार्षिक ४० हजार
			अपाङ्ग विद्यार्थीका लागि छात्रबृत्ति कक्षा १-१२ (आवासीय)	तोकिको श्रेणीको दररेट अनुसार
			फिडर छात्रावासमा अध्ययनरत छात्रालाई छात्रबृत्ति आवासीय	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु ४० हजार
			सार्वजनिक निजी साझेदारीमा सञ्चालित नमुना विद्यालयमा स्वीकृत कोटामा अध्ययनरत छात्रछात्रालाई छात्रबृत्ति आवासीय (६ वटा)	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. ४० हजार
			हिमाली आवासीय छात्रबृत्ति	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. ४० हजार
			अति सिमान्तकृत समुदायका लागि सञ्चालित विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीका लागि आवासासीय छात्रबृत्ति	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. ४० हजार
			HIV प्रभावित वालावलिका तथा वादी समुदायका विद्यार्थीका लागि आवासीय प्रबन्ध	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. ४० हजार

क्र. स.	क्रियाकलाप न	क्रियाकलाप	क्रियाकलाप विस्तृतीकरण	विनियोजित इकाइ लागत
			सडक बालबालिका तथा बालश्रमिकको लागि आवासीय शैक्षिक प्रबन्धका लागि छात्रवृत्ति	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु.४० हजार
७	२.७.१३.१०	विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान	सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान कक्षा १-५	प्रति विद्यालय वार्षिक १५ हजार
			सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान कक्षा १-८	प्रति विद्यालय वार्षिक २० हजार
			सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान कक्षा १-१०	प्रति विद्यालय वार्षिक २५ हजार
			सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान कक्षा १-१२	प्रति विद्यालय वार्षिक ३० हजार
			आधारभूत विद्यालयहरूलाई विद्यालय सुधार योजना निर्माण तथा अद्यावधिक, अभिभावक शिक्षा एवम् अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालनका लागि एकमुष्ट अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक १५ हजार
			आधारभूत तह सञ्चालित विद्यालयहरूलाई सामाजिक परीक्षण तथा आर्थिक लेखा परीक्षण, विद्यार्थी रिपोर्ट कार्ड, विद्यालय तथ्यांकन व्यवस्थापन, बुलेटिन प्रकाशन लगायतका क्रियाकलाप सञ्चालनकालागि एकमुष्ट अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक १० हजार
			आधारभूत विद्यालयहरूलाई विद्यालय सुधार योजना निर्माण तथा अद्यावधिक, अभिभावक शिक्षा एवम् अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालनका लागि एकमुष्ट अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक २० हजार
			माध्यमिक तह सञ्चालित विद्यालयहरूलाई सामाजिक परीक्षण तथा आर्थिक लेखा परीक्षण, विद्यार्थी रिपोर्ट कार्ड, विद्यालय तथ्यांक व्यवस्थापन, बुलेटिन प्रकाशन लगायतका क्रियाकलाप सञ्चालनका लागि एकमुष्ट अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक १५ हजार
			विद्यालयमा इन्टरनेट जडान तथा सञ्चालन खर्च	प्रति विद्यालय वार्षिक रु १२ हजार
			आवासिय छात्रवृत्ती प्राप्त बालबालिकाहरूलाई आवास सञ्चालन अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक २ लाख ५० हजार
			स्रोत कक्षा व्यवस्थापन अनुदान	प्रति कक्षा वार्षिक २ लाख ५ हजार
			विशेष आवश्यकता भएका विद्यार्थी अध्ययनरत विद्यालय अनुदान (दृष्टिविहीन विद्यालय, बाहिरा कक्षा सञ्चालित विद्यालय)	प्रति विद्यार्थी वार्षिक ४ हजार
			विशेष शिक्षा परिषद् अन्तर्गत सञ्चालित विद्यालयका लागि शैक्षिक सामग्री तथा मसलन्द खर्च	निर्देशिका अनुसार
			प्राविधिक विषय अध्यापन हुने विद्यालयलाई ल्याव सामग्री सहयोग अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक २ लाख
			हाल सञ्चालनमा रहेका बहुकक्षा MGML सञ्चालन अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक ५० हजार
			हाल सञ्चालनमा रहेका बहुभाषीक शिक्षा विद्यालय अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक ५० हजार
८	२.७.१३.११	शैक्षिक पहुँच सुनिश्चितता, अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम (परंपरागत विद्यालय, वैकल्पिक	परम्परागत तथा धार्मिक विद्यालय अनुदान कक्षा १-५	प्रति विद्यालय वार्षिक २ लाख ४१ हजार
			परम्परागत तथा धार्मिक विद्यालय अनुदान कक्षा १-८	प्रति विद्यालय वार्षिक ५ लाख

क्र. स.	क्रियाकलाप न	क्रियाकलाप	क्रियाकलाप विस्तृतीकरण	विनियोजित इकाइ लागत
		विद्यालय, साक्षरता र निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रमसमेत)	परम्परागत तथा धार्मिक विद्यालय अनुदान कक्षा १-१२ अति विकट हिमाली जिल्लाका लागि घुम्ती विद्यालय अनुदान खुला विद्यालय सञ्चालन अनुदान तह १ र २ (कक्षा ६-८) अनौपचारिक प्रौढ विद्यालय सञ्चालन अनुदान (कक्षा १-८) खुला विद्यालय सञ्चालन अनुदान माध्यमिक अनौपचारिक प्रौढ विद्यालय (कक्षा ९-१०) विद्यालय वाहिर रहेका बालबालिकाहरूलाई विद्यालय भर्ना सिकाइ निरन्तरताका लागि अनुदान सामुदायिक सिकाइ केन्द्र सञ्चालन अनुदान	प्रति विद्यालय वार्षिक १० लाख प्रति विद्यालय वार्षिक ३ लाख ५० हजार प्रति विद्यालय वार्षिक १ लाख १० हजार प्रति विद्यालय वार्षिक ५ लाख प्रति विद्यालय वार्षिक १ लाख ५२ हजार प्रति विद्यालय वार्षिक १० लाख तोकिएको दररेट अनुसार प्रति केन्द्र वर्षिक २ लाख
९	२.७.११.१	तोकिएका विद्यार्थीको दिवा खाजाका लागि विद्यालयलाई अनुदान	तोकिएका जिल्लाका लागि दिवा खाजा कार्यक्रम (बाल विकासदेखि कक्षा ६ सम्म) कर्णाली अञ्चलका ५ जिल्लामा विद्यार्थी दिवा खाजा कार्यक्रम (बाल विकासदेखि कक्षा ६ सम्म)	प्रति विद्यार्थी दैनिक रु १५(१८० दिन) प्रति विद्यार्थी दैनिक रु २०(१८० दिन)
१०	११.१.२.४४५	केन्द्रबाट छनोट भएका नमुना विद्यालय, विशेष विद्यालयको क्रमागत भवन निर्माण तथा कक्षा ११ स्तरोन्ति भएका प्राविधिक धार विद्यालयको ल्याव व्यवस्थापन अनुदान	नमुना विद्यालय सुधार गुरुयोजना अनुरूप भौतिक निर्माण अनुदान चिनियाँ सहयोगमा निर्माणाधीन हिमाली आवासीय विद्यालयमा नेपाल सरकारको तरफबाट निर्माण गर्नुपर्ने पूर्वाधार तयारी तोकिएको मापदण्डको आधारमा कक्षा १० सञ्चालनमा रहेका प्राविधिक धार सञ्चालित विद्यालयमा कक्षा ११ स्तरोन्ति ल्याव व्यवस्थापन अनुदान अपाङ्गताको प्रकृति अनुरूप आवश्यकताको आधारमा प्रत्येक प्रदेशमा पूर्वाधारसुक विशेष शक्ता आवासीय विद्यालय सञ्चालन	प्रति विद्यालय वार्षिक ५० लाख १ करोड सम्म प्रति विद्यालय १० लाख धार अनुरासार प्रति विद्यालय ५० लाख
११	२.७.१३.१३	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान	पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रम कार्यान्वयन तोकिएको सूचड्काको आधारमा कार्य सम्पादन सम्पन्न गर्ने विद्यालयलाई कार्य सम्पादनमा आधारित अनुदान(Performance based Grants) उत्कृष्ट सिकाइ उपलब्धि भएका विद्यालयलाई सिकाइ सुदृढीकरणका लागि प्रोत्साहन अनुदान विद्यालयमा पुस्तकालय स्थापना तथा व्यवस्थापन(फिलिसड, किताव खरिद, तथा इ पुस्तकालयसमेत) विद्यालयमा विज्ञान प्रयोगशाला अनुदान	प्रति विद्यालय १० लाख प्रति विद्यालय वार्षिक रु ५० हजार प्रति विद्यालय वार्षिक रु २ लाख प्रति विद्यालय वार्षिक रु ६ लाख ५० हजार प्रति विद्यालय वार्षिक रु ६ लाख ५० हजार

क्र. स.	क्रियाकलाप न	क्रियाकलाप	क्रियाकलाप विस्तृतीकरण	विनियोजित इकाइ लागत
			नमुना विद्यालयमा सेवा अनुबन्धका आधारमा नियुक्ति हुने प्र.अ र शिक्षाकका लागि विद्यालयमार्फत प्रोत्साहन अनुदान	प्रति विद्यालय २ लाख
			शिक्षक दरबन्दी तथा शिक्षक अनुदान प्राप्त नगरेका सामुदायिक विद्यालयहरूलाई एकमुष्ट अनुदान	प्रति विद्यालय १० लाख
			नमुना विद्यालयको शैक्षिक तथा व्यवस्थापकीय योजना कार्यान्वयनका लागि कार्यसम्पादनमा आधारित अनुदान	प्रतिविद्यालय ३० लाखदेखि ५० लाख सम्म
१०	२.७.१३.२३	सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरूलाई निःशुल्क स्यानिटरी प्याड व्यवस्थापन	सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरूलाई निःशुल्क स्यानिटरी प्याड व्यवस्थापनका लागि प्रति विद्यार्थी अनुदान	तोकिए अनुसार
११	२.७.१३.२१	भुटानी शरणार्थीका विद्यार्थी अध्ययनरत विद्यालयका लागि शिक्षक र पाठ्यपुस्तक व्यवस्थाका लागि अनुदान	भुटानी शरणार्थीका विद्यार्थी अध्ययनरत विद्यालयका लागि शिक्षक र पाठ्यपुस्तक व्यवस्थाका लागि अनुदान	नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को निर्णयानुसार
१२	२.७.१३.४०	माध्यमिक तह कक्षा (९-१०) मा अड्डेजी,गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान	अड्डेजी,गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान	मासिक ३७९९० का दरले १२ महिनाका दरले
१३	२.७.१३.४१	आधारभूत तह कक्षा (६-८) मा अड्डेजी,गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान	आधारभूत तह कक्षा (६-८) मा अड्डेजी,गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान	मासिक ३०२०० का दरले १२ महिनाका दरले
१४	२.७.१३.४९	कोभिड-१९ बाट पुगेको शैक्षिक क्षतिको परिपूरण तथा अन्य विपद्को समयमा सिकाइ निरन्तरताका लागि कार्यक्रम	कोभिड-१९ बाट पुगेको शैक्षिक क्षतिको परिपूरण तथा अन्य विपद्को समयमा सिकाइ निरन्तरताका लागि कार्यक्रम	महानगरका लागि ६ लाख नगरपालिकाका लागि ५ लाख गाउँपालिकाका लागि ४ लाख
१५	२.७.१३.५१	संस्थागत क्षमता विकास, परीक्षा सञ्चालन एवम् विद्यार्थी मूल्यांकन	कक्षा ८ को परीक्षा सञ्चालन परीक्षा सञ्चालन तथा प्रमाणिकरण एवम् विद्यार्थी मूल्यांकन	प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु २७५
			शैक्षिक सुशासन पर्वर्धन कार्यक्रम	स्थानीय तहको विद्यालय सङ्ख्या अनुसार
			विद्यालय सुपरिवेक्षण तथा शिक्षकको पेसागत सहयोग	स्थानीय तहको विद्यालय सङ्ख्या अनुसार
			आधारभूत तथा माध्यमिक विद्यालयका IT स्रोत शिक्षक का लागि सूचना प्रविधिसम्बन्धी क्षमता विकास	स्थानीय तहको विद्यालय सङ्ख्या अनुसार
			एकीकृत पाठ्यक्रमसम्बन्धी कस्टमाइज्ड तालिम (अनलाईनसमेत)	स्थानीय तहको विद्यालय सङ्ख्या अनुसार
			स्थानीय तहको साझेदारीमा विद्यालय व्यवस्थापन पदाधिकारीहरूको विद्यालय व्यवस्थापनसम्बन्धी क्षमता विकास	स्थानीय तहको विद्यालय सङ्ख्या अनुसार
	२.७.१३.९	द्वन्द्वपीडित परिवार शिक्षा कार्यक्रम (सहिद प्रतिष्ठानमार्फत सञ्चालन हुने)	सहिद स्मृति विद्यालयलाई अनुदान	
		प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् (विशेष कार्यक्रमसमेत)		

अनुसूची १६

शिक्षा तालिम केन्द्रको वार्षिक कार्यालय, २०७९/८०

विद्यालय शिक्षा क्षेत्र कार्यक्रम

(बजेट रु हजारमा)

आव २०७९/८०

क्र.म.	प्रियाकालाप	प्रदेश १		मध्येशा		बागमती		गण्डकी		लम्खी		पश्चिम		जम्मा
		लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	
१	तालिम केन्द्रमा सूचना प्रविधिको सुविधा विस्तार, भौतिक सुविधा सुदृढीकरण तथा होस्टल व्यवस्थापन	१	५,०००	५,०००	१	५,०००	५,०००	१	५,०००	५,०००	१	५,०००	५,०००	३५,००
२	राजनात अनड्कित प्रथम श्रेणीका कर्मचारीका लागि सेवाकालीन १ महिने शैक्षिक प्रशासन तालिम सञ्चालन	२५	५५	१२३७५	२५	५५	१२३७५	२५	५५	१२३७५	२५	५५	१२३७५	१२३७५
३	माझमिक तह कक्षा १२१० का गणित, विज्ञान १ अङ्ग्रेजी विषयका शिक्षकहरूलाई	१५०	१५	२२५०	१५०	१४	२१००	१५०	१४	२१००	१५०	१४	२१००	१५०

विद्यालय शिक्षा क्षेत्र कार्यक्रम

(बजेट रु हजारमा)

आव २०७९/८०

क.स.	क्रियाकलाप	प्रदेश १		मध्येश		बागमती		गण्डकी		हुम्लिङ्गी		कर्णाली		मुख्यपञ्चिम		जम्मा	
		लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	
	टिप्पडी तालिम (अन्तर्लाइनसमेत)																
४	आधारभूत तह कक्षा १५० ४देखि ८ का गणित, विज्ञान र अङ्ग्रेजी विषयका शिक्षकहरूलाई टिप्पडी तालिम (अन्तर्लाइनसमेत)	१५०	२२५०	१५०	२१००	१५०	२१००	१५०	२१००	१५०	१५०	१५०	२१००	१५०	१५०	१५०	१५०
५	माझमिक तह कक्षा १५० १११० का नेपाली १ सामाजिक विषयका शिक्षकहरूलाई टिप्पडी तालिम (अन्तर्लाइनसमेत)	१५०	२२५०	१५०	२१००	१५०	२१००	१५०	२१००	१५०	१५०	१५०	२१००	१५०	१५०	१५०	१५०
६	आधारभूत तह कक्षा १५० ४देखि ८ का नेपाली १ सामाजिक विषयका शिक्षकहरूलाई टिप्पडी तालिम (अन्तर्लाइनसमेत)	१५०	२२५०	१५०	२१००	१५०	२१००	१५०	२१००	१५०	१५०	१५०	२१००	१५०	१५०	१५०	१५०

विद्यालय शिक्षा क्षेत्र कार्यक्रम

(बजेट रु हजारमा)

आव २०७९/८०

क्र.सं.	क्रियाकलाप	प्रदेश १		मध्येश		बागमती		गणडकी		तुम्चिनी		कर्णाली		मुख्यपञ्चिम		जम्मा	
		लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	
७	माझ्यामिक तह कक्षा ११ ते १२ का नेपाली र सामाजिक तथा जीवनपण्यां सिप विषयका शिक्षकहरूलाई टिप्पी तालिम (अनलाईनसमेत)	१५०	१५	२२५०	४५०	१५०	१५०	१५०	१५०	१५०	१५०	१५०	१५०	१५०	१५०	१५०	१५०५०
८	आधारभूत तह कक्षा १० ११ ते १२ का एकीकृत पाठ्यक्रमसम्बन्धी टिप्पी तालिम (अनलाईनसमेत)	१००	१५	२५००	१५०	१५००	१५०	१५००	१५०	१५००	१५०	१५००	१५०	१५००	१५०	१५००	१५००
९	माझ्यामिक तह कक्षा ११ ते १२ का अङ्गेजी विषयका शिक्षकहरूलाई टिप्पी तालिम	२५	१८	४५०	२५	१८	४५०	२५	४५०	२५	४५०	२५	४५०	२५	४५०	२५	३२५०
१०	डिजिटल साक्षरताका लागि अनलाईन टिप्पी तालिम	२५	८	२००	२५	८	२००	२५	८	२००	२५	८	२००	२५	८	२००	१९५०

(बजेट रु हजारमा)

विद्यालय शिक्षा क्षेत्र कार्यक्रम

आव २०७९/८०

क्र.सं.	क्रियाकलाप	प्रदेश १		मध्येश		बागमती		गाडडकी		लुम्बिनी		कार्णली		पश्चिम		जम्मा			
		लक्ख	इकाई लागत	बजेट	लक्ख	इकाई लागत	बजेट	लक्ख	इकाई लागत	बजेट	लक्ख	इकाई लागत	बजेट	लक्ख	इकाई लागत	बजेट			
११	विद्यालयका II स्रोत शिक्षक का लागि सचना प्रविधिसम्बन्धी क्षमता विकास प्रशिक्षण प्रशिक्षण	१३७	१५	२०५४	१३६	४४	१०१४	१११	१११	१०४	१७९७	८५	१२८४	१०४	१५४५	७७	११५९	१५३	११२०७
१२	दृष्टिसम्बन्धी अपाइगता भएका बालबालिकाहरूला ई शिक्षण गर्ने शिक्षकहरूको क्षमता विकासका लागि टिपिठी तातिम	२५	१८	४५०	२५	१८	४५०	२५	१८	४५०	२५	१८	४५०	२५	२०	५००	१७५	३२५०	
१३	सुनाइसम्बन्धी अपाइगता भएका बालबालिकाहरूला ई शिक्षण गर्ने शिक्षकहरूको क्षमता विकासका लागि टिपिठी तातिम	२५	१८	४५०	२५	२०	५००	२५	२०	५००	२५	२०	५००	२५	२२	५५०	१७५	३२५०	

विद्यालय शिक्षा क्षेत्र कार्यक्रम

(बजेट रु हजारमा)

आव २०७९/८०

क्र.सं.	क्रियाकलाप	प्रदेश १		मध्या		बागानी		गाउँको		लमिनी		कार्गी		प्रसिद्धि		जम्मा
		लक्ख	इकाई लागत	बजेट	लक्ख	इकाई लागत	बजेट	लक्ख	इकाई लागत	बजेट	लक्ख	इकाई लागत	बजेट	लक्ख	इकाई लागत	
१४	प्रामिक	५०	८८	१००	५०	८८	१००	५०	८८	१००	५०	८८	१००	५०	८८	१००
	बालविकास महजकर्ताका लागी टिपिडी तालिम															
१५	प्रधानाध्यापक नेतृत्व क्षमता विकाससम्बन्धी टिपिडी तालिम	२५	१८	५०८	२५	१८	५०८	२५	१८	५०८	२५	१८	५०८	२५	१८	५०८
१६	आधारभूत तहका अनिवार्य विषयबाहेकका विषयका लागी टिपिडी तालिम (अनलाइनसमेत)	५०	१४	१००	५०	१४	१००	५०	१४	१००	५०	१४	१००	५०	१४	१००
१७	माध्यमिक तहका अनिवार्य विषयबाहेकका विषयका लागी टिपिडी तालिम (अनलाइनसमेत)	५०	१४	१००	५०	१४	१००	५०	१४	१००	५०	१४	१००	५०	१४	१००

विद्यालय शिक्षा क्षेत्र कार्यक्रम

(बजेट रु हजारमा)

आव २०७९/८०

क्र.सं.	प्रियाकरण	प्रदेश १		मधेश		बागांती		गाडडी		लुम्बिनी		कणाली		सुदूरपश्चिम		जम्मा	
		लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	लक्ष्य	इकाइ लागत	बजेट	
१८	केन्द्रबाट विकसित नम्ना तालिम स्रोत समग्री १ शिक्षा तालिम केन्द्रबाट विकसित तालिम समग्री छपाई	१	४००	४००	१	४००	४००	१	४००	४००	१	४००	४००	१	४००	४००	२८००
१९	तालिम सञ्चालन अनधीना स्थालागत अनुगमन तथा प्राविधिक सहयोग, स्थिति प्रतिबेदन तथा अनुगमन प्रतिबेदन तयारी जम्मा	१	५००	५००	१	५००	५००	१	५००	५००	१	५००	५००	१	५००	५००	३५००

अनुसूची १७

शिक्षकको तलबमान, आव २०७९/८०

पत्र संख्या:- २०७९/८०
च. नं.: - ५७

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
बजेट तथा कार्यक्रम महाशाखा
अर्थ मन्त्रालय

सिंहदरबार, काठमाडौं
नेपाल।

मिति: २०७९/०४/३०

विषय: नयाँ तलबमान र सुविधा।

श्री सर्वे मन्त्रालय/आयोग/सचिवालय/कार्यालय,

।

नेपाल सरकार, (म.प.)को मिति २०७९/४/२६ को निर्णयानुसार २०७९ साउन १ गते देखि लागु हुने गरी तलबमान, ग्रेड र प्राविधिक ग्रेडका सम्बन्धमा देहाय बमोजिम भएको व्यहोरा अनुरोध छ।

तपसील

१. सर्वै तहका निजामती कर्मचारी, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल, स्वास्थ्य सेवा, संसद सेवा, सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक र प्रदेश तथा स्थानीय तहका कर्मचारीका लागि २०७९ साउन १ गते देखि लागु हुने गरी संलग्न अनुसूची १ देखि ८ सम्मको नयाँ तलबमान एवं ग्रेड कायम भएको।
२. प्राविधिक ग्रेडका सम्बन्धमा नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्को मिति २०७६/१०/२७ को निर्णयानुसारको व्यवस्था बमोजिम २०५७ साल साउन १ गतेभन्दा अगाडि नियुक्ति भएका प्राविधिक कर्मचारीहरुको हकमा २०७९ साउन १ गतेवाट बृद्धि भएको तलब समावेश गरी एक दिनको तलब वरावरको १ (एक) ग्रेडको दरले हुने प्राविधिक २ (दुई) ग्रेड वापतको रकम उपलब्ध गराउने।

(चन्द्र दहाल)
शाखा अधिकृत

टेलिफोन नं.: - बजेट म. ४२९९८०९, प्रशासन म. ४२९९८४८, ४२९९३००, राजस्व व्य.म. ४२९९८६७, अ.आ.स.स.म. ४२९९८३७
आ.नि.वि.म. ४२९९८२६ योजना अन्वयन व्य.म. ४२९९८३८

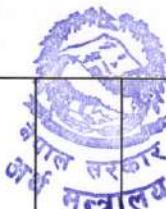
२०७९ साउन १ गतेदिवि लागू हुने तलबमान

अनुसूची-१

क्र.सं.	पद/थ्रेणी	शुरू तलब स्केल	ग्रेड संख्या	ग्रेड दर	कायम जम्मा	२०५७/४/१ भन्दा अघि नियुक्ति पाएका प्राविधिक वा सो सरह तलबमत्ता खाईपाई आएकाहरुका लागि विशेष व्यवस्था		
						ग्रेड संख्या	शुरूको तलबमा थप	अन्तिम तलब
	राजपत्रांकित							
१	मुख्य सचिव	७७,२११	२	२,५७४	८२,३५९			
२	रा.प. विशेष	७२,०८२	२	२,४०३	७६,८८८			
३	अ.सचिव (पेन्सन प्रयोजन)	६०,४९०			६०,४९०			
४	रा.प. प्रथम	५६,७८७	७	१,८९३	७०,०३८			
५	रा.प. द्वितीय	४८,७३७	८	१,६२५	६९,७३७	२	१,६२५	६४,९८७
६	रा.प. तृतीय	४३,६८९	८	१,४५६	५५,३३७	२	१,४५६	५८,२४९
	राजपत्र अनंकित	-		-	-			
७	रा.प.अनं.प्रथम अ.मा.	३७,७४३			३७,७४३			
८	रा.प.अनं.प्रथम	३४,७३०	१०	१,१५८	४६,३१०	२	१,१५८	४८,६२६
९	रा.प.अनं.द्वितीय अ.मा.	३४,००६			३४,००६			
१०	रा.प.अनं.द्वितीय	३२,९०२	१०	१,०९७	४३,८७२	२	१,०९७	४६,०६६
११	रा.प.अनं.तृतीय	२७,६१२	७	९२०	३४,०५२	२	९२०	३५,८९२
१२	रा.प.अनं.चतुर्थ	२६,०८२	६	८६९	३१,२९६	२	८६९	३३,०३४
	हेमी सचारी चालक	-		-	-			
१३	पौचौ स्तर	४९,५६१	४	१,३८५	४७,१०१	२	१,३८५	४९,८७१
१४	चतुर्थ स्तर	३९,८१३	२	१,३२७	४२,४६७	२	१,३२७	४५,९२१
१५	तृतीय स्तर	३७,६२८	२	१,२५४	४०,१३६	२	१,२५४	४२,६४४
१६	द्वितीय स्तर	३३,३३९	२	१,१११	३५,५६१	२	१,१११	३७,७८३
१७	प्रथम स्तर	२९,७२८	२	९९१	३१,७१०	२	९९१	३३,६९२
	हल्कारा सचारी चालक	-		-	-			
१८	पौचौ स्तर	३९,८१३	४	१,३२७	४५,१२१	२	१,३२७	४७,७७५
१९	चतुर्थ स्तर	३७,६२८	२	१,२५४	४०,१३६	२	१,२५४	४२,६४४
२०	तृतीय स्तर	३३,३३९	२	१,१११	३५,५६१	२	१,१११	३७,७८३
२१	द्वितीय स्तर	२९,७२८	२	९९१	३१,७१०	२	९९१	३३,६९२
२२	प्रथम स्तर	२७,६१२	२	९२०	२९,४५२	२	९२०	३१,२९२
	हल्कारा	-		-	-			
२३	पौचौ स्तर	३३,८७९	४	१,१२९	३८,३९५			
२४	चतुर्थ स्तर	३०,७१७	२	१,०२४	३२,७६५			
२५	तृतीय स्तर	२८,९९२	२	९६६	३०,९२४			
२६	द्वितीय स्तर	२७,४०५	२	९१३	२९,२३१			
२७	प्रथम स्तर	२६,०८२	२	८६९	२७,८२०			

सचिव (राजस्व)

क्र.सं.	पद/श्रेणी	शुरू तलब स्केल	ग्रेड संख्या	ग्रेड दर	कायम जम्मा	२०५७/४/१ भन्दा अघि नियुक्ति पाएका प्राविधिक वा सो सरह तलबभत्ता खाइपाई आएकाहरुका लागि विशेष व्यवस्था		
						ग्रेड संख्या	शुरुको तलबमा थप	अन्तिम तलब
	हुलाकी	-	-	-	-			
३८	पाँचौं स्तर	३३,१३२	४	१,१०४	३७,५४८			
३९	चतुर्थ स्तर	२९,९६९	२	१११	३१,९६७			
३०	तृतीय स्तर	२७,८६५	२	१२९	२९,७२३			
३१	द्वितीय स्तर	२६,२८९	२	८७६	२८,०४१			
३२	प्रथम स्तर	२५,१८५	२	८४०	२६,८६५			
	कार्यालय सहयोगी	-	-	-	-			
३३	पाँचौं स्तर	३२,८५६	४	१,०९५	३७,२३६			
३४	चतुर्थ स्तर	२९,७२८	२	१११	३१,७१०			
३५	तृतीय स्तर	२७,६१२	२	१२०	२९,४५२			
३६	द्वितीय स्तर	२६,०८२	२	८६९	२७,८२०			
३७	प्रथम स्तर	२४,७०२	२	८२३	२६,३४८			

सचिव (राजस्व)

२०७९ साउन १ गतेदेखि लागू हुने तलबमान

सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक

अनुसूची ७

क्र.सं.	पद/श्रेणी	प्राप्ति सुरु तलब स्केल	ग्रेड संख्या	ग्रेड दर	कायम जम्मा
माध्यामिक					
१	माध्यामिक (प्रथम श्रेणी)	५६,७८७	६	१८९३	६८,१४५
२	माध्यामिक (द्वितीय श्रेणी)	४८,७३७	८	१६२५	६१,७३७
३	माध्यामिक (तृतीय श्रेणी)	४३,६८९	८	१४५६	५५,३३७
निम्न माध्यामिक					
४	निम्न माध्यामिक (प्रथम श्रेणी)	४५,८६२	८	१५२९	५८,०९४
५	निम्न माध्यामिक (द्वितीय श्रेणी)	४३,६८९	८	१४५६	५५,३३७
६	निम्न माध्यामिक (तृतीय श्रेणी)	३४,७३०	८	११५८	४३,९९४
प्राथमिक					
७	एस.एल.सी.उत्तीर्ण (प्रथम श्रेणी)	४३,६८९	८	१४५६	५५,३३७
८	एस.एल.सी.उत्तीर्ण (द्वितीय श्रेणी)	३४,७३०	८	११५८	४३,९९४
९	एस.एल.सी.उत्तीर्ण (तृतीय श्रेणी)	३२,९०२	६	१०९७	३९,४८४
१०	दुई विषयसम्म एस.एल.सी. अनुत्तीर्ण	२७,६९२	६	९२०	३३,१३२
११	दुई विषयभन्दा बढी एस.एल.सी. अनुत्तीर्ण	२६,०८२	६	८६९	३१,२९६

सचिव (राजस्व)

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
(बजेट तथा कार्यान्वयन महाशाखा)

पत्र संख्या :- ब.त.२ तलब भत्ता २०७१।७२
च. नं. :- ६८

सिंहदरबार, काठमाडौं
नेपाल।

मिति २०७१।०५।२

विषय: तलब भत्ता सम्बन्धमा।

श्री सबै मन्त्रालय/आयोग/सचिवालय

नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद) को मिति २०७१।३।२९ को निर्णयानुसार २०७१।४।१ देखि
लागू हुने गरी स्वीकृत भएको नयाँ तलबमान, स्थानीय भत्ताको दर तथा जिल्लाको सूची समेत
यस मन्त्रालयको प.सं. ब.त.२ तलब भत्ता २०७१।७२ मिति २०७१।४।२ को पत्रद्वारा प्राप्त
भएकै छ।

सो सम्बन्धमा मन्त्रिपरिषदको मिति २०७१।४।२९ को निर्णियाट देहाय बमोजिम संशोधन
भएको हुँदा अनुसूची १, अनुसूची २, अनुसूची ३ र अनुसूची ४ आवश्यक कार्यार्थ यसैसाथ
संलग्न राखी पठाइएको व्यहोरा अनुरोध छ।

- (क) राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणीको प्राविधिक ग्रेड २ बटाको प्रति ग्रेड रु.२४० को दरले
जम्मा रु. ४८० समावेश गरी स्केल कायम गर्ने।
- (ख) स्थानीय भत्ता प्रयोजनको लागि स्थान वर्गिकरणको सम्बन्धमा मिति २०७१।०३।२९
मा भएको निर्णयको सदृश साविक बमोजिमको वर्गिकरण कायम गर्ने।

अपसरा कार्की
शाखा अधिकृत

बोधार्थ

महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, अनामनगर।

टेलिफोन नं. :- बजेट म. ४२११८०, फास्टन म. ४२११४४, सलम ४२११४४, राजन्त्र वा म. ४२११४४, अ. आमा.म. ४२११४४
आ. वि.वि.म. ४२११४४, अनुगमन तथा मू.म. ४२११४४, कानून तथा व.म. ४२११४४, वि.ले.वा.म. ४२११४४
फैक्टरी नं. ४२११४४, ४२११४४ (बजेट म.), ४२११४४, अ.आमा.म.

ईमेल : admindivision@mof.gov.np | वेब साईट : www.mof.gov.np

२०७९ सालम १ गते देखि लागू हुने स्थानीय अताको मासिक दर

पद	कर्वा		बुर्वा		गर्वा		चर्वा		हुवर्वा	
	सदरमुकाम र ६ कोष भिन्न	सदरमुकाम र ६ कोष र भो भन्दा आहिर	सदरमुकाम र ६ कोष भिन्न	सदरमुकाम र ६ कोष र सो भन्दा आहिर	सदरमुकाम र ६ कोष भिन्न	सदरमुकाम र ६ कोष र सो भन्दा आहिर	सदरमुकाम र ६ कोष भिन्न	सदरमुकाम र ६ कोष र सो भन्दा आहिर	सदरमुकाम र ६ कोष भिन्न	सदरमुकाम र ६ कोष र सो भन्दा आहिर
कार्यालय सहयोगी	५६३०	५९१०	४४००	४७३०	३३८०	४५५०	१७५०	२२४०	५५०	११०
ए.प. अनाकित चतुर्थ	६१९०	६५००	५९५०	५१००	३७१०	३९००	२०००	३१००	६४०	६२०
ए.प. अनाकित तृतीय	६५५०	७०९०	५२००	५६८०	४०४०	४२५०	२१५०	२२००	७००	७४०
ए.प. अनाकित चूतीय	७६९०	८०५०	६९५०	६४६०	४३८०	४६००	२५६०	२७६०	७१०	८३०
ए.प. अनाकित चूथम	८७९०	९१५०	७३४०	६७१०	५७१०	६१००	३०६०	३२१०	१३०	१५०
ए.प. अनाकित चूथम	१०४०	११५०	८३४०	७३४०	५११०	५११०	३०६०	३२१०	१३०	१५०
ए.प. तृतीय	१४०६०	१४५६०	११२५०	११८१०	८३८०	८६००	३७५०	३९४०	१२९०	१३५०
ए.प. हितीय	१६२३०	१७०२०	१२१५०	१२६३०	९३८०	९८५०	५०००	५२५०	१६५०	१७३०
ए.प. उथम	१९६९०	२०६८०	१५७५०	१६५४०	१०७५०	११२९०	६३५०	६५००	११००	१२१०
ए.प. विशेष	२४२५०	२५४६०	१८०००	१८९००	१३०००	१३६५०	१०५००	११०३०	२२५०	३४००

नेपाल सरकार
अथ मन्त्रालय
(बजेट लब्धि कार्यक्रम महाशाखा)

पत्र संख्या :- व.त.२ तलब भत्ता २०७९।७२
च. नं. :- ५

सिंहदरवार, काठमाडौं
नेपाल ।

मिति २०७९।०४।२

विषय: नयाँ तलबमान, सुविधा सम्बन्धमा ।

श्री महालेखा नियन्त्रक कार्यालय,
अनामनगर, काठमाडौं

नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०७९।३।२९ को निर्णयानुसार २०७९।४।१ देखि
लागू हुने गरी स्वीकृत गरेको अनुसूची १ देखि ९ सम्मको नयाँ तलबमान, अनुसूची १० को
स्थानीय भत्ताको दर तथा जिल्लाको सूची र अनुसूची ११ को फिल्ड भत्ताको दर आवश्यक
कार्यार्थ यसैसाथ संलग्न गरी पठाएको हु ।

२०७९ साउन देखि ग्रेडको दरमा बढ़ि गरिएकोले नयाँ तलबमानमा ग्रेड बढ़ि गर्दा हाल
खाइपाइ आएको कुल ग्रेड रकमलाई नयाँ ग्रेड दरले भाग गर्दा हुन आउने भागफललाई नयाँ
ग्रेड संघर्ष भाजे, यसरी भाग गर्दा शेष आएमा शेष अंकलाई एक ग्रेड भानी २०७९ आवण १
गते देखि नै लागू हुने गरी नयाँ ग्रेड दरमा ग्रेड रकम गणना गर्ने र यसपछिका नयाँ बढ़िहरू
नयाँ ग्रेड दरमा कायम गर्ने निर्णय भएको व्यहोरा समेत अनुरोध गर्दछु ।

कुनै पद विशेष सरह सुविधा पाउने भनी नियुक्त भएका पदाधिकारीहरुको हकमा पनि खाइपाइ
आएको तलबमा १० प्रतिशत बढ़ि गर्ने गरी निर्णय भएको हुँदा सो अनुरूप हुन अनुरोध गर्दछु ।

साथै, उच्च हिमाली जिल्लाहरू (गोरखा जिल्लाको सिर्दिवास उत्तर, सोलुखुम्बु, रसुवा, मनाङ,
मुस्ताङ, डोल्पा, जुम्ला, हुम्ला, कालिकोट र मुगु) मा कार्यरत निजामती कर्मचारीहरुलाई पोशाक
खर्च हालको सातहजार पौंचसय रुपैयाँमा सतप्रतिशत बढ़ि गरी वार्षिक पन्द्रह हजार रुपैयाँका
दरले उपलब्ध गराउने निर्णय भएको व्यहोरा समेत अनुरोध गर्दछु ।

अध्यक्ष कार्यालय
शाखा अधिकृत

बोधार्थ

महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, अनामनगर ।

टेलिफोन नं. :- बजेट म. ४२११००९, प्रशासन म. ४२११००८, स.स.म. ४२११००५, राजव्य व्य. म. ४२११००७, अ.आ.स.स.म. ४२११००६
आ.नि.वि.म. ४२११००८, अनुसंधन तथा मू.म. ४२००४०८, कानून तथा व.म. ४२११००९, वि.सि.या.म ४२११०००
फैक्ट्रीस.म. ४२११००४, ४२११००५ (बजेट व.), ४२११००५ (अ.आ.स.स.म.)
ईमेल : admin@moif.gov.np | वेब साईट : www.moif.gov.np

१. स्थानीय भत्ता प्रयोजनको लागि स्थान वर्गीकरण
- ‘क’ वर्गका स्थानीय भत्ता पाउने जिल्लाहरु
डोल्पा, मुगु, हुँस्ता
  - ‘ख’ वर्गका स्थानीय भत्ता पाउने जिल्लाहरु
मनाङ, मुस्ताङ, बझाङ, चानुरा, जुम्ला, कालिकोट, दार्चुला
  - ‘ग’ वर्गका स्थानीय भत्ता पाउने जिल्लाहरु
रुकुम, जाजरकोट, दैलेख, अछाम, ताप्लेजुङ, संखुवासभा, थोजपुर, तेट्युम, खोटाङ, ओखलदुङ्गा, सोलुखुम्बु, म्यागदी, रोल्पा, सल्यान, प्यूठान, डोटी, डडेल्धुरा, बैतडी
  - ‘घ’ वर्गका स्थानीय भत्ता पाउने जिल्लाहरु
पौचथर, धनकुटा, रामेछाप, दोलखा, रसुवा, गोरखा, लमजुङ, बागलुङ, पर्वत, गुल्मी, अधिकारीचौ
  - ‘इ’ उपर्युक्त बाहेकका जिल्लाहरु
स्थानीय भत्ता नपाउने

स्पष्टीकरण: माथि जिल्ला सदरमुकामका स्थानीय भत्ता सम्बन्धमा जुन सुकै दरहरु उल्लेख गरिएका भए पनि देहायकूँ उल्लेख भएका स्थानहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुले देहाय बमोजिमका दरले स्थानीय भत्ता पाउनेछन्।

(१) “ख” वर्गको दरले भत्ता पाउने निम्न जिल्लाका देहायका गाउँ विकास समितिहरु

- १. ताप्लेजुङको (१) लेलेप (२) ओलाइचुङ्गोला (३) पापुड
- २. संखुवासभाको (१) चेपुवा, (२) पाथिभरा (३) किमाथाङ्गा, (४) हटिया (५) मकालु (६) नुम (७) याफु (८) पावाखोला
- ३. सोलुखुम्बुको (१) खुम्जुङ, (२) नाम्चे छ (३) चौरीखर्क (४) छ्रेस्केम (५) चुड
- ४. दोलखाको (१) सामाबगर (२) गौरिशंकर (३) खारे (४) अलपु, (५) विणु
- ५. गोरखाको (१) सिर्दिवास, (२) प्रोक, (३) लोहो, (४) केरौजा (५) छेकम्पार (६) मान्चु (७) विही (८) सामागाउँ (९) लाप्राक (१०) चुमचेत
- ६. बागलुङको (१) बोवाङ, (२) निसी, (३) सुनखानी, (४) चुडुदोभान, (५) अधिकारीचौर
- ७. रुकुमको (१) रन्माकोट (२) हुकाम (३) सिस्ने (४) गौतमकोट (५) स्यालगढी

९

६. डोटी जिल्लाको खसड जडोबुटी उद्यानको ९००० (नौ हजार) किट भन्दा उचाईको भाग।

(२) भूमि वार्को ६ कोष भन्दा माथिको दर पाउने जिल्लाका गाउँ विकास समितिहरु

९. धादिङको (१) बुढाचुम, (२) लापा, (३) फुलखर्क, (४) रिङाँ, (५) डेर्डुङ (६) टिप्पिङ (७) झारताङ, (८) दार्जा (९) बसेरी

१०. सिन्धुपाल्चोकको (१) हेलम्बु (२) बहुबा, (३) मोताङ (४) श्लोचे (५) शुभ्साकोट (६) लिस्तीकोट (७) घाडपालकोट, (८) किउल (९) आराच्छी (१०) चाडताङ, (११) फुल्पीङ्कोट

२. स्थानीय भत्ता दिने आधार:

(क) राशन सुविधा पाईरहेका निजामती, नेपाली सेवा, नेपाल प्रहरी, सशाल प्रहरीकल एवं त्यस्तै सुविधा पाएका र कार्यरत जिल्ला भित्र स्थायी बसोबास भएका निजामती सेवाका कर्मचारीहरुले तोकिएको रकमको २५ प्रतिशतका दरले मात्र स्थानीय भत्ता पाउने छन्।

तर “क” र “ख” वर्गमा भने तोकिएको दरको ५० प्रतिशतले स्थानीय भत्ता पाउने छन्।

(ख) स्थानीय स्तरमा समितिहारा नियुक्ति भई सोही स्थानमा काम गर्ने कर्मचारीहरुले स्थानीय भत्ता पाउने छैनन्। स्थानीय स्तरमा नियुक्त हुने कर्मचारी भन्नाले स्थानीय निकाय वा समितिहरुले नियुक्त गरी नेपाल सरकारबाट तलब सुविधा प्राप्त गर्ने कर्मचारीहरुलाई बुझाउँछ।

तर “क” र “ख” वर्गमा काम गर्ने कर्मचारीहरुलाई भने तोकिएको दरको ५० प्रतिशतले स्थानीय भत्ता दिइनेछ।

(ग) कुनै कर्मचारी स्थानीय भत्ता पाउने स्थानमा वसी काम गरेको भएमा मात्र त्यस्तो भत्ता पाउनेछ। कर्मचारीको पदस्थापना स्थानीय भत्ता पाउने स्थानमा भएतापनि निजामती सेवा ऐनको दफा १८(२) बमोजिम काजमा वा अन्य तबरले कुनै भत्ता नपाउने वा कम पाउने स्थानमा एक महिना भन्दा बढी समय वसी काम गरेमा निजले सो अवधिभर स्थानीय भत्ता नपाउने वा त्यस्तो स्थानको निमित्त तोकिएको भत्ता मात्र पाउनेछ।

- (घ) एक वर्षमा पटक पटक वा एकपटक गरी ३० दिनसम्मको विदामा वसेको कर्मचारीलाई स्थानीय भत्ता दिइनेछ। तर सुलेखरी विदाको हकमा नियमानुसार पाउने विदा दिनमा पनि स्थानीय भत्ता दिइनेछ। अध्ययन काज तथा अध्ययन विदा र असाधारण विदामा वसेको कर्मचारीले स्थानीय भत्ता पाउने छैन। भत्ता पाउने स्थानमा पदाधिकार रहेको आधारमा मात्र स्थानीय भत्ता दिइने छैन।
- (ड) एउटै श्रेणीभित्र विभिन्न तह रहेकोमा स्थानीय भत्ता हिने प्रयोजनका लागि सबै तहकालाई सम्बन्धित श्रेणीको निमित्त तोकिएको रकम उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

